

Δήμος Άνδρου

Ειδική Έκθεση Για τη δημιουργία Περιφερειακού Πάρκου του Ν. 3937/2011 στη νήσο Άνδρο

Π+Χ Εργαστήριο Πολεοδομικού και
Χωροταξικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας

ενεργειακό γραφείο >> αιγαίου
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Νοέμβριος 2013

Περιεχόμενα

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
A.1. Πρόλογος.....	5
A.2. Σκοπός	6
A.3. Γεωγραφική θέση του Περιφερειακού Πάρκου	6
A.4. Διαδικασία έγκρισης	6
A.5. Ερευνητική ομάδα	7
B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	8
B.1. Περιγραφή και ανάλυση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης ζώνης.....	8
B.1.1. Θέση στον ευρύτερο χώρο	8
B.1.3. Κλιματικές συνθήκες, μετεωρολογικά δεδομένα.....	11
B.1.4. Γεωμορφολογία, γεωλογικά στοιχεία, στοιχεία εδάφους.....	13
B.1.5. Υδρολογικά στοιχεία, ποιότητα νερών.....	13
B.1.6. Στοιχεία ποιότητας ατμόσφαιρας	15
B.1.7. Χρήσεις γης και κάλυψη του εδάφους	15
B.1.8. Φυσικό Περιβάλλον	19
B.1.8.1. Γενικά.....	19
B.1.8.2. Βλάστηση.....	22
B.1.8.3. Περιοχές του δικτύου Natura 2000	24
B.1.8.4. Υγρότοποι της Άνδρου	40
B.1.8.5. Καταφύγια άγριας ζωής.....	43
B.1.8.6. Εντοπισμός και αξιολόγηση των τοπίων της Άνδρου.....	45
B.1.9. Κοινωνικά, οικονομικά και πληθυσμιακά στοιχεία	50
B.1.10. Ενέργεια.....	57
B.1.11. Τουρισμός.....	58
B.1.12. Δόμηση	64
B.1.13. Δίκτυα υποδομής.....	66
B.1.14. Διαχείριση αποβλήτων.....	68
B.1.15. Λιμενικές εγκαταστάσεις	69
B.2. Υφιστάμενες προγραμματικές κατευθύνσεις και θεσμικό πλαίσιο	72
B.2.1. Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.....	72
B.2.2. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ.....	73
B.2.3. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό.....	78

B.2.4. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες.....	81
B.2.5. Λοιπά Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.....	82
B.2.6. Λοιπες θεσμοθετημένες χρήσεις γης και συναφείς ρυθμίσεις	87
B3. Συνολική εκτίμηση της περιοχής ή αντικειμένου μελέτης και σύνθεση των στοιχείων	100
B.3.1. Συμπεράσματα για την υφιστάμενη κατάσταση και τις πιέσεις στο περιβάλλον και το τοπίο –Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής	100
B.3.2. Αλληλεπιδράσεις προστατευομένης περιοχής με την ευρύτερη ζώνη.....	102
Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	103
Γ.1. Αξιολόγηση και τεκμηρίωση της σημασίας [περιφερειακής εμβέλειας] του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και της ανάγκης λήψης μέτρων προστασίας του.....	103
Γ.2. Ένταξη του προστατευτέου αντικειμένου στις κατηγορίες του αρ. 18 του ν. 1650/86 όπως ισχύει (ν. 3927/11) σύμφωνα με τα κριτήρια του αρ. 19 του ίδιου νόμου	103
Γ.3. Καθορισμός και απεικόνιση της έκτασης και των ορίων της περιοχής του Περιφερειακού Πάρκου.....	105
Γ.4. Καθορισμός, διαδικασία οριοθέτησης και απεικόνιση των ζωνών στις οποίες υποδιαιρείται εσωτερικά το Περιφερειακό Πάρκο	107
Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ Π.Π.....	117
Δ.1. Στοιχειοθέτηση του δυναμικού της οικονομικής ανάπτυξης εντός του πάρκου (πρωτογενής, δευτερογενής τομέας, τουρισμός, ενεργειακά έργα, οικιστικό δυναμικό κτλ.) και αλληλεπίδραση με το πάρκο	117
Δ.2. Εμπόδια και πιθανές συγκρούσεις από ανταγωνιστικά σχέδια, χρήσεις γης ή συμφέροντα	118
Δ.3. Μελέτες και έργα υποδομής για την υποστήριξη του πάρκου και έργα ξένα προς αυτό ...	118
Δ.4. Πόροι και έσοδα του Π.Π.....	118
Δ.5. Κανονιστικά και Διαχειριστικά Μέτρα	119
Ε. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΦΑΚΕΛΛΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ.....	127
ΣΤ. ΠΗΓΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	145
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	148
Παράρτημα Ι : Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι – Μνημεία.....	148
Παράρτημα ΙΙ : Σύνοψη νομοθεσίας για την προστασία της φύσης, της βιοποικιλότητας και του τοπίου	237
Τα Περιφερειακά Πάρκα.....	251
Νομοθετικό και προγραμματικό πλαίσιο για το τοπίο	254
Παράρτημα ΙΙΙ : Πληθυσμός Άνδρου – Πίνακες και Διαγράμματα	258
Παράρτημα ΙV : Φωτογραφίες Τοπίων	284
Παράρτημα V : Προτάσεις τροποποιήσεων και βελτιώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ	296

A. Προβλήματα συνδεδεμένα με την επιχειρησιακή σαφήνεια/ασάφεια ορισμένων διατάξεων του Ειδικού Πλαισίου.....	296
B. Προβλήματα που συνδέονται με την άμεση εφαρμοσιμότητα (με την έννοια της παράκαμψης των θεσμοθετημένων κανονιστικών σχεδίων ή περιφερειακών πλαισίων) των κριτηρίων του Ειδικού Πλαισίου.....	298

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A.1. Πρόλογος

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε για λογαριασμό του Δήμου Άνδρου από το Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού) μετά την πραγματοποίηση της μελέτης για την «Ανάπτυξη-χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και προστασία του τοπίου στην Άνδρο».

Η μελέτη στόχευε στη διατύπωση μέτρων και δράσεων για την ορθολογική ανάπτυξη και χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων στην Άνδρο σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις και τα ρυθμιστικά πλαίσια, όπως επίσης και στην επιστράτευση συμπληρωματικών εργαλείων για χωρικές ρυθμίσεις με στόχο τόσο την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου της Άνδρου όσο και την αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού.

Στο πλαίσιο αυτό, και κατόπιν των σχετικών συζητήσεων με το Δήμο Άνδρου, κρίθηκε σκόπιμο να προταθεί η θεσμοθέτηση στην Άνδρο **Περιφερειακού Πάρκου** του ν.1650/86 όπως αυτός τροποποιήθηκε από το ν. 3937/2011. Σύμφωνα με τον νόμο, τα φυσικά πάρκα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές και περιοχές οικοανάπτυξης. Ειδικότερα, ως περιφερειακά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο.

Το σκεπτικό της επιλογής αυτής (δηλ. η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και της καταλληλότητας του περιφερειακού πάρκου της Άνδρου) και οι συναφείς προτάσεις (όρια, εσωτερική ζωνοποίηση, όροι και μέτρα προστασίας και διαχείρισης) περιλαμβάνονται στα επόμενα κεφάλαια του παρόντος.

Συνοπτικά αναφέρουμε ότι η ανάγκη δημιουργίας Π.Π τεκμηριώνεται από:

1. Την ύπαρξη επάλληλων ρυθμιστικών / χωροταξικών σχεδίων για τα οποία απαιτείται σύνθεση και εναρμόνιση με την υπερκείμενη νομοθεσία.
2. Την ύπαρξη θεσμοθετημένων και μη περιοχών προστασίας της φύσης για τις οποίες απαιτείται συνολική θεώρηση και σύνθεση.
3. Την ανάγκη προστασίας των τοπίων και των παραδοσιακών αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
4. Την ανάγκη ένταξης νέων παραγωγικών/οικονομικών δραστηριοτήτων στην λογική της οικοανάπτυξης.

Στο τέλος της έκθεσης υπάρχει το **Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος** με το οποίο μπορεί να θεσμοθετηθεί το Περιφερειακό Πάρκο και ο Φορέας Διαχείρισης. Τέλος, στο Παράρτημα αναφέρονται συμπληρωματικά αναλυτικά στοιχεία για το νησί, καθώς και φωτογραφικό υλικό για τα τοπία.

Επίσης, σε ειδικό παράρτημα (Παράρτημα V) περιλαμβάνονται ορισμένες προτάσεις για τροποποιήσεις του Ειδικού Πλαισίου ΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, που έχουν ως αφετηρία και άμεσο στόχο τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής του Ειδικού Πλαισίου στην Άνδρο αλλά αφορούν θέματα γενικότερης σημασίας που δεν περιορίζονται μόνο στην Άνδρο.

A.2. Σκοπός

Σκοπός της παρούσας Ειδικής Έκθεσης είναι να τεκμηριώσει την ανάγκη δημιουργίας Περιφερειακού Πάρκου (ΠΠ) στην Άνδρο, να οριοθετήσει την περιοχή στην οποία θα εκτείνεται, να προτείνει όρους προστασίας και διαχείρισης, να προσδιορίσει το διαχειριστικό υποκείμενο του ΠΠ και να συγκεντρώσει όλες τις χωρικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές πληροφορίες που θα αποτελέσουν το υπόβαθρο του σχεδιασμού και της εφαρμογής του σχεδίου.

A.3. Γεωγραφική θέση του Περιφερειακού Πάρκου

Το Περιφερειακό Πάρκο της Άνδρου καταλαμβάνει συνολικά έκταση 452,125 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Περιλαμβάνει ένα χερσαίο τμήμα που αποτελείται από το νησί της Άνδρου με τις νησίδες της, με έκταση 381,153 τετρ. χλμ, καθώς κι ένα θαλάσσιο που η έκταση του ανέρχεται στα 70,971 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

A.4. Διαδικασία έγκρισης

Σύμφωνα με το 3937/2011, για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτήν, εκδίδεται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου. Ειδικά για το χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ΠΕΚΑ. Ειδικά για το χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακών πάρκων το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ναυτιλίας και Αιγαίου [Θαλασσίων Υποθέσεων και Νήσων] και ΠΕΚΑ.

Στην παρούσα περίπτωση, το παρόν θα προωθηθεί κατ' αρχάς στο ΥΠΕΚΑ με επισπεύδοντα το Δήμο Άνδρου, και στη συνέχεια πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που αναφέρεται πιο πάνω. Το ΥΠΕΚΑ πρέπει να εκτιμήσει αν θα απαιτηθεί συνυπογραφή του ΠΔ από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ΠΕΚΑ. ή/και τον Υπουργό Ναυτιλίας και Αιγαίου (σήμερα: Θαλάσσιων Υποθέσεων και Νήσων). Η γνωμοδοτική διαδικασία (Επιτροπή «Φύση 2000» και Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης) πρέπει να υπάρξει σε κάθε περίπτωση.

A.5. Ερευνητική ομάδα

Η παρούσα Ειδική Έκθεση εκπονήθηκε από ομάδα στελεχών του Εργαστηρίου Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Ενεργειακού Γραφείου Αιγαίου. Επιστημονικοί υπεύθυνοι ήταν οι **Δημήτρης Οικονόμου**, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Διευθυντής του Εργαστηρίου Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού) και **Ηλίας Ευθυμιόπουλος**, διευθυντής του Ενεργειακού Γραφείου Αιγαίου. Κύρια μέλη της ερευνητικής ομάδας ήταν οι: Πηνελόπη Ματσούκα, περιβαλλοντολόγος, Δήμητρα Ευθυμιπούλου, δασολόγος-χαρτογράφος, ο Κώστας Κομνηνός, Μηχανολόγος Μηχανικός, Γιώργος Εμμανουηλίδης, Μηχανολόγος Μηχανικός, Κυπαρισσία Ηλία, Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΜΔΕ, Άννα Σαμαρίνα, Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΜΔΕ, Αναστασία Τράμπα, Πολιτικός μηχ.-Συγκοινωνιολόγος, ΔΕΑ, Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη, Οικονομολόγος-Περιφερειολόγος.

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

B.1. Περιγραφή και ανάλυση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης ζώνης

B.1.1. Θέση στον ευρύτερο χώρο

Η Άνδρος είναι το βορειότερο νησί του συμπλέγματος των Κυκλάδων και βρίσκεται σε μικρή σχετικά απόσταση (37 ναυτικά μίλια) από τις ακτές της Αττικής. Είναι το δεύτερο σε μέγεθος (μετά τη Νάξο) Κυκλαδονήσι και βρίσκεται μεταξύ Τήνου και Εύβοιας, από την οποία χωρίζεται με το στενό του Καφηρέα (Κάβο-Ντόρο) πλάτους 7 μιλίων, γνωστό κατά το μεσαίωνα ως Ξυλοφάγο ή Ξυλοφά λόγω των πολλών ναυαγίων. Νότιο σύνορό της αποτελεί ο πορθμός της Τήνου και το ακρωτήριο Στενό (Αυλών).

Σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ 87/Α/2010, στην περιοχή μελέτης, συγκροτείται ο νέος Δήμος Άνδρου, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Άνδρου, Κορθίου και Υδρούσας, οι οποίοι καταργούνται.

Σύμφωνα με την υπ. Αριθμ. 45892/11-8-10 απόφαση του Υπ. Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Πρωτοβάθμιοι και Δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης της Χώρας με το Ν. 3852/10», ΦΕΚ 1292/Β/11-8-10, ο Δήμος Άνδρου εντάσσεται στην Περιφερειακή Ενότητα Άνδρου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Μια βασική εικόνα του βάρους της περιφέρειας στον ελληνικό χώρο δίνουν τα εξής δεδομένα:

- Με βάση τα αποτελέσματα της απογραφής μόνιμου πληθυσμού του 2011 της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ. ΣΤΑΤ.), η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου κατέχει την 10^η θέση ανάμεσα στις Περιφέρειες της Χώρας όσον αφορά το μέγεθος του μόνιμου πληθυσμού, με 308.975 κατοίκους και ποσοστό 2,86% επί του συνολικού πληθυσμού. Κατά την προηγούμενη δεκαετία 2001-2011, διαπιστώθηκε σημαντική πληθυσμιακή αύξηση, την στιγμή που οι περισσότερες Περιφέρειες αλλά και η Χώρα στο σύνολό της εμφανίζουν μείωση. Αλλά και συνολικά την 20ετία 1991-2011 ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας παρουσιάζει σημαντική πληθυσμιακή αύξηση κατά 21%, ποσοστό κατά πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Χώρας και πρώτο μεγαλύτερο μεταξύ των Περιφερειών.
- Ως προς την έκταση είναι επίσης η 10η μεγαλύτερη Περιφέρεια, με 5.286 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ποσοστό 4% στο σύνολο της Χώρας.

Β.1.2. Τοπογραφία και έκταση

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο «νεοσύστατος» Δήμος Άνδρου αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες (πρώην Δήμους): Την Δ.Ε. Άνδρου, την Δ.Ε. Κορθίου και την Δ.Ε. Υδρούσας.

Συγκροτείται επιμέρους από δύο Δημοτικές Κοινότητες (ΔΚ) και είκοσι δύο Τοπικές Κοινότητες (Τ.Κ.) ως εξής:

- Δημοτικές Κοινότητες Άνδρου και Γαυρίου και
- Τοπικές Κοινότητες Αποικίων, Βουρκωτής, Λαμύρων, Μεσσαρίας Άνδρου, Πιτροφού, Στενιών, Ορμου Κορθίου, Καππαριάς, Κορθίου, Κοχύλου, Παλαιοκάστρου, Συνετίου, Αμμολόχου, Ανω Γαυρίου, Απροβάτου, Αρνά, Βιταλίου, Κατακόιλου, Μακροταντάλου, Μπατσίου, Παλαιοπόλεως και Φελλού.

Ο Δήμος Άνδρου έχει έκταση 380 τετρ. χλμ., επιφάνεια που αντιστοιχεί στο 7,2% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η ΔΕ Υδρούσας καταλαμβάνει το 51% της συνολικής έκτασης Δήμου.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (τετρ. χλμ.)	% επί της συνολικής έκτασης της Περιφ.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5.286	100,0%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	380	7,2%
Δ.Ε. ΑΝΔΡΟΥ	103	27,1%
Δ.Ε. ΚΟΡΘΙΟΥ	82	21,6%
Δ.Ε. ΥΔΡΟΥΣΑΣ	195	51,3%

Πίνακας Β.1.1: Η έκταση του Δήμου και των Δημοτικών Ενοτήτων

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. (2001), επεξεργασία ομάδας μελέτης

Στο εσωτερικό του Δήμου Άνδρου, τη μεγαλύτερη επιφάνεια καταλαμβάνει η ημιορεινή Τ.Κ. Μακροταντάλου με 54,7 τετρ. χλμ. (14% επί του συνόλου) και τη μικρότερη η Τ.Κ. Στενιών με 5,4 τετρ. χλμ. (1,4 % επί του συνόλου).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΓΛΥΦΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (τετρ. χλμ.)	% επί της συνολικής έκτασης
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ		380,0	100,00%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ		102,8	
Δημοτική Κοινότητα Άνδρου	Η	11,3	2,97%
Τοπική Κοινότητα Αποικίων	Ο	10,6	2,78%
Τοπική Κοινότητα Βουρκωτής	Ο	29,3	7,72%
Τοπική Κοινότητα Λαμύρων	Ο	5,5	1,46%
Τοπική Κοινότητα Μεσαριάς Άνδρου	Ο	24,2	6,37%
Τοπική Κοινότητα Πιτροφού	Ο	16,3	4,30%
Τοπική Κοινότητα Στενιών	Π	5,4	1,43%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΘΙΟΥ		81,9	-
Τοπική Κοινότητα Όρμου Κορθίου	Ο	7,7	2,03%
Τοπική Κοινότητα Καππαριάς	Ο	8,7	2,28%
Τοπική Κοινότητα Κορθίου	Ο	44,6	11,74%
Τοπική Κοινότητα Κοχύλου	Ο	6,6	1,75%
Τοπική Κοινότητα Παλαιοκάστρου	Ο	8,4	2,22%
Τοπική Κοινότητα Συνετίου	Ο	5,8	1,53%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΔΡΟΥΣΑΣ		195,4	-
Δημοτική Κοινότητα Γαυρίου	Η	22,4	5,89%
Τοπική Κοινότητα Αμμολόχου	Ο	7,1	1,87%
Τοπική Κοινότητα Άνω Γαυρίου	Ο	7,5	1,96%
Τοπική Κοινότητα Απροβάτου	Ο	7,3	1,92%
Τοπική Κοινότητα Αρνά	Ο	28,5	7,50%
Τοπική Κοινότητα Βιταλίου	Η	19,9	5,23%
Τοπική Κοινότητα Κατακόλου	Ο	14,3	3,77%
Τοπική Κοινότητα Μακροταντάλου	Η	54,7	14,38%
Τοπική Κοινότητα Μπατσίου	Η	11,5	3,02%
Τοπική Κοινότητα Παλαιοπόλεως	Ο	9,3	2,45%
Τοπική Κοινότητα Φελλού	Η	12,9	3,41%

Η: Ημιορεινό, Ο: Ορεινό, Π: Πεδινό

Πίνακας Β.1.2: Κατανομή της έκτασης του Δήμου ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα

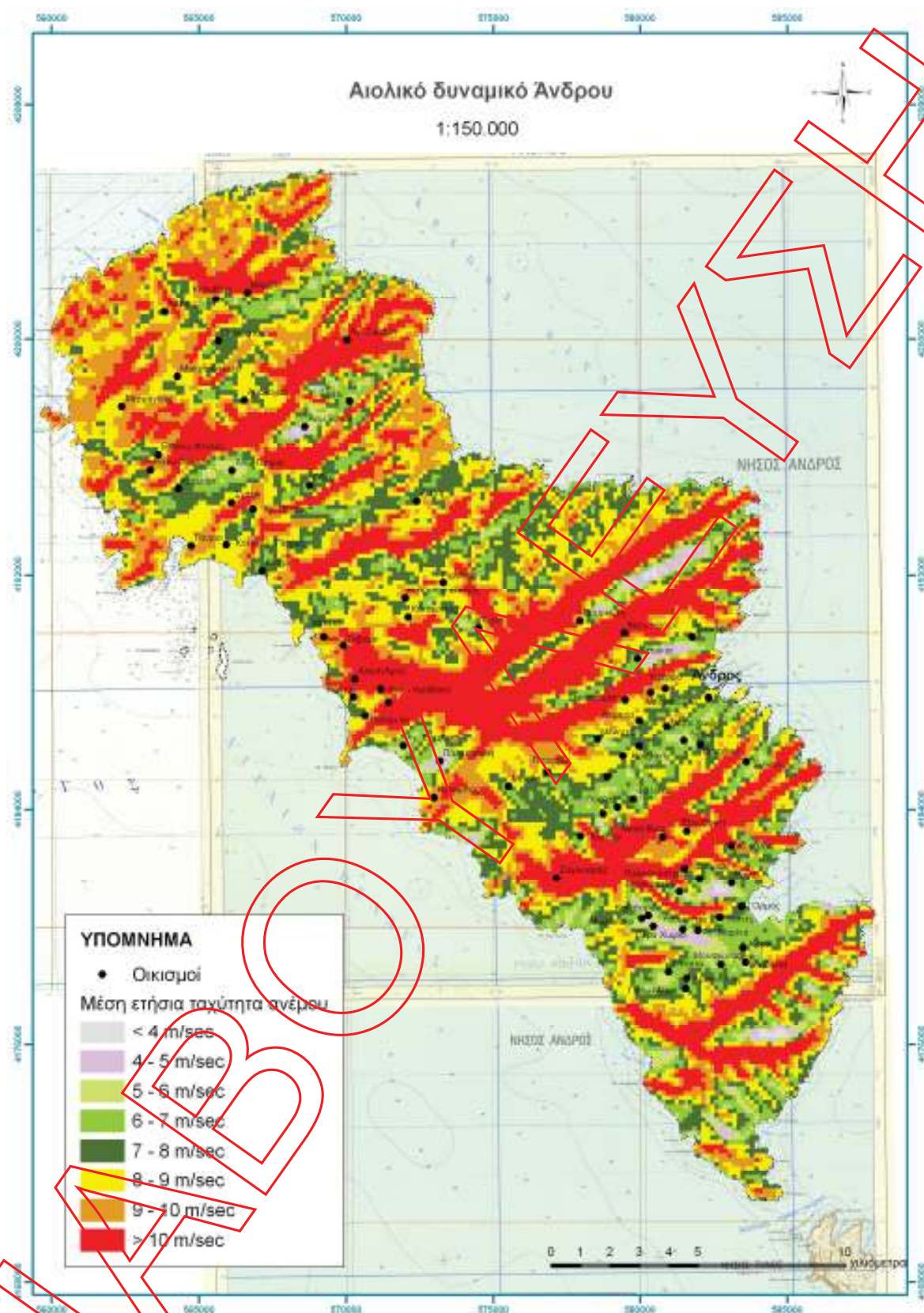
Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. (2001), επεξεργασία ομάδας μελέτης

Από τα στοιχεία του παραπάνω Πίνακα προκύπτει ότι το ανάγλυφο της περιοχής είναι κυρίως ορεινό (64% ορεινό και 35% ημιορεινό).

B.1.3. Κλιματικές συνθήκες, μετεωρολογικά δεδομένα

Η Άνδρος λόγω του έντονου ανάγλυφού της, των ορεινών της όγκων και των τρεχούμενων νερών της, εμφανίζει τοπικά μικροκλίματα, τα οποία και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ύπαρξη ή όχι βλάστησης, την ανάπτυξη της γεωργίας και την εμφάνιση της πανίδας. Το κλίμα του νησιού χαρακτηρίζεται γενικά ως ήπιο μεσογειακό (όπως σε όλες τις Κυκλάδες), με μαλακούς χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια, οπότε και πνέουν τα περίφημα μελτέμια. Στα παράλια όμως και στις κοιλάδες με βλάστηση, το κλίμα θεωρείται υγρό. Δεν παρατηρούνται μεγάλες αυξομειώσεις της θερμοκρασίας, με μέση ετήσια θερμοκρασία 18°C, ενώ η μέγιστη θερμοκρασία ανέρχεται στους 25 °C για το μήνα Ιούλιο και η κατώτατη κυμαίνεται στους 12 °C για το μήνα Ιανουάριο. Μετά το καλοκαίρι θερμότερη εποχή είναι το φθινόπωρο, ωστόσο ακόμα και το καλοκαίρι η θερμοκρασία του αέρα είναι σχετικά μικρή, χάρη στα μελτέμια που πνέουν με ΒΔ ή ΒΑ διευθύνσεις κυρίως από τα τέλη Ιουλίου μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου. Επικρατούντες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι οι βόρειοι άνεμοι μέσης ταχύτητας 11-16 m/sec, με μικρότερη όμως ένταση στο δυτικό τμήμα του νησιού όπου σημειώνονται και οι υψηλότερες θερμοκρασίες απ' ό,τι στα ανατολικά. Αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη σχετική υγρασία και συγκέντρωση υδρατμών στις ανατολικές πλαγιές των βουνών.

Αξιοσημείωτο είναι το ετήσιο ύψος βροχής, σε σχέση με τα υπόλοιπα νησιά του συμπλέγματος των Κυκλάδων, όπου στις παράκτιες περιοχές κυμαίνεται σε 450-500 χιλιοστά κατά μέσο όρο, ενώ στα ορεινά υπερβαίνει συχνά τα 900 χιλιοστά. Κατά την περίοδο 1997-1998 οι έντονες βροχοπτώσεις σε συνδυασμό με το στένεμα της κοίτης των χειμάρρων από προσχώσεις, μπάζα ή κτίσματα, οδήγησε σε πλημμυρικά φαινόμενα σε ορισμένες περιοχές. Στα ορεινά (σε υψόμετρο άνω των 400 μέτρων), σε ριζισμούς όπως ο Πιτροφός, η Άρνη, οι Στραπουργιές, η Βουρκωτή, παρατηρούνται χιονοπτώσεις σχεδόν κάθε χρόνο και κυρίως το Γενάρη και το Φλεβάρη. Οι μέρες με παγετό είναι σπάνιες (8 κατά μέσο όρο ετησίως) (Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. και Σύνδεσμος Δήμων Άνδρου, 2003).

Εικόνα Β.1.1. Χάρτης αιολικού δυναμικού της Άνδρου

B.1.4. Γεωμορφολογία, γεωλογικά στοιχεία, στοιχεία εδάφους

Το νησί της Άνδρου, όπως και οι υπόλοιπες Κυκλάδες κάποτε αποτελούσαν ενιαία γη με την Εύβοια, έως πριν από 3-4 εκατομμύρια χρόνια. Έπειτα όμως από έντονες τεκτονικές διεργασίες στην περιοχή του Αιγαίου και των Κυκλάδων, επήλθε ο κατακερματισμός της ξηράς αυτής σε επιμέρους νησιά, ανάμεσα στα οποία και η Άνδρος. Τα πετρώματά της είναι σχεδόν εξ' ολοκλήρου μεταμορφωμένα, με επικρατέστερους τους σχιστόλιθους και κυρίως τους μαμαρυγιακούς σχιστόλιθους, ενώ εμφανίζονται λιγότερο χλωριτικοί, επιδοτικοί ως αμφιβολιτικοί. Υπάρχουν ακόμη λίγα μάρμαρα, κυρίως στο νότιο τμήμα του νησιού, που βρίσκονται σε συμφωνία στρώσης με τους σχιστόλιθους και αποτελούν το βαθύτερα εμφανιζόμενο σχηματισμό της Άνδρου. Το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μεταλλεύματα μαγγανίου, σιδήρου και νικελίου. Τα κοιτάσματα εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού, ειδικά στην περιοχή του Αγίου Πέτρου, του Φελλού και του Βιταλίου, ενώ κατά δεύτερο λόγο στο κεντρικό τμήμα, βόρεια ης Βουρκωτής και κοντά στην κορυφή του Πετάλου. Στους πρόποδες του χωριού Γερακώνες και σε υψόμετρο 120 μέτρων συναντάται το σπήλαιο Φόρος. Σεισμοτεκτονικά δεν ανήκει σε περιοχή με σεισμική δραστηριότητα και κατά τους ιστορικούς και πρόσφατους χρόνους δεν έχουν αναφερθεί σεισμοί στην περιοχή. Τα κύρια συστήματα ρηγμάτων παρουσιάζουν τις εξής διευθύνσεις: α) ΒΔ-ΝΑ, β) ΒΑ-ΝΔ και γ) ΒΒΔ-ΝΝΑ. Ανήκει στη ζώνη σεισμικής επικινδυνότητας Ι, με συντελεστή σεισμικής επιτάχυνσης εδάφους $a=0,12$.

Σχετικά με την υδρογεωλογική συμπεριφορά των πετρωμάτων του νησιού, οι σχιστόλιθοι, που αποτελούν το επικρατέστερο πέτρωμα, θεωρούνται πρακτικά υδατοστεγανοί σχηματισμοί και σε μόνο σε περιπτώσεις αποσάθρωσης επιτρέπουν την εισχώρηση νερού. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται φρεάτιος ορίζοντας, που εκφορτίζεται με τη μορφή πηγών μικρής συνήθως παροχής. Αντίθετα, τα μάρμαρα είναι υδροπερατά και η καρστικοποίησή τους ευνοεί την ανάπτυξη υδροφόρου ορίζοντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως τον Όρμο Κορθίου, στην επαφή των μαρμάρων με στεγανούς σχηματισμούς αναπτύσσονται πηγές, ενώ σε άλλες, όπως στην περιοχή Κοχύλου, τροφοδοτούνται πηγάδια που διανοίχτηκαν μέσα σε φακούς. Οι σερπεντίνες-περιδοτίτες είναι μικρής υδροπερατότητας, η οποία οφείλεται κυρίως στις διαρρήξεις του ανωτέρου τμήματος των πετρωμάτων, όπως στην περιοχή του Γαυρίου. Οι τεταρτογενείς σχηματισμοί (αλλούβια) είναι και αυτοί γενικά υδατοπερατοί, ανάλογα με τη λιθολογική τους σύσταση, την κοκκομετρία καθώς και τη μορφή και διάταξη των κόκκων τους.

B.1.5. Υδρολογικά στοιχεία, ποιότητα νερών

Η Άνδρος είναι από τα πιο ορεινά νησιά των Κυκλάδων, με καταπράσινες χαράδρες και κοιλάδες, ενώ ξεχωριστό στοιχείο του φυσικού της περιβάλλοντος

αποτελεί ο πλούτος των επιφανειακών και υπόγειων νερών της. Τέσσερις διαδοχικοί ορεινοί όγκοι-οροσειρές, παράλληλοι σχεδόν μεταξύ τους με διεύθυνση από τα νοτιοδυτικά προς τα βορειοανατολικά, χαράζουν το ανάγλυφο του νησιού. Ανάμεσα στις βουνοσειρές σχηματίζονται βαθιά φαράγγια, στενές ρεματιές και εκτεταμένες εύφορες κοιλάδες που διατρέχουν το νησί, με βελανιδιές, πλατάνια, καρυδιές, κυπαρίσσια, ελιές, πορτοκαλιές, λεμονιές. Είναι το πιο πράσινο νησί από τις υπόλοιπες Κυκλάδες, με τη βλάστηση να αφθονεί κυρίως στην ανατολική πλευρά όπου εντοπίζονται και οι περισσότερες βροχοπτώσεις. Στο κεντρικό τμήμα της Άνδρου, η περιοχή της Άρνης έχει πυκνή βλάστηση και άφθονα νερά, όμως οι κυριότερες κοιλάδες των Λειβαδιών και των Λαμύρων, εντοπίζονται μεταξύ των οροσειρών του Γερακώνα και του Πετάλου. Νότια, συναντάμε την κοιλάδα του Κορθίου, ενώ μικρότερου μεγέθους είναι οι κοιλάδες του Γαυρίου και του Μπατασίου, ο κάμπος του Πιτροφού και η κοιλάδα που καταλήγει στον όρμο Γιάλια. Στα υψηλότερα σημεία, η βλάστηση είναι φτωχή με μόνο κατά τόπους εκτάσεις με μορφή μικρών οροπεδίων, όπως στο Πέταλο (περιοχή Τρανό Καμπί) και στο Βουνί στο νότο. Τα οικοσυστήματα της Άνδρου σχηματίζουν μεγάλες ενιαίες ζώνες, οι δε εκβολές των χειμάρρων στη θάλασσα σχηματίζουν αξιόλογους παράκτιους βιοτόπους με καβούρια, έρπετά, αμφίβια και πτηνά. Λόγω του έντονου ανάγλυφου της, των ορεινών της όγκων και των τρεχούμενων νερών της, εμφανίζει τοπικά μικροκλίματα, τα οποία και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ύπαρξη ή όχι βλάστησης, την ανάπτυξη της γεωργίας και την εμφάνιση της πανίδας.

Η Άνδρος, όπως δηλώνει και η αρχαιότερη ονομασία της «Υδρούσα», είναι το μόνο από τα νησιά των Κυκλάδων που διαθέτει μεγάλη ποσότητα υδάτων. Το ανάγλυφο και η γεωλογική δομή των πετρωμάτων της, ευνοεί τη συγκράτηση των ομβρίων υδάτων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολυάριθμες πηγές και χείμαρροι σε όλο σχεδόν το νησί, οι οποίοι και διαμορφώνουν το τοπίο στο θέμα της μορφολογίας και της βλάστησης. Το ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται στα 600 χιλιοστά κατά μέσο όρο το χρόνο (450-500 χιλιοστά στις παράκτιες και μέχρι 900 χιλιοστά στις ορεινές περιοχές).

Έχουν καταγραφεί 172 κοινόχρηστες πηγές. Οι πλουσιότερες πηγές εντοπίζονται στο κεντρικό όρος Πέταλο, στην περιοχή Ζένιο σε υψόμετρο 900 μέτρων, που χωρίζεται στη συνέχεια σε τρεις μικρές διακλαδώσεις (προς Μελίδα, Νιμπορείο και Γιάλια). Στο μέσο του νησιού υπάρχουν ακόμη οι πηγές των Μενήτων, η Φλέα πάνω από τον Πιτροφό, οι Ευρούσες πάνω από τις Στραπουργιές, το Πεντάβρυσο στις Στενιές, και η πηγή της Κατάκοιλου. Στα βορειοδυτικά όπουδαιότερες είναι οι πηγές του Αμόλοχου και νότια η πηγή στα Πέρα Αηδόνια του Κορθίου. Πολλές από τις πηγές είναι πλούσιες σε μεταλλικά συστατικά και έχουν ιαματικές ιδιότητες, όπως η πηγή της Σάριζας στο χωριό Αποίκια, η πηγή της Άρνης, η Πετρένια στο Κόρθι.

Το υδρογραφικό δίκτυο του νησιού παρουσιάζει ασύμμετρη ανάπτυξη εκατέρωθεν της κύριας υδροκριτικής γραμμής διεύθυνσης ΒΔ-ΝΑ. Η ανάπτυξη δε των υδρογραφικών συστημάτων γίνεται κατά παράλληλες ζώνες διεύθυνσης ΒΑ-ΝΔ. Οι λεκάνες επιφανειακής απορροής ταυτίζονται με τις υδρογεωλογικές και σε μερικές περιπτώσεις ξεπερνούν τα 10 τετραγωνικά χιλιόμετρα, στοιχείο ιδιαίτερο για τις Κυκλάδες. Έχει πραγματοποιηθεί υδρογεωλογική μελέτη του νησιού από το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.).

B.1.6. Στοιχεία ποιότητας ατμόσφαιρας

Η ποιότητα της ατμόσφαιρας είναι γενικά πολύ καλή, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σημαντικές πηγές παραγωγής αέριων ρύπων.

B.1.7. Χρήσεις γης και κάλυψη του εδάφους

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι υπάρχουσες/πραγματικές χρήσεις-κάλυψη γης. Οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης αναφέρονται παρακάτω στο κεφάλαιο «B2 Υφιστάμενες προγραμματικές κατευθύνσεις και θεσμικό πλαίσιο».

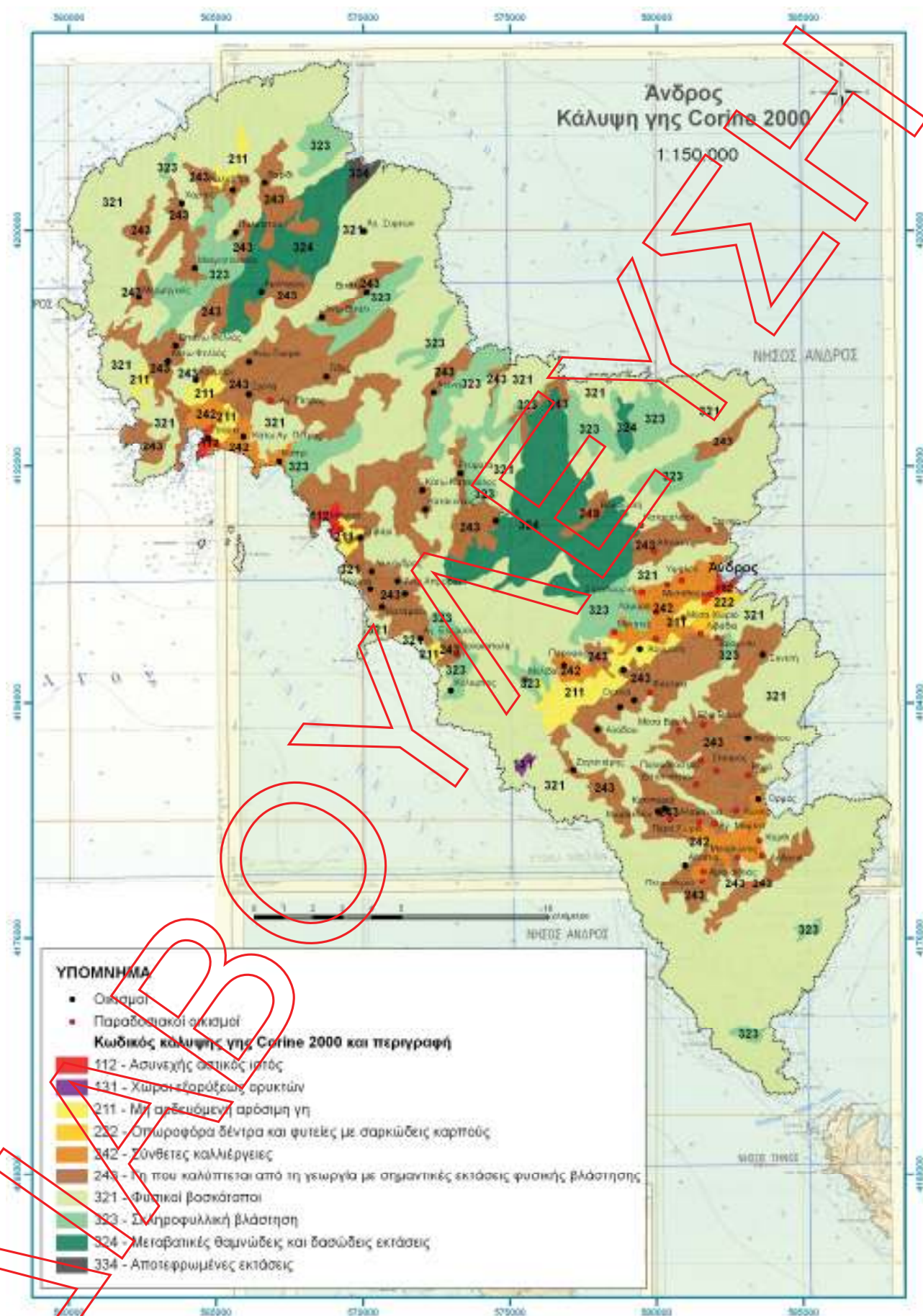
Στον Πίνακα που ακολουθεί, καταγράφεται η κατανομή της έκτασης σε γενικευμένες κατηγορίες χρήσης/κάλυψης σε επίπεδο Δήμου (νυν Δημοτικής Ενότητας) κατά τα έτη 1999-2000. Από τα στοιχεία του, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης καλύπτεται από βοσκοτόπους (42,7%). Το ποσοστό αυτό είναι αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο των υπερκείμενων χωρικών ενοτήτων (Χώρα – 10,9%, Περιφέρεια – 24,6%). Ακολουθεί η γεωργική γη με ποσοστό 22,5% της συνολικής έκτασης του Δήμου, και οι δασικές και θαμνώδεις εκτάσεις (17,2%) οι οποίες δεν κατατάσσονται στα βοσκοτόπια. Τα δύο τελευταία ποσοστά είναι αρκετά μικρότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ Κ' ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ		ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ		ΔΑΣΗ		ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΡΑ		ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ (ΔΡΟΜΟΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ Κ.Λ.Π.)		ΑΛΛΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.982,2	50.684,6	38,4%	14.451,6	10,9%	57.968,9	43,9%	1.790,1	1,4%	2.307,5	1,7%	4.779,6	3,6%
ΠΕΡΙΦ. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5.316,5	1.602,0	30,1%	1.309,9	24,6%	1.890,9	35,6%	16,1	0,3%	86,0	1,6%	411,6	7,7%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	381,4	85,7	22,5%	163,0	42,7%	65,6	17,2%	0,0	0,0%	2,5	0,7%	64,6	16,9%
Δ.Ε. ΑΝΔΡΟΥ	103,2	26,9	26,1%	49,3	47,8%	17,4	16,9%	0,0	0,0%	0,7	0,7%	8,9	8,6%
Δ.Ε. ΚΟΡΘΙΟΥ	81,7	19,7	24,1%	35,8	43,8%	0	0,0%	0	0,0%	0,4	0,5%	25,8	31,6%
Δ.Ε. ΥΔΡΟΥΣΑΣ	196,5	39,1	19,9%	77,9	39,6%	48,2	24,5%	0	0,0%	1,4	0,7%	29,9	15,2%

Πίνακας Β.1.3: Κατανομή της εκτάσεως σε γενικευμένες κατηγορίες χρήσης/κάλυψης 1999-2000 (εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα)

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. – Απογραφή Γεωργίας- Κτηνοτροφίας 1999-2000, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Στη συνέχεια παρατίθεται Πίνακας και αντίστοιχος χάρτης με τα δεδομένα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Εδαφικής Κάλυψης CORINE (CORINE land cover project 2000), του Δήμου Άνδρου.

Εικόνα Β.1.2: Χάρτης κάλυψης γης Corine 2000

Κατηγορίες κάλυψης γης		Εκταση %
111	Συνεχής αστική οικοδόμηση	0,3%
131	Χώροι εξορύξεως ορυκτών	0,1%
211	Μη αρδεύσιμη αρόσιμη γη	2,3%
222	Οπωροφόρα δένδρα και φυτείες με σαρκώδεις καρπούς	0,3%
242	Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας	3,2%
243	Γη που καλύπτεται κυρίως από τη γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης	23,4%
321	Φυσικοί βοσκότοποι	53,1%
323	Σκληροφυλλική βλάστηση	9,5%
324	Μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις	7,5%
334	Αποτεφρωμένες εκτάσεις	0,2%
Σύνολο		100%

Πίνακας Β.1.4: Κατανομή της έκτασης στις κατηγορίες κάλυψης γης CORINE 2000

Πηγή: CORINE 2000, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Πίνακα τμήμα της έκτασης του Δήμου Άνδρου καλύπτεται από «φυσικούς βοσκότοπους» (53,1%), και ακολουθούν οι γεωργικές εκτάσεις (~27%).

B.1.8. Φυσικό Περιβάλλον

B.1.8.1. Γενικά

Η Άνδρος είναι το βορειότερο νησί του συμπλέγματος των Κυκλάδων. Πλαισιώνεται από μικρές βραχονησίδες με γνωστότερες τα Γαυρονήσια (Καπιίτα, Μακεδόνα, Λαγονήσι, Πλάκα, Τουρλίτης, Μεγάλο, Πρασούδα) στις βορειοδυτικές ακτές της, τη νησίδα Θεοτόκο στ' ανατολικά και το Μέσα Κάστρο της Χώρας, όπου ακόμη και σήμερα σώζονται τα ερείπια του ενετικού κάστρου. Τα παράλια της χαρακτηρίζονται βραχώδη με αρκετούς προφυλαγμένους όρμους κατάλληλους για ελλιμενισμό πέραν του κόλπου του Γαυρίου στα βορειοδυτικά, ο οποίος αποτελεί και το λιμένα του νησιού. Τέτοιοι κόλποι είναι οι ανοιχτοί όρμοι του Κορθίου, του Μπατσίου και της Παλαιόπολης, αλλά και ο κόλπος του Κατώ Κάστρου στη Χώρα με τους όρμους Νιμποριό και Παραπόρτι. Από τους οκτώ συνολικά φάρους έχουν τοποθετηθεί στις ακτές του νησιού προκειμένου να διευκολυνθεί η ναυσιπλοΐα, σημαντικότερος είναι αυτός της Φάσσας στο πέρασμα του Κάβο-Ντόρο.

Η Άνδρος είναι από τα πιο ορεινά νησιά των Κυκλάδων, με καταπράσινες χαράδρες και κοιλάδες, ενώ ξεχωριστό στοιχείο του φυσικού της περιβάλλοντος αποτελεί ο πλούτος των επιφανειακών και υπογείων νερών της. Τέσσερις διαδοχικοί ορεινοί όγκοι-οροσειρές, παράλληλοι σχεδόν μεταξύ τους με κατεύθυνση από τα νοτιοδυτικά προς τα βορειοανατολικά, χαράζουν το ανάγλυφο του νησιού: α) στο βόρειο τμήμα, η περιοχή των Αγίων Σαράντα (υψόμετρο 716 μέτρα) με τους λόφους Μακροτάνταλου και τις κοιλάδες του Φελλού και του Γαυρίου, β) στο κέντρο, το συμπλέγμα Πέταλου-Κουβάρας, όπου βρίσκεται και η υψηλότερη κορυφή του νησιού (κορυφή Προφήτης Ηλίας με υψόμετρο 997 μέτρα) με την περιοχή Κατακοΐλου-Μπατσίου, γ) νότια, η ορεινή περιοχή Καταφύγι-Γερακιώνες (υψόμετρο 684 μέτρα) με την κοιλάδα της Μεσαριάς και δ) ακόμα πιο νότια, η Ράχη (Προφήτης Ηλίας, υψόμετρο 682 μέτρα) με την κοιλάδα του Κορθίου.

Ανάμεσα στις βουνοσειρές σχηματίζονται βαθιά φαράγγια, στενές ρεματιές και εκτεταμένες εύφορες κοιλάδες που διατρέχουν το νησί με κατεύθυνση Α-Δ, με βελανιδιές, πλατάνια, καρυδιές, κυπαρίσσια, ελιές, πορτοκαλιές, λεμονιές. Είναι το πιο πράσινο νησί από τις υπόλοιπες Κυκλάδες, με τη βλάστηση να αφθονεί κυρίως στην ανατολική πλευρά όπου εντοπίζονται και οι περισσότερες βροχοπτώσεις. Στο κεντρικό τμήμα της Άνδρου, η περιοχή της Άρνης έχει πυκνή βλάστηση και άφθονα νερά, όμως οι κυριότερες κοιλάδες των Λειβαδίων και των Λαμύρων, εντοπίζονται μεταξύ των οροσειρών του Γερακώνα και του Πετάλου. Νότια, συναντάμε την κοιλάδα του Κορθίου, ενώ μικρότερου μεγέθους είναι οι κοιλάδες του Γαυρίου και του Μπατσίου, ο κάμπος του Πιτροφού και η κοιλάδα που καταλήγει στον όρμο Γιάλια. Στα υψηλότερα σημεία, η βλάστηση είναι φτωχή με μόνο κατά τόπους εκτάσεις με μορφή μικρών οροπεδίων, όπως στο Πέταλο (περιοχή Τρανό Καμπί) και στο Βουνί στο νότο. Τα οικοσυστήματα της Άνδρου

σχηματίζουν μεγάλες ενιαίες ζώνες, οι δε εκβολές των χειμάρρων στη θάλασσα σχηματίζουν αξιόλογους παράκτιους βιοτόπους με καβούρια, ερπετά, αμφίβια και πτηνά.

Το νησί της Άνδρου, όπως και οι υπόλοιπες Κυκλάδες κάποτε αποτελούσαν ενιαία γη με την Εύβοια, έως πριν από 3-4 εκατομμύρια χρόνια. Έπειτα όμως από έντονες τεκτονικές διεργασίες στην περιοχή του Αιγαίου και των Κυκλάδων, επήλθε ο κατακερματισμός της ξηράς αυτής σε επιμέρους νησιά, ανάμεσα στα οποία και η Άνδρος. Τα πετρώματά της είναι σχεδόν εξ' ολοκλήρου μεταμορφωμένα, με επικρατέστερους τους σχιστόλιθους και κυρίως τους μαμαρυγιακούς σχιστόλιθους, ενώ εμφανίζονται λιγότερο χλωριτικοί, επιδοτικοί ως αμφιβολιτικοί. Υπάρχουν ακόμη λίγα μάρμαρα, κυρίως στο νότιο τμήμα του νησιού, που βρίσκονται σε συμφωνία στρώσης με τους σχιστόλιθους και αποτελούν το βαθύτερα εμφανιζόμενο σχηματισμό της Άνδρου. Το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μεταλλεύματα μαγγανίου, σιδήρου και νικελίου. Τα κοιτάσματα εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού, ειδικά στην περιοχή του Αγίου Πέτρου, του Φελλού και του Βιταλίου, ενώ κατά δεύτερο λόγο στο κεντρικό τμήμα, βόρεια ης Βουρκωτής και κοντά στην κορυφή του Πετάλου. Στους πρόποδες του χωριού Γερακώνες και σε υψόμετρο 120 μέτρων συναντάται το σπήλαιο Φόρος. Σεισμοτεκτονικά δεν ανήκει σε περιοχή με σεισμική δραστηριότητα και κατά τους ιστορικούς και πρόσφατους χρόνους δεν έχουν αναφερθεί σεισμοί στην περιοχή. Τα κύρια συστήματα ρηγμάτων παρουσιάζουν τις εξής διευθύνσεις: α) ΒΔ-ΝΑ, β) ΒΑ-ΝΔ και γ) Β-Ν. Ανήκει στη ζώνη σεισμικής επικινδυνότητας Ι, με συντελεστή επιτάχυνσης εδάφους $\alpha=0,12$.

Το υδρογραφικό δίκτυο του νησιού παρουσιάζει ασύμμετρη ανάπτυξη εκατέρωθεν της κύριας υδροκριτικής γραμμής διεύθυνσης ΒΔ-ΝΑ. Η ανάπτυξη δε των υδρογραφικών συστημάτων γίνεται κατά παράλληλες ζώνες διεύθυνσης ΒΑ-ΝΔ. Οι λεκάνες επιφανειακής απορροής ταυτίζονται με τις υδρογεωλογικές και σε μερικές περιπτώσεις ξεπερνούν τα 10 τετραγωνικά χιλιόμετρα, στοιχείο ιδιαίτερο για τις Κυκλάδες. Έχει πραγματοποιηθεί υδρογεωλογική μελέτη του νησιού από το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.).

Σχετικά με την υδρογεωλογική συμπεριφορά των πετρωμάτων του νησιού, οι σχιστόλιθοι, που αποτελούν το επικρατέστερο πέτρωμα, θεωρούνται πρακτικά υδατοστεγανοί σχηματισμοί και σε μόνο σε περιπτώσεις αποσάθρωσης επιτρέπουν την εισχώρηση νερού. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται φρεάτιος ορίζοντας, που εκφορτίζεται με τη μορφή πηγών μικρής συνήθως παροχής. Αντίθετα, τα μάρμαρα είναι υδροπερατά και η καρστικοποίησή τους ευνοεί την ανάπτυξη υδροφόρου ορίζοντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως τον Όρμο Κορθίου, στην επαφή των μαρμάρων με στεγανούς σχηματισμούς αναπτύσσονται πηγές, ενώ σε άλλες, όπως στην περιοχή Κοχύλου, τροφοδοτούνται πηγάδια που διανοίχτηκαν μέσα σε φακούς. Οι σερπεντίνες-περιδοτίτες είναι μικρής υδροπερατότητας, η οποία οφείλεται κυρίως στις διαρρήξεις του ανωτέρου

τμήματος των πετρωμάτων, όπως στην περιοχή του Γαυρίου. Οι τεταρτογενείς σχηματισμοί (αλλούβια) είναι και αυτοί γενικά υδατοπερατοί, ανάλογα με τη λιθολογική τους σύσταση, την κοκκομετρία καθώς και τη μορφή και διάταξη των κόκκων τους.

Η Άνδρος λόγω του έντονου αναγλύφου της, των ορεινών της όγκων και των τρεχούμενων νερών της, εμφανίζει τοπικά μικροκλίματα, τα οποία και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ύπαρξη ή όχι βλάστησης, την ανάπτυξη της γεωργίας και την εμφάνιση της πανίδας. Το κλίμα του νησιού χαρακτηρίζεται γενικά ως ήπιο μεσογειακό (όπως σε όλες τις Κυκλάδες), με μαλακούς χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια, οπότε και πνέουν τα περίφημα μελτέμια. Στα παράλια όμως και στις κοιλάδες με βλάστηση, το κλίμα θεωρείται υγρό. Δεν παρατηρούνται μεγάλες αυξομειώσεις της θερμοκρασίας, με μέση ετήσια θερμοκρασία 18oC, ενώ η μέγιστη θερμοκρασία ανέρχεται στους 25 oC για το μήνα Ιούλιο και η κατώτατη κυμαίνεται στους 12oC για το μήνα Ιανουάριο. Μετά το καλοκαίρι θερμότερη εποχή είναι το φθινόπωρο, ωστόσο ακόμα και το καλοκαίρι η θερμοκρασία του αέρα είναι σχετικά μικρή, χάρη στα μελτέμια που πνέουν με ΒΔ ή ΒΑ διευθύνσεις κυρίως από τα τέλη Ιουλίου μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου. Επικρατούντες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι οι βόρειοι άνεμοι μέσης ταχύτητας 11-16 m/sec, με μικρότερη όμως ένταση στο δυτικό τμήμα του νησιού όπου σημειώνονται και οι υψηλότερες θερμοκρασίες απ' ότι στα ανατολικά. Αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη σχετική υγρασία και συγκέντρωση υδρατμών στις ανατολικές πλαγιές των βουνών.

Αξιοσημείωτο είναι το ετήσιο ύψος βροχής, σε σχέση με τα υπόλοιπα νησιά του συμπλέγματος των Κυκλάδων, όπου στις παράκτιες περιοχές κυμαίνεται σε 450-500 χιλιοστά κατά μέσο όρο, ενώ στα ορεινά υπερβαίνει συχνά τα 900 χιλιοστά. Κατά την περίοδο 1997-1998 οι έντονες βροχοπτώσεις σε συνδυασμό με το στένεμα της κοίτης των χειμάρρων από προσχώσεις, μπάζα ή κτίσματα, οδήγησε σε πλημμυρικά φαινόμενα σε ορισμένες περιοχές. Στα ορεινά (σε υψόμετρο άνω των 400 μέτρων), σε οικισμούς όπως ο Πιτροφός, η Άρνη, οι Στραπουργιές, η Βουρκωτή, παρατηρούνται χιονοπτώσεις σχεδόν κάθε χρόνο και κυρίως το Γενάρη και το Φλεβάρη. Οι μέρες με παγετό είναι σπάνιες (8 κατά μέσο όρο ετησίως).

Η Άνδρος, λόγω της υψηλής τοπικής υγρασίας, των υπόγειων νερών και άλλων γεωλογικών και κλιματικών παραγόντων, παρουσιάζει χαρακτηριστική βλάστηση, ενώ η παρουσία τόσο πολλών παρόχθιων και παράκτιων βιότοπων, πλούσιων σε βλάστηση και πανίδα, είναι φαινόμενο μοναδικό για τα νησιά των Κυκλάδων. Πιο συγκεκριμένα, η Άνδρος είναι από τα πιο ορεινά νησιά των Κυκλάδων, με καταπράσινες χαράδρες και κοιλάδες, ενώ ξεχωριστό στοιχείο του φυσικού της περιβάλλοντος αποτελεί ο πλούτος των επιφανειακών και υπόγειων νερών της. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τέσσερις διαδοχικοί ορεινοί όγκοι-οροσειρές,

παράλληλοι σχεδόν μεταξύ τους με κατεύθυνση από τα νοτιοδυτικά προς τα βορειοδυτικά, χαράζουν το ανάγλυφο του νησιού:

α. στο βόρειο τμήμα, η περιοχή των Αγίων Σαράντα (υψόμετρο 716 μ.) με τους λόφους Μακροτάνταλου και τις κοιλάδες του Φελλού και του Γαυρίου

β. στο κέντρο (περιοχή Κατάκοιλου και Μπατσίου) το σύμπλεγμα Πετάλου-Κουβάρας, όπου βρίσκεται και η ψηλότερη κορυφή του νησιού (Προφήτης Ηλίας, υψόμετρο 997 μ)

γ. νότια, η ορεινή περιοχή Καταφύγι-Γερακιώνες (υψόμετρο 684 μ) με την κοιλάδα της Μεσσαριάς

δ. ακόμη πιο νότια, η Ράχη (Προφήτης Ηλίας, υψόμετρο 682 μ) με την κοιλάδα του Κορθίου.

Ανάμεσα στις βουνοσειρές σχηματίζονται βαθιά φαράγγια, στενές ρεματιές και εκτεταμένες εύφορες κοιλάδες που διατρέχουν το νησί με κατεύθυνση Α-Δ. Είναι το πιο πράσινο νησί των Κυκλάδων, με τη βλάστηση να αφθονεί κυρίως στην Ανατολική πλευρά όπου εντοπίζονται και οι περισσότερες βροχοπτώσεις. Στο βόρειο τμήμα της Άνδρου, η περιοχή της Άρνης έχει πυκνή βλάστηση και άφθονα νερά, όμως οι κυριότερες κοιλάδες των Λειβαδικών και των Λαμύρων, εντοπίζονται μεταξύ των οροσειρών του Γερακώνα και του Πετάλου. Νότια, συναντάμε την κοιλάδα του Κορθίου, ενώ μικρότερου μεγέθους είναι οι κοιλάδες του Γαυρίου και του Μπατσίου, ο κάμπος του Πιτραφού και η κοιλάδα που καταλήγει στον όρμο Γιάλια. Στα υψηλότερα σημεία, η βλάστηση είναι φτωχή και μόνο κατά τόπους παρουσιάζονται εκτάσεις με μορφή μικρών οροπεδίων όπως στο Πέταλο (περιοχή Τρανό Καμπί) και στο Βουνί στο νότο. Τα οικοσυστήματα της Άνδρου σχηματίζουν αξιόλογους παράκτιους υγροτοπούς, που μαζί με τις βραχώδεις παραλίες και τις γύρω νησίδες, αποτελούν καταφύγιο για πληθώρα σπάνιων ειδών πουλιών.

B.1.8.2. Βλάστηση

Στην Άνδρο απαντώνται οι παρακάτω μορφές βλάστησης:

Δάση: Η Άνδρος συγκριτικά με τις υπόλοιπες Κυκλάδες φαίνεται να έχει διατηρήσει τα μεγαλύτερα υπολείμματα δασών, τα οποία πιθανότατα κυριαρχούσαν στο νησί για πολλές χιλιάδες χρόνια, πριν η έντονη εκμετάλλευση και υποβάθμισή τους από τον άνθρωπο οδηγήσει στον περιορισμό τους σε λίγες απομονωμένες συστάδες. Επίσης, μικρές δασικές συστάδες διατηρούνται στις παρυφές χωριών και οικισμών στις πλαγιές του κεντρικού ορεινού όγκου του νησιού, όπως στα Αποίκια, τις Στενιές, την Άρνη, τις Στραπουριές, αλλά και κατά μήκος της κορυφογραμμής του όρους Ράχη, Δασικά δενδρώδη είδη όπως τα *Ceratonia siliqua*, *Corylus avelana*, *Cupressus sempervirens*, *Castanea sativa*, *Junglans regia*, *Pinus halepensis*, *P. Pinea*, θεωρούνται ως μη αυτόχθονα στο

νησί. Η Άνδρος φαίνεται να στερείται ακόμη αυτόχθονων κωνοφόρων δέντρων, με εξαίρεση λίγα άτομα *Juniperus phoenicea* σε μικρές απομονωμένες συστάδες στο νοτιότερο άκρο του νησιού, που εντοπίστηκαν πρόσφατα (Πολέμης, 2010). Ακόμη, το δάσος καστανιάς σε ποτάμι κοντά στο χωριό Άρνη, θεωρείται πιθανό να είχε αρχικά καλλιεργηθεί για τους καρπούς του. Το ίδιο ισχύει και για την καρυδιά, που απαντάται πια σε λίγες περιοχές που καλλιεργούνταν παλιότερα.

Η μακκία βλάστηση: κυριαρχεί στην Άνδρο σε πολύ μεγαλύτερης εκτάσεις συγκριτικά με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, καθώς πρόκειται για βλάστηση η οποία σχεδόν αποκλειστικά απαντά σε σχετικά υγρές περιοχές με μη ασβεστολιθικά πετρώματα. Τα πλέον χαρακτηριστικά είδη του τύπου αυτού βλάστησης είναι θαμνώδεις και δωνδρώδεις μορφές των ειδών *Arbutus unedo*, *Erica arborea*, *Myrtus communis*, *Laurus nobilis*, *Rhamnus alaternus*, *Plillyrea latifolia*, *Quercus ilex*. Τα δάση αείφυλλων σκληρόφυλλων με κυρίαρχα είδη τα *Acer sempervirens*, *Quercus coccifera*, *Q. ilex* πρέπει να ήταν εξαπλωμένα σε μεγάλες εκτάσεις του νησιού, ενώ σήμερα είναι παρόντα σε αρκετές περιοχές, συχνότερα σε υγρές κοιλάδες ρεμάτων, σχηματίζοντας πυκνή μακκία βλάστηση. Σε λίγες μόνο περιοχές υπάρχουν μικρές αμιγείς συστάδες αιωνόβιων δέντρων αριάς, όπως στον Αμόλοχο (σε πλαγιές ΒΑ έκθεσης σε υψόμετρο περίπου 700 μ), στη Βουρκωτή (650 μ), στις Ευρουσιές (750 μ), στα Λιποτάματα και στο Μέσα Βουνί (600-700 μ).

Επίσης τα **φρύγανα** είναι κυρίαρχα στοιχεία της σημερινής βλάστησης του νησιού. Οι ξηρές υπερβοσκοούμενες πλαγιές καλύπτονται από ψηλότερους θάμνους και βλάστηση που είναι γνωστή με την ονομασία “**garigue**”, αποτελούμενη από είδη όπως τα *Quercus coccifera*, *Genista acanthoclada*, *Spartium junceum*, *Erica manipuliflora*, *Calicotome villosa*, *Ballota acetabulosa*, *Anthyllis hermanniae*, *Cistus creticus*, και *C. salvifolius*. Τα παραπάνω είδη θάμνων και φρύγανων πιστεύεται πως υπήρχαν σε μικρότερους πληθυσμούς, αλλά επικράτησαν όπου η δονδρώδης βλάστηση υποβαθμίστηκε με αποδασώσεις και πυρκαγιές ακολουθούμενες από υπερβόσκηση, ενώ καταλαμβάνουν συχνότατα καλλιεργούμενες εκτάσεις που έχουν εγκαταληφθεί.

Η **χασμοφυτική χλωρίδα** της Άνδρου αριθμεί λίγους μόνο αντιπροσώπους με μικρούς κατά κανόνα πληθυσμούς λόγω της απουσίας εκτεταμένων κάθετων ασβεστολιθικών γκρεμών. Κύρια «γνήσια» χασμοφυτικά είδη είναι τα: *Dianthus fruticosus*, ssp. *fruticosus*, *Caru, multiflorum*, *Erysimum senoneri*, *Centaurea laconica* ssp. *Leneariloba* και το ενδημικό της Άνδρου και της Τήνου είδος *Campanula satori*.

Η παρουσία πολλών μικρών ποταμών και ρεμάτων δημιουργεί ένα πλούσιο δίκτυο υγρότοπων στην Άνδρο, που χαρακτηρίζεται από αζωνική βλάστηση με τυπική **υγρόφιλη χλωρίδα**. Συγκεκριμένα στην Άνδρο έχουν καταγραφεί 18 υγρότοποι, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Στις κοίτες των ρεμάτων κυριαρχούν τα *Alnus glutinosa*, *Platanus orientalis*, *Nerium oleander*. Κατά τόπους, στα

ορεινότερα σημεία των ρεμάτων: *Fraxinus ornus* και προς τις εκβολές συχνά *Vitex agnus-castus* με υπώροφο από *Equisetum telmateia*, *Casystegia sepium*, *Clematis vitalba* κ.α. Αποκλειστικά υγρόφυλα όπως τα *Lemna minor* και *Potamogeton bertholdii*, απαντούν στις εκβολές των ποταμών και ρεμάτων, όπου σχηματίζονται στάσιμα ύδατα τους καλοκαιρινούς μήνες και διατηρούνται μικροί υγροβιότοποι. Στις υγρές πλαγιές των ορεινών όγκων και ιδιαίτερα γύρω από το χωριό της Άρνης, έχουμε την παρουσία ενδιαφέροντων εκπροσώπων του ορομεσογειακού στοιχείου με είδη όπως τα *Crataegus monogyna*, *Paeonia mascula* ssp. *Hellenica*, *Galanthus ikariae* ssp. *snogerupii*, *Gallium rotundifolium*, *Viola sieheana* κ.α.

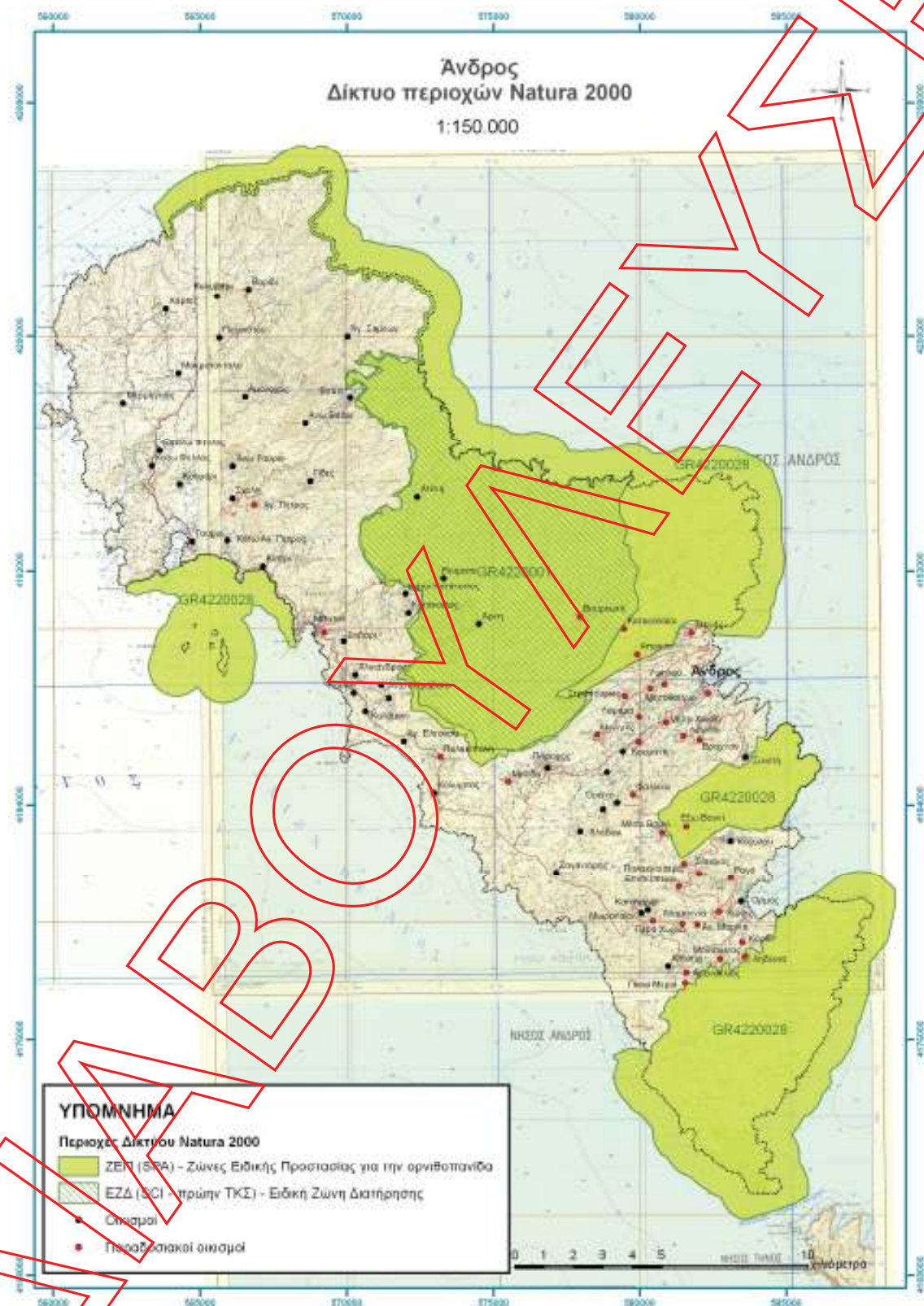
Στις αμμώδεις παραλίες και τις σταθεροποιημένες αμμοθίες απαντούν αρκετά κοινά και ευρέως διαδεδομένα **είδη αμμόφιλων φυτών**, όπως τα *Elymus farctus*, *Ammophila arenaria*, *Pancratium maritimum*, *Euphorbia paralias*, *Medicago marina*, *Otanthus maritimus* και τα αξηλώδη είδη *Tamarix tetrandra* και *Eleagnus angustifolia*.

Όσον αφορά τις νησίδες γύρω από την Άνδρο, είναι απομονωμένες από το κυρίως νησί αλλά και μεταξύ τους, καθώς απέχουν εκατοντάδες μέτρα ή και χιλιόμετρα η μία από την άλλη. Έτσι οι μικρές βραχώδεις νησίδες γύρω από την Άνδρο, που στερούνται ανθρώπινης επίδρασης και η βλάστησή τους φαίνεται να επηρεάζεται μόνο από τη θάλασσα και τον αέρα. Παρουσιάζουν κάποια κοινά χλωριδικά στοιχεία που απαντώνται και στις περισσότερες βραχώδεις νησίδες του Αιγαίου, όπως τα: *Allium commutatum*, *Atriplex recurva*, *A. Portulacoides*, *Malcomnia flexuosa* subsp. *Naxensis*, *Anthemis wernerii*, *Arthrocnemum macrostachyum*. Ακόμη όμως και στις νησίδες που επηρεάζονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα (συνήθως βόσκηση ή χτίσιμο εκκλησιών και φάρων), υπάρχουν ενδημικά χλωριδικά στοιχεία τα οποία πολλές φορές είναι πολύ διαφορετικά ακόμα και μεταξύ παρόμοιων και γειτονικών νησίδων. Παράλ αυτά, η βλάστησή τους παρουσιάζει αρκετά όμοια στοιχεία με αυτή του κυρίως νησιού και συχνά περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό ζιζανίων. Το πιο εντυπωσιακό παράδειγμα για τις διαφορές βλάστησης αφορά τη νησίδα Θεοτίκος, που αποτελείται από δύο νησίδες με ίδιο ύψος και σχιστολιθικούς βράχους, που ενώνονται μεταξύ τους με μια χαμηλή βραχώδη λωρίδα γης πλάτους περίπου 10 μέτρων. Στην ανατολική νησίδα καταγράφηκαν 51 είδη και στη δυτική 70, με 43 κοινά είδη. Τέτοιες διαφορές αποδεικνύουν ότι η εξάπλωση ακόμη και όταν πρόκειται για δεκάδες μέτρα αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία για τα περισσότερα φυτά. (Snogerup et al., 2006)

B.1.8.3. Περιοχές του δικτύου Natura 2000

Οι περιοχές της Άνδρου που εντάσσονται στον κατάλογο του δικτύου Natura 2000 φαίνονται στον παρακάτω χάρτη. Συνοπτικά, διακρίνονται 2 κατηγορίες περιοχών:

Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ-SCI) (νυν ΕΖΔ-Ειδική Ζώνη Διατήρησης) με κωδικό GR4220001 και Ζώνη Ειδικής Προστασίας για την Ορνιθοπανίδα (ΖΕΠ-SPA) (νυν ΖΕΠ-Ζώνη Ειδικής Προστασίας), με κωδικό GR4220028 που περιλαμβάνει και θαλάσσιους βιότοπους.

Εικόνα Β.1.3: Χάρτης Δικτύου Natura 2000

Ειδική Ζώνη Διατήρησης – ΕΖΔ (πρώην ΤΚΣ -Τόποι Κοινοτικής Σημασίας)

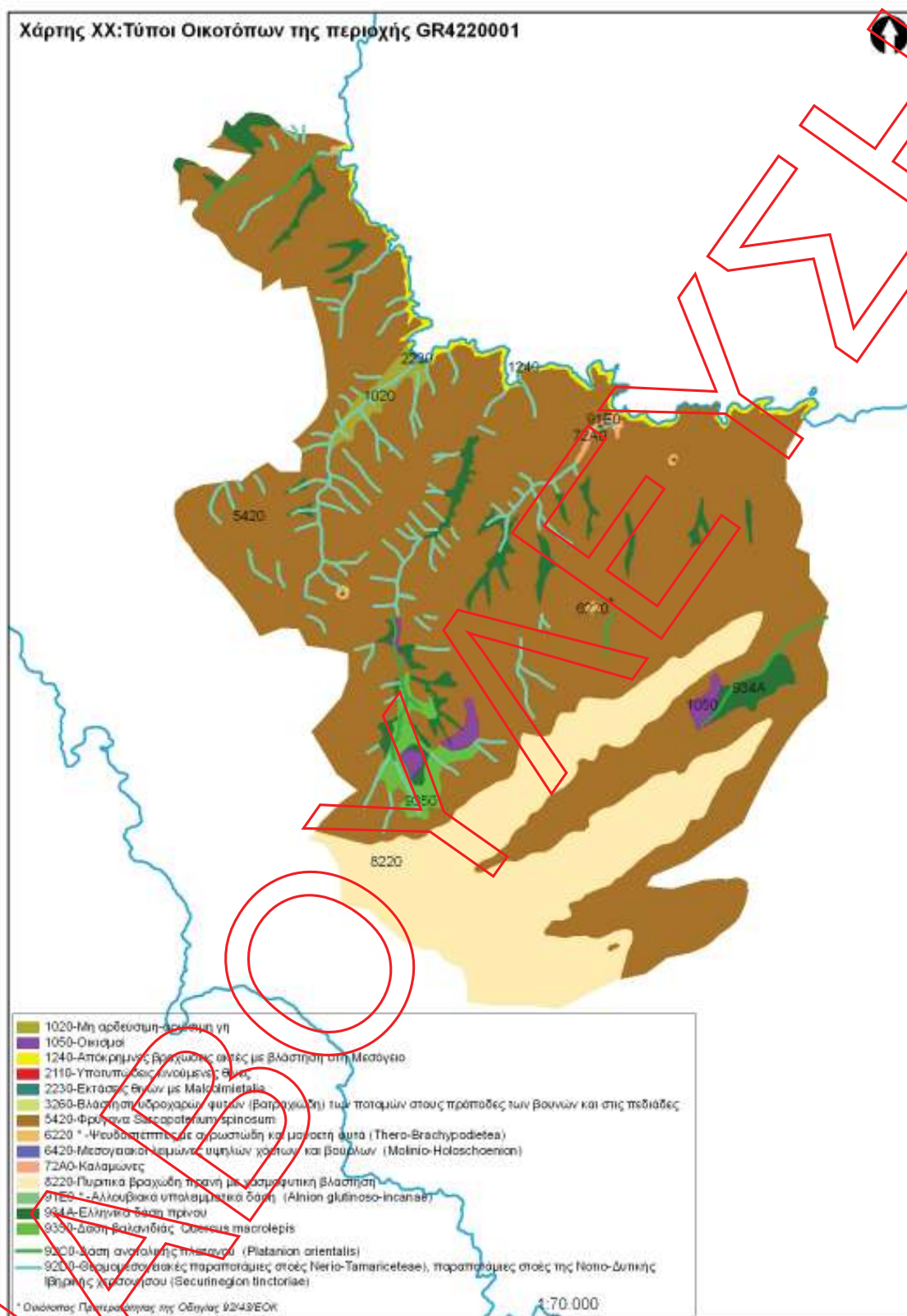
Αν και σε γενικές γραμμές η περιοχή μπορεί να θεωρηθεί ως ένα τυπικό Κυκλαδικό οικοσύστημα με τυπικές βραχώδεις επιφάνειες, απόκρημνες ακτές και τυπική φρυγανώδη βλάστηση, χαρακτηρίζεται από μοναδική μωσαϊκή εμφάνιση ενδιαιτημάτων που οφείλεται στο μεγάλο υψόμετρο (όρος Πέταλο, 995m) και στην παρουσία φαραγγιών, πηγών, ρεμάτων και εποχιακών τελμάτων. Περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων, όπως δάση καστανιάς, αλλουβιακά υπολειμματικά δάση, στοές με ιπιές και λεύκες και παρόχθια υγρόφιλα δάση, συνολικής έκτασης 4.700 στρ. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι στην περιοχή οι ανθρώπινες παρεμβάσεις είναι περιορισμένες σε σχέση με άλλα περισσότερο τουριστικά Ελληνικά νησιά. Οι παραδοσιακές καλλιέργειες δημητριακών, οσπρίων και λαχανικών είναι στις μέρες μας περιορισμένες και εξακολουθούν να βρίσκονται σε ισορροπία με το περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα, στο νησί της Άνδρου, η περιοχή «Όρμος Βιτάλι και Κεντρικός Ορεινός Όγκος» έχει χαρακτηριστεί ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας του δικτύου Natura 2000 (νυν ΕΖΔ-Ειδική Ζώνη Διατήρησης) με κωδικό GR4220001. Οι τύποι οικοτόπων και οι σημαντικότερες φυτοκοινωνίες τους που απαντώνται στην περιοχή αυτή-σύμφωνα με τη χαρτογράφηση του 2001, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και απεικονίζονται στον χάρτη που ακολουθεί:

1020 - Μη αρδεύσιμη-αρώσιμη γη
1050 - Οικισμοί
1240 - Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο (με ενδημικά <i>Limonium</i> spp.)
2110 - Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
2230 - Εκτάσεις θινών με <i>Malcolmietalia</i>
3260 - Βλάστηση υδροχαρών φυτών (βατραχιώδη) των ποταμών στους πρόποδες των βουνών και στις πεδιάδες
5420 - Φρύγανα <i>Sarcopoterium spinosum</i>
6220 * - Ψευδοστέπες με ανρωστώδη και μονοετή φυτά (Thero-Brachypodietea)
6420 - Μεσογειακοί λειμώνες υψηλών χόρτων και βούρλων (<i>Molinio-Holoschoenion</i>)
72A0 - Καλαμώνες
8220 - Πυριτικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
91E0 * - Αλλουβιακά υπολειμματικά δάση (<i>Alnion glutinoso-incanae</i>)
92C0 - Δάση ανατολικής πλάτανου (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0 - Θερμομεσογειακές παραποτάμιες στοές (<i>Nerio-Tamariceteae</i>), παραποτάμιες στοές της Νοτιο-Δυτικής Ιβηρικής χερσονήσου (<i>Securinegion tinctoriae</i>)
934A - Ελληνικά δάση πρίνου
9350 - Δάση βαλανιδιάς <i>Quercus macrolepis</i>

Οικότοπος Προτεραιότητας της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Πίνακας Β.1.5: Οικότοποι Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στον όρμο Βιτάλι και στον κεντρικό ορεινό όγκο

Εικόνα Β.1.4: Χάρτης τύπων οικοτόπων της περιοχής GR4220001

Περιοχές Δικτύου Natura 2000 για την ορνιθοπανίδα (SPA - ΖΕΠ) και Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά (IBA)

Με βάση τα αναφερόμενα στην Ορνιθολογική Αξιολόγηση του 2009 για λογαριασμό του ΥΠΕΚΑ και το Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων για την περιοχή Natura GR4220028 «Άνδρος: Κεντρικό και νότιο τμήμα, γύρω νησίδες και παράκτια θαλάσσια ζώνη», η περιγραφή της περιοχής έχει ως εξής:

Η Νήσος Άνδρος δέχεται το υψηλότερο ποσό υετού από όλες τις Κυκλάδες, γεγονός που οδηγεί σε μεγάλη ποικιλία βιοτόπων και ενδιαιτημάτων. Επιπλέον, οι βραχώδεις ακτές με τις γειτονικές νησίδες και βράχια αποτελούν σημαντικούς τόπους φωλεοποίησης για το θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis*) και το μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*), ενώ ο πετρίτης (*Falco peregrinus*) και ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*) απαντώνται σε απότομες πλαγιές και χαραδρώσεις. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για θαλασσοπούλια, όπως ο αρτέμης (*Calonectris diomedea*) και ο μυχός (*Puffinus yelkouan*).

Με βάση, συγκεκριμένα πληθυσμιακά κριτήρια τα είδη λόγω των οποίων η περιοχή χαρακτηρίστηκε ως ΖΕΠ (είδη χαρακτηρισμού) είναι:

- *Phalacrocorax aristotelis* (θαλασσοκόρακας) με αναπαραγόμενο πληθυσμό μεγαλύτερο του 1% του εθνικού πληθυσμού (>60 ζευγάρια) και την Άνδρο να εκτιμάται ως μια από τις 5 καλύτερες περιοχές στο Αιγαίο για το είδος
- *Falco eleonora* (μαυροπετρίτης) με αναπαραγόμενο πληθυσμό μεγαλύτερο του 1% της Ε.Ε. (290 ζευγάρια).
- *Hieraaetus fasciatus* (σπιζαετός)
- *Falco peregrinus* (πετρίτης) □ Η περιοχή οριοθετήθηκε έτσι ώστε να περιλάβει τα κρίσιμα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής των ειδών χαρακτηρισμού, δηλαδή του *Falco eleonora* (μαυροπετρίτης) και του *Phalacrocorax aristotelis* (θαλασσοκόρακας).

Σύμφωνα με αυτήν την κατάταξη, η περιοχή SPA - Natura αποτελείται από τέσσερα διακριτά μέρη:

- Τμήμα Α: Από τον όρμο Μεγάλη Πέζα στα βόρεια της Άνδρου βορειοανατολικά σε πλάτος 100 μέτρων προς την ξηρά και 0,5 ναυτικού μιλίου προς τη θάλασσα, προς ακρωτήριο Καμπανός μέχρι τον Όρμο Βιταλίου. Από εκεί ταυτίζεται με το όριο του υφιστάμενου ΤΚΣ «GR4220001 Άνδρος: Όρμος Βιτάλι & κεντρικός ορεινός όγκος». Στη συνέχεια προς το νότο στον Όρμο Γιάλια παράλληλα στην ακτογραμμή προς Όρμο Βιταλίου.
- Τμήμα Β: Περικλείει την κοιλάδα των Διποτάματων, ξεκινώντας από το Ακρωτήριο Τουρλόρι δυτικά προς Συνέτι και προς κορυφογραμμή μέχρι την κορυφή βορείως του Μέσα Βουνίου. Από εκεί κατευθύνεται νότια μέχρι την κορυφή νότια του Σταυρού και προς Έξω Βουνί και Κόχυλο. Ανατολικά προς Όρμο Μέλισσα και μέσω ακτογραμμής στο Ακρωτήριο Τουρλόρι.
- Τμήμα Γ: Από τον Αγ. Ταξιάρχη στον Όρμο Κορθίου, το όριο κατευθύνεται

μέσω ρεματιάς νότια προς Αηδόνια και στη συνέχεια στην ισουΐσή των 200m προς Όρμο Γιάλια. Από εκεί, το όριο κατευθύνεται, παράλληλα προς την ακτογραμμή και σε απόσταση 0,5 ν.μ. από την ακτή, νότια-νοτιοανατολικά, περνάει το διάυλο Άνδρου-Τήνου και συνεχίζει βόρεια-βορειοδυτικά μέχρι τον Όρμο Κορθίου και τον Αγ. Ταξιάρχη.

- Τμήμα Δ: Από το Ακρωτήριο Κακογκρέμι, το όριο ταυτίζεται με την ακτογραμμή μέχρι το Ακρωτήριο Κολώνα, εξαιρούμενου του μυχού του λιμένα του Γαυρίου. Εδώ περικλείονται και οι νησίδες Μεγάλο, Πρασούδα, Τουρλίτης, Πλάκα, Λαγονήσι, Καπισίτας και Μακεδόνας, με όριο εκτεινόμενο σε απόσταση 0,5 ν.μ. από τις ακτές τους. Από την προτεινόμενη οριοθέτηση εξαιρούνται οι οικισμοί που βρίσκονται εντός της περιοχής με βάση τα νόμιμα όριά τους. Το σύνολο της περιοχής Natura, χαρακτηρίζεται κυρίως από φρύγανα και παρουσιάζει έντονο ανάγλυφο. Σημαντικό ποσοστό καταλαμβάνουν επίσης, ρέματα μόνιμης ροής, κοιλάδες με παρόχθια βλάστηση, δρυοδάση, μακία, παράκτιοι υγρότοποι, φαράγγια, εποχικές μικρές λίμνες, βραχωδείς περιοχές και γκρεμοί στην παράκτια ζώνη. Τα οικοσυστήματα της Άνδρου εμφανίζουν μωσαϊκότητα, λόγω της ετερογένειας του τοπίου και της διατήρησης παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών (αναβαθμίδες με καλλιέργειες για ζωοτροφές) και εκτατικής κτηνοτροφία στο κεντρικό και βόρειο τμήμα της Νήσου.

Εκτός των παραπάνω περιοχών υπάρχει θαλάσσια ζώνη πλάτους 500 μέτρων.

Συμπληρωματικά, σύμφωνα με την έκδοση «Οι σημαντικές περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας» από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (2009), οριοθετείται μια περιοχή 11087 εκταρίων με κωδικό GR147 που αποτυπώνεται στον παρακάτω χάρτη (Εικόνα Β.1.5).

Η περιοχή περιλαμβάνει τον τον κεντρικό ορεινό όγκο του νησιού της Άνδρου, την παράκτια ζώνη από τον όρμο Γιάλια μέχρι τον όρμο Βιταλίου, τη βορειοανατολική παράκτια ζώνη του νησιού, την κοιλάδα Διποτάματα μεταξύ Χώρας και Κορθίου καθώς και όλες τις γειτονικές νησίδες. Θεωρείται σημαντική περιοχή για τα αρπακτικά και τα είδη των φρυγάνων και των απόκρυμων ακτών.

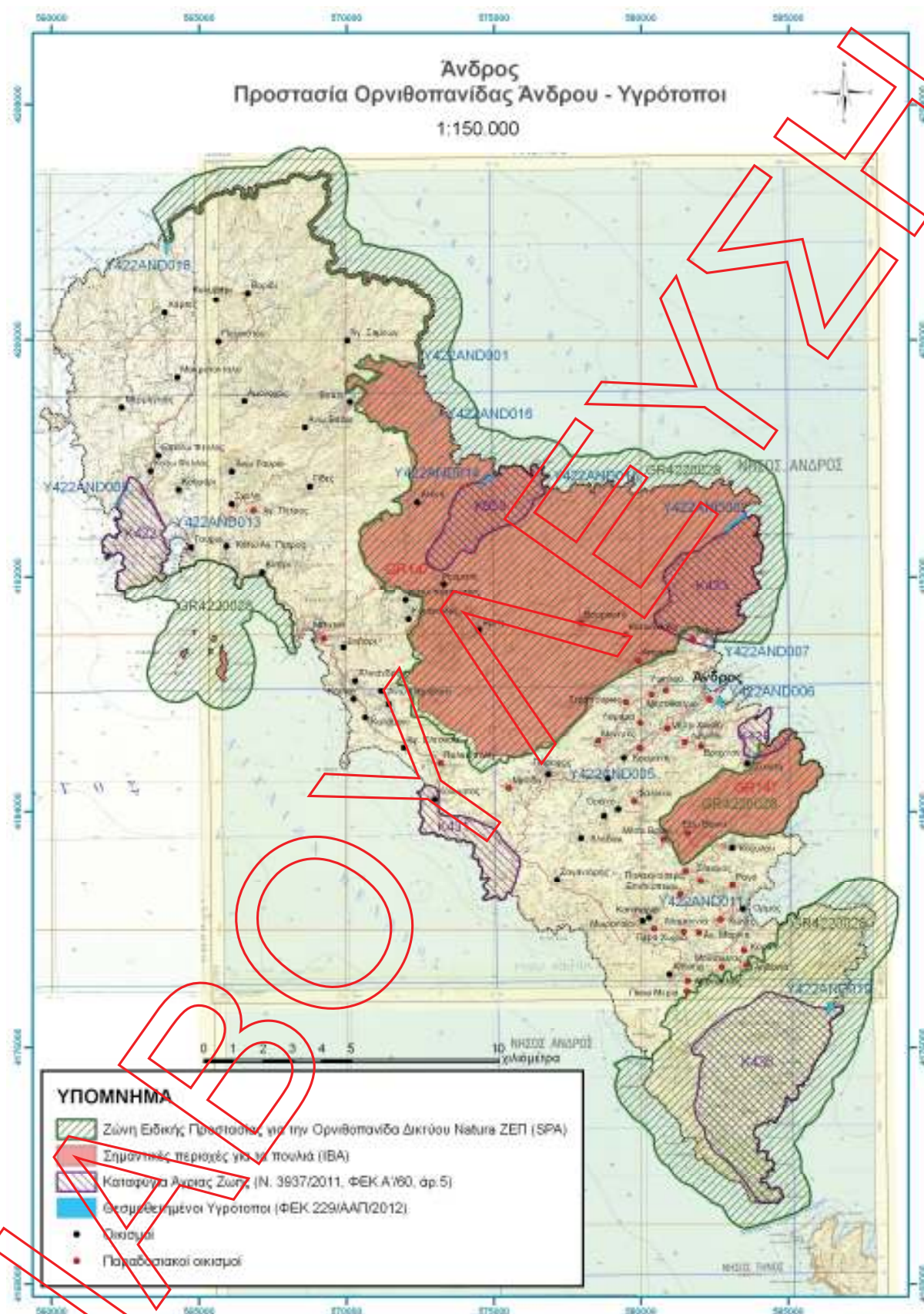
Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το IBA υπάρχουν κίνδυνοι:

- Υποβάθμισης του βιοτόπου φωλιάσματος του *Phalacrocorax aristotelis* και των αρπακτικών.
- Υποβάθμισης του ενδιαίτηματος των *Emberiza caesia* και *Hieraaetus fasciatus*.
- Μείωσης διαθεσιμότητας τροφής για το *Phalacrocorax aristotelis*, και
- Τυχαίας παγίδευσης του *Phalacrocorax aristotelis* σε δίχτυα.

Ακολουθεί χάρτης (Εικόνα Β.1.5) που αποτυπώνει τις περιοχές ΖΕΠ (SPA) του δικτύου Natura 2000, τις Σημαντικές Περιοχές για τα πουλιά (IBA) και τα Καταφύγια άγριας ζωής στο νησί της Άνδρου με στόχο την αποτύπωση της συνολικής εικόνας σε σχέση με την προστασία της ορνιθοπανίδας της Άνδρου.

Παρατηρείται πως όλες οι περιοχές IBA βρίσκονται εντός των ορίων του δικτύου Natura 2000 και συνεπώς βρίσκονται υπό το καθεστώς προστασίας τους.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Εικόνα Β.1.5: Χάρτης προστασίας ορνιθοπανίδας Άνδρου (πηγή περιοχών IBA: «Οι σημαντικές περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας» , Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, 2009)

Περιγραφή καθεστώτος προστασίας και οικολογικών απαιτήσεων των ειδών προτεραιότητας

Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*)

Καθεστώς προστασίας:

Ελληνικός Κόκκινος Κατάλογος	Παγκόσμιος Κόκκινος Κατάλογος IUCN	Παράρτημα I Οδηγίας 79/409
Σχεδόν Απειλούμενο		X

Καθεστώς προστασίας - πληθυσμός

Ο Θαλασσοκόρακας εξαπλώνεται σε όλες τις ελληνικές θάλασσες αν και οι σημαντικότερες αποικίες του είδους εντοπίζονται στο βόρειο Αιγαίο, τις Σποράδες, τα βόρεια Δωδεκάνησα και τις ακτές της βόρειας Κρήτης. Αντίθετα, το είδος είναι σπανιότερο στο Ιόνιο και το Κρητικό πέλαγος. Ο συνολικός πληθυσμός του υπολογίζεται σε 1.000-1.200 ζευγάρια.

Το είδος εντοπίστηκε διάσπαρτο στο κυρίως νησί, αλλά κυρίως **στις νησίδες που πλαισιώνουν την Άνδρο**. Οι σημαντικότερες θέσεις αναπαραγωγής βρίσκονται στις **νησίδες Μεγάλο, Πρασούδα, Λαγονήσι, Καπισίτας, Τουρλωτά Γκρεμνά και Παναγία**. Για το σύνολο της περιοχής μελέτης ο πληθυσμός υπολογίζεται σε περισσότερα από 60 ζευγάρια. Έτσι, η Άνδρος φαίνεται πως είναι η σημαντικότερη περιοχή των Κυκλάδων για το συγκεκριμένο είδος και μια από τις 5 σημαντικότερες σε όλο το Αιγαίο.

Οικολογία

Ο Θαλασσοκόρακας φωλιάζει σε παράκτια βράχια, συχνά σε απρόσιτες, απόκρημνες θέσεις τόσο στις ακτές της ηπειρωτικής χώρας και των μεγάλων νησιών όσο και σε μικρές ακατοίκητες νησίδες. Τρέφεται σχεδόν αποκλειστικά με ψάρια τα οποία συλλαμβάνει με κατάδυση που φτάνει μέχρι τα 50m.

Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*)

Καθεστώς προστασίας:

Ελληνικός Κόκκινος Κατάλογος	Παγκόσμιος Κόκκινος Κατάλογος IUCN	Παράρτημα I Οδηγίας 79/409
		X

Καθεστώς προστασίας - πληθυσμός

Το είδος εξαπλώνεται στο Αιγαίο με έξι σημαντικές συγκεντρώσεις σε βόρειο Αιγαίο, Σποράδες, ανατολικές Κυκλάδες, Αντικύθηρα, νοτιοδυτικά Δωδεκάνησα

και τις δορυφορικές νησίδες της ανατολικής Κρήτης. Ο συνολικός πληθυσμός του υπολογίζεται σε 12.300 ζευγάρια.

Στην περιοχή μελέτης της Άνδρου, το είδος αναπαράγεται **στη Β-ΒΑ ακτή του νησιού** (56 ζευγάρια), στο ανατολικό τμήμα από τον **όρμο Ατενίων** μέχρι τον **όρμο Γιάλια** (15 ζευγάρια) και στη **νησίδα Τουρλωτά Γκρεμνά** (9 ζευγάρια), στο **νότιο άκρο** (9 ζευγάρια), καθώς και στη **νησίδα Παναγία όπου έχουμε και την μεγαλύτερη πυκνότητα με 102 ζευγάρια**. Συνολικά στην περιοχή μελέτης αναπαράγονται 182 ζευγάρια Μαυροπετρίτη.

Οικολογία

Ο Μαυροπετρίτης φωλιάζει σε απομονωμένες νησίδες του Αιγαίου με απόκρημνα παράκτια βράχια σε σχισμές και κοιλότητες αλλά και στο έδαφος κάτω από μεγάλες πέτρες ή θάμνους. Το είδος τρέφεται με ιπτάμενα έντομα την άνοιξη και με μεταναστευτικά μικρόπουλα αργά το καλοκαίρι και το φθινόπωρο όταν φωλιάζει.

Σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*)

Καθεστώς προστασίας:

<i>Ελληνικός Κόκκινος Κατάλογος</i>	<i>Παγκόσμιος Κόκκινος Κατάλογος IUCN</i>	<i>Παράρτημα I Οδηγίας 79/409</i>
Τρωτό		X

Καθεστώς προστασίας - πληθυσμός

Ο Σπιζαετός εντοπίζεται κυρίως στην δυτική και νότια Ελλάδα, καθώς και την Πελοπόννησο. **Από τα νησιά εξαπλώνεται σε όλο το Αιγαίο και την Κρήτη με καλούς πληθυσμούς σε ορισμένα νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου**. Ο συνολικός πληθυσμός του υπολογίζεται σε 85-105 ζευγάρια.

Στην Άνδρο εντοπίστηκαν **δύο επικράτειες του είδους, στον κεντρικό ορεινό όγκο του νησιού και στην κοιλάδα των Διποτάματων**. Επίσης, έχει παρατηρηθεί ενήλικο άτομο και στο νότιο τμήμα της Άνδρου (νοτίως του Κορθίου) Επομένως, ολόκληρη η περιοχή εκτιμάται ότι φιλοξενεί 2-3 ζευγάρια.

Οικολογία

Το είδος στην Ελλάδα απαντάται σε μεσογειακά, νησιωτικά οικοσυστήματα. Φωλιάζει πάντα σε βράχια είτε σε εσωτερικούς γκρεμούς είτε σε παράκτιες περιοχές πάνω από την θάλασσα. Ο βιότοπος τροφοληψίας του περιλαμβάνει κυρίως φρυγανότοπους και θαμνώνες με μακί αλλά και νεαρά αραιά δάση κοντά

σε καλλιέργειες ή υγροτόπους. Τρέφεται με μεσαίου μεγέθους θηλαστικά και πουλιά και λιγότερο με ερπετά και σαύρες.

Πετρίτης (*Falco peregrinus*)

Καθεστώς προστασίας:

<i>Ελληνικός Κόκκινος Κατάλογος</i>	<i>Παγκόσμιος Κόκκινος Κατάλογος IUCN</i>	<i>Παράρτημα I Οδηγίας 79/409</i>
		X

Καθεστώς προστασίας - πληθυσμός

Ο Πετρίτης έχει ευρεία κατανομή και εξαπλώνεται σε όλη την Ελλάδα, αν και ο πυκνότητα του πληθυσμού του εξαρτάται από την παρουσία κατάλληλου βιοτόπου φωλιάσματος. Ο συνολικός πληθυσμός του υπολογίζεται σε 200-500 ζευγάρια.

Στην Άνδρο υπολογίζονται τουλάχιστον 3 ζευγάρια Πετρίτη που βρίσκονται στις νησίδες Μεγάλο και Παναγία καθώς και στον όρμο Κορθίου αντίστοιχα, ενώ δεν αποκλείονται να υπάρχουν και περισσότερα ζευγάρια στο κυρίως νησί.

Οικολογία

Το είδος φωλιάζει σε απόκρημνα κάθετα βράχια, σε φαράγγια αλλά και σε παράκτιες ορθοπλαγιές. Ο Πετρίτης παρουσιάζει μία ευρεία κλίμακα διατροφικών ειδών, στην πλειοψηφία τους πουλιά. Στην ενδοχώρα, οι πέρδικες και τα πουλιά μικρού έως μεσαίου μεγέθους αποτελούν την δίαιτα του, ενώ στα νησιά, τα αγριοπερίστερα είναι το βασικό είδος διατροφής του. Αντίθετα, στις πόλεις κυνηγά κυρίως περιστέρια και δεκαοχτούρες.

Θαλάσσιοι οικοτόποι

Η περιοχή της Άνδρου που είναι ενταγμένη στο δίκτυο NATURA 2000 με κωδικό GR4220028, περιλαμβάνει θαλάσσιο κομμάτι που καταλαμβάνει έκταση 7.000 εκταρίων.

Οι θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων αποτελούν τμήμα του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (ΕΟΚ, 1992). Τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν την υποχρέωση να τους χαρτογραφήσουν σε όλες τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 και να εκπονήσουν σχέδια για την αειφόρο διαχείρισή τους στο σύνολο της επικράτειάς τους. Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός Μεσογειακής Αλιείας (ΕΕ, 2007) απαγορεύει τη χρήση συρόμενων αλιευτικών εργαλείων (όπως π.χ. οι μηχανότρατες και οι βιντζότρατες) πάνω από συγκεκριμένους τύπους θαλάσσιων οικοτόπων και ιδιαίτερα πάνω από υποθαλάσσια λιβάδια του Αγγειόσπερμου φυτού Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*). Στην Ελλάδα, οι θαλάσσιοι τύποι οικοτόπων έχουν χαρτογραφηθεί μόνον σε 67 περιοχές του δικτύου που καλύπτουν περίπου το 10% της ακτογραμμής της χώρας (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2001).

Στην Άνδρο δεν έχει γίνει χαρτογράφηση των θαλάσσιων οικοτόπων. Μια ένδειξη αποτελεί η μελέτη που πραγματοποίησε η Greenpeace και αφορά 2 θαλάσσιες περιοχές της νοτιοανατολικής Άνδρου που δεν αποτελούν τμήμα του δικτύου NATURA 2000. Ωστόσο, διαθέτουν πολύ σημαντικά υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας και για το λόγο αυτό, οι παράκτιοι αλιείς της Άνδρου σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση ανέλαβαν πρωτοβουλία για τη χαρτογράφηση τους. Η χαρτογράφηση πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2008 από εθελοντές επιστήμονες με την επιστημονική καθοδήγηση του Δρ. Π. Παναγιωτίδη.

Η θαλάσσια περιοχή Κορθίου

Η περιοχή αυτή χωρίζεται σε 2 τμήματα: το πρώτο αφορά τον όρμο Κορθίου, όπου οι κλίσεις του πυθμένα είναι γενικά ήπιες έως και το βάθος των 40 μέτρων, και το δεύτερο αφορά το τμήμα της ακτής βορειότερα του όρμου, όπου οι κλίσεις είναι σημαντικά πιο απότομες.

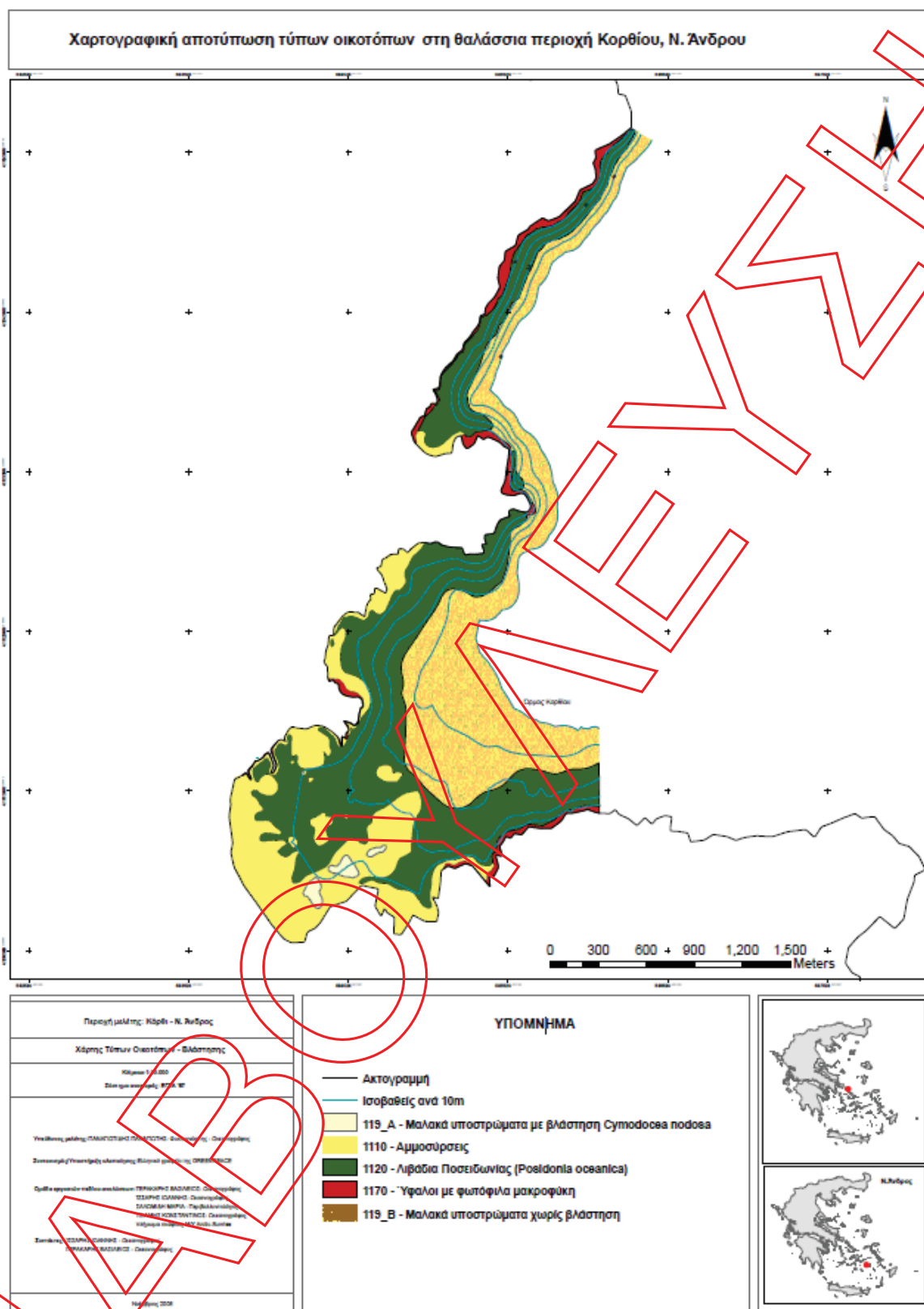
Στον όρμο Κορθίου, οι αμμοσύρσεις (τύπος οικοτόπου 1110) επικρατούν στα ρηχά μέχρι και περίπου το βάθος των 8 μέτρων, ενώ μια αμμώδης γλώσσα επεκτείνεται στα νότια του όρμου έως και το βάθος των 26 μέτρων. Τοπικά, στην αμμώδη αυτή γλώσσα, συναντούμε βλάστηση από το θαλάσσιο αγγειόσπερμο *Cymodocea nodosa* (τύπος οικοτόπου 119A).

Μεγάλο τμήμα του πυθμένα, από το βάθος των 7μέτρων έως και το βάθος των 30-37 μέτρων, καλύπτεται από λιβάδια του θαλάσσιου αγγειόσπερμου *Posidonia oceanica* (τύπος οικοτόπου 1120). Πέρα από ορισμένα μεγάλα διάκενα με άμμο που εντοπίζονται κυρίως στο ρηχό ΝΔ τμήμα του όρμου Κορθίου, τα λιβάδια της Ποσειδωνίας εμφανίζονται εκτενή και συνεχή με μεγάλες πυκνότητες. Το

βαθύτερο όριο εντοπίστηκε σε βάθος 39 μέτρων στο βόρειο τμήμα του όρμου, όπου και τοποθετήθηκε μόνιμη σήμανση με μεταλλικούς πασσάλους, ενώ η παρουσία μεμονωμένων φυτών επιβεβαιώθηκε έως και το βάθος των 40 μέτρων.

Ανατολικά του όρμου, η παρουσία βραχώδους ακτής προσδίδει τον χαρακτήρα του πυθμένα στα πρώτα 10 μέτρα. Έτσι, στο τμήμα αυτό, παρατηρείται η παρουσία υφάλων με φωτόφιλα μακροφύκη (τύπος οικοτόπου 1170). Ο πυθμένας πέρα από τα 37-40 μέτρα αποτελείται από μαλακά υποστρώματα χωρίς βλάστηση (τύπος οικοτόπου 119B).

Πέρα από τον όρμο Κορθίου και βορειότερα, το κύριο χαρακτηριστικό του πυθμένα είναι η αντικατάσταση των αμμοσύρσεων από τους υφάλους με φωτόφιλα μακροφύκη (τύπος οικοτόπου 1170) έως και το βάθος των 10-15 μέτρων, σαν συνέχεια της σχετικά απόκρημνης βραχώδους ακτής. Αμέσως μετά, μεταξύ των 10-32 μέτρων συναντούμε εκτενή λιβάδια Ποσειδωνίας (τύπος οικοτόπου 1120). Ο πυθμένας πέρα από τα 35 μέτρα αποτελείται από μαλακά υποστρώματα χωρίς βλάστηση (τύπος οικοτόπου 119B).

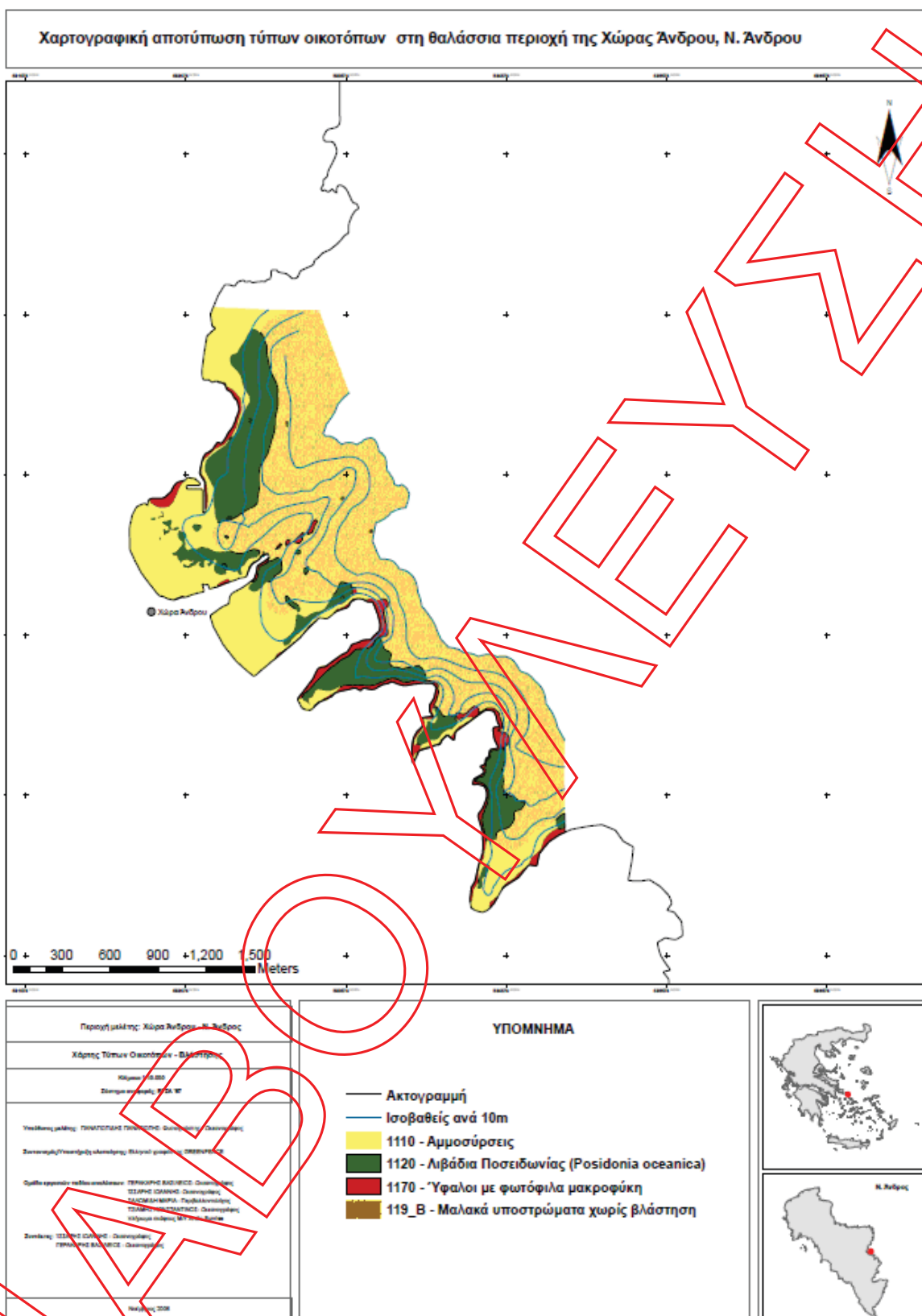

Εικόνα Β.1.5: Χαρτογράφηση θαλάσσιων οικοτόπων στο Κόρθι Άνδρου

Η θαλάσσια περιοχή της Χώρας Άνδρου

Η συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη 5 μικρών όρμων με βραχώδεις κυρίως ακτές, μεταξύ των οποίων και το λιμάνι της Άνδρου. Αμμώδη ακτή συναντάμε στον όρμο μετά τη Χώρα, όπου απαντάται και η μεγαλύτερη έκταση αμμοσύρσεων (τύπος οικοτόπου 1110). Στους υπόλοιπους όρμους, στα ρηχά μέχρι τα πρώτα 5 μέτρα επικρατούν οι ύφαλοι με φωτόφιλα φύκη (τύπος οικοτόπου 1170).

Οι όρμοι μπροστά από τη Χώρα εμφανίζουν στα βάθη μεταξύ 5 και 20 μέτρων λιβάδια Ποσειδωνίας *Posidonia oceanica* σε μη συμπαγή μορφή, ενώ πιο συμπαγή εμφανίζονται τα αντίστοιχα λιβάδια που υπάρχουν στους άλλους όρμους της εν λόγω περιοχής. Σημαντική έκταση πυθμένα που καλύπτεται από τα λιβάδια Ποσειδωνίας βρίσκεται βόρεια του λιμανιού της Χώρας, σε βάθη από 5 έως και 35 μέτρα. Όπως φαίνεται και στο χάρτη, το μεγαλύτερο τμήμα του πυθμένα μεταξύ των 30 και 50 μέτρων αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από μαλακά υποστρώματα χωρίς βλάστηση (τύπος οικοτόπου 119B).

Εικόνα Β.1.6: Χαρτογράφηση θαλάσσιων οικοτόπων στον κόλπο της Χώρας Άνδρου

B.1.8.4. Υγρότοποι της Άνδρου

Μεταξύ των οικοσυστημάτων που ανέκαθεν είχαν μέγιστη σημασία για τη γεωγραφική συνέχεια, την ποικιλία και τη διατήρηση της ζωής στα νησιά, οι υγρότοποι έχουν ξεχωριστή θέση. Για τη νησιωτική Ελλάδα οι υγρότοποι είναι πολύ απομονωμένες οάσεις βιοποικιλότητας που βρίσκονται κυρίως σε παράκτιες περιοχές απaráμιλλης ομορφιάς. Παρόλο που η συνολική τους έκταση είναι συνήθως πολύ μικρή, φιλοξενούν σπάνιους τύπους οικοτόπων και αποτελούν χώρους διατροφής, φωλιάσματος και αναπαραγωγής πληθυσμών εκατοντάδων ειδών, πολλά από τα οποία είναι απειλούμενα ή και ενδημικά. Επίσης, είναι εξαιρετικά σημαντικοί ως σταθμοί ξεκούρασης, καταφυγίου και διατροφής για εκατομμύρια μεταναστευτικά πουλιά κάθε χρόνο. Επιπλέον, η διατήρηση των υγροτόπων έχει αποφασιστική σημασία για την επιβίωση των ενδημικών υδρόβιων ειδών, αλλά και ένα πολύ μεγάλος αριθμό ασπονδύλων. Τέλος, οι νησιωτικοί υγρότοποι προσελκύουν ένα ολοένα αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών. Άλλωστε πολλές από τις πανέμορφες νησιωτικές παραλίες είναι δημιούργημα της αλληλεπίδρασης των υγροτόπων και της θάλασσας.

Λέγεται συχνά ότι η Άνδρος είναι το πιο πράσινο από τα νησιά των Κυκλάδων και διαθέτει τα περισσότερα τρεχούμενα νερά. Αυτό οφείλεται αφενός στο αρκετά μεγάλο ύψος της βροχής και αφετέρου στο γεγονός ότι η Άνδρος συνίσταται κυρίως από κρυσταλλικούς σχιστόλιθους που είναι, ως επί το πλείστον, αδιαπέραστοι από το νερό.

Μεγάλοι ποταμοί δεν υπάρχουν, αλλά υπάρχει πλήθος χειμάρρων που διογκώνονται κατά τους χειμερινούς μήνες. Μεταξύ των σημαντικότερων χειμάρρων του νησιού είναι ο Άχλας, ο Αρνιπόταμος, ο Σεληνίτης, τα σχεδόν παράλληλα ρεύματα των Λουριών και Λιβαδιών, τα Διπόταμα κ.α.

Η Άνδρος φημίζεται ωστόσο για τις πολυάριθμες πηγές της, από τις οποίες προέρχονται και τα αρχαία ονόματά της «Υδρούσσα» και «Νωναγρία» (υγρό πεδίο). Οι περισσότερες πηγές βρίσκονται στο κεντρικό και νότιο τμήμα της νήσου.

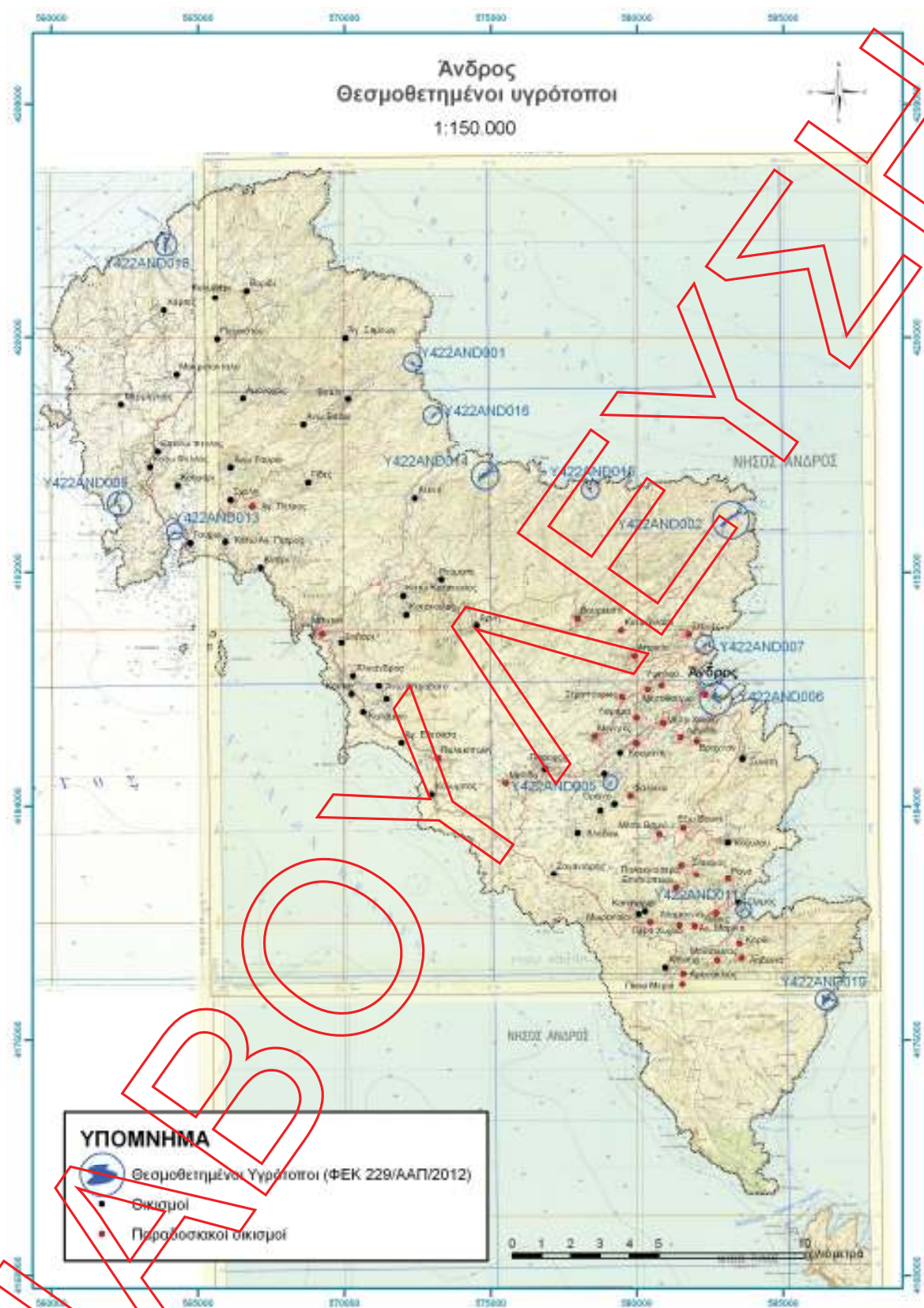
Στο νησί υπάρχουν πολλές κατασκευές που σχετίζονται με τα ποτάμια και τα πηγαία νερά γενικότερα, όπως μεγάλο δίκτυο νερόμυλων, πέτρινα γεφύρια και άλλες μικρότερες κατασκευές (αρδευτικά αυλάκια, στέρνες κλπ).

Σε πρόσφατη μελέτη της WWF για τους υγροτόπους εντοπίστηκαν συνολικά 16 φυσικοί υγρότοποι. Πρόκειται αποκλειστικά για ρύακες σχεδόν μόνιμης ροής που σχηματίζουν κατά κανόνα μικρές διακριτές εκβολές. Παλαιότερα, ο μεγαλύτερος υγρότοπος του νησιού ήταν κοντά στο Γαύριο (AND13) αλλά σήμερα απομένουν μόνο υπολείμματά του. Οι Ζαλίδης και Μαντζαβέλας (1994) τον θεωρούν αποξηραμένο, αλλά τα υπολείμματά του συντηρούν ακόμα ενδιαφέρουσα χλωρίδα και πανίδα.

Λόγω της γεωμορφολογίας του νησιού, τα περισσότερα ρέματα εκβάλλουν στη βόρεια-βορειοανατολική πλευρά και έχουν κατεύθυνση από νοτιοδυτικά προς βορειοανατολικά, όπου εκβάλλουν σε μικρούς, προστατευμένους από τους βόρειους ανέμους, κόλπους. Η μορφολογία και η τεκτονική της Άνδρου, αλλά και τα χαρακτηριστικά των παραλιών της και των υγροτόπων της, έχουν μελετηθεί επαρκώς. Εκτιμάται ότι έχει απογραφεί τουλάχιστον το 90% των υγροτόπων του νησιού.

Σύμφωνα με το Π.Δ. «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012), οριοθετούνται μεταξύ άλλων 13 υγρότοποι της Άνδρου. Εντός των ορίων των υγροτόπων αυτών καθορίζονται όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξή τους

Οι υγρότοποι αυτοί απεικονίζονται στον παρακάτω χάρτη (Εικόνα Β.1.7)

Εικόνα Β.1.7: Χάρτης θεσμοθετημένων υγροτόπων Άνδρου

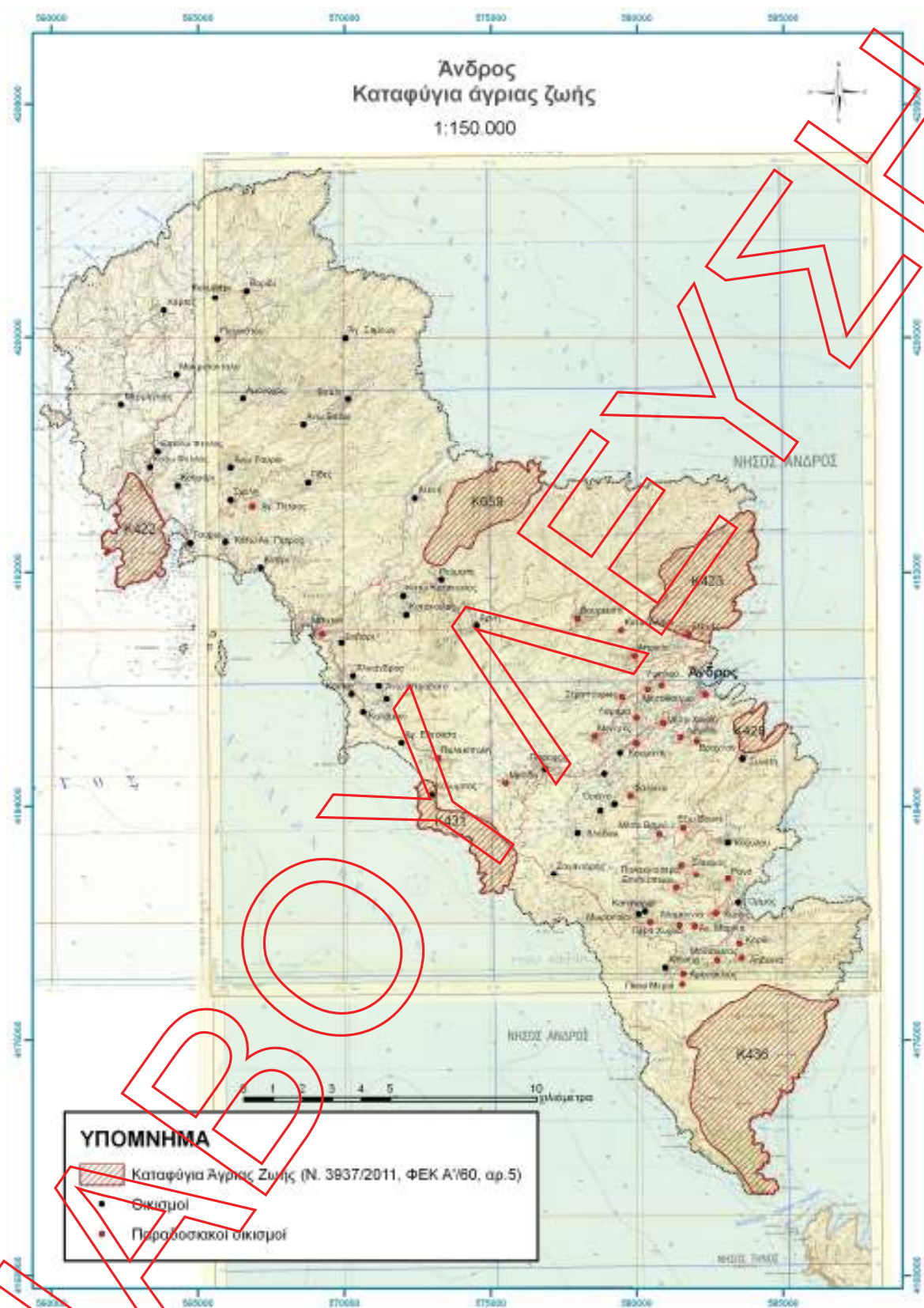
B.1.8.5. Καταφύγια άγριας ζωής

Στην Άνδρο υπάρχουν 6 καταφύγια άγριας ζωής, τα οποία έχουν θεσμοθετηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και οριοθετήθηκαν με στοιχεία των Δασικών Υπηρεσιών. Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται αναλυτικά, ενώ απεικονίζονται στον χάρτη που ακολουθεί (Εικόνα Β.1.8).

Κωδικός	Ονομασία περιοχής	Έκταση (ha)	ΦΕΚ ή Απόφ.	Δ/νση Δασών
K422	Ορος Χάρακα (Γαυρίου Άνδρου)	500	600/30-4-76	ΚΥΚΛΑΔΩΝ
K423	Στενιές-Μ. Αγ. Νικολάου	650	551/16-6-77	ΚΥΚΛΑΔΩΝ
K428	Συνέτιο (Άνδρου)	250	668/18-7-80	ΚΥΚΛΑΔΩΝ
K431	Κόλυμπος-Ζαγανιάρη (Παλαιόπολης)	470	171/1-3-78	ΚΥΚΛΑΔΩΝ
K436	Στενό-Κορθίου (Άνδρου)	1700	698/21-9-82	ΚΥΚΛΑΔΩΝ
K659	Μεγάλα Βράχια	500	Αποφ. Περιφ. Ν. Αιγαίου 2402/17-7-98	ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Πίνακας Β.1.6: Καταφύγια άγριας ζωής της Άνδρου

Στις περιοχές αυτές, σύμφωνα με το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α' 60), άρθρο 5 (αντικατάσταση του άρθρου 19 του ν. 1650/1986), παράγραφος 4.3, απαγορεύεται η θήρα, επιτρέπονται συγκεκριμένες δραστηριότητες και ισχύουν αντίστοιχα συγκεκριμένες απαγορεύσεις.

Εικόνα Β.1.8: Χάρτης Καταφυγίων Άγριας Ζωής Άνδρου

B.1.8.6. Εντοπισμός και αξιολόγηση των τοπίων της Άνδρου

Η αναβάθμιση και προστασία του τοπίου αποτελεί κατ' αρχάς έναν καθαυτό πολιτιστικό περιβαλλοντικό στόχο που αφορά με ένα ιδιαίτερο τρόπο τα νησιά του Αιγαίου και κατά προτεραιότητα νησιά με σημαντική πυκνότητα ανθρωπογενών στοιχείων όπως είναι η Άνδρος. Για παράδειγμα, η διατήρηση του παραδοσιακού αγροτικού τοπίου και περιβάλλοντος στα νησιά συνδέεται με την διατήρηση πολλών ειδών της πανίδας και της χλωρίδας. Από την άλλη μεριά, το θέμα αφορά σε μεγάλο βαθμό την εικόνα του τόπου στο εξωτερικό, δεδομένου ότι η Άνδρος είναι σημαντικός προορισμός με ταυτότητα επισκεπτών που επηρεάζουν την κοινή γνώμη (διανοούμενοι, καλλιτέχνες, πολιτικοί). Δευτερευόντως, η ανάδειξη και η προστασία του τοπίου έχει οικονομική σημασία αφού το τοπίο είναι στην ουσία ένας από τους πολυτιμότερους εθνικούς πόρους. Εκτός από τις επιπτώσεις στον τουρισμό, μια σειρά άλλοι κλάδοι μπορεί να ωφεληθούν από τη δράση όπως εκδοτικοί οργανισμοί, κινηματογράφος-τηλεόραση, διαφήμιση, επιχειρήσεις διοργάνωσης καλλιτεχνικών εκδηλώσεων κτλ.

Στο πλαίσιο του παρόντος έργου ερευνήθηκαν τα εξής τοπία της Άνδρου:

Α. Τοπία σχετικά παρθένα όπου κυριαρχεί το φυσικό περιβάλλον (π.χ. Βόρειες ακτές από τα Άχλα μέχρι τη Λεύκα).

Β. Τοπία που παρουσιάζουν ενδιαφέρον όσον αφορά τη γεωλογία και γενικότερα τις μεταβολές στο ανάγλυφο (π.χ. ύψωμα Προφήτη Ηλία πάνω από την Άρνη, βραχονησίδες όπως το Πήδημα της Γριάς βόρεια από τον όρμο Κορθίου, Πιθάρα).

Γ. Τοπία που συνδέονται με την ύπαρξη οικισμών και οικιστικών συνόλων (π.χ. Χώρα Άνδρου).

Δ. Τοπία που συντέθηκαν από παραδοσιακές αγροτικές δραστηριότητες όπως χωράφια, χερσότοποι, βοσκοτόπια, λιβάδια, πεζούλες, μαντριά, περιβόλια, νερόμυλοι κ.α. (π.χ. Κοχύλου, Άνω Κόρθι μέχρι Πέρα Χωριό).

Ε. Τοπία με πολιτιστικό ενδιαφέρον όπως αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, μοναστήρια, κάστρα κτλ. (π.χ. Παλαιόπολη, Κάστρο Φανερωμένης).

ΣΤ. Μικτά τοπία με στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος, οικισμών, αγροτικής δραστηριότητας κτλ. (π.χ. Άρνη, Αμόλοχος-Φρουσαίοι).

Ζ. Τοπία «απολιθωμένα» σε ένα παλιότερο τρόπο χρήσης με ελάχιστες σύγχρονες παρεμβάσεις (π.χ. πεζούλες και ξερολιθιές γύρω από το μοναστήρι της Τρομαρχιάνης).

Η. Μικροτοπία δηλαδή σημεία εξαιρετικής θέας, εμβληματικοί τόποι και συμβολικά κτίσματα (π.χ. Αγία Θέκλα, φάροι, ανεμόμυλοι, πύργος Μπίστη).

Κατάλογος και σύντομη περιγραφή των τοπίων της Άνδρου

1. ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΧΛΑ: Παράκτια έκταση που εκτείνεται από το ακρωτήριο Γριά μέχρι τον μικρό όρμο Λεύκα. Η ακτογραμμή χαρακτηρίζεται αξιόλογη με εκβολές ποταμών με μόνιμη ροή.
2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΦΡΟΥΣΣΑΙΟΙ, ΑΜΟΛΟΧΟΣ, ΚΑΨΑΛΑ: Ρεματιές με νερομυλούς.
3. ΑΡΝΗΠΟΤΑΜΟΣ – ΡΕΜΑΤΑ: Τοπίο που ανήκει στο ευρύτερο τοπίο του κεντρικού ορεινού όγκου της Άνδρου και βρίσκεται εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 (GR4220001 και GR4220028)
4. ΒΙΤΑΛΙ, ΓΙΔΕΣ, ΑΤΕΝΙ: Ρεματιές με κορυφογραμμές μεταξύ τους, που καταλήγουν σε όρμους (παρόχθιοι και παράκτιοι βιότοποι)
5. ΧΩΡΑ: Τοπίο οριοθετημένο και διακεκριμένο. Πλαγιά Χώρας, πάνω από τη ρεματιά
6. ΔΙΠΟΤΑΜΑΤΑ: Συνετί - Έξω Βουνί-Διποτάματα: Εκεί, βρίσκεται ο οικισμός Συνετίου που δεν θεωρείται ιδιαίτερος ενδιαφέρων. Όμως, στο συγκεκριμένο τοπίο περιλαμβάνεται αξιόλογο τμήμα του φαραγγιού μεταξύ Συνετίου & Έξω Βουνιού. Επίσης, υπάρχουν παλιές ξερολιθιές, αναβαθμοί και βράχοι που προέκυψαν από πυρκαγιά. Τέλος, το τοπίο αυτό συμπεριλαμβάνει την Ποταμιά, ποτάμι μεγάλου φυσικού κάλλους, μήκους περίπου 7 χιλιομέτρων που βρίσκεται στη νοτιοανατολική περιοχή του νησιού, ανάμεσα στο Συνετί, στο Έξω Βουνί και στο Κοχύλου.
7. ΚΟΧΥΛΟΥ – ΕΠΑΝΩ ΚΑΣΤΡΟ: Διαθέτει ωραίους και απαλούς αναβαθμούς, αρκετή βλάστηση και θέα στον κόλπο του Κορθίου. Εκεί, βρίσκεται το Κάστρο Κοχύλου με μια εκκλησία μερικώς αναστηλωμένη. Το Παλαιόκαστρο είναι περίπου σε υψόμετρο 500μ.
8. ΣΤΕΝΙΕΣ. Ενδιαφέρον οικισμός σε τοπίο με μικτή βλάστηση. Το ανατολικό μέρος του οικισμού προς τη θάλασσα έχει αρχίσει να οικοδομείται με νέα κτίρια που χαλάνε το τοπίο. Στη ρεματιά, η βλάστηση είναι μικτή, με αείφυλλα πλατύφυλλα και υδροχαρή φυτά. Υπάρχουν πλατάνια, κυπαρίσσια, ελιές, συκίες, βελανιδιές, πουρνάρια, σπρωροφόρα και μικρά αμπέλια. Το συγκεκριμένο τοπίο χρειάζεται άμεση παρέμβαση με στόχο την προστασία του.. Η ρεματιά συνεχίζει προς τα πάνω (προς Αποίκια) και συνιστά ολόκληρη ένα τοπίο.
9. ΡΕΜΑΤΙΑ ΠΥΘΑΡΑ: Αποτελεί τη συνέχεια της ρεματίας Στενιών-Αποικιών. Τα γεωμορφολογικά της στοιχεία είναι εντυπωσιακά.
10. ΜΑΙΝΗΤΕΣ:. Δάσος βελανιδιάς και ξερολιθιές μέχρι το βάθος της ρεματίας. Το τοπίο χαρακτηρίζεται ως αυθεντικό.

11. ΠΙΤΡΟΦΟΣ: Ωραίοι αναβαθμοί σε απαλή πλαγιά. Ένα τοπίο αγροτικό με καλοφτιαγμένα πέτρινα κελιά, ξερολιθιές, αλώνια, φυτοφράχτες, περιστεριώνες κι ένα εκκλησάκι που κινδυνεύει να αλλιωθεί. Μετά τον Πιτροφό, υπάρχει λατομείο ενώ οι πυλώνες της ΔΕΗ ανεβαίνουν την πλαγιά. Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν πολλαπλές αναβλύσεις και διάσπαρτες σημαντικές πηγές ενώ στον Άνω Πιτροφό υπάρχει η πηγή του Μπαρμπέρη και το μουσείο Ελιάς. Επίσης, στην περιοχή περνά και η "Φαρδιά Στράτα" παλιός δρόμος που συνέδεε την κεντρική με την ανατολική Άνδρο, με χτιστά τμήματα μονοπατιού ανάμεσα σε στενιές.

12. ΑΓΙΑ ΘΕΚΛΑ - ΚΟΛΥΜΠΟΣ: Εκεί, υπάρχει ένα ωραίο ξωκλήσι σε περιοπτη θέση καθώς βλέπει όλα τα νησιά. Τοπίο ανατολικο-μεσημβρινό με ξερολιθιές, κελιά και πουρνάρια, βοσκόμενο, όπου μπορεί κανείς να απολαύσει τη θέα αγναντεύοντας τη θάλασσα. Πάνω από τον Κόλυμπο, δεξιά του δρόμου, υπάρχει απότομη πλαγιά με αναβαθμούς, κελιά, περιστεριώνες, βράχους και πουρνάρια.

13. ΚΑΤΩ ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗ: Καταπληκτικοί αναβαθμοί αριστερά του δρόμου σε αμφιθεατρική διάταξη που φτάνουν μέχρι τη θάλασσα με βλάστηση από κυπαρίσσια, ελιές κλπ. Το συγκεκριμένο τοπίο περιλαμβάνει και αρχαιολογικό χώρο.

14. ΑΠΡΟΒΑΤΟΥ: Ένα τοπίο μικτό με βελανιδιές και διάσπαρτες καινούργιες κατοικίες.

15. ΑΡΝΗ-ΒΟΥΡΚΩΤΗ: Τοπίο που ανήκει στο ευρύτερο τοπίο του κεντρικού ορεινού όγκου της Άνδρου και βρίσκεται εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 (GR4220001 και GR4220028). Είναι από τα πιο ενδιαφέροντα τοπία του νησιού που αποτελείται από εκτεταμένο δάσος βελανιδιάς, παλιά αγροκτήματα και αγροικίες.

16. ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΡΘΙΟΥ: Εκτείνεται από τα Αηδόνια (ανατολικά) μέχρι το Πέρα Χωριό (δυτικά). Τοπίο αγροφυσικό με παραδοσιακούς οικισμούς, αγροικίες και αγροκτήματα.

17,18. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΑΚΤΗ: Ξεκινά από το Μοναστήρι της Παναγίας Τρομαρχιάνης και καταλήγει στο ακρωτήρι Στενό. Παρθένο και παλιό τοπίο, με γεωλογικούς σχηματισμούς και θαλάσσιες σπηλιές που τις χρησιμοποιούν οι φώκιες (*Monachus monachus*). Διακρίνονται δύο ενότητες: α) Ξεροκαμπί – Τρομαρχιάνη όπου το τοπίο χαρακτηρίζεται ως παλιό αγροτικό και β) Τρυπητή – Ακρ. Στενό όπου κυριαρχούν οι παραθαλάσσιοι βράχινοι σχηματισμοί και το ακρωτήριο.

19. ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ ΜΕ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ (ειδικά το κεντρικό τμήμα που βρίσκεται στις Στραπουριές, στα Λάμυρα, στο Μεσαθούρι, στου Υψηλού και στου Κάτω Υψηλού: Στους οικισμούς, συναντά κανείς μεγάλα καπετανόσπιτα με ψηλούς μαντρότοιχους και πυκνή δενδρώδη βλάστηση καθώς κι ένα πυκνό δίκτυο από καλοχτισμένα λιθόστρωτα μονοπάτια και πολλές κρήνες.

20. ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΙΒΑΔΙΑ της Χώρας: Αγροτικό τοπίο με μικρούς συνοικισμούς (Κάτω, Πάνω, Πίσω, Πέρα, Μέσα Χωριό) με χαρακτηριστικό τον σχετικά μεγάλο κλήρο με φυτοφράχτες από κυπαρίσσια.

21. ΠΑΛΙΟΚΑΣΤΡΟ:.. Τοπίο παραδοσιακών αγροτικών δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει μια συστάδα χωριών με το συλλογικό όνομα Παλιόκαστρο (Γιαννισαίο, Λαρδιά, Στίβα, Ρωγό) που αναπτύσσονται σε πλαγιές με κλίση γύρω από δύο ρεματιές που καταλήγουν στο Κόρθι. Ένα καλοδιατηρημένο λιθόχτιστο μονοπάτι κατηφορίζει την κεντρική ράχη προσφέροντας εξαιρετική θέα, τόσο στις καλοχτισμένες τριγύρω πεζούλες (υπάρχουν και μερικοί περιστεριώνες) αλλά και στον κόλπο του Κορθίου.

Ακολουθεί χάρτης (Εικόνα Β.1.9) με την οριοθέτηση των τοπίων, ενώ στο Παράρτημα IV, παρατίθενται ενδεικτικές φωτογραφίες των εν λόγω τοπίων.

B.1.9. Κοινωνικά, οικονομικά και πληθυσμιακά στοιχεία

B.1.9.1. Έκταση-Πληθυσμός

Οι Δήμοι που απαρτίζουν την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως προς τον πληθυσμό τους σε τρεις βασικές ομάδες: στους πολύ μικρούς, στους μεσαίους και στους μεγάλους πληθυσμιακά Δήμους. Ο Δήμος Άνδρου κατατάσσεται στους μεσαίους πληθυσμιακά Δήμους της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου με μόνιμο πληθυσμό το 2011 9.221 κατοίκους (ΕΛ. ΣΤΑΤ.) που αντιστοιχεί σε ποσοστό 3,0% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας (πρώτος έρχεται ο Δ. Ρόδου που συγκεντρώνει το 37,4% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας και δεύτερος ο Δήμος Κω του οποίου ο μόνιμος πληθυσμός φτάνει το 10,8%).

Ο πληθυσμός του Δήμου Άνδρου συγκεντρώνεται κατά ποσοστό 50% περίπου στη Δημοτική Ενότητα Άνδρου με το υπόλοιπο 50% να ισοκατανέμεται μεταξύ των Δ.Ε. Κορθίου και Υδρούσας. Σε επίπεδο Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας, ο πληθυσμός είναι σχετικά ισοκατανεμημένος στις 24 Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες του Δήμου με εξαίρεση τη Δημοτική Κοινότητα Άνδρου η οποία συγκεντρώνει το 20% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Ο πληθυσμός των υπολοίπων Δ.Κ. και Τ.Κ. δεν υπερβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις τους 500 κατοίκους με την εξαίρεση πέντε Τ.Κ. των οποίων ο πληθυσμός κυμαίνεται μεταξύ 550 και 850 περίπου κατοίκων.

Σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία του 2001(ΕΛ. ΣΤΑΤ.) δεν παρατηρείται την τελευταία δεκαετία μεταβολή σε επίπεδο Δήμου, ενώ σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων οι μεταβολές δεν ξεπέρασαν το +/-10%.

Τα προαναφερθέντα στοιχεία (μόνιμος πληθυσμός 2011 και 2001 - 'σχετική' θέση του Δήμου στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου - κατανομή του πληθυσμού ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα) παρατίθενται αναλυτικότερα στους Πίνακες του Παραρτήματος ΙΙΙ.

Όσον αφορά στη **διαχρονική εξέλιξη** του πληθυσμού της περιοχής μελέτης, αξιολογούνται τα στοιχεία των απογραφών (ΕΛ. ΣΤΑΤ.) για τα τρία τελευταία έτη (1991, 2001 και 2011) καθώς και οι μεταξύ τους μεταβολές. Από τη συγκριτική αξιολόγηση των συγκεκριμένων στοιχείων προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Άνδρου παρουσιάζει την τελευταία δεκαετία οριακή **πληθυσμιακή μείωση** κατά 0,7%, ενώ κατά την δεκαετία 1991-2001

παρουσίασε πληθυσμιακή αύξηση (5,5%). Η αύξηση του πληθυσμού της τελευταίας 20ετίας ανέρχεται στο 4,8%.

- Η πληθυσμιακή αύξηση που παρατηρείται στο Δήμο κατά την δεκαετία 1991-2001 είναι εφάμιλλη της αντίστοιχης της Χώρας, ενώ είναι αρκετά μικρότερη από αυτή της Περιφέρειας (17%). Η πληθυσμιακή μεταβολή του Δήμου κατά την δεκαετία 2001-2011 είναι οριακή (-0,7%) και ακολουθεί την τάση σε επίπεδο Χώρας, ενώ βρίσκεται σε αντίθεση με την πληθυσμιακή αύξηση που παρατηρείται σε επίπεδο Περιφέρειας κατά την ίδια χρονική περίοδο.
- Η εικόνα είναι κάπως διαφορετική σε επίπεδο **Δημοτικών / Τοπικών Κοινοτήτων**, όπου κατά την τελευταία 20ετία παρατηρούνται ποικίλες μεταβολές, δηλαδή μεγάλες **αυξήσεις πληθυσμού** της τάξης του 42% και 57% (Δ.Κ. Γαυρίου και Τ.Κ. Μπατσίου), μικρότερες αυξήσεις της τάξης του 14% (Τ.Κ. Μεσσαριάς Άνδρου), σημαντικές **μειώσεις** της τάξης του -27% (Τ.Κ. Καππαριάς) και μικρότερες μειώσεις της τάξης του -4% (Τ.Κ. Αποικίων).
- Αντίστοιχη με αυτή των ΔΚ/ΤΚ είναι η εικόνα σε επίπεδο οικισμού. Παρατηρούνται αυξήσεις και μειώσεις στην πληθυσμιακή εξέλιξη της 20ετίας 1991-2011 των οικισμών του Δήμου. Κάποιες πολύ μεγάλες αυξήσεις (219%) που εμφανίζονται στον πίνακα δεν αξιολογούνται γιατί οφείλονται στο πολύ χαμηλό επίπεδο εκκίνησης.

Αποτέλεσμα της πληθυσμιακής εξέλιξης που περιγράφηκε ανωτέρω είναι και η σταθερή πληθυσμιακή πυκνότητα που καταγράφεται τόσο σε επίπεδο Δήμου όσο και σε επίπεδο των περισσότερων Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων.

B.1.9.2. Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η δημογραφική φυσιογνωμία του Δήμου (με βάση τον **πραγματικό** πληθυσμό 2001, ελλείπει πιο πρόσφατων στοιχείων) (ΕΛ. ΣΤΑΤ.) και ειδικότερα:

- (α) η κατανομή του πληθυσμού ανά φύλο και βασικές ηλικιακές ομάδες,
- (β) η συμμετοχή των οικονομικά ενεργών ηλικιών στο σύνολο του πληθυσμού,
- (γ) ο δείκτης γήρανσης (δηλ. η αναλογία των ηλικιακών ομάδων 65⁺ και 0-14),

συγκριτικά με τη Χώρα και την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αναλύεται στη συνέχεια (βλ. Πίνακες και Διαγράμματα Παραρτήματος III).

Ο **δείκτης γήρανσης** του Δήμου Άνδρου είναι **υψηλότερος** σε σχέση με όλα τα άλλα χωρικά επίπεδα και ο δείκτης των αντρών ισούται με τον δείκτη των γυναικών. Σε όλες τις υπερκείμενες χωρικές ενότητες ο δείκτης των γυναικών είναι ελαφρά μεγαλύτερος του αντίστοιχου των αντρών.

Το ποσοστό των **οικονομικά ενεργών ηλικιών** στο σύνολο του πληθυσμού **είναι το χαμηλότερο** όλων των υπόλοιπων χωρικών ενότητων, ιδιαίτερα αυτό των ανδρών.

Η σημασία των δυο αυτών χαρακτηριστικών είναι ιδιαίτερα μεγάλη δεδομένου ότι συνιστούν σαφή ένδειξη τόσο για τον σημερινό χαρακτήρα (νεανικός ή γηρασμένος) του πληθυσμού όσο και για την δυναμική του αναφορικά με τη μελλοντική του εξέλιξη.

Η ηλικιακή σύνθεση του Δήμου Άνδρου διαφοροποιείται σημαντικά από το σχήμα τις πυραμίδας, που είναι το ιδανικό όσον αφορά στην κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα. Ειδικότερα, η βάση της πυραμίδας (δηλ. η ηλικιακή ομάδα 0-14) υστερεί τόσο της κορυφής (δηλ. της ηλικιακής ομάδας 65⁺) όσο και κάποιων εκ των ηλικιακών ομάδων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (ομάδες 25-39 και 40-54). Αντίστοιχη είναι η εικόνα της περιοχής μελέτης σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1991.

Η εικόνα αυτή, αν και συνάδει με τη γενικότερη δημογραφική δομή του ελληνικού πληθυσμού, αναδεικνύει, επιπλέον, ότι: ο σημερινός πληθυσμός είναι 'γηρασμένος', χαρακτηριστικό που θα διατηρηθεί και μελλοντικά δεδομένου του περιορισμένου μεγέθους της μικρότερης ηλικιακής ομάδας (0-14) συγκριτικά με τις υπερκείμενες κατηγορίες.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις ενισχύονται και από την διαχρονική εξέλιξη του Δείκτη γήρανσης στην περιοχή.

Όσον αφορά την **οικογενειακή κατάσταση** του μόνιμου πληθυσμού για το 2001(ΕΛ. ΣΤΑΤ.), συγκρίνοντας τα ποσοστά των άγαμων, των έγγαμων και των χήρων/διαζευγμένων του Δήμου Άνδρου με τα αντίστοιχα της Περιφέρειας και της Χώρας διαπιστώνεται ότι το ποσοστό των αγάμων στην περιοχή μελέτης είναι χαμηλότερο από τις υπερκείμενες χωρικές ενότητες, ενώ αντίθετα τα ποσοστά των εγγάμων και των χήρων/διαζευγμένων είναι υψηλότερα.

Σε ότι αφορά τον **αριθμό μελών των νοικοκυριών** (ΕΛ. ΣΤΑΤ.), η κατάσταση της περιοχής μελέτης, συνολικά και ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα, συνοψίζεται στα εξής:

- στο Δήμο Άνδρου κυριαρχούν με 34,6% τα 2μελή νοικοκυριά και ακολουθούν τα 3μελή με 20,4%, τα μονομελή με 19,9% και τα 4μελή με 15,8%.
- σε σύγκριση με τα υπερκείμενα χωρικά επίπεδα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό 2μελών νοικοκυριών και αντίστοιχα το μικρότερο ποσοστό 4μελών και άνω νοικοκυριών (το ποσοστό των 4μελών είναι σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Χώρας και της Περιφέρειας).
- σε επίπεδο Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας, οι σημαντικότερες διαφοροποιήσεις από τη γενική εικόνα του Δήμου εντοπίζονται κυρίως στην Τ.Κ. Αμολόχου της ΔΕ Υδρούσας όσον αφορά στο μηδενικό ποσοστό μονομελών νοικοκυριών και στο αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό πολυμελών (5+) (30%).

Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το **επίπεδο εκπαίδευσης** (ΕΛ. ΣΤΑΤ.) των κατοίκων της περιοχής μελέτης είναι ιδιαίτερα **χαμηλό**, δεδομένου ότι το 46% του συνόλου των κατοίκων ηλικίας 10 ετών και άνω δηλώνουν «απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης» και το 8% ότι «δεν τέλειωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή». Το ποσοστό των «αγράμματων», ίσο με 1,8%, είναι χαμηλότερο σε σχέση με τα αντίστοιχα των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων (Περιφέρεια 3,7%, και Χώρα 3,8%). «Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης» δηλώνουν το 19% των κατοίκων, ποσοστό μικρότερο από το αντίστοιχο των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων, ενώ πτυχιούχοι ανωτέρων και ανωτάτων σχολών μόλις το 7%. Το ποσοστό των ατόμων «που τελείωσαν την Γ' τάξη Γυμνασίου», ίσο με 11,5%, κυμαίνεται στο επίπεδο του αντίστοιχου εθνικού, είναι όμως μικρότερο από αυτό της Περιφέρειας.

Η παραπάνω εικόνα, σε γενικές γραμμές, διατηρείται σχεδόν αμετάβλητη και όταν η ανάλυση γίνεται σε επίπεδο Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας.

Τα εν λόγω στοιχεία παρατίθενται πιο αναλυτικά στον πίνακα και αποτυπώνονται παραστατικά στο αντίστοιχο διάγραμμα του Παραρτήματος ΙΙΙ.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Οικονομικές Δραστηριότητες

Διάρθρωση απασχόλησης/ανεργίας - Παραγωγικοί Τομείς

Η εικόνα του Δήμου Άνδρου όσον αφορά στη **διάρθρωση απασχόλησης / ανεργίας**, και τα προσδιοριστικά τους χαρακτηριστικά, κατά το 2001 σύμφωνα με την ΕΛ. ΣΤΑΤ., αναλύεται στη συνέχεια (αναλυτικοί Πίνακες παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ). Σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν νεώτερα στοιχεία για την απασχόληση και ως εκ τούτου γίνεται χρήση των στοιχείων του 2001. Τα δεδομένα της απασχόλησης δεν αναμένεται ότι έχουν μεταβληθεί δραματικά, αλλά προφανώς αυτό δεν ισχύει για την ανεργία. Με αυτές τις επιφυλάξεις πρέπει να ερμηνευθούν όσα ακολουθούν.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το ποσοστό ανεργίας του Δήμου Άνδρου (11,5%) είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας και αρκετά χαμηλότερο από αυτό της Περιφέρειας (σε αντίθεση με το ποσοστό των «νέων» ανέργων (4,3%) το οποίο είναι χαμηλότερο από το εθνικό και υψηλότερο από το περιφερειακό). Το ποσοστό των απασχολούμενων στο Δήμο Άνδρου είναι αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο περιφερειακό και μικρότερο από το αντίστοιχο εθνικό.

Η εικόνα διαφοροποιείται ελαφρώς μεταξύ των Δημοτικών / Τοπικών Κοινοτήτων της περιοχής μελέτης. Συγκεκριμένα, και ενώ οι περισσότερες Δ.Κ./Τ.Κ. εμφανίζουν ανάλογη διάρθρωση απασχόλησης-ανεργίας με αυτή του Δήμου Άνδρου, οι Τ.Κ. Καππαριάς, Κορθίου, Μεσσαριάς και Βιταλίου εμφανίζουν εντελώς αντίθετη εικόνα, με ποσοστά απασχόλησης >90% υψηλότερα αυτών της Χώρας (88,9%), της Περιφέρειας (84,9%), και αντίστοιχα ανεργίας μικρότερα (Τ.Κ. Καππαριάς 5,4%, Τ.Κ. Κορθίου 6,2%, Τ.Κ. Μεσσαριάς 7,9%, και Τ.Κ. Βιταλίου 6,3%). Στο άλλο άκρο βρίσκεται η Τ.Κ. Βουρκωτής με ποσοστό απασχόλησης (62,1%) πολύ μικρότερο από αυτό του Δήμου Άνδρου και ποσοστό ανέργων (σύνολο 37,9%) κατά πολύ υψηλότερο σε σχέση με όλα τα υπερκείμενα επίπεδα.

Αναλύοντας τα σχετικά δεδομένα της απασχόλησης στο Δήμο Άνδρου **ανά τομέα παραγωγής και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας** (μόνιμος πληθυσμός, ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001), προκύπτει ότι στην περιοχή κυριαρχεί ο τριτογενής τομέας παραγωγής με ποσοστό απασχολούμενων 45,9%, και ακολουθούν οι δευτερογενής (25,8%) και πρωτογενής (18,3%). Σημειώνεται ότι είναι ιδιαίτερα υψηλό το ποσοστό αυτών που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (10%). Το ποσοστό συμμετοχής του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Άνδρου είναι αρκετά υψηλότερο από τα αντίστοιχα της Χώρας (21,7%) και της Περιφέρειας (22%), όπως επίσης και του πρωτογενή τομέα (18,3% έναντι 14,4% της Χώρας και 8,7% της Περιφέρειας). Ωστόσο, το ποσοστό συμμετοχής του τριτογενή τομέα στο Δήμο Άνδρου υπολείπεται σε σχέση με αυτό της Περιφέρειας (63,9%) και της Χώρας (58,6%).

Σε επίπεδο Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας οι περισσότερες Δ.Κ./Τ.Κ. της περιοχής μελέτης είναι σαφώς προσανατολισμένες στον τριτογενή τομέα, με εξαίρεση τις Τ.Κ. Κορθίου, Βιταλίου και Μακροταντάλου στις οποίες κυριαρχεί σαφώς ο αγροτικός τομέας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης στον τριτογενή τομέα εμφανίζει η Τ.Κ. Αρνά (60%), το οποίο υπερβαίνει το αντίστοιχο όλων των υπερκείμενων χωρικών επιπέδων (εκτός της Περιφέρειας).

Από τις επιμέρους δραστηριότητες ανά τομέα, τις υψηλότερες θέσεις στην απασχόληση των κατοίκων του Δήμου Άνδρου καταλαμβάνουν κατά σειρά οι εξής δραστηριότητες: κατασκευές (20,1%), γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα κλπ. (18,3%), εμπόριο-επισκευές (9,8%), μεταφορές, αποθήκευση κλπ (9,7), ξενοδοχεία και εστιατόρια (6,5%) και ακολουθούν οι υπηρεσίες/δραστηριότητες που σχετίζονται με τη δημόσια διοίκηση, τις τράπεζες, την εκπαίδευση, κλπ. Η εικόνα αυτή, με μικρές ανά δραστηριότητα αποκλίσεις, παρατηρείται και σε επίπεδο Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας.

Όπως έδειξε και η ανάλυση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων, οι κυριότεροι παραγωγικοί τομείς της Άνδρου είναι η αγροτική δραστηριότητα, η ναυτιλία και φυσικά ο τουρισμός, ο οποίος παρουσιάζει ανάπτυξη την τελευταία εικοσιπενταετία. Όσον αφορά την αγροτική παραγωγή, ιδιαίτερα ανεπτυγμένη είναι η καλλιέργεια της λεμονιάς, της μουριάς, της ελιάς, της συκιάς, των εσπεριδοειδών, ενώ ακόμη έμφαση δίνεται στην καλλιέργεια αμπελιών, πατάτας και σιτηρών.

Η οικονομική δραστηριότητα της Άνδρου στο δευτερογενή τομέα, ακολουθεί γενικά την πορεία του τέως νομού των Κυκλάδων. Συνεπώς, ο κλάδος με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη είναι αυτός των κατασκευών και της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών. Στην τελευταία αυτή κατηγορία, τα αρτοποιεία και η κατασκευή ειδών ζαχαροπλαστικής βρίσκονται στην πρώτη θέση, με ποσοστό που ξεπερνά το 50%, ενώ αρκετά δραστήριος είναι και ο τομέας παραγωγής προϊόντων από κρέας ζώων. Ο κτηνοτροφικός τομέας είναι και αυτός αρκετά ανεπτυγμένος, σε σημείο που η παραγωγή να καλύπτει τις τοπικές καταναλωτικές απαιτήσεις. Εκτρέφονται κυρίως βοοειδή και χοίροι, το κρέας των οποίων υφίσταται ποικίλες επεξεργασίες, όπως για την παραγωγή αλλαντικών, τα «πασπαλιά» και τα «ζηλανδιά». Αναπτυγμένη είναι και η μελισσοκομία στο νησί, με 120 παραγωγούς.

Η πιο οργανωμένη με προδιαγραφές ποιότητας επιχείρηση, είναι η μονάδα εμφιαλώσεως νερού «Σάριζα», στα Αποίκια, κοντά στην πηγή Σάριζα. Όσον αφορά στις μεταποιητικές μονάδες, λειτουργούν 20 ελαιολιβεύματα. Στη θέση Στρατόπεδο υπάρχουν δύο λατομεία, με το ένα από αυτά να παρουσιάζει εξορυκτική δραστηριότητα, το οποίο όμως χρειάζεται να μεταφερθεί. Στην ίδια περιοχή υπάρχει ένας χώρος παραγωγής σκυροδέματος.

B.1.10. Ενέργεια

Οι ανάγκες του νησιού σε ενέργεια, καλύπτονται με κατανάλωση πετρελαίου, ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και μέσω της παραγόμενης από τις ανεμογεννήτριες του νησιού, αιολικής ενέργειας.

Έχει πραγματοποιηθεί σύνδεση του νησιού με το εθνικό δίκτυο μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου, που ενώνει το νησί με το Αλιβέρι Εύβοιας. Μέσω της Άνδρου, η διασύνδεση συνεχίζεται μέχρι την Τήνο.

Στο Λιμάνι της Χώρας της Άνδρου, είναι εγκατεστημένη μια πετρελαιοκίνητη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ με προγραμματισμένη ισχύ 15 MW. Η μονάδα αυτή λειτουργεί σε περίπτωση βλάβης ή υπερφόρτωσης του δικτύου καθώς και για προγραμματισμένες συντηρήσεις. Στη Σταυροπέδα, λειτουργεί υποσταθμός της ΔΕΗ όπου γίνεται ο μετασχηματισμός του ρεύματος από 150 KV σε 20 KV.

Παράλληλα, συνδεδεμένο στο εθνικό δίκτυο είναι και το αιολικό πάρκο της ΔΕΗ, στη θέση Καλιβάρι, στο βορειότερο άκρο του νησιού. Λειτουργεί από το 1992 με χρόνο ζωής τα 15 έτη. Το αιολικό πάρκο συγκροτούν 7 ανεμογεννήτριες με ισχύ 225 KW η καθεμία, άρα συνολικής ισχύος 1.575 KW. Είναι διατεταγμένες γραμμικά, με ενδιάμεση απόσταση 100 μέτρων και καλύπτουν συνολικά επιφάνεια 30 εκταρίων. Η παραγωγή του αιολικού πάρκου για το 2000 ήταν 4.504 MW και αντιστοιχούσε στο 12% της συνολικά παραγόμενης ενέργειας του αυτόνομου πετρελαϊκού θερμοηλεκτρικού σταθμού, όταν βρίσκονταν σε λειτουργία. Σήμερα, συνεισφέρει στο τοπικό δίκτυο περίπου 4.740 MW ετησίως. Ακολουθούν στοιχεία ζήτησης, αιχμής και παραγωγής ηλεκτρικής Ενέργειας από την «Στρατηγική Μελέτη για την Εξοικονόμηση Ενέργειας, την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και τη Μείωση των Εκπομπών στα νησιά του Αιγαίου» του Ενεργειακού Γραφείου Αιγαίου (2009):

Ετήσια ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας (2006): 56,6 GWh

Αιχμή της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας (2006): 11,9 MW

Ετήσια παραγωγή ενέργειας (2008): Ενέργεια από ΑΠΕ: 4,84 GWh

Για τη διείσδυση των επιπλέον αιολικών θα απαιτηθεί αναβάθμιση του καλωδίου, κάτι που ήδη προγραμματίζεται από τη ΔΕΗ. Το επενδυτικό ενδιαφέρον στο νησί, όσον αφορά στα αιολικά πάρκα, είναι πολύ μεγάλο και αυτό αποτυπώνεται στις αιτήσεις των επενδυτών. Στο κεφάλαιο B2 «Υφιστάμενες προγραμματικές κατευθύνσεις και θεσμικό πλαίσιο» του παρόντος, οι έως σήμερα αιτήσεις των επενδυτών για τη δημιουργία αιολικών πάρκων στην Άνδρο, παρατίθενται ανά κατηγορία με τη μορφή πίνακα και απεικονίζονται σε σχετικό χάρτη.

B.1.11. Τουρισμός

Καταγραφή- παρακολούθηση τουριστικών υποδομών

Ο τουρισμός αποτελεί τη σημαντικότερη πλουτοπαραγωγική πηγή της Άνδρου, παρόλο που η τουριστική της ανάπτυξη ακολουθεί ένα μοντέλο κάπως ξεπερασμένο. Οι τουριστικές επιχειρήσεις, που αφορούν την εστίαση και τη διαμονή, αποτελούν το 50% του συνόλου των επιχειρήσεων. Ο τριτογενής τομέας στο σύνολό του περιλαμβάνει 558 επιχειρήσεις, όπου απασχολούνται 2.290 άτομα.

Η σχέση αριθμού κλινών ανά κάτοικο είναι 0,64, όταν η ήπια μορφή ανάπτυξης επιτρέπει έως και 1. Είναι εμφανές λοιπόν ότι περιβάλλον του νησιού δεν έχει επιβαρυνθεί ιδιαίτερα εξαιτίας του τουρισμού. Έχει υιοθετηθεί ακόμη ο Δείκτης Τουριστικής Κάλυψης ο οποίος είναι ενδεικτικός της πυκνότητας της τουριστικής ανώδομης (κάλυψη) σε σχέση με το μέγεθος του νησιού, όπου στην περίπτωση της Άνδρου είναι 0,17.

Ο τουρισμός στο Δήμο Άνδρου είναι λιγότερο ανεπτυγμένος με 3 ξενοδοχεία, 2 παραδοσιακούς ξενώνες και 31 τουριστικά ενοικιαζόμενα καταλύματα, ενώ αντίστοιχα στο Δήμο Κορθίου υπάρχουν 12 τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχεία-ενοικιαζόμενα δωμάτια). Στο Δήμο Υδρούσας η τουριστική ανάπτυξη εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στους δύο μεγαλύτερους οικισμούς, του Γαυρίου και του Μπατσίου, με ορατά τα σημάδια κορεσμού, ειδικά στη δεύτερη περίπτωση. Τα τουριστικά καταλύματα του Δήμου κατανέμονται ως εξής: 3 ξενοδοχειακές μονάδες και 16 ενοικιαζόμενα δωμάτια στο Γαύριο, 5 ξενοδοχεία και 57 ενοικιαζόμενα στο Μπατσί, 10 καταλύματα στην περιοχή του Αγίου Πέτρου, 5 στην περιοχή του Κυπρίου, 3 στον Κατάκοιλο, 2 στο Φελλό, 1 στην Παλαιόπολη και 1 στο Απροβάτου (ΚΕΠ Μπατσίου, 2006).

Στο Γαύριο, λειτουργεί οργανωμένος χώρος κάμπινγκ 68 θέσεων, ο οποίος δέχεται περισσότερη σκηνές και λιγότερο τροχόσπιτα εξαιτίας της μικρής του έκτασης. Λειτουργεί από το 1981 αλλά τα τελευταία 4 χρόνια το ιδιοκτησιακό του καθεστώς έχει αλλάξει. Διαθέτει πισίνα, εστιατόριο, ηλεκτρικό ρεύμα, χώρο στάθμευσης για αυτοκίνητα και τροχόσπιτα και ηλιακούς θερμοσίφωνες για ζεστό νερό.

Στο νησί δεν υπάρχουν πολύ μεγάλα ξενοδοχεία επειδή ο οικισμός του Μπατσίου, όπου εντοπίζεται κυρίως η τουριστική δραστηριότητα, έχει κριθεί διατηρητέος. Βάσει του αριθμού κλινών Α/Β κατηγορίας, οι τουριστικές υποδομές κρίνονται ανεπαρκείς. Πάντως, το ποσοστό των κλινών Α/Β κατηγορίας στο σύνολο των κλινών είναι αυξημένο, 45,7%, όταν για όλο το νομό Κυκλάδων είναι 16,5%.

Ο αριθμός των τουριστικών επιχειρήσεων είναι 230, με 900 περίπου απασχολούμενους σε αυτόν τον τομέα. Στο Μπατσί και στο Γαύριο αναλογεί το 75% των τουριστικών επιχειρήσεων της Άνδρου, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που ασχολείται με τον τουρισμό είναι της τάξεως του 18,4%. Το Μπατσί θεωρείται η πιο τουριστική περιοχή του νησιού με πλήρη εξάρτηση από τον τριτογενή τομέα. Το Γαύριο παρουσιάζει εκτός από τουριστικό και εμπορικό χαρακτήρα κυρίως λόγω του λιμανιού του. Στη Χώρα της Άνδρου

παρατηρείται μία ισορροπημένη κατανομή των δραστηριοτήτων, ενώ το Κόρθι χαρακτηρίζεται κυρίως από την αγροτική του παραγωγή με μια στροφή όμως προς τον τουρισμό τα τελευταία χρόνια.

Η δραστηριότητα στον τομέα της κατασκευής ξενοδοχειακών μονάδων παρουσιάζει συνεχώς μείωση, καθότι προτεραιότητα έχουν τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα εξοχικά σπίτια. Χαρακτηριστικό είναι ότι στη Χώρα της Άνδρου τα τελευταία χρόνια έχουν κλείσει τρία ξενοδοχεία, ενώ δεν έχει ανοίξει κανένα καινούριο. Το ίδιο συνέβη και στις περιοχές του Κορθίου και του Γαυρίου. Στο Μπατοσί και στην ευρύτερη περιοχή αυτού έχουν ανοίξει τρεις νέες ξενοδοχειακές μονάδες ενώ, παράλληλα, πολλές από τα παλαιότερες εκσυγχρονίστηκαν και ανακαινίστηκαν.

Διακίνηση τουριστών, χαρακτηριστικά τους, χωρική κατανομή, χρονική κατανομή

Ο ελληνικός τουρισμός παρουσιάζει μείωση τα τελευταία χρόνια, με τους επισκέπτες από το εξωτερικό να προτιμούν τα πιο φτηνά πακέτα διακοπών που προσφέρουν η Τουρκία, η Τυνησία και το Ισραήλ. Συνέπεια αυτής της εξέλιξης ήταν η μείωση της διάρκειας της τουριστικής περιόδου και η εξάρτηση από τον εσωτερικό τουρισμό (Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, 2003- 2006).

Η τουριστική περίοδος εντοπίζεται κυρίως την περίοδο Ιουνίου-Αυγούστου, με αιχμή το διάστημα από μέσα Ιουλίου έως μέσα Αυγούστου (20/7-20/8), ενώ στις Κυκλάδες γενικά η κίνηση αρχίζει περίπου το Μάιο και τελειώνει το Σεπτέμβριο. Λόγω της κοντινής απόστασης του νησιού από την πρωτεύουσα, πολλοί Αθηναίοι τουρίστες το επισκέπτονται τα Σαββατοκύριακα και τα τριήμερα, ενώ ακόμη υπάρχουν και πολλές εξοχικές κατοικίες.

Το νησί προσελκύει περισσότερο εγχώριο τουρισμό, ενώ οι αλλοδαποί τουρίστες είναι κυρίως ευρωπαϊκής καταγωγής, όπως Γερμανοί, Ιταλοί, Ελβετοί, Άγγλοι, Γάλλοι και Βέλγοι . Σε μεμονωμένες περιπτώσεις υπάρχει και τουρισμός προερχόμενος από την Αμερική ενώ παρουσιάστηκε πτώση της τουριστικής κίνησης από το εξωτερικό όταν έκλεισαν κάποια ταξιδιωτικά γραφεία του νησιού.

Κύριος τουριστικός πόλος έλξης είναι η Χώρα της Άνδρου, λόγω των πολιτιστικών της δρώμενων (μουσεία και έκθεση του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης) και της ιδιαίτερης ομορφιάς της. Επίσης, ο οικισμός του Μπατοσίου προσελκύει κόσμο νεαρής ηλικίας λόγω της νυχτερινής του ζωής. Ο τουρισμός σε Γαύριο και Κόρθι κινείται από μέσα έως χαμηλά επίπεδα. Στο κάμπινγκ διαμένουν κυρίως νέοι και ζευγάρια, ενώ γενικά το νησί προσφέρεται για οικογενειακές διακοπές.

Εναλλακτικός τουρισμός

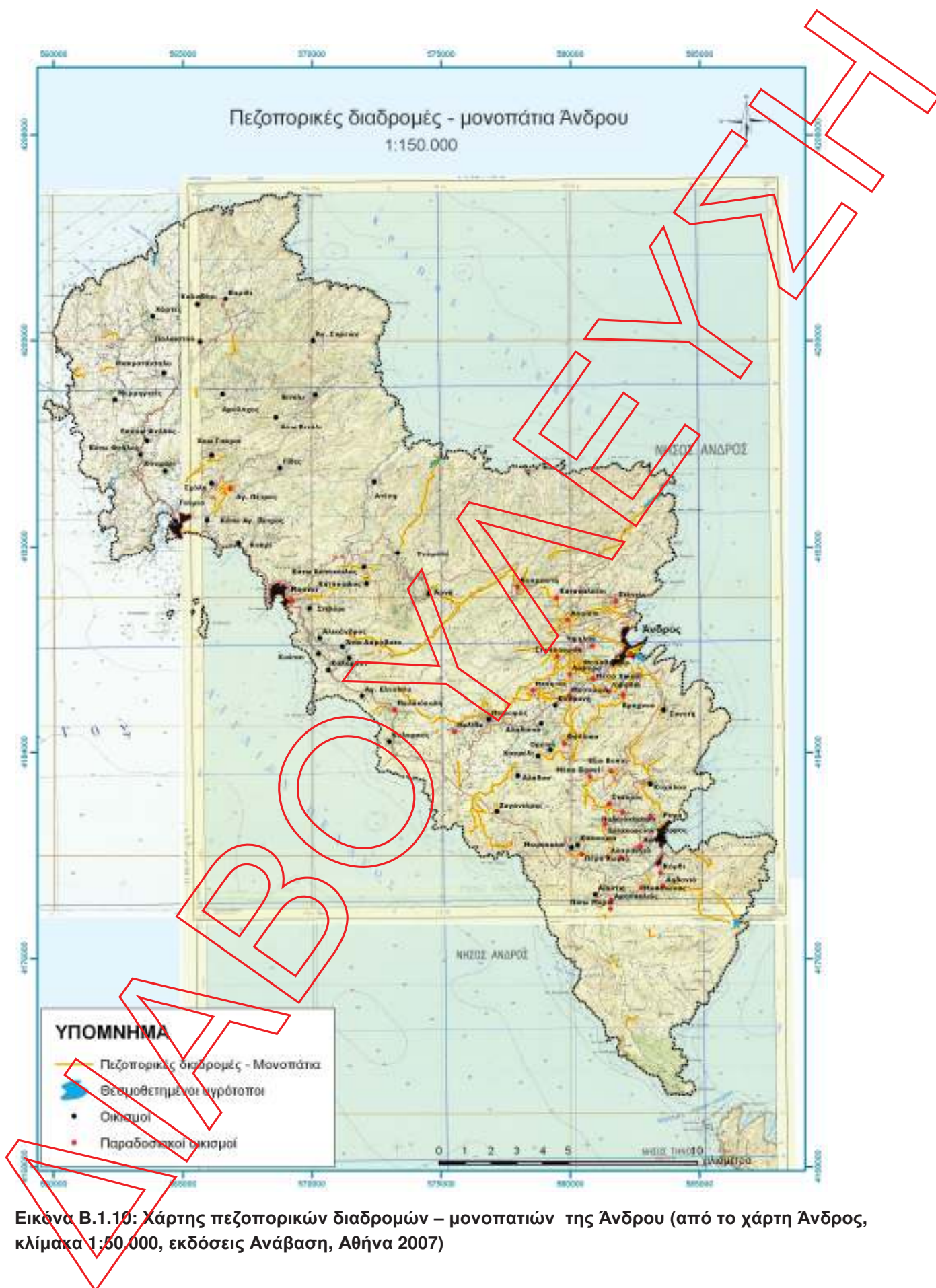
Τα τελευταία δύο χρόνια γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης του περιηγητικού τουρισμού με την αποκατάσταση των αγροτικών μονοπατιών κατάλληλων για πεζοπορίες, τα οποία συνδυάζονται και με διαδρομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Υπάρχει μάλιστα και οδηγός

για τα μονοπάτια αυτά, προς βοήθεια των ατόμων που δεν είναι και τόσο εξοικειωμένα με την πεζοπορία και τις σημάνσεις αυτής. Με την ανάπτυξη του περιηγητικού τουρισμού μπορεί να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος, καθώς το φθινόπωρο και η άνοιξη είναι οι καλύτερες εποχές για αυτού του είδους τον τουρισμό. Ο πεζοπορικός χάρτης είναι μια αξιόλογη προσπάθεια, απαιτείται όμως και η προώθηση ενός οργανωμένου τουριστικού πακέτου. Η μόνη οργανωμένη μορφή εναλλακτικού τουρισμού στον τομέα των περιπατητικών διαδρομών προσφέρεται από ιδιωτική εταιρεία την Trekking Hellas.

Οι περιηγητικές διαδρομές με παρουσιάζουν και πολιτιστικό ενδιαφέρον είναι οι εξής (Αναστασίου, 2004):

- Χώρα-Υψηλού-Μεσαθούρι-Λάμυρα-Μένητες-Μεσαριά-Μονή Παναχράντου
- Βουρκωτή-Κατακαλαίοι-Αποίκια-Χώρα
- Χώρα-Συνέτι-Διποτάματα-[ΑπάνωΚάστρο]-Κοχύλου-ΌρμοςΚορθίου
- Αηδόνια-Κόρθι-Μοσχιώνας-Αμονακλειού (Χαλκαίο)-Πίσω Μεριά-Μονή Τρομαρχιών
- ΈξωΒουνί-ΜέσαΒουνί-Γιαννισαίο-Λαρδιά-Ρωγό-ΌρμοςΚορθίου
- Βουρκωτή - Μονή Αγίου Νικολάου - Ακτή Άχλα
- ΑγίαΤριάδα-Ζαγορά-Πλάκα
- Αποίκια-Απατουριά-Στενιές-Γυάλια
- Απροβάτου-Παλαιόπολη-Μέλιδα-Πιτροφός-ΆνωΜένητες-Στραπουργιές
- Στραπουργιές-Ταξιάρχης-Ευρούσες
- Μπατσί-Κατάκοιλος-Άρνη
- Άρνη-ΠροφήτηςΗλίας-Βουρκωτή.

Ακολουθεί χάρτης (Εικόνα Β.1.10) με τις πεζοπορικές διαδρομές – μονοπάτια της Άνδρου.

Το νησί είναι φημισμένο για τις πολιτιστικές του εκδηλώσεις κυρίως στη Χώρα και υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο η έκθεση δέχεται περίπου 30.000 επισκέπτες. Επίσης, τον Ιούλιο διοργανώθηκε, το Φεστιβάλ παραδοσιακών χορών της Μεσογείου. Όσον αφορά στον αθλητικό τουρισμό, παλαιότερα είχε διοργανωθεί το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοσανίδας, μιας και ο Όρμος Κορθίου προσφέρεται για το άθλημα.

Παρουσιάζεται, εντούτοις, ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού λόγω των μοναστηριών, όπως η Μονή Παναχράντου, η Μονή του Αγίου Νικολάου και η Μονή Αγίας Μαρίας. Αυτού του είδους ο τουρισμός παρατηρείται όλο το χρόνο και είναι ως επί το πλείστον οργανωμένος. Υπάρχει επίσης, τουρισμός τρίτης ηλικίας, καθότι το νησί είναι σχετικά ήρεμο και μάλιστα το ΚΑΠΗ Αθήνας διοργανώνει εκδρομές.

Υπάρχει η δυνατότητα ανάπτυξης του εκπαιδευτικού τουρισμού λόγω των αρχαιολογικών χώρων (Παλαιόπολη, Ζαγορά), των Μουσείων, του αιολικού πάρκου, τις περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Επίσης, η Καϊρείος Βιβλιοθήκη διοργανώνει σεμινάρια για τη συντήρηση βιβλίων και παραδοσιακών αντικειμένων. Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Κόρθι και τα Μουσεία του νησιού, μπορούν να διοργανώσουν σεμινάρια με περιβαλλοντικό περιεχόμενο κι έτσι η Άνδρος να αποτελέσει προορισμό σχολικών εκδρομών (www.korthi.gr). Επιπλέον, οι μαθητές θα μπορούσαν να επιστρέψουν στο νησί είτε ως εθελοντές σε δράσεις προστασίας και αξιοποίησης του περιβάλλοντος είτε ως τουρίστες. Ο μαθητικός τουρισμός θα μπορεί να προέρχεται είτε από σχολεία της Ελλάδας είτε του εξωτερικού, δεδομένης και της εγγύτητας του διεθνούς αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος» στα Σπάτα.

Υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης του αλιευτικού τουρισμού, όπου με προγραμματισμένες ημερήσιες εκδρομές οι επισκέπτες θα μεταφέρονται σε απρόσιτες παραλίες ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Για την προώθηση του ιστιοπλοϊκού τουρισμού, χρειάζεται και η δημιουργία των κατάλληλων λιμενικών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των σκαφών αναψυχής.

Ο συνεδριακός τουρισμός δεν είναι ανεπτυγμένος, διότι υπάρχει έλλειψη κατάλληλων συνεδριακών κέντρων με τις προβλεπόμενες από τον ΕΟΤ προδιαγραφές. Η ανάπτυξή του δε, θα βοηθούσε στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Αναφορικά σημειώνουμε την πραγματοποίηση του συνεδρίου στο Κόρθι με θέμα «Παραδοσιακές και σύγχρονες μορφές εκμετάλλευσης της ενέργειας - Από τον ανεμόμυλο στις ανεμογεννήτριες».

Διαχείριση τουριστικού προϊόντος

Οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα, δεν έχουν την τεχνογνωσία για την προβολή/προώθηση του τουριστικού προϊόντος, με αποτέλεσμα αυτό να στηρίζεται στο παρωχημένο μοντέλο «ήλιος, θάλασσα και νυχτερινή ζωή». Αρκετές επιχειρήσεις δε διαθέτουν internet και δεν παρέχουν υπηρεσίες όπως κρατήσεις μέσω του διαδικτύου. Άλλες μέθοδοι καλύτερης διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος,

όπως οργανωμένα πακέτα προσφορών και έρευνα αγοράς, δεν εφαρμόζονται σε ευρεία κλίμακα. Θα μπορούσαν να οργανωθούν τουριστικά πακέτα που θα περιλαμβάνουν οικολογικά και πολιτιστικά προγράμματα, σε συνεργασία με τον ΕΟΤ και διάφορα τουριστικά γραφεία του εξωτερικού. Επίσης, διατίθεται περιορισμένο διαφημιστικό υλικό για την προβολή του νησιού στις τουριστικές εκθέσεις. Σε αντιδιαστολή με τα παραπάνω, σημαντική είναι η προβολή του νησιού μέσα από τις εκδηλώσεις του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και του Ιδρύματος Κυδωνιέως.

Για την εξυπηρέτηση των τουριστών στο νησί υπήρχαν δύο τουριστικά περίπτερα στο λιμάνι του Γαυρίου, που όμως δε λειτουργούν πλέον. Μόνο το 2005, το μικρό περίπτερο με τη μορφή περιστεριώνα, λειτουργούσε για ενημέρωση του κοινού για το πρόγραμμα «Τα Λιμάνια του Οδυσσέα», που αφορούσε τη σχέση της Άνδρου με μέρη της Ιταλίας. Στη Χώρα λειτουργεί περίπτερο με ενημερωτικό υλικό σχετικά με τις δραστηριότητες του νησιού.

Υποδομές για ποιοτικό τουρισμό

Εντοπίζεται πρόβλημα στην ποιότητα των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών στο νησί λόγω του ότι το προσωπικό σε γενικές γραμμές είναι ανειδίκευτο, χωρίς δηλαδή κάποια κατάρτιση στον τουριστικό τομέα. Οι ίδιοι οι αλλοδαποί τουρίστες επισημαίνουν την έλλειψη τουριστικής εκπαίδευσης των απασχολούμενων στον τομέα, την άγνοια της ξένης γλώσσας και την αναντιστοιχία τιμής και ποιότητας υπηρεσιών (Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, 2003-2006).

Όσον αφορά την εστίαση, υπάρχουν οι κλασσικές ταβέρνες που δε διαφοροποιούνται σημαντικά μεταξύ τους. Δεν προωθούνται κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτουν, όπως η παραδοσιακή κουζίνα ή η ωραία τοποθεσία, ενώ ακόμη θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στο δίκτυο ποιότητας και προβολής των υπηρεσιών τους από κάποιο δίκτυο παραδοσιακής γαστρονομίας.

Ο αναπτυγμένος πρωτογενής τομέας του νησιού μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων που μπορούν να στηρίξουν τον ποιοτικό τουρισμό, όπως η παρασκευή παραδοσιακών τοπικών προϊόντων, η μεταποίηση, ο αγροτουρισμός και η διατήρηση του αγροτικού τοπίου. Ιδιαίτερα στον τομέα του αγροτουρισμού, που γνωρίζει σημαντική άνθηση τα τελευταία χρόνια σε Ελλάδα και Ευρώπη, η Άνδρος μπορεί να επενδύσει.

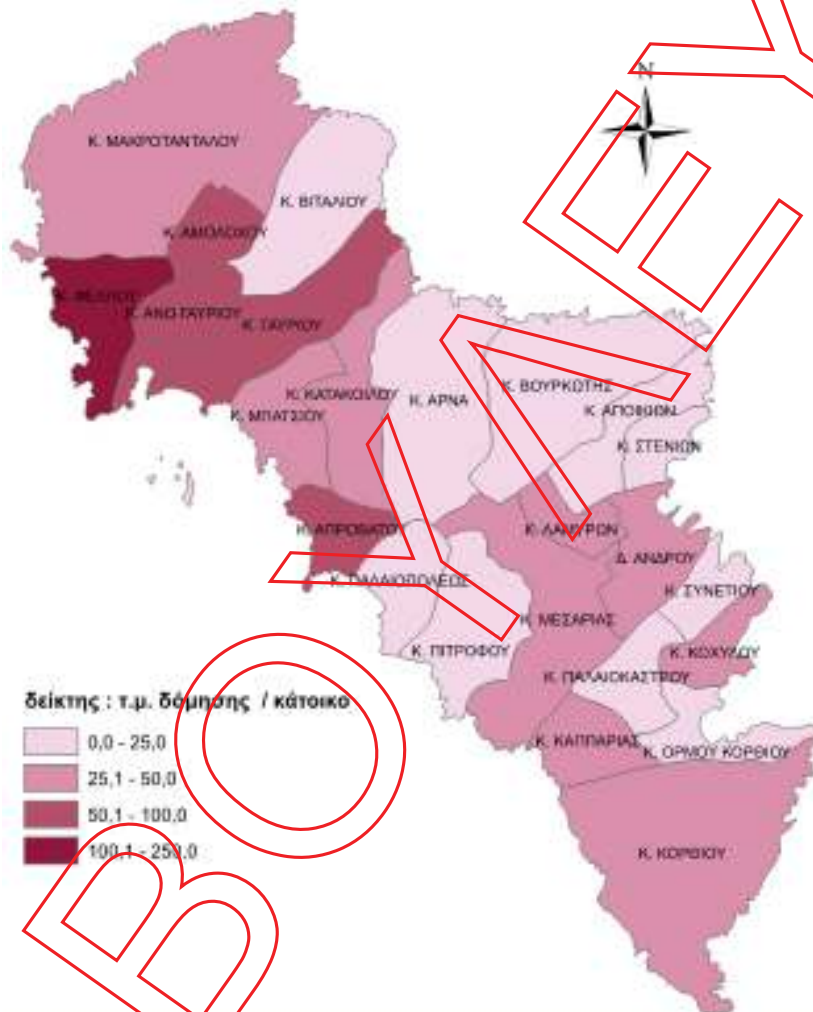
Επίσης, τα αλιευτικά καταφύγια (Μπατσί, Κόρθι) που πρόκειται να αποκτήσει το νησί μπορούν να προσελκύσουν ποιοτικό τουρισμό όπως είναι ο ιστιοπλοϊκός. Προς την ίδια κατεύθυνση θα μπορούσε να οδηγήσει και η τοποθέτηση μικρού αριθμού αγκυροβολίων, που δεν θα ρυπαίνουν, σε ορισμένους όρμους, , έτσι ώστε να γίνουν πιο προσιτές ορισμένες απομονωμένες περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Η έκδοση του χάρτη των πεζοπορικών διαδρομών και η σήμανση των μονοπατιών για τη διευκόλυνση των πεζοπόρων μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη του πεζοπορικού και φυσιολατρικού τουρισμού.

Ακόμη, δυνατότητες ανάπτυξης έχει και ο αλιευτικός τουρισμός όπου ο επισκέπτης καλείται να συμμετάσχει στις δραστηριότητες ενός μικρού αλιευτικού σκάφους.

B.1.12. Δόμηση

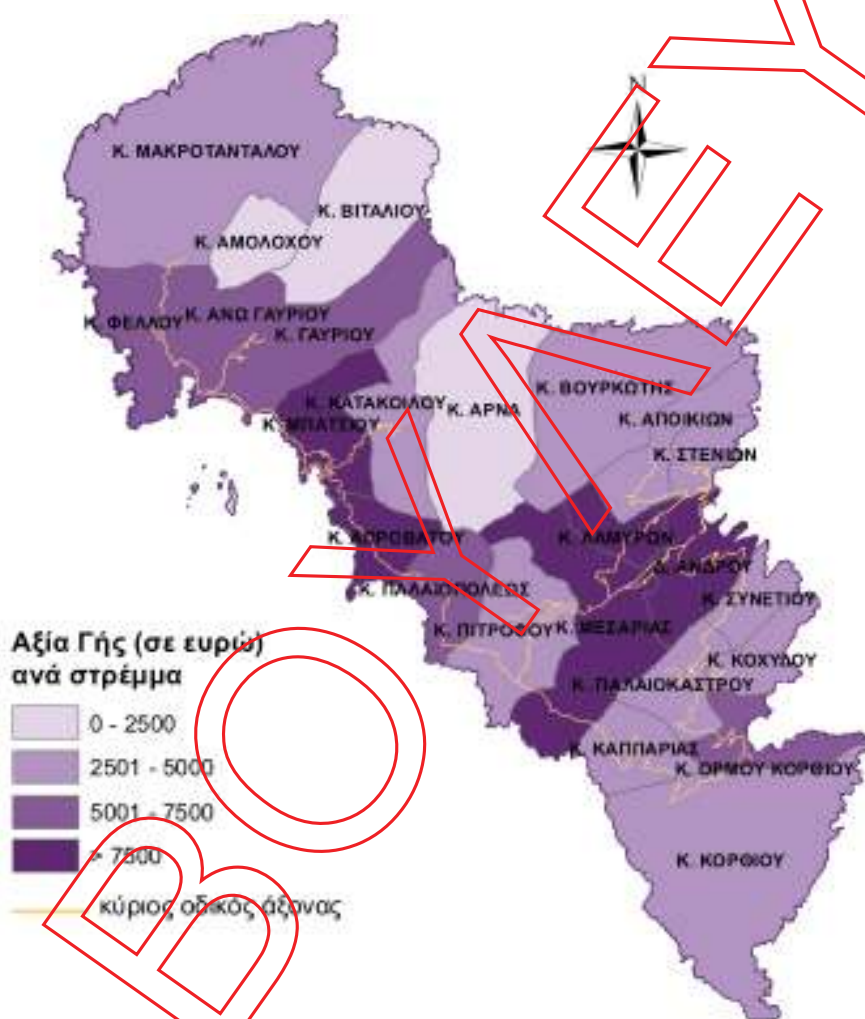
Στους δύο παρακάτω χάρτες αποτυπώνονται ο δείκτης δόμησης ανά δημοτικό διαμέρισμα και οι αντικειμενικές αξίες στις εκτός σχεδίου περιοχές

Εικόνα B.1.11: Δείκτης δόμησης ανά δημοτικό διαμέρισμα της Άνδρου

Στον πρώτο χάρτη (Εικόνα B.1.11), που αναφέρεται στα τ.μ. που έχουν αδειοδοτηθεί ανά κάτοικο και ανά δημοτικό διαμέρισμα της Άνδρου (δείκτης δόμησης), φαίνεται ποιες περιοχές δέχονται τις μεγαλύτερες πιέσεις δόμησης. Είναι εμφανές, ότι τις μεγαλύτερες πιέσεις δέχεται το βορειοδυτικό τμήμα της Άνδρου (ευρύτερη περιοχή Γαυρίου), καθώς και η περιοχή της Χώρας, του Μπατσίου και του Κορθίου σε μικρότερο βαθμό, που είναι περιοχές με αυξημένη τουριστική κίνηση και οικοδομική δραστηριότητα. Επιπλέον, προκύπτει πως οι οικισμοί των Λαμύρων και Απροβάτου αναπτύσσονται οικοδομικά

ιδιαίτερα έντονα, δεδομένου και της έκτασης τους. Το γεγονός αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, καθώς οι δύο περιοχές έχουν πολύ ιδιαίτερη φυσιογνωμία και ενδεχομένως η άναρχη δόμηση να είναι καταστροφική για το τοπίο. Αντίθετα, το ανατολικό και το κεντρικό τμήμα του νησιού καταλαμβάνει τις μικρότερες τιμές του δείκτη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αφενός τα ποσοστά πληθυσμού είναι μειωμένα στη συγκεκριμένη περιοχή της Άνδρου και αφετέρου πρόκειται για ορεινή περιοχή με μειωμένη ελκυστικότητα ως προορισμός παραθεριστικής κατοικίας.

Εικόνα Β.1.12: Αξία γης ανά στρέμμα, ανά δημοτικό διαμέρισμα της Άνδρου

Ειδική Βασική Αξία γης (Ε.Β.Α.) είναι η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία αγροτικής γης και λαμβάνεται υπόψη μόνο για εδαφικές εκτάσεις που έχουν πρόσωπο σε Εθνική ή Επαρχιακή οδό ή απέχουν μέχρι και 800μ. από τη θάλασσα. Ουσιαστικά δηλαδή με βάση αυτό τον συντελεστή μπορεί να γίνει μια διαφοροποίηση των αξιών των ακινήτων μέσα σε μια ευρύτερη περιοχή. Για το υπολογισμό της αντικειμενικής αξίας μιας εδαφικής περιοχής χρησιμοποιείται η Αρχική Βασική Αξία γης (Α.Β.Α.), ή η Ε.Β.Α. αν αυτή έχει οριστεί. Σε περίπτωση που λόγω θέσης η εδαφική έκταση εμπίπτει σε περιοχές για τις οποίες έχουν οριστεί δύο ή και περισσότερες Ε.Β.Α., λαμβάνεται υπόψη αυτή με τη μεγαλύτερη τιμή.

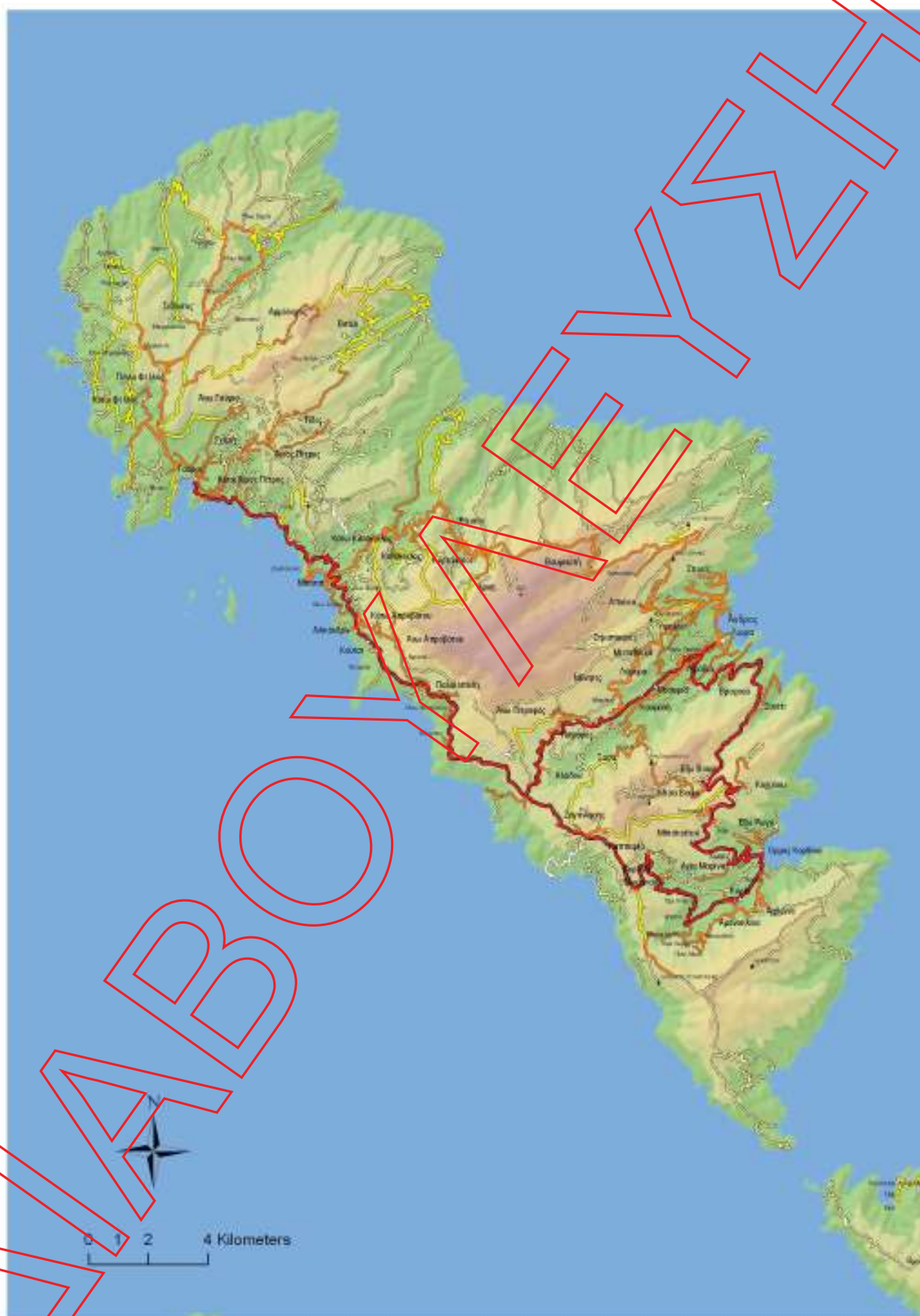
Στον δεύτερο χάρτη (εικόνα Β.1.12) παρουσιάζεται οπτικά η διαφοροποίηση στις αξίες ανά δημοτικό διαμέρισμα με βάση την Ε.Β.Α. που συναντάται σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα ή την Α.Β.Α., όπου δεν έχει καθοριστεί άλλη αξία. Είναι εμφανές ότι μεγαλύτερες αντικειμενικές αξίες έχουν οι περιοχές που βρίσκονται επί του κύριου οδικού άξονα Γαυρίου – Χώρας, όπως επίσης και οι περιοχές στη νότια πλευρά του δήμου Υδρούσας λόγω του επαρχιακού δρόμου και της απόστασης από τη θάλασσα.

Σε γενικές γραμμές ο οικισμός του Όρμου Κορθίου υπολείπεται ελαφρώς στις αντικειμενικές αξίες των οικοπέδων έναντι των άλλων δύο βασικών οικισμών αλλά ουσιαστικά τα μεγέθη στους τρεις οικισμούς δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα. Η Χώρα αποτελεί έναν οικισμό κορεσμένο κατά μία έννοια καθώς ελάχιστα είναι τα οικόπεδα που παραμένουν αδόμητα. Συνεπώς για τον συγκεκριμένο οικισμό θα πρέπει να προστεθεί και η αξία των κτισμάτων εντός των οικοπέδων για μια πιο ρεαλιστική εικόνα των αντικειμενικών αξιών. Από την άλλη δύσκολα συναντώνται μεγάλα οικόπεδα (> 500 τ.μ.) σε αντίθεση με τους άλλους δύο οικισμούς.

Το αγοραστικό ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια επικεντρώνεται σε περιοχές εκτός σχεδίου και ως εκ τούτου οι τιμές των ακινήτων στις εν λόγω περιοχές διαμορφώνονται σε υψηλά επίπεδα και με συνεχώς αυξανόμενους ρυθμούς. Ωστόσο αν και οι καθορισμένες αξίες των ακινήτων που βρίσκονται εντός οριοθετημένων οικισμών ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα δεν συμβαίνει το ίδιο και για τις περιοχές εκτός σχεδίου. Πάντως, είναι γεγονός ότι στην Άνδρο, όπως και σε άλλα νησιά των Κυκλάδων, παρατηρείται μεγάλη ανομοιομορφία τιμών. Η ποικιλία τιμών είναι πολλές φορές τέτοια, που με δυσκολία μπορεί να καθοριστεί μια συγκεκριμένη μέση τιμή, ακόμα και για τον ίδιο οικισμό. Όλα εξαρτώνται από τη θέση του ακινήτου.

Β.1.13. Δίκτυα υποδομής

Το οδικό δίκτυο της Άνδρου έχει συνολικό μήκος περίπου 510 Km από το οποίο τα 145 km αποτελούν το επαρχιακό δίκτυο και τα 365 km το δημοτικό δίκτυο (εικόνα Β.1.12). Το επαρχιακό οδικό δίκτυο, παρά τις βελτιώσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει αρκετά προβλήματα, ενώ το δημοτικό δίκτυο στο μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται από χωματόδρομους, περίπου 190 km.

Εικόνα Β.1.12: Χάρτης οδικού δικτύου της Άνδρου

B.1.14. Διαχείριση αποβλήτων

Διαχείριση απορριμμάτων

Στην Άνδρο, όπως και σε πολλά ακόμη νησιά των Κυκλάδων δεν υπάρχει ακόμη ΧΥΤΑ ή ΧΥΤΥ. Μέχρι τις αρχές του 2011, λειτουργούσε ΧΑΔΑ στην περιοχή Σταυροπέδα. Τον Φεβρουάριο του 2011, ισχυρές βροχοπτώσεις συμπარέσυραν μεγάλο τμήμα του και η λειτουργία του διακόπηκε δημιουργώντας τεράστια προβλήματα στο σύνολο του νησιού.

Το καλοκαίρι του 2011, ο Δήμος προχώρησε σε συμφωνία με εταιρεία κατασκευής συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων και έφερε στο νησί **δεματοποιητή**. Το συγκεκριμένο μηχάνημα μικραίνει τον όγκο των σκουπιδιών κατά το ένα πέμπτο και επιπλέον απαλλάσσει τα απορρίμματα από την οσμή. Στο εξής τα σκουπίδια σε δέματα συγκεντρώνονται στο σημείο του παλιού ΧΑΔΑ μέχρις ότου χωροθετηθεί και κατασκευαστεί ΧΥΤΥ.

Ανακύκλωση

Λειτουργεί από το 2006. Μέσα στο 2012 συστηματοποιήθηκε και λειτουργεί με περισσότερο εργατικό δυναμικό και περισσότερους κάδους με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο όγκος που περισυλλέγεται. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα στατιστικά της Ελληνικής Εταιρείας Ανακύκλωσης, ο όγκος σκουπιδιών που περισυλλέχθηκε τον Αύγουστο του 2012 είναι 44,5 τόνοι έναντι μόλις 22 τόνων τον Αύγουστο του 2011.

Παράλληλα, έχει ξεκινήσει συγκομιδή ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών που παλαιότερα δεν υπήρχε.

Η συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών γίνεται από συγκεκριμένους κάδους (117 στον αριθμό είναι χρεωμένοι στο Δήμο και γίνονται προσπάθειες να αυξηθεί ο αριθμός τους καθώς η παραγωγή αυξάνεται).

Γίνεται επίσης περισυλλογή από μεγάλους παραγωγούς (σούπερ μάρκετ, εστιατόρια κλπ).

Η αποκομιδή γίνεται καθημερινά και υπάρχει διαλογή και δεματοποίηση των υλικών.

Αυτή τη στιγμή, ο στόχος είναι να συλλέγονται 300 τόνοι ετησίως.

Κομποστοποίηση Οργανικών Υπολειμμάτων

Προς το παρόν, λειτουργεί πιλοτικά στη Χώρα με απώτερο στόχο να εφαρμοστεί στα αστικά κέντρα του νησιού (Μπατσί, Γαύριο, Κόρθι).

Υπάρχει ένας κομποστοποιητής χωρητικότητας 10 κυβικών που βρίσκεται τοποθετημένος στην περιοχή Σφαγεία της Χώρας και λειτουργεί πιλοτικά για τη συγκεκριμένη περιοχή.

Η αποκομιδή γίνεται με κάδους που συλλέγονται δύο φορές την εβδομάδα. Ξεδιαλέγονται για τυχόν μη οργανικά απορρίμματα που υπάρχουν και στη συνέχεια μεταφέρονται στον

κομποστοποιητή. Το μηχάνημα λειτουργεί αυτόματα για τη δημιουργία των συνθηκών ωρίμανσης του υλικού. Το κομπόστ διατίθεται σε ιδιώτες προς χρήση σε κήπους και καλλιέργειες.

Διαχείριση λυμάτων

Οι αποχετευτικές υποδομές της Άνδρου βρίσκονταν σε εξαιρετικά κακή κατάσταση και την τελευταία διετία έγιναν σημαντικές προσπάθειες για τη διόρθωση του προβλήματος.

Συγκεκριμένα: Στην περιοχή της Χώρας υπήρχε δίκτυο αποχέτευσης 80 ετών και όλοι οι γύρω οικισμοί εξυπηρετούνταν από σηπτικούς βόθρους. Αυτή τη στιγμή, κατασκευάζεται κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο το οποίο θα συγκεντρώνει τα λύματα και των γειτονικών περιοχών (Μεσσαριά, Στενιές κ) ενώ με τη βοήθεια αντλιοστάσιων θα τα οδηγεί στην εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων. Το έργο της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων έχει εγκεκριμένη προμελέτη και εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ. Θα διαθέτει και ειδική εγκατάσταση υποδοχής βοθρολυμάτων. Τα επεξεργασμένα λύματα, μετά την απολύμανση, θα οδηγούνται μέσω υποθαλάσσιου αγωγού σε απόσταση 1χλμ από την ακτή και σε βάθος 50 μέτρων.

Στην περιοχή Κορθίου, τον Σεπτέμβριο του 2012, τέθηκε σε πλήρη λειτουργία το αποχετευτικό δίκτυο, τα αντλιοστάσια και η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων. Οι εγκαταστάσεις είναι πλήρως αυτοματοποιημένες και τηλεπιτηρούνται. Αυτήν την περίοδο, γίνονται οι ιδιωτικές συνδέσεις των κτισμάτων με το αποχετευτικό δίκτυο.

Υπενθυμίζεται ότι μέχρι πρόσφατα η περιοχή Κορθίου δεν διέθετε ούτε αποχετευτικό σύστημα ούτε εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία έντονων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Στην περιοχή Μπατσίου-Γαυρίου, που υποδέχεται και τον μεγαλύτερο όγκο της τουριστικής κίνησης, βρίσκεται σε εξέλιξη διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου που θα κάνει τη μελέτη των δικτύων, των αντλιοστάσιων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων για την ευρύτερη περιοχή Γαυρίου και Μπατσίου Άνδρου. Το έργο έχει εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ.

B.1.15. Λιμενικές εγκαταστάσεις

Στην Άνδρο, υπάρχουν λιμενικές εγκαταστάσεις σε τέσσερις παραλιακές περιοχές που συμπίπτουν με τους τέσσερις μεγάλους οικισμούς με έντονη οικονομική, τουριστική και πληθυσμιακή συγκέντρωση. Κύριο λιμάνι είναι αυτό του Γαυρίου που δέχεται ταχύπλοα επιβατικά πλοία και συνδέει την Άνδρο με τα υπόλοιπα νησιά και τη Ραφήνα. Εξασφαλίζει ασφάλεια στο λιμενισμό σε σκάφη μέχρι 6 μέτρων. Υπάρχουν επίσης τα λιμάνια της Χώρας, του Μπατσίου και του Κορθίου, όπου υπάρχουν λιμενικές εγκαταστάσεις, όμως

εξαιτίας των ισχυρών ανέμων και της φυσικής τους θέσης χρησιμοποιούνται μόνο ως αλιευτικά καταφύγια και για φιλοξενία τουριστικών σκαφών. Ακόμη, οι παραλίες- όρμοι του νησιού, κυρίως στο νοτιοδυτικό τμήμα της Άνδρου, προσφέρουν ασφαλές αγκυροβόλιο, αφού το καλοκαίρι οι επικρατούντες άνεμοι είναι οι βόρειοι.

Τα λιμενικά έργα στο Γαύριο είναι τα εξής:

- προσήνεμος προστατευτικός μώλος από φυσικούς ογκολίθους, με κατεύθυνση από ανατολικά προς δυτικά που προστατεύει το λιμάνι από κυματισμούς λόγω Ν-ΝΑ ανέμων
- κρηπίδωμα πρυμνοδέτησης Ε/Γ- Ο/Γ πλοίων μήκους περίπου 11,5 μέτρων με ωφέλιμο βάθος 6,5-7 μέτρα (3 θέσεις πρυμνοδέτησης)
- στη συνέχεια και μέχρι το δεύτερο κρηπίδωμα πρυμνοδέτησης παρεμβάλλεται κρηπίδωμα σε εσοχή, για την πρόσδεση σκαφών αναψυχής μήκους 8,2 μέτρων περίπου, με ωφέλιμο βάθος 3-4 μέτρα και με δυνατότητα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και νερού
- το δεύτερο κρηπίδωμα πρυμνοδέτησης έχει μήκος 35 μέτρα περίπου με μια θέση πρυμνοδέτησης, ωφέλιμο βάθος 7,5 μέτρα και κατεύθυνση πρυμνοδέτησης των πλοίων από Α προς Δ
- από το βόρειο άκρο του παραπάνω κρηπιδώματος ξεκινά κάθετο κρηπίδωμα με κατεύθυνση Δ προς Α, μήκους περίπου 77 μέτρων με ωφέλιμο βάθος 5,5-3,5 μέτρα κατάλληλο για τουριστικά σκάφη
- στη συνέχεια και μέχρι την απόληξη του όρμου που είναι αμμώδης παραλία, υπάρχουν κρηπιδώματα, που εξυπηρετούν τα τοπικά μικρά σκάφη αναψυχής και αλιευτικά, με ωφέλιμα βάθη από 3,5 μέτρα κοντά στο κρηπίδωμα μέχρι 0,5 μέτρα στην πλευρά της αμμουδιάς.

Λόγω της στενότητας του όρμου, του περιορισμού των ελιγμών και της πρόσδεσης των πλοίων με τον άνεμο στο πλάι όταν πνέουν από βορρά (κυρίως το καλοκαίρι), υπάρχει η δυνατότητα πρόσδεσης μόνο δύο πλοίων ταυτόχρονα, αν και υπάρχουν 4 θέσεις στα κρηπιδώματα. Προβλήματα δημιουργούνται και από τη συνεχή προσάμμωση του όρμου, που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ωφέλιμου βάθους και την αύξηση του κινδύνου προσάραξης των πλοίων. Επίσης, τις μέρες μεγάλης κίνησης της θερινής περιόδου, δεν επαρκεί ο χώρος για αναμονή και στάθμευση των οχημάτων (Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. και Σύνδεσμος Δήμων Άνδρου, 2003).

Στο λιμάνι του Μπατσίου όταν πνέουν βόρειοι άνεμοι, δεν εξασφαλίζονται καλές συνθήκες για την προσέγγιση και παραμονή μικρών σκαφών αναψυχής.

Το λιμάνι της Άνδρου δεν προσφέρει προστασία από τους ΝΑ ανέμους που πνέουν συνήθως το χειμώνα. Σήμερα το λιμάνι αυτό φιλοξενεί τα σκάφη αναψυχής και τα αλιευτικά των κατοίκων της περιοχής και το καλοκαίρι κάποια τουριστικά σκάφη. Ο μώλος αυτός δε χρησιμοποιείται πλέον για την κίνηση επιβατών. Λόγω των ισχυρών Β-ΒΑ ανέμων του καλοκαιριού, δημιουργούνται έντονες σπηλιάδες και ο κυματισμός, που φτάνει τα 2,5 μέτρα στο εσωτερικό του όρμου και το 1 μέτρο στο λιμάνι δυσκολεύουν τους ελιγμούς και μειώνουν την ασφάλεια των ελλιμενισμένων σκαφών.

Το αλιευτικό καταφύγιο στον Όρμο Κορθίου βρίσκεται στη β' φάση αλλά δεν παρέχει σημαντική προστασία από τους ΝΑ ανέμους. Υπάρχει κάποια υποτυπώδης δυνατότητα λήψης νερού και ρεύματος για αλιευτικά και τουριστικά σκάφη.

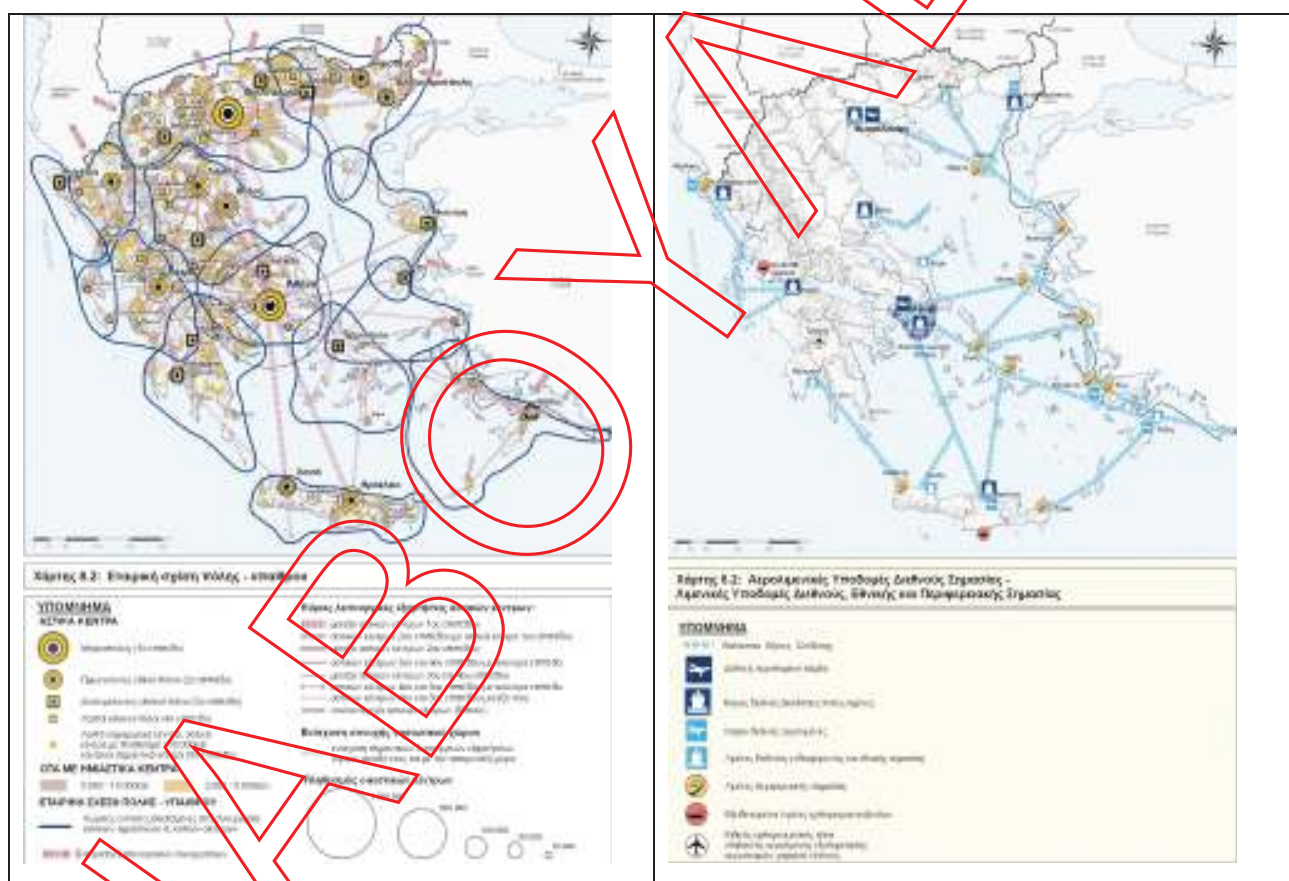
Όσον αφορά στις ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, υπάρχουν δρομολόγια πλοίων που συνδέουν το Γαύριο με τη Ραφήνα και τα νησιά Τήνο και Μύκονο. Κατά τη θερινή περίοδο ο αριθμός των δρομολογίων για Αθήνα είναι 5, ενώ κατά τη χειμερινή περίοδο 1 με 2 (ένα το πρωί και ένα το βράδυ), και 3 την Παρασκευή και την Κυριακή για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του Σαββατοκύριακου. Επίσης κατά τη θερινή περίοδο πραγματοποιείται σύνδεση με την Πάρο (6 φορές την εβδομάδα), με τη Νάξο (2 φορές την εβδομάδα) και τη Σύρο (3 φορές την εβδομάδα). Παλαιότερα υπήρχαν δρομολόγια υδροπτερυγών (ιπτάμενα δελφίνια), τα οποία όμως σταμάτησαν λόγω των ακριβών εισιτηρίων και των απαγορευτικών του Αυγούστου.

Η σύνδεση με το λιμάνι της Ραφήνας κρίνεται ανεπαρκής λόγω του ότι δεν υπάρχουν πρωινά δρομολόγια με αποτέλεσμα, συχνά, οι κάτοικοι του νησιού να μην μπορούν να επιστρέψουν αυθημερόν. Επίσης, πρόβλημα στη μετακίνηση υπάρχει και λόγω των συχνών απαγορευτικών, όπου το χειμώνα είναι περίπου 2 φορές την εβδομάδα, ενώ φέτος το καλοκαίρι, στις αρχές Ιουλίου, είχε 1 φορά την εβδομάδα.. Το λιμάνι εμφανίζει και εμπορική δραστηριότητα (Λιμενικό Τμήμα Γαυρίου, 2006).

Β.2. Υφιστάμενες προγραμματικές κατευθύνσεις και θεσμικό πλαίσιο

Β.2.1. Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης δεν περιλαμβάνει άμεσες αναφορές στην Άνδρο—είναι χαρακτηριστικό ότι το νησί δεν συγκαταλέγεται ονομαστικά σε αυτά που συγκροτούν το πολυτοπικό αναπτυξιακό νησιωτικό σύμπλεγμα Βορείου και Νοτίου Αιγαίου (άρθρο 5, παρ. Α2 και Δ. Βλ. επίσης και το επισυναπτόμενο διάγραμμα πιο κάτω, αριστερά). Αναφέρεται ωστόσο ότι κύριος προσανατολισμός είναι ο τουρισμός, ο πολιτισμός και το περιβάλλον «αξιοποιώντας παράλληλα και άλλες δραστηριότητες στις οποίες τα κατ' ιδίαν νησιά διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα», και ως τέτοιο θα μπορούσε να θεωρηθεί και το αιολικό δυναμικό της Άνδρου. Οι λιμενικές υποδομές στο νησί επίσης δεν τοποθετούνται σε υψηλή βαθμίδα, όπως φαίνεται και στο επισυναπτόμενο (πιο κάτω, δεξιά) διάγραμμα του Γενικού Πλαισίου.

Εικόνα Β.2.1: Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

B.2.2. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ (ΕΠ-ΑΠΕ) τοποθετεί την Άνδρο, όσον αφορά τις αιολικές εγκαταστάσεις, στην κατηγορία «κατοικημένα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους», στην οποία δεν συμπεριλαμβάνονται ούτε ΠΑΠ (Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας) ούτε ΠΑΚ (Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας) αλλά ορίζονται, παράλληλα με τις οριζόντιες ρυθμίσεις, και ορισμένοι ειδικότεροι όροι. Αναφέρουμε επίσης ότι στα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης για το νησιωτικό χώρο (άρθρο 8), ορίζεται ότι:

«Το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών σε επίπεδο πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% ανά ΟΤΑ δηλαδή 0,53 τυπικές ανεμογεννήτριες¹ / 1000 στρέμματα.

Ειδικά στα μη διασυνδεδεμένα με το σύστημα και το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ηπειρωτικής χώρας νησιά και μέχρι τη διασύνδεσή τους, η συνολική ισχύς των αιολικών σταθμών ανά νησί δεν πρέπει να ξεπερνά το διπλάσιο του επιπέδου αιχμής της ζήτησης που αυτό εμφανίζει σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα (δεκαετία). Εξαίρεση από το όριο αυτό, δηλαδή από το διπλάσιο του επιπέδου αιχμής της ζήτησης κάθε νησιού, αποτελούν οι προτάσεις εγκατάστασης αιολικών πάρκων που περιλαμβάνουν την κατασκευή επαρκούς διασύνδεσης με το σύστημα και το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ηπειρωτικής χώρας καθώς και τα αιολικά πάρκα που αποτελούν μέρος πρότασης υβριδικών σταθμών».

Επίσης, εφαρμογή στην περίπτωση της Άνδρου έχουν οι διατάξεις του άρθρου 10 για τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων στο θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες.

Ακολουθεί εφαρμογή του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ στην Άνδρο. Η εφαρμογή έγινε στο πλαίσιο της έκθεσης με τίτλο «Ανάπτυξη-Χωροθέτηση Αιολικών Εγκαταστάσεων και Προστασία του Τοπίου στην Άνδρο-Ενδιάμεση Έκθεση» (Μάρτιος 2013), συνέχεια της οποίας αποτελεί το παρόν.

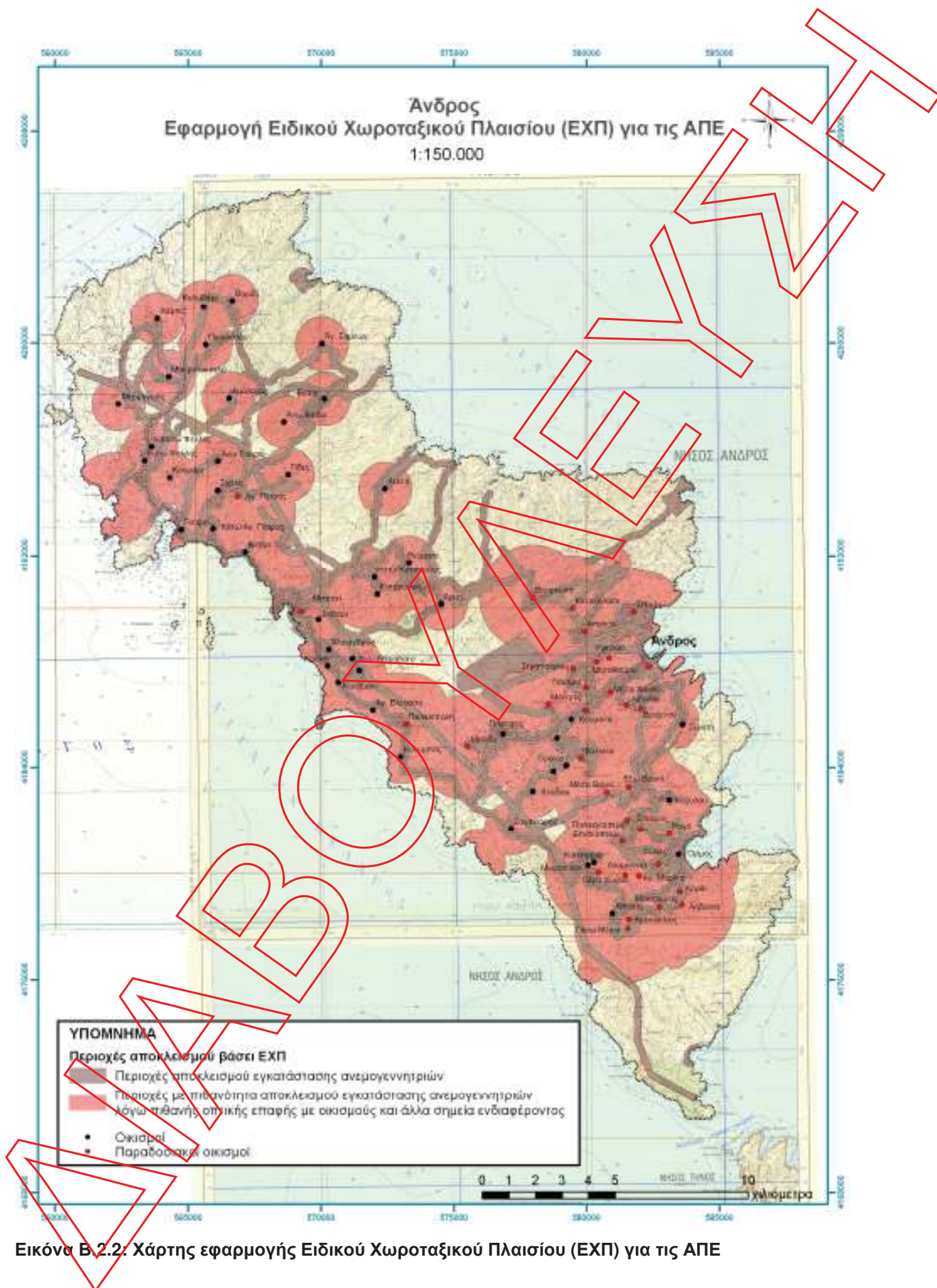
Συγκεκριμένα, προσδιορίστηκαν τα τμήματα του νησιού στα οποία δεν είναι επιτρεπτή η χωροθέτηση ΑΠ βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 και 5α και του Παραρτήματος II του ΕΠ-ΑΠΕ. Οι επεξεργασίες συνοψίζονται χαρτογραφικά στον χάρτη που ακολουθεί (Εικόνα Β.2.2) και αποτυπώνει τις εξής δυο περιοχές:

- περιοχές απόλυτου αποκλεισμού (βλ. στο χάρτη «Ζώνη αποκλεισμού» με σκούρο γκρι χρώμα) και,

¹ Η έννοια της τυπικής ΑΓ που χρησιμοποιεί το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ παραπέμπει σε μια ΑΓ με διάμετρο ατράκτου D=85 μ. Τυπικά, αλλά όχι με απόλυτο τρόπο, μια τέτοια ΑΓ αντιστοιχεί σε (εγκατεστημένη) ισχύ 2 MW.

- περιοχές στις οποίες ο αποκλεισμός τελεί υπό την αίρεση της ύπαρξης ή μη οπτικής επαφής μεταξύ ασύμβατης χρήσης και ΑΓ (βλ. στο χάρτη «Ζώνη αποκλεισμού «υπό αίρεση» με ανοιχτό γκρι χρώμα).

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Εικόνα Β.2.2: Χάρτης εφαρμογής Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (ΕΧΠ) για τις ΑΠΕ

Βασικές πληροφορίες και συμπεράσματα σχετικά με τις ζώνες αποκλεισμού και το εκφρασμένο επενδυτικό ενδιαφέρον για αιολικά πάρκα:

1. Στον επόμενο πίνακα αναγράφεται το ποσοστό της έκτασης² κάθε Δημοτικής Ενότητας (πρώην Καποδιστριακού Δήμου) του νησιού που εμπίπτει στις ζώνες αποκλεισμού σύμφωνα με τα κριτήρια του ΕΧΠ-ΑΠΕ που έχουν εξεταστεί:

	Έκταση Δ.Ε. (πρώην Καποδ. δήμου) (τ.χλμ)	Έκταση ζώνης αποκλεισμού βάσει Ειδικού Πλαισίου (τ.χλμ)	Ποσοστό της έκτασης σε ζώνη αποκλεισμού ΕΧΠ-ΑΠΕ	Έκταση «ζώνης αποκλεισμού υπό αίρεση» βάσει Ειδικού Πλαισίου (τ.χλμ)	Ποσοστό της έκτασης σε «ζώνη αποκλεισμού υπό αίρεση» ΕΧΠ-ΑΠΕ
Δ. Ε. Ανδρου	103,15	27,300957	26,5%	46,884609	45,5%
Δ. Ε. Κορθίου	81,76	14,716264	18%	32,621502	39,9%
Δ.Ε. Υδρούσας	196,12	39,906794	20,3%	68,3021	34,8%
ΣΥΝΟΛΟ	381,04	81,92402	21,5%	147,8082	38,8%

Πίνακας Β.2.2: Περιοχές αποκλεισμού βάσει ΕΧΠ – ΑΠΕ ανά Δημοτική Ενότητα

2. Στο νησί υπάρχει πολύ μεγάλο εκφρασμένο επενδυτικό ενδιαφέρον. Στον επόμενο πίνακα φαίνονται συνοπτικά τα αδειοδοτημένα αιολικά πάρκα, καθώς και τα αιολικά πάρκα που βρίσκονται σε διαδικασία αξιολόγησης.

	αριθμός	ισχύς (MW)	τυπικές ΑΓ
με άδεια παραγωγής (συμπεριλαμβανομένων 2 αιτήσεων που έχουν τροποποιηθεί ³)	15	350,4	175,2
αιτήσεις σε αξιολόγηση ⁴	17	900,75	450,38
σε λειτουργία	1	1,58	0,79
		1252,73	626,37

Πίνακας Β.2.3: Συνοπτική κατάσταση αδειοδοτημένων και υπό αξιολόγηση αιολικών πάρκων στην Άνδρο

Σημαντικό ποσοστό των επενδυτικών σχεδίων δεν έχουν, ωστόσο, αδειοδοτηθεί (είτε επειδή βρίσκονται σε διαδικασία αξιολόγησης είτε για άλλους λόγους μεταξύ των οποίων η αρνητική γνωμοδότηση, η ανάκληση της αίτησης ή η αίτηση να βρίσκεται σε εκκρεμότητα). Πέρα από ένα πολύ μικρό αιολικό πάρκο σε λειτουργία (αδειοδοτημένο

² Μετρήσεις GIS

³ Συμπεριλαμβάνονται δύο σχέδια που έχουν λάβει άδεια παραγωγής αλλά στη συνέχεια τροποποιήθηκαν οι αιτήσεις, που τώρα βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης. Οι αρχικές άδειες παραγωγής συνεχίζουν να υφίστανται.

⁴ Δύο αιτήσεις σε αξιολόγηση αποτελούν τροποποίηση δύο αντίστοιχων αιτήσεων που έχουν λάβει άδεια παραγωγής. Επίσης, δύο επιπλέον αιτήσεις αφορούν θαλάσσια αιολικά πάρκα (συνολικά: 349 MW).

πριν από την έγκριση του ΕΧΠ-ΑΠΕ), τα αδειοδοτημένα αιολικά πάρκα βρίσκονται στο στάδιο της άδειας παραγωγής, ανέρχονται σε 13,(χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δύο σχέδια που έλαβαν άδεια παραγωγής, αλλά στη συνέχεια τροποποιήθηκαν) και αντιστοιχούν σε 138,4 τυπικές ΑΓ. Τα περισσότερα από τα ήδη αδειοδοτημένα αιολικά πάρκα βρίσκονται εκτός ζωνών αποκλεισμού. Ωστόσο, αυτό δεν είναι απόλυτο, καθώς υπάρχουν ορισμένα τμήματα πολυγώνων τέτοιων αιολικών πάρκων που εμπίπτουν σε ζώνες αποκλεισμού. Στην περίπτωση των επενδύσεων σε στάδιο αξιολόγησης, η εικόνα είναι πιο σύνθετη, με μεγαλύτερη συχνότητα περιπτώσεων που εμπίπτουν σε ζώνες αποκλεισμού, χωρίς όμως αυτό και πάλι να είναι ο κανόνας.

3. Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός τυπικών ΑΓ στο νησί ανέρχεται σε 202,14 και είναι κατανομημένος ως εξής μεταξύ των τριών Δημοτικών Ενοτήτων του νησιού:

	Μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός τυπικών ΑΓ
Δ.Ε. Άνδρου	54,69
Δ.Ε. Κορθίου	43,34
Δ.Ε. Υδρούσας	104,12
ΣΥΝΟΛΟ	202,14

Πίνακας Β.2.4: Μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός τυπικών ανεμογεννητριών ανά Δημοτική Ενότητα της Άνδρου

Τα αιολικά πάρκα με άδεια παραγωγής ανέρχονται σε 175,2 τυπικές ΑΓ., δηλαδή δεν απέχουν πολύ από το συνολικό μέγιστο αριθμό επιτρεπόμενων τυπικών ανεμογεννητριών στο νησί. Επιπλέον, ορισμένες ΑΓ των πολυγώνων εμπίπτουν σε ζώνες αποκλεισμού, και κατά τεκμήριο θα ακυρωθούν κατά την ολοκλήρωση της αδειοδότησης. Συνεπώς φαίνεται ότι υπάρχουν ακόμα κάποια περιθώρια χωρητικότητας.

B.2.3. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΕΠ-Τ)⁵ περιλαμβάνει διάφορες κατευθύνσεις που επηρεάζουν την Άνδρο, αλλά οι κυριότερες είναι αυτές που συνδέονται με ζωνοποιήσεις ή με ειδικές μορφές τουρισμού. Το σύνολο του νησιού κατατάσσεται στην κατηγορία Β2 (Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού) και στη κατηγορία Ε (Παράκτιες περιοχές και Νησιά), και ισχύουν σε αυτό οι αντίστοιχες κατευθύνσεις του άρθρου 5.

Ίσως η ισχυρότερη κανονιστικά ρύθμιση στις περιοχές Β2 είναι ο περιορισμός της δόμησης νέων υποδομών φιλοξενίας, εστίασης και λοιπών σχετικών με τον τουρισμό υποδομών, στον Ηπειρωτικό χώρο εντός οικισμών καθώς και σε μια ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια τους, στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται σχετικός κορεσμός (ποσοστό αδόμητων γηπέδων <40%) που από τη Δ/ση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ ερμηνεύεται προς το παρόν ως ισχύουσα και στα νησιά.

Όσον αφορά τις περιοχές Ε, η Άνδρος (κυρίως νησί) κατατάσσεται στην ομάδα νησιών ΙΙ (νησιά με σημαντική τουριστική δραστηριότητα ή νησιά που αναπτύσσονται τουριστικά, με ή χωρίς άλλη ιδιαίτερα δυναμική παραγωγική δραστηριότητα και εκμεταλλεύσιμους πόρους) για την οποία αναφέρεται ότι: «Στα νησιά αυτά έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που σκοπό έχουν α) την αντιμετώπιση συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων, β) τον έλεγχο των περιβαλλοντικών πιέσεων και του είδους της ανάπτυξης και γ) την αποτροπή της μονόπλευρης εξάρτησής τους από τον τουρισμό.» Η τελευταία κατεύθυνση μπορεί να υλοποιηθεί και με την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας. Για την ίδια ομάδα αναφέρεται ότι «ο σχεδιασμός των χρήσεων γης πρέπει να διερευνά α) τη σκοπιμότητα καθορισμού ζωνών τουριστικής ανάπτυξης στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές και να τις ορίζει κατά περίπτωση και β) τον προσδιορισμό ζωνών προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, των φυσικών πόρων και του τοπίου, στις οποίες θα περιορίζεται ή/και θα απαγορεύεται η δυνατότητα δόμησης». Επιπλέον τα Γαυριονήσια στα δυτικά του κυρίως νησιού κατατάσσονται στην ομάδα νησιών ΙΙΙ (Βραχονησίδες και ακατοίκητα νησιά) και συγκεκριμένα στην πρώτη υποκατηγορία στην οποία περιλαμβάνονται οι βραχονησίδες, τα νησιά ευβαδού μικρότερου των 500 στρεμμάτων καθώς και μεγαλύτερα νησιά τα οποία εμπίπτουν στο Δίκτυο Φύση (NATURA) 2000 κλπ. Στα νησιά της κατηγορίας αυτής απαγορεύεται η δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στο άρθρο 8 αναφέρεται ότι «Εντός των περιοχών με προτεραιότητα τουρισμού (ενδεχομένως τέτοια μπορεί να θεωρηθεί η περιοχή τύπου Β2 και άρα όλη η Άνδρος), απαιτείται η ελεγχόμενη συγκέντρωση ανεμογεννητριών χωρίς να

⁵ Το ΕΠ-ΑΠΕ βρίσκεται σε στάδιο αναθεώρησης, και συνεπώς τα αναφερόμενα εδώ ενδέχεται να διαφοροποιηθούν.

αποκλείεται ο συνδυασμός τους με την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων με τους όρους που προβλέπει το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ». Αυτή όμως η κατεύθυνση είναι αντιφατική με τις προβλέψεις του εν λόγω Ειδικού Πλαισίου που καθορίζουν διάφορες περιοχές με τουριστική χρήση ως ασύμβατες με τις αιολικές εγκαταστάσεις: Οι ΠΟΤΑ, οι τουριστικοί λιμένες, οι ατύπως διαμορφωμένες, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικές περιοχές⁶ και οι ακτές κολύμβησης καθορίζονται ως περιοχές αποκλεισμού των αιολικών εγκαταστάσεων. Επίσης, από τις ΠΟΤΑ και τις άλλες Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, τα θεματικά πάρκα, τους τουριστικούς λιμένες και τις άλλες θεσμοθετημένες ή διαμορφωμένες τουριστικές περιοχές (όπως αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της ΜΠΕ του αιολικού πάρκου για κάθε μεμονωμένη εγκατάσταση), τα Τουριστικά καταλύματα και τις ειδικές τουριστικές υποδομές, ορίζεται ελάχιστη απόσταση εγκατάστασης αιολικών εγκαταστάσεων ίση με 1.000 από τα όρια της ζώνης/περιοχής⁷.

Χρήσιμο είναι επίσης να αναφερθούν οι κατευθύνσεις του ΕΠ-Τ για τις περιοχές Natura 2000, (τις χαρακτηρίζει με τον κωδ. Η) που καταλαμβάνουν σημαντικό τμήμα της Άνδρου:

«Μέχρι τον καθορισμό χρήσεων και δραστηριοτήτων στις περιοχές [Η] αυτές η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων περιορίζεται στη δημιουργία μικρών, σύμφωνα με την κείμενη τουριστική νομοθεσία, τουριστικών καταλυμάτων στις εντός σχεδίου και εντός ορίων οικισμών περιοχές, καθώς και σε μια ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια τους στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται σχετικός κορεσμός (ποσοστό αδόμητων γηπέδων <40%).

Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει α) στις υπό το στοιχείο Θ περιοχές (παραδοσιακοί οικισμοί) που η δόμηση περιορίζεται μόνο εντός σχεδίου και εντός ορίων οικισμών, β) για την επέκταση υφισταμένων μονάδων για λόγους βιωσιμότητας, γ) για τη δημιουργία ειδικών τουριστικών υποδομών με ή χωρίς υποδομές φιλοξενίας που από τη φύση τους συνδέονται με την αξιοποίηση πόρων με έντονη χωρική εξάρτηση π.χ. (ιαματικές πηγές) και δ) για την ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων τουριστικών υποδομών μικτής χρήσης για τις οποίες ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9 του παρόντος.».

⁶ «Ως ατύπως διαμορφωμένες τουριστικές και οικιστικές περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος νοούνται οι περιοχές που περιλαμβάνουν 5 τουλάχιστον δομημένες ιδιοκτησίες με χρήση τουριστική ή κατοικία, οι οποίες ανά δύο βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων, και συνολική δυναμικότητα 150 κλίνες τουλάχιστον. Για τον υπολογισμό της δυναμικότητας κάθε δομημένη ιδιοκτησία με χρήση κατοικίας θεωρείται ισοδύναμη με 4 κλίνες ανεξαρτήτως εμβαδού. Οι ανωτέρω περιοχές θα αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της οικείας Π.Π.Ε.Α.».

⁷ Πάντως, η αναφερόμενη απόσταση δεν λαμβάνεται υπόψη στη περίπτωση που η άτρακτος μιας Α/Γ δεν είναι ορατή από την ασύμβατη χρήση. Επίσης, οι αποστάσεις αυτές μπορεί να μειώνονται με τη σύμφωνη γνώμη του φορέα της ασύμβατης χρήσης, η οποία παρέχεται για όλη τη διάρκεια κύκλου ζωής των σχετικών εγκαταστάσεων και για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ίσο με τον χρόνο ισχύος των σχετικών αδειών παραγωγής (25 έτη). Σε κάθε περίπτωση η απόσταση αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 500 μέτρων από τα όρια των εγκαταστάσεων διανυκτέρευσης και 1.5 d [m] (μέτρα διαμέτρου πτερωτής) από τα όρια των λοιπών εγκαταστάσεων

Ο ίδιος περιορισμός για τις εκτός σχεδίου τουριστικές εγκαταστάσεις προβλέπεται από το ΕΠ-Τ και για τις ορεινές περιοχές (κωδ. ΣΤ), που για τις ανάγκες του ΕΠ-Τ ορίζονται ως αυτές που εκτείνονται σε υψόμετρο άνω των 600 μ.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

B.2.4. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες

Στην Ανδρο, σύμφωνα με «Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες» δεν προβλέπεται να υπάρχει καμία από τις τέσσερις κατηγορίες περιοχών για τις οποίες προσδιορίζεται ειδική πολιτική για την ανάπτυξη και χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες κατευθύνσεις που ενδέχεται να αποδειχθούν χρήσιμες στην προοπτική του καθορισμού περιφερειακού πάρκου στο νησί και είναι οι εξής:

Η βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια μπορεί να συνυπάρχει με τις ζώνες “Natura 2000” και μάλιστα, υπό προϋποθέσεις, μπορεί ακόμη και να συμβάλλει θετικά στη διαχείρισή τους στις περιπτώσεις που το επιτρέπουν οι στόχοι προστασίας και τα διαχειριστικά σχέδια της κάθε περιοχής.

Μεμονωμένη χωροθέτηση νέων υδατοκαλλιεργητικών μονάδων εκτός ΠΑΥ [Περιοχές κατάλληλες για τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργητικών μονάδων, οργανωμένες (ΠΑΥ) ή άτυπες (ΠΑΣΜ)] είναι δυνατή στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη συνέχεια και εφόσον η ανώτατη μισθωμένη έκταση δεν υπερβαίνει τα 40 στρ. για μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας ιχθυοκαλλιέργειας και 20 στρ. για οστρακοκαλλιέργεια. Επίσης, οι νέες μονάδες πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 5 χλμ. από άλλη μονάδα, μετρούμενα σε ευθεία γραμμή.

Για τη χωροθέτηση μονάδων και υποδοχών υδατοκαλλιέργειας «Λαμβάνονται υπόψη: Απόσταση της υδατοκαλλιεργητικής μονάδας από θαλάσσιες εγκαταστάσεις παραγωγής αιολικής ενέργειας, ανάλογα με τις ηθολογικές ανάγκες του εκτρεφόμενου είδους. Η χωροθέτηση θαλάσσιων Αιολικών Πάρκων πρέπει να αποφεύγεται εντός των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών. Στις υπόλοιπες περιοχές επιτρέπεται υπό τον όρο να απέχουν από λειτουργούσες μονάδες υδατοκαλλιέργειας τουλάχιστον 500 μέτρα. Η παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ για τις ανάγκες των ΠΟΑΥ ή μεμονωμένων μονάδων είναι επιθυμητή.».

Τέλος, σημειώνεται η υφιστάμενη μονάδα υδατοκαλλιέργειας στο βορειοδυτικό τμήμα του νησιού, νότια του Ακρωτηρίου Αγ. Σώστη και βόρεια της Παραλίας Πισωλιμνιώνας.

Σημείωση: Στη ΖΟΕ της Ανδρου (άρθρο 3, παρ. Β.β) περιλαμβάνεται η απαγόρευση χωροθέτησης υδατοκαλλιεργειών στις παράκτιες περιοχές. Η πρόβλεψη αυτή είναι αυστηρότερη των περιορισμών που θέτει το Ειδικό Πλαίσιο. Αν και υπάρχει υποχρέωση προσαρμογής των σχεδίων χρήσεων γης (και συνεπώς της ΖΟΕ) στα Ειδικά Πλαίσια, αυτή δεν έχει γίνει ακόμα. Είναι ζήτημα ερμηνείας αν στην περίπτωση συγκρούσεων, όπως η παρούσα, επικρατεί το υπερκείμενο κατευθυντήριο σχέδιο ή το υποκείμενο κανονιστικό, αλλά το πιθανότερο είναι ότι ελλείψει ρητής νομοθετικής πρόβλεψης για απειθείας ισχύ του υπερκείμενου σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να εφαρμόζεται η ΖΟΕ.

B.2.5. Λοιπά Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

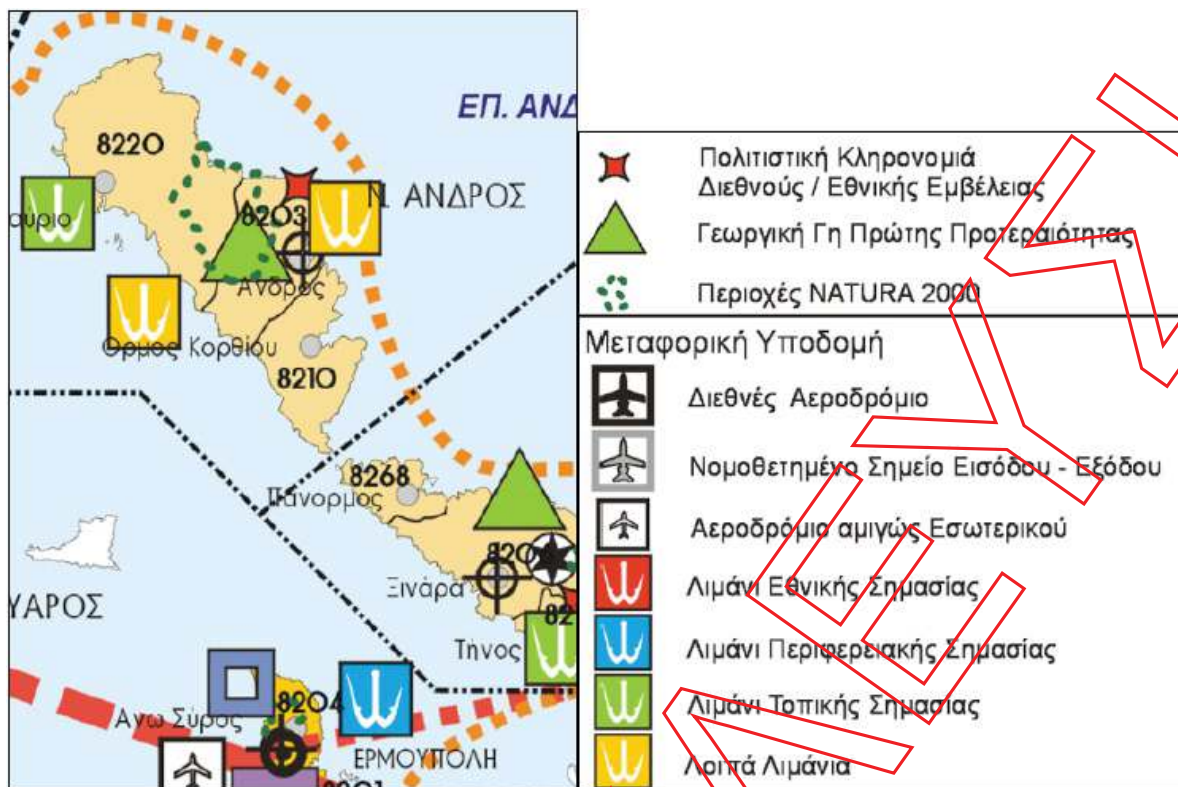
Τα δύο άλλα θεσμοθετημένα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (για τη Βιομηχανία, και για τα Καταστήματα Κράτησης) δεν περιλαμβάνουν κατευθύνσεις με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Άνδρο και για το παρόν.

B.2.5.1. Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Νοτίου Αιγαίου εγκρίθηκε το 2003. Η μελέτη για την αναθεώρηση και αξιολόγησή του ξεκίνησε - καθυστερημένα σε σχέση με τις υπόλοιπες 11 περιφέρειες - τον Ιούλιο του 2013, και μέχρι την έγκρισή της ισχύει το εγκεκριμένο Πλαίσιο.

Στο βασικό χάρτη με την αξιολόγηση της υπάρχουσας (κατά τη σύνταξη του εγκεκριμένου Πλαισίου, δηλ. στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας) χωροταξικής οργάνωσης και των προοπτικών (Β4β), απόσπασμα του οποίου παρατίθεται, η Άνδρος τοποθετείται στην ενότητα νησιών II, που σύμφωνα με το κείμενο προσδιορίζεται ως εξής: «νησιά που αναπτύσσονται τουριστικά, ενώ παράλληλα διαθέτουν και άλλες παραγωγικές δραστηριότητες και εκμεταλλεύσιμους πόρους. Σ' αυτά η έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων και την αποτροπή της εξάρτησής τους από τη μονόπλευρη τουριστική ανάπτυξη (Αμοργός, Άνδρος, Αστυπάλαια, Ίος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κάσος, Κέα, Κύθνος, Λέρος, Μήλος, Πάρος, Πάτμος, Σέριφος, Σίφνος, Σύμη, Τήνος).»

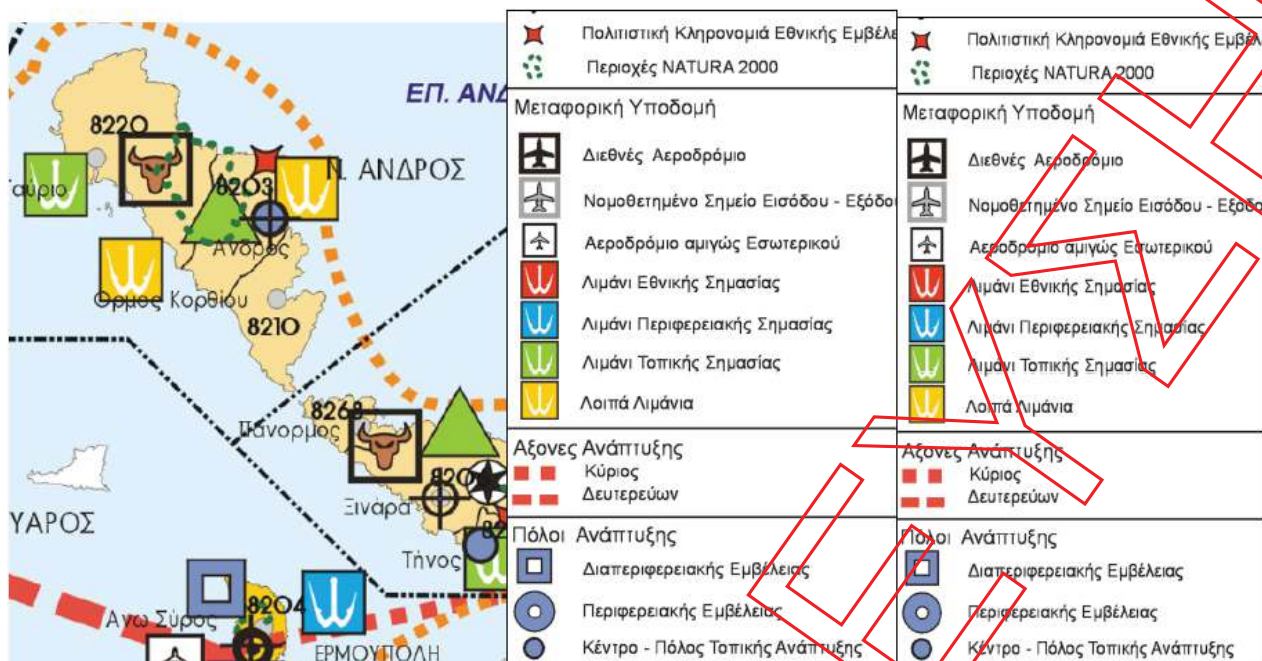
Υπάρχουν επίσης τα εξής στοιχεία ανάλυσης: λιμάνι τοπικής σημασίας (Γαύριο), 2 λοιπά λιμάνια, γεωργική γη πρώτης προτεραιότητας (όχι ακριβής χωροθέτηση), πολιτιστική κληρονομιά διεθνούς/εθνικής εμβέλειας.

Εικόνα Β.2.3: Υπάρχουσα χωροταξική οργάνωση και προοπτικές (Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου)

Στο κείμενο αναφέρεται ότι αν και υπάρχουν ήδη αιολικά πάρκα στην Άνδρο, το αιολικό δυναμικό (στο νησί και γενικότερα στην Περιφέρεια) παραμένει αναξιοποίητο. Η Άνδρος κατατάσσεται στα νησιά με τις κυριότερες αγροτικές και κτηνοτροφικές περιοχές, και αναφέρεται ότι υπάρχει και μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας. Επίσης, η Άνδρος κατατάσσεται στην ομάδα νησιών στα οποία «δευτερευόντως» συγκεντρώνεται η τουριστική κίνηση.

Οι προτάσεις και οι κατευθύνσεις αποτυπώνονται χαρτογραφικά κυρίως στο χάρτη με το Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης (Δ1.1) απόσπασμα του οποίου παρατίθεται πιο κάτω.

Εικόνα Β.2.4: Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης – προτάσεις και κατευθύνσεις (Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου)

Η Άνδρος τοποθετείται και πάλι στην ενότητα (ομάδα) νησιών II, με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά. Ορισμένες βασικές κατευθύνσεις για το σύνολο της Περιφέρειας που έχουν σημασία από την οπτική γωνία του παρόντος είναι οι εξής:

- Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος με χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, αειφορική διαχείριση περιβαλλοντικών πόρων, κατάλληλες τεχνικές υποδομές.
- Χωρική οργάνωση και λειτουργία βασικών δραστηριοτήτων και υποδομών (τουρισμός, γεωργία / κτηνοτροφία, εξόρυξη, μεταποίηση).
- Διατήρηση του φυσικού αποθέματος (περιορισμοί χρήσεων γης).
- Έλεγχος, διύλιση της τουριστικής δραστηριότητας μαζικού χαρακτήρα, με συνεπαγόμενη στροφή προς εναλλακτικές, ήπιες μορφές, εναρμονισμένες με το χαρακτήρα της κάθε περιοχής και με κατεύθυνση άρσης της εποχικότητας της απασχόλησης.
- Η υιοθέτηση της εξειδίκευσης της Περιφέρειας ως τουριστικού προορισμού σε διεθνές επίπεδο, δεν πρέπει να ταυτισθεί σε επίπεδο απασχόλησης με τη μονοκαλλιέργεια ή μονοανάπτυξη του τουρισμού.
- Παρουσία και των τριών παραγωγικών τομέων σε κάθε "αυτοτελή" χωρική ενότητα, που θα εξασφαλίζει μια περισσότερο ισόρροπη κατανομή ανθρώπων και δραστηριοτήτων στο νησιωτικό χώρο. Προϋπόθεση για τη διατήρηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα αποτελεί η περαιτέρω

ενίσχυσή τους με κατάλληλες υποδομές, ρυθμίσεις και κίνητρα, με πιλοτικές εφαρμογές νέων τεχνολογιών και μεθόδων διαχείρισης / εξοικονόμησης ενέργειας, νερού και πρώτων υλών.

- Ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση και προστασία των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 και καθορισμός ζωνών επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές και στην περίμετρό τους.
- Περιβαλλοντική διαχείριση μεμονωμένων περιοχών που περιλαμβάνονται σε αναγνωρισμένους καταλόγους ευαίσθητων ή /και αξιόλογων οικοσυστημάτων.
- Προστασία, ανάδειξη και προβολή των Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και ένταξή τους σε δίκτυα ήπιων αναπτυξιακών επενδύσεων και δραστηριοτήτων.
- Προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.
- Προστασία των θαλάσσιων πόρων.
- Προστασία των δασικών εκτάσεων, αποκατάσταση και προστασία των κατεστραμμένων δασικών εκτάσεων.
- Προστασία αγροτικών και αλιευτικών δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη διατήρηση των παραδοσιακών αγρο-οικοσυστημάτων και θαλασσιών οικοσυστημάτων (καλλιέργειες σε αναβαθμίδες, αμπελώνες κ.λπ.).
- Κύριες περιοχές Αγροτικής Προτεραιότητας και καθορισμός ΠΟΑΠΔ πρωτογενούς τομέα προτείνονται στα νησιά Άνδρος, Τήνος, Πάρος, Νάξος, Θήρα, Κως και Ρόδος.
- Συγκέντρωση και ενίσχυση κτηνοτροφικής δραστηριότητας στα νησιά όπου υπάρχουν ευνοϊκότερες συνθήκες ανάπτυξης (δυνατότητα ύπαρξης οργανωμένων κτηνοτροφικών μονάδων και παραγωγής ζωοτροφών, ύπαρξη εργοστασίων γάλακτος και μονάδων επεξεργασίας γαλακτοκομικών προϊόντων, μεταφορικά μέσα, κλπ.), όπως Ρόδος, Κως, Κάρπαθος, Κάσος, Νάξος, Αμοργός, Τήνος, Άνδρος, Κύθνος.
- Στις περιοχές του δικτύου NATURA 2000, τα προτεινόμενα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και άλλες περιοχές με αυξημένο ενδιαφέρον από πλευράς φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου, απαιτείται η κατά προτεραιότητα θεσμοθέτηση προστατευτικού καθεστώτος μέσω των διατάξεων είτε του ν.1650/86 είτε του ν.2508/97. Στη συνέχεια θα συσταθούν και εγκατασταθούν οι φορείς διαχείρισης των προστατευμένων περιοχών

Για την ενέργεια υπάρχουν αρκετές αναφορές, από τις οποίες αποδελτιώνονται οι εξής:

- Η επίτευξη ενεργειακής επάρκειας ή/και αυτοτέλειας (στους τομείς όπου είναι εφικτό), μέσω της προώθησης των εφαρμογών αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών
- Απόδοση προτεραιότητας στην εφαρμογή του δεκαετούς σχεδιασμού της ΔΕΗ για τα νησιά, ... και την υλοποίηση των διασυνδέσεων με το ηπειρωτικό σύστημα.

- Αξιοποίηση του υψηλού αιολικού δυναμικού των νησιών, μέσα στα πλαίσια των περιορισμών που τίθενται για τη διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος των νησιών
- Κατάρτιση ειδικού πλαισίου περιβαλλοντικών κριτηρίων, όρων και περιορισμών για την αισθητική ένταξη των ενεργειακών εγκαταστάσεων (παραγωγής, αποθήκευσης καυσίμων, μεταφοράς ενέργειας κλπ.). Ειδικότερα, η χάραξη και η τεχνική λύση της διέλευσης των γραμμών μεταφοράς στο χερσαίο χώρο πρέπει να αποτελούν αντικείμενο ειδικών περιβαλλοντικών και τεχνικών μελετών, κατά περίπτωση. Προτείνεται η κατά κανόνα επιλογή της λύσης των υπογείων καλωδιώσεων με ανάληψη του απαιτούμενου αυξημένου κόστους από τα αναπτυξιακά προγράμματα...χάριν της προστασίας του ευαίσθητου φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος των νησιών.

B.2.6. Λοιπες θεσμοθετημένες χρήσεις γης και συναφείς ρυθμίσεις

B.2.6.1. Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ)

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 291/ΑΑΠ/4-11-2011 καθορίζεται Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), κατωτάτου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχή του Δήμου Άνδρου της Νήσου Άνδρου και στις νησίδες Γαυριονήσια (Ν. Κυκλάδων). Συγκεκριμένα καθορίζονται τα εξής:

Α. Εντός των ορίων της ΖΟΕ καθορίζεται παράκτια ζώνη που εκτείνεται σε απόσταση 350 μέτρων από την γραμμή αιγιαλού.

Β. Καθορίζονται περιοχές προστασίας της φύσης

Γ. Σε όλη την υπόλοιπη περιοχή της ΖΟΕ και εκτός των παραπάνω ζωνών καθορίζονται χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας όροι και περιορισμοί δόμησης.

Στις παραπάνω περιοχές δεν επιτρέπεται:

α. Κάθε δόμηση – εγκατάσταση. β. Η δημιουργία εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας γ. Οποιαδήποτε εξορυκτική – λατομική δραστηριότητα. δ. Κάθε αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος όπως οι εκσκαφές, τα μπαζώματα, οι εκχερσώσεις και η καταστροφή καλαμιώνων και αυτοφυούς βλάστησης, οι αποστραγγίσεις υδάτων. ε. Η ρύπανση τυχόν ρεμάτων που διέρχονται ή καταλήγουν σε αυτές.

Στις παραπάνω περιοχές επιτρέπεται:

α. Η επισκευή παραδοσιακών κατασκευών καθώς και ο εκσυγχρονισμός νομίμως υφισταμένων κτισμάτων χωρίς επέκτασή τους. β. Η γεωργική καλλιέργεια. γ. Η βόσκηση ζώων δ. Η μελισσοκομία. ε. Για την εξυπηρέτηση των λουομένων επιτρέπεται η τοποθέτηση μιας μη μόνιμης ξύλινης κατασκευή για χρήση αναψυκτηρίου μέγιστης επιφάνειας 10 τμ με μέριμνα του οικείου ΟΤΑ και υστέρα από έγκριση των αρμοδίων οργάνων ως προς την θέση.

Κατώτατο όριο κατάτμησης ορίζονται τα 10 στρέμματα.

Στις περιοχές που αναφέρονται κατωτέρω επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ως εξής:

α. Περιοχή με στοιχεία (2.3α.6)2 « Άχλα» όπου περιλαμβάνονται υδροβιότοποι επιβάλλονται και περιορισμοί στις δραστηριότητες της γεωργικής καλλιέργειας όπως απαγόρευση άρδευσης, χρήσης φυτοφαρμάκων, χημικών λιπασμάτων.

β. Στην περιοχή με στοιχεία (2.3α.6)12 «πηγές Λαμύρων» απαγορεύεται κάθε

δραστηριότητα που με την παραγωγή αποβλήτων υποβαθμίζει την ποιότητα των νερών, όπως η εντατική γεωργία – κτηνοτροφία, η χρήση λιπασμάτων – φυτοφαρμάκων, η απόθεση απορριμμάτων.

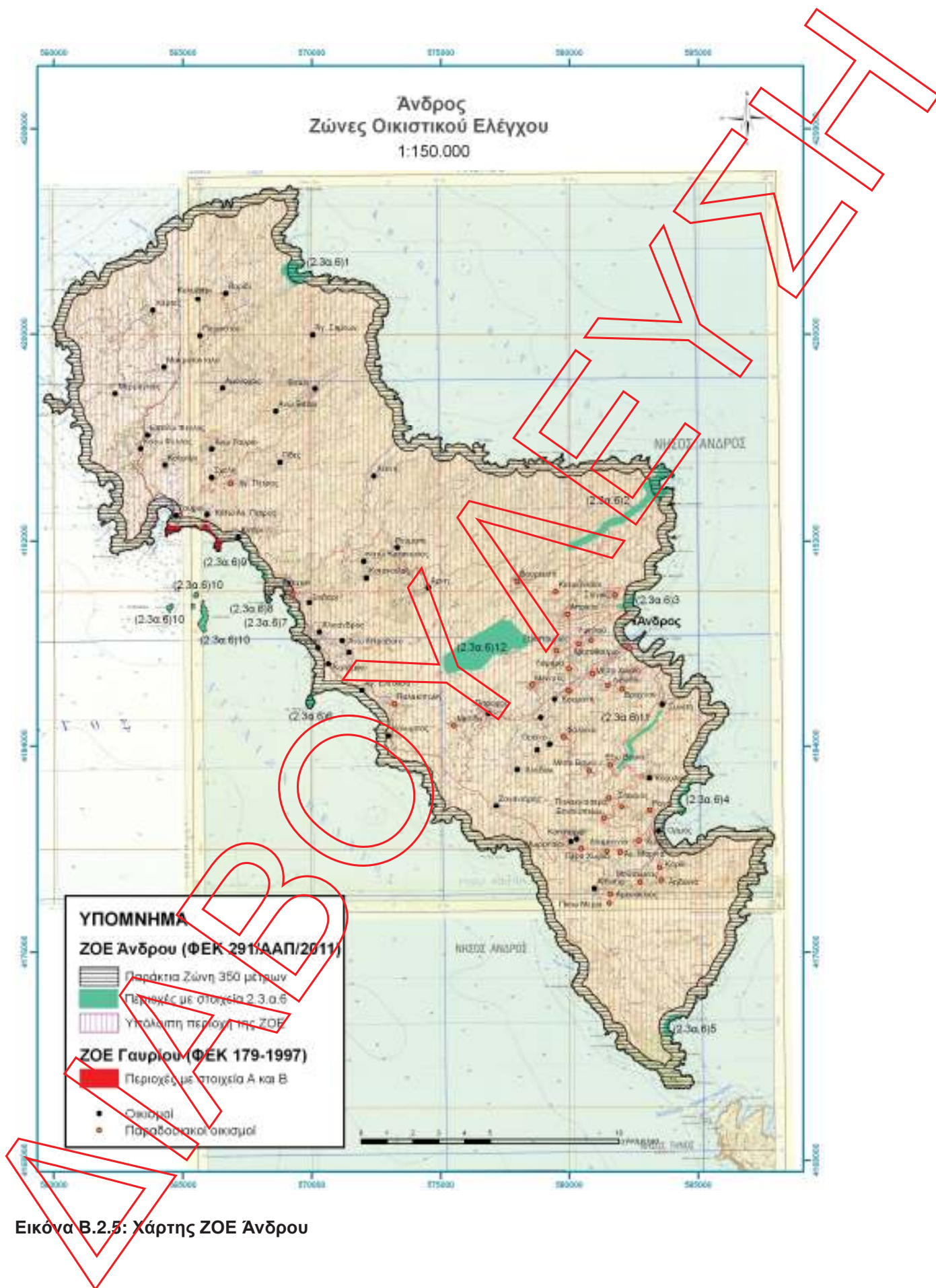
γ. Στην περιοχή με στοιχεία (2.3α.6)11 «Διποταμάτων – Συνετίζου» επιτρέπεται η διαμόρφωση χώρων κίνησης και στάσης περιηγητών στον χώρο, με χρησιμοποίηση αποκλειστικά λίθινων ή ξύλινων κατασκευών και υστέρα από σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού.

Περιοχές προστασίας με ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης:

Στις περιοχές με στοιχεία (2.3α.6)1 «Ζόργκος» και (2.3α.6)3 «Πίσω Γιάλια» επιτρέπεται η κατασκευή ισόγειων κατοικιών μέγιστης επιφάνειας εκατό (100) τ.μ. σε απόσταση πέραν των 200 μέτρων από την γραμμή αιγιαλού. Το δε οβριό κατάτμησης και αρτιότητας στις περιοχές αυτές ορίζεται σε δέκα (10) στρέμματα.

Επίσης, σύμφωνα με το ΦΕΚ 179/Δ/7-3-1997 καθορίζεται Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου κατωτάτου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχή της Κοινότητας Γαυρίου. Συγκεκριμένα, καθορίζονται περιοχές με στοιχεία Α και Β με συγκεκριμένες επιτρεπόμενες χρήσεις γης, κατώτατο όριο κατάτμησης και όρους και περιορισμούς δόμησης.

Στον χάρτη (Εικόνα Β.2.5) που ακολουθεί απεικονίζονται οι εν λόγω περιοχές.

Β.2.6.2. Οικισμοί με εγκεκριμένα σχέδια (ΓΠΣ και όρια)

Στην Άνδρο υπάρχουν 21 οικισμοί με εγκεκριμένα σχέδια χρήσεων γης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΦΕΚ 1040/Δ/1987 εγκρίνεται το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο των οικισμών Χώρας, Μπατσίου και Ορμου Κορθίου, με το οποίο καθορίζονται οι χρήσεις γης και η πολεοδομική οργάνωση των οικισμών. Οι υπόλοιποι 18 οικισμοί διαθέτουν εγκεκριμένα όρια, εντός των οποίων ισχύουν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί δόμησης, χρήσεις γης κλπ.

Οι οριοθετημένοι οικισμοί της Άνδρου και τα ΦΕΚ Οριοθέτησης καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

Οικισμός	ΦΕΚ Οριοθέτησης
Άγιος Πέτρος	1292/Δ/1993, Απ. 6057/28-9-1993 (Αναθεωρ.), αρχικός καθορισμός Απ. 1095/13-2-1986
Κάτω Άγιος Πέτρος- Κυπρι	275/Δ/1992 Απ. 500/6-2-1992 (Αναθεωρ.), αρχικός καθορισμός Απ. 4158/1988 και 1/1989
Απροβάτου	558/Δ/1989
Γαύριον	405/Δ/1986
Κατάκοιλος	606/Δ/1988, 719/Δ/1989
Στενιαι	424/Δ/1988
Αποίκια	971/Δ/1987
Απατουρια	971/Δ/1987
Μέσα Χωριό	606/Δ/1988
Μεσαριά	605/Δ/1988
Μενήτες	1378/Δ/1986
Λιβαδια	973/Δ/1987
Βραχνος	966/Δ/1987
Παλαιόπολις	551/Δ/1987
Πιτροφός	605/Δ/1988
Αλαδινον	1378/Δ/1986
Κοχυλος	649/Δ/1988
Χώρα Άνδρου, Μπατσί, και Όρμος Κορθίου	ΓΠΣ, ΦΕΚ 1040/Δ/1987

Πίνακας Β.2.5: Οριοθετημένοι οικισμοί της Άνδρου

B.2.6.3. Παραδοσιακοί οικισμοί

Οι χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί οικισμοί της Άνδρου, σύμφωνα με το Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών του ΥΠΕΚΑ και τα ΦΕΚ 594/Δ/78 και 504/Δ/88, είναι οι εξής:

- Χώρα (Άνδρος)
- Μπάτσιον
- Βραχνός
- Λιβάδια
- Μέσα Χωριό
- Αποίκια
- Κατακαλαίοι
- Βουρκωτή
- Κόρθι
- Αηδονιά
- Αμονάκλιος
- Μουσιώνας
- Πίσω Μεριά
- Λάμυρα
- Μεσαθούριο
- Στραπουριές
- Υψηλά
- Πέρα Χωριό
- Μεσαριά
- Μενήτες
- Φαλλικά
- Παλαιόκαστρο
- Έξω Βουνίον
- Επισκόπειον
- Μέσα Βούγιον
- Σταυρός
- Μελίδα
- Παλαιόπολη
- Αγία Μαρίνα
- Αλαμαννιά
- Ρόγο
- Χώνες
- Στενιές
- Άγιος Πέτρος

Από τους παραπάνω οικισμούς οριοθετημένοι είναι οι εξής: Άγιος Πέτρος, Χώρα (Άνδρος), Αποίκια, Βραχνός, Λιβάδια, Μενήτες, Μέσα Χωριό, Μεσαριά, Μπάτσιον, Παλαιόπολη και Στενιές.

B.2.6.4. Αρχαιολογικοί χώροι

- Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία

Ο πλήρης κατάλογος των μέχρι σήμερα κηρυγμένων⁸ αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της Άνδρου παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

Οι σημαντικότεροι αρχαιολογικοί χώροι του νησιού είναι:

Ο οικισμός της Στρόφιλας: χρονολογείται ανάμεσα στη Νεολιθική Εποχή (4.500-3.200 π.Χ.) και στην Πρωτοκυκλαδική Ι (3.000 π.Χ. περίπου). Βρίσκεται σε ένα μικρό οροπέδιο πάνω από τη θάλασσα, σε μια θέση από τη φύση της οχυρωμένη, με δύο φυσικούς όρμους που λειτουργούσαν ως λιμάνια. Ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος και αποτελεί τον μεγαλύτερο αυτής της περιόδου που σώζεται μέχρι σήμερα. Το πιο σημαντικό όμως εύρημα στον οικισμό της Στρόφιλας είναι βραχογραφίες του, οι παλαιότερες στην Ελλάδα, οι οποίες απεικονίζουν πλοία, διάφορα είδη ζώων και άλλα γραμμικά σχήματα. Είναι ανάγλυφες ή επίκρουστες και εντοπίστηκαν στο τείχος του οικισμού και σε άλλες θέσεις.

Ο γεωμετρικός οικισμός της Ζαγοράς: σε υψόμετρο 160 μέτρων, στο οροπέδιο μιας χερσονήσου, βρίσκεται ο οικισμός της Ζαγοράς (10ος – 8ος αιώνας π.Χ.), που προστατεύεται από ισχυρό τείχος μήκους 110 μέτρων. Η είσοδος στον οικισμό γινόταν μέσω μιας πύλης, η οποία ανακατασκευάστηκε τον 6ο π.Χ. αιώνα. Στον οικισμό βρέθηκε ναός, άγνωστο σε ποια θεότητα αφιερωμένος, του 575-500 π.Χ., μεγαρόσχημος με κλειστό πρόναο και σηκό, που περιέκλειε βωμό. Τα ευρήματα του οικισμού εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Άνδρου.

Η Υψηλή: στο λόφο της Υψηλής στην Περιοχή Απροβάτου ανακαλύφθηκαν τα ερείπια ενός οικισμού σύγχρονου αυτού της Ζαγοράς και στην κορυφή του εντοπίστηκε οχυρωμένη ακρόπολη με ναό αρχαϊκής εποχής στο κέντρο της. Ο ναός οικοδομήθηκε στη βάση ιερού γεωμετρικής περιόδου, είναι μεγαρόσχημος, με διπλό βωμό, όπου λατρεύονταν δύο θεότητες, πιθανότατα η Δήμητρα και η Περσεφόνη. Επίσης μέσα στα όρια της ακροπόλεως ανακαλύφθηκε τμήμα σημαντικού οικοδομικού συγκροτήματος με τέσσερις οικιστικές φάσεις από τη Γεωμετρική μέχρι και την Ύστερη Ελληνιστική και Ρωμαϊκή εποχή.

⁸ Πηγή: Διαρκής κατάλογος των κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Διεύθυνσης Εθνικού Αρχείου Μνημείων του Υπ. Πολιτισμού και Τουρισμού, <http://listedmonuments.culture.gr/>

Παλαιόπολη ή «Πόλη της Άνδρου»: η πόλη φέρεται να ιδρύθηκε το 700 π.Χ. περίπου, όταν και εγκαταλείφθηκε ο οικισμός της Ζαγοράς, αν και βρεθήκαν δύο αγγεία που χρονολογούνται στη Μυκηναϊκή εποχή. Αποτελούσε πολιτιστικό κέντρο κατά την αρχαιότητα και αναπτύχθηκε στο δυτικό τμήμα του νησιού, από τα ακρωτήρια Διακόφτι και Θούριζα. Η πρώτη ανασκαφική δραστηριότητα στην Περιοχή, παρουσιάζεται κατά το 1830 και δύο χρόνια αργότερα ανακαλύφθηκε στον αγρό Λουκρέζη ο «Εορής της Άνδρου» μαζί με το ακέφαλο γυναικείο άγαλμα της «Μεγάλης Ηρακλειώτισσας», τα οποία και μεταφέρθηκαν στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας, επί διακυβέρνησης του Όθωνα. Μόλις το 1981, επέστρεψαν στην Άνδρο και εκτίθενται πλέον στο Αρχαιολογικό της Μουσείο. Οι ανασκαφές του αρχαιολόγου Νικολάου Κοντολέοντα το 1956, ευοδώθηκαν με τον εντοπισμό της αγοράς της πόλης στην παραλία και ενός οικοδομήματος με σειρά αφιερωματικών βάθρων στην πρόσοψή του. Η πόλη γνωρίζει μεγάλη ακμή κατά τους Αρχαϊκούς χρόνους, ήταν καλά οργανωμένη με αγορά, θέρμες, θέατρο, ιερά και ναούς. Στην περιοχή αυτή ήρθαν στο φως σημαντικά ευρήματα όπως η κόρη της Κοπεγχάγης, το σύμπλεγμα του Πήγασου με το Βελλερεφόντη, ένας κούρος και ένα μαρμάρινο άγαλμα λέοντος, που εκτίθενται στο Μουσείο της Παλαιόπολης. Μέχρι σήμερα σώζεται το ισχυρό τείχος με το οποίο οχυρώθηκε η πόλη κατά την Ελληνιστική περίοδο, ιδιαίτερα στην περιοχή της ακροπόλεως (εκκλησάκι του Αγ. Δημητρίου). Επίσης είναι ορατά τμήματα του τειχίσματος που χώριζε την ακρόπολη από την κυρίως πόλη που απλώνονταν ως τη θάλασσα. Τα νεκροταφεία βρίσκονταν στις πλαγιές, ενώ η αγορά με τα δημόσια οικοδομήματα εκτείνονταν στην περιοχή προς την παραλία. Την ίδια εποχή πιθανότατα κατασκευάστηκε και ο λιμενοβραχίονας στο λιμάνι της πόλης, ο οποίος σήμερα είναι βυθισμένος στη θάλασσα.

Ερείπια από μεγάλα οικοδομήματα εντοπίζονται στη θέση Πλάτου και κοντά στα παρεκκλήσια των Εισοδίων της Θεοτόκου (Παναγίτσα) και της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Μικροί ακόμη οικισμοί βρίσκονται στην περιοχή Κάτω Φελλού (που ήκμασε πιθανώς κατά την Αρχαϊκή και Κλασσική εποχή) και στη θέση Παντουκιά (Ρωμαϊκής εποχής).

Ο Πύργος του Αγίου Πέτρου: βρίσκεται στην περιοχή του Γαυρίου, χρονολογείται στην Ελληνιστική περίοδο (4ος-3ος αιώνας π.Χ.), είναι σχήματος κυλινδρικού, με ύψος 20 μέτρα και διάμετρο βάσης 9,40 μέτρα και είναι κατασκευασμένος από σχιστόλιθο. Σήμερα, η οροφή και τμήμα του ψηλότερου μέρους έχει καταρρεύσει, παρόλα αυτά όμως διατηρείται σε καλή κατάσταση. Δεσπόζει ανάμεσα στο πέραςμα της δυτικής ακτής και των Γαυρονησίων, έχοντας επαφή με τη Γυάρο, τη Κέα, την Κύθνο και τη Σύρο. Ήταν οχυρό με φρουρά και αποτελούσε τμήμα του δικτύου των «φρουκτωριών» των Κυκλάδων, πύργων δηλαδή από τους οποίους έστελναν και λάμβαναν φωτεινά μηνύματα προκειμένου να επικοινωνήσουν από απόσταση.

Στην περιοχή του Άνω Γαυρίου σώζονται τα θεμέλια ενός δεύτερου μικρότερου αλλά και πάλι κυλινδρικού πύργου, στην περιοχή της Σταυροπέδας υπάρχει μεγάλο τετράγωνο

οικοδόμημα, όπου έχει βρεθεί άγαλμα κούρου του 6ου αιώνα π.Χ., ενώ κοντά στο παρεκκλήσι του Αγ. Γεωργίου βρέθηκαν τα ερείπια ενός καλοδιατηρημένου τετραγώνου οικοδομήματος, πιθανόν ελληνιστικής εποχής.

Στη θέση Ελληνικό, διασώζονται αρχαία μεταλλεία σιδήρου, που δεν είναι τα μοναδικά αφού υπήρχαν και στο Χαλκολιμώνα. Στην περιοχή της Τροχαλίας υπήρχαν λατομεία εξόρυξης πρασινωπού λίθου, ενώ στην Πελεκητή εξόρυξης μαρμάρου.

Ο Πύργος του Μακροτάνταλου: είναι χαρακτηριστικό δείγμα της ενετικής αμυντικής αρχιτεκτονικής της Άνδρου. Έχει διαστάσεις 5x4,70 μέτρα και σήμερα σώζεται σε ύψος 5 μέτρων. Είναι χτισμένος στο βόρειο άκρο της δυτικής ακτής και επόπτευε το στενό του Καφηρέα.

Ιδιαίτερης πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής αξίας είναι τα μοναστήρια, οι εκκλησίες και τα κάστρα της Άνδρου, που αποτελούν μνημεία της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Από τη βυζαντινή περίοδο τα μοναστήρια του νησιού με τις βιβλιοθήκες τους λειτουργούσαν σαν κέντρα παιδείας, όμως ένα μεγάλο μέρος τους δεν κατάφερε να επιβιώσει κατά την ενετική και τουρκική κατοχή. Αναπόσπαστο στοιχείο του κυκλαδίτικου τοπίου της είναι και τα διάσπαρτα εκκλησάκια ποικίλων ρυθμών και μεγεθών, ορισμένα από αυτά μάλιστα εξαιρετά δείγματα βυζαντινής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Άλλο δείγμα σημαντικής ιστορικής αρχιτεκτονικής είναι τα κάστρα της φραγκικής περιόδου, όταν οι πειρατές λυμαίνονταν το Αιγαίο. Το Επάνω Κάστρο (Castel a alto), που πολλοί ταυτίζουν με το Κάστρο της Φανερωμένης, στην περιοχή Κοχύλου, όταν ήταν η πιο ισχυρή και μεγάλη πόλη κατά το μεσαίωνα. Χτισμένο σε ένα οροπέδιο βόρεια του όρμου του Παλαιοκάστρου στο Κόρθι, διέθετε τείχος πλάτους δύο μέτρων, ενισχυμένο με πύργο και προστάτευε την πόλη που είχε δεξαμενές, υδραγωγεία και εκκλησία αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Σύμφωνα με το μύθο, υπάρχει υπόγεια επικοινωνία με τις παρακείμενες ακτές της Μέλισσας. Το Κάτω Κάστρο ή Μέσα Κάστρο (Castel a basso), στην περιοχή της Χώρας, στρατιωτικό και διοικητικό κέντρο του Βενετού δυνάστη Δάνδολου, αποτελεί αναγνωριστικό στοιχείο της. Καταλαμβάνει όλη την επιφάνεια μιας μικρής νησίδας, που συνδέονταν με τη Χώρα με μονοτοξωτή γέφυρα και ήταν ενισχυμένο με τέσσερις πύργους (Δώρη κ.α., 2003).

Σώζονται ακόμη και πύργοι του 17ου και 18ου αιώνα, οι οποίοι ανήκαν σε προύχοντες της εποχής. Πρόκειται για ψηλές τετράγωνες κατοικίες, κτισμένες σε επιλεγμένα σημεία απ' όπου ήταν δυνατή η εποπτεία της γύρω περιοχής. Εντυπωσιακά ήταν τα στενά ανοίγματα στους τοίχους, οι «λόγιες», καθώς και οι «θερμίστρες», μικρές οπές απ' όπου έχυναν καυτό λάδι στους επιτιθέμενους. Χαρακτηριστικά δείγματα αυτής της αρχιτεκτονικής είναι ο Πύργος του Μπίστη (Μουβελά) στις Στενιές, τριώροφο του 17ου αιώνα με δική του εκκλησία, ο Πύργος του προκρίτου Δ. Γιαννούλη στον Αμμόλοχο του 17ου-18ου αιώνα, που σώζεται σε καλή κατάσταση και ο Πύργος του Φολερού στις

Στραπουργιές.

Το νησί είναι επίσης διάσπαρτο από κτιστές κρήνες, σε νεοκλασικό στυλ, διαμορφωμένες έτσι ώστε να θυμίζουν ναούς. Ένας κλειστός χώρος-δώμα περιβάλλει την πηγή, ενώ συχνά υπάρχει από πάνω τριγωνικό αέτωμα. Στις περισσότερες από αυτές ρέει ακόμα νερό και στολίζουν σοκάκια, πλατείες και μονοπάτια.

Άλλο γνώρισμα του ιδιόμορφου αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος της Άνδρου είναι οι νερόμυλοι. Στην περιοχή του Κορθίου σώζονται 40 νερόμυλοι, οι οποίοι λειτουργούσαν μέχρι τις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Οι περισσότεροι είναι συγκεντρωμένοι στη ρεματιά των Διποταμάτων, ενώ άλλοι βρίσκονται στα Αηδόνια, στο Βουνί και αλλού.

Δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής, αποτελούν οι περιστεριώνες, οι οποίοι είναι διάσπαρτοι στο νησί αλλά ως επί το πλείστον συναντώνται στο Κόρθι. Τα κτίσματα αυτά χρησιμεύουν ως φωλιές των περιστεριών, αλλά και σαν αποθήκες ή κατοικίες. Άλλοι είναι λιτοί και μικροί, ενώ υπάρχουν και πιο περίτεχνοι με πλούσιο διάκοσμο. Είναι παραλληλόγραμμοι, με λεπτές σχιστόπλακες και γεωμετρικά σχήματα (κύκλος, τρίγωνο, ρόμβος, τετράγωνο ή και ψαροκόκαλο). Τα περιστέρια εισέρχονται στο κτίσμα μέσα από μικρά παράθυρα, στο πάνω μέρος των οποίων ξεχωρίζει κορνίζα για να στέκονται τα πουλιά. Οι περιστεριώνες λόγω μεγέθους και κατασκευής διατηρούνται τις περισσότερες φορές σε καλή κατάσταση και πολλοί από αυτούς έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέοι. Τα κελιά αποτελούν και αυτά χαρακτηριστικά αγροτικά ανδριώτικα κτίσματα, ιδιαίτερο στοιχείο του αγροτικού τοπίου της Άνδρου. Πρόκειται για λιθόκτιστες κατασκευές, που χρονολογούνται πριν το 1922 και τις περισσότερες φορές βρίσκονται σε κακή κατάσταση.

Ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας είναι τα παραδοσιακά λιοτρίβια (μποξάδες) που βρίσκονται διάσπαρτα στο νησί και μπορούν να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν ως μουσεία ή και ως χώροι επιδεικτικής λειτουργίας (όπως στις περιοχές Πιτροφός και Ρέματα), σε συνδυασμό με ανάδειξη και άλλων παραδοσιακών αντίστοιχων χώρων, όπως νερόμυλοι, περιστεριώνες, φυτοφράχτες, αναβαθμίδες.

Καθορισμός ζωνών προστασίας αρχαιολογικών χώρων (Α και Β)

Στην Άνδρο έχουν καθοριστεί ζώνες προστασίας (Α και Β) για τους εξής αρχαιολογικούς χώρους:

Για τον Αρχαιολογικό χώρο Παλαιόπολης Άνδρου, αρμοδιότητας ΚΑ' ΕΚΠΑ και σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ21/850/36/9-1-1998 (ΦΕΚ 74/Β/4-2-1998) έχει γίνει καθορισμός της Ζώνης Α' απολύτου προστασίας και οριοθέτηση Ζώνης Β' προστασίας.

Για τον Αρχαιολογικό χώρο Ελληνιστικού Πύργου στον Αγ. Πέτρο Άνδρου, αρμοδιότητας ΚΑ' ΕΚΠΑ και σύμφωνα με την ΥΑ

ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ21/45802/2824/26-9-1997 (ΦΕΚ 926/Β/21-10-1997) έχει γίνει καθορισμός της Ζώνης Α' απολύτου προστασίας και οριοθέτηση Ζώνης Β' προστασίας.

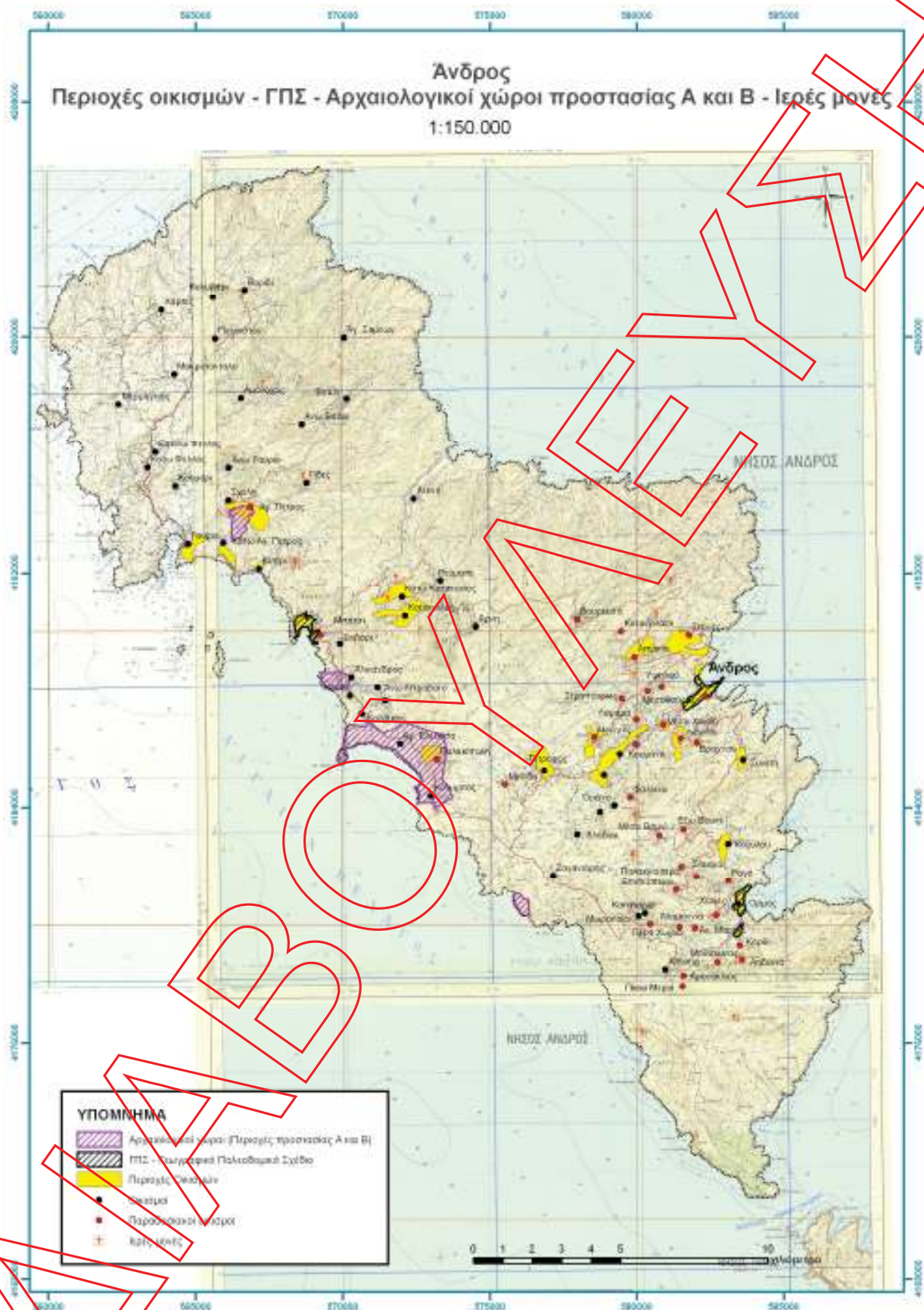
- Για τον Αρχαιολογικό χώρο χερσονήσου Ζαγοράς (ερείπια γεωμετρικού οικισμού), αρμοδιότητας ΚΑ' ΕΚΠΑ και σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ21/62947/3713/18-12-1997 (ΦΕΚ 32/Β/23-1-1998) έχει γίνει καθορισμός της Ζώνης Α' απολύτου προστασίας.
- Για τον Αρχαιολογικό χώρο λόφου «Υψηλή» Απροβάτου (ερείπια γεωμετρικού οικισμού), αρμοδιότητας ΚΑ' ΕΚΠΑ και σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ21/7586/281/21-2-1983 (ΦΕΚ 290/Β/30-5-1983) έχει γίνει καθορισμός της Ζώνης προστασίας.

Β.2.6.5. Ιερές Μονές

Οι Ιερές Μονές της Άνδρου, είναι οι εξής.

- Ι.Μ. Ζωοδόχου Πηγής
- Ι.Μ. Αγίου Αντωνίου
- Ι.Μ. Σωτήρος
- Ι.Μ. Αγίου Νικολάου
- Ι.Μ. Αγίας Ειρήνης
- Ι.Μ. Αγίας Μαρίας
- Ι.Μ. Παναχράντου
- Ι.Μ. Ζωοδόχου Πηγής Φλετρών
- Ι.Μ. Αγία Μονή
- Ι.Μ. Παναγίας Τρομαρχιανής

Τα παραπάνω (Ζώνες Προστασίας Α και Β των αρχαιολογικών χώρων, όρια οικισμών/ΓΠΣ, παραδοσιακοί οικισμοί, Ιερές Μονές της Άνδρου) σχετίζονται με την εφαρμογή του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, και απεικονίζονται συνολικά στον χάρτη (Εικόνα Β.2.6) που ακολουθεί.

Β.2.6: Χάρτης ζωνών προστασίας Α και Β αρχαιολογικών χώρων, ορίων οικισμών/ΓΠΣ, παραδοσιακών οικισμών, και Ιερών Μονών της Άνδρου

B.2.6.6. Ζώνες Προστασίας του Ν. 3937/2011 και Μικροί Νησιωτικοί Υγρότοποι

Οι περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών σύμφωνα με το ν. 3937/2011, που εντοπίζονται στην Άνδρο είναι:

- η ΕΖΔ-Ειδική Ζώνη Διατήρησης με κωδικό GR4220001,
- η ΖΕΠ-Ζώνη Ειδικής Προστασίας με κωδικό GR 4220028,
- τα Καταφύγια Αγρίας Ζωής με κωδικούς K422, K423, K428, K431, K436, K659.

Σύμφωνα με το Π.Δ. «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγρότοπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγρότοπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012), οριοθετούνται μεταξύ άλλων 13 υγρότοποι της Άνδρου.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο έρχεται - με την απαραίτητη πάντα προϋπόθεση της συνεπούς εφαρμογής του – να θωρακίσει τα πολύτιμα οικοσυστήματα των νησιωτικών υγρότοπων. Ο νόμος 3937/2011 «για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» άνοιξε τον δρόμο για την προετοιμασία ενός προεδρικού διατάγματος για την προστασία των υγρότοπων, ενώ απόρροια του νόμου αυτού είναι το **Προεδρικό Διάταγμα «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγρότοπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγρότοπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν»** (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012), το οποίο υπογράφηκε τον Ιούνιο του 2012. Σύμφωνα με αυτό, 380 νησιωτικοί υγρότοποι σε 59 νησιά, έκτασης μέχρι 80 στρέμματα προστατεύονται με αυστηρές διατάξεις. Μεταξύ των υγρότοπων αυτών περιλαμβάνονται 13 υγρότοποι της Άνδρου (11 από τους προαναφερθέντες και 2 επιπλέον), ενώ στο ΦΕΚ υπάρχουν αναλυτικοί χάρτες με συντεταγμένες που ορίζουν σαφώς τα όρια των υγρότοπων.

Οι 13 υγρότοποι της Άνδρου που περιλαμβάνονται είναι οι εξής:

Κωδικός	Ονομασία
Y422AND01	έλος Βιτάλι
Y422AND02	έλος Άχλα
Y422AND05	ρέμα Αλαδινού (Μεγάλος Ποταμός)
Y422AND06	εκβολή Παραπόρτι (Μεγάλου Ποταμού)
Y422AND07	εκβολή Γιάλια (ρύακα Αφουρσές)
Y422AND09	εκβολή όρμου Φελλός
Y422AND11	έλος Καντούνι
Y422AND13	έλος Γαυρίου
Y422AND14	εκβολή όρμου Λεύκα
Y422AND15	Ρόζος
Y422AND16	εκβολή Πλούσκα (Γίδες)
Y422AND18	εκβολή ρύακα Άμπουλου(όρμος Μεγάλη Πέζα)
Y422AND19	έλος Κρεμμύδες

Πίνακας Β.2.6: Υγρότοποι της Άνδρου

Χάρτες που απεικονίζουν τις εν λόγω περιοχές (Περιοχές δικτύου NATURA, Καταφύγια Άγριας Ζωής και Μικροί Νησιωτικοί Υγρότοποι) έχουν υποβληθεί στο κεφάλαιο «Φυσικό Περιβάλλον».

B3. Συνολική εκτίμηση της περιοχής ή αντικειμένου μελέτης και σύνθεση των στοιχείων

B.3.1. Συμπεράσματα για την υφιστάμενη κατάσταση και τις πιέσεις στο περιβάλλον και το τοπίο –Φυσικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής

Τα βασικά συμπεράσματα από την ανάλυση που έχει προηγηθεί, από την οπτική γωνία της δημιουργίας Περιφερειακού Πάρκου στην Ανδρο, είναι τα εξής:

1. Η Ανδρος περιλαμβάνει ένα όχι ασήμαντο ποσοστό (άνω του 7%) της χερσαίας επιφάνειας της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, και επίσης έχει σημαντικό περιφερειακό χωροταξικό ρόλο, δεδομένα που συνάδουν με τη δημιουργία Περιφερειακού Πάρκου (δηλ. ενός στοιχείου οργάνωσης του χώρου και του περιβάλλοντος που υπερβαίνει το τοπικό επίπεδο και έχει υπερτοπική ακτινοβολία). Φυσικά, η διαπίστωση αυτή δεν στοιχειοθετεί από μόνη της την αναγκαιότητα Περιφερειακού Πάρκου, η οποία προϋποθέτει και άλλα στοιχεία (βλ. στη συνέχεια).
2. Σημαντικό ποσοστό της έκτασης του νησιού είναι ορεινό ή ημιορεινό, με έντονο διαμελισμό (κοιλάδες, χαράδρες) και πράσινο (σαφώς περισσότερο από ό,τι στις υπόλοιπες Κυκλάδες). Τα χαρακτηριστικά αυτά προσδίνουν στην Ανδρο περιφερειακή ιδιαιτερότητα, και σημαίνουν αντίστροφα ότι η προστασία αυτής της ιδιαιτερότητας έχει περιφερειακή και όχι μόνο τοπική σημασία, αφού τα χαρακτηριστικά αυτά δεν είναι συνηθισμένα στην υπόλοιπη Περιφέρεια. Το σημαντικό υδατικό δυναμικό αποτελεί μια από τις παραμέτρους της περιφερειακής ιδιαιτερότητας της Ανδρου, παράγοντα ενίσχυσης του πρασίνου αλλά και ιδιαίτερο τοπιογραφικό στοιχείο.
3. Το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού καταλαμβάνεται από φυσικούς βοσκοτόπους και γεωργικές εκτάσεις. Οι πιέσεις από την εκτός σχεδίου δόμηση (τουρισμού και δεύτερης κατοικίας) είναι μικρότερες από ό,τι στα περισσότερα νησιά του Αιγαίου, και ιδίως της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, αλλά όχι ανύπαρκτες. Με τον συνδυασμό αυτών των χαρακτηριστικών συμπερνάται ότι υπάρχει ακόμα περιθώριο διατήρησης σε φυσική (ή ήπια ανθρωπογενή) μορφή εκτάσεων σημαντικού μεγέθους, κάτι που είναι δύσκολο στην πλειονότητα των νησιών του Νοτίου Αιγαίου όπου η διάσπαρτη δόμηση και οι αλόγιστες οικιστικές επεκτάσεις έχουν δημιουργήσει μη αντιστρεπτές καταστάσεις. Παράλληλα, η ύπαρξη πιέσεων σημαίνει ότι το προηγούμενο σημείο προϋποθέτει άμεσες ενέργειες, δεδομένου ότι οι υφιστάμενοι περιορισμοί από την ισχύουσα ΖΟΕ αφήνουν ευρεία περιθώρια

διάσπαρτης δόμησης και υποβάθμισης του ακόμα και σήμερα διατηρούμενου φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου.

4. Νέου τύπου πίεση είναι το έντονο ενδιαφέρον για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων, οι οποίες με βάση τις κατευθύνσεις και τα κριτήρια του Ειδικού Πλαισίου ΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ μπορούν να χωροθετηθούν περίπου στο 40% του νησιού (το υπόλοιπο εμπίπτει σε ζώνες αποκλεισμού). Σημειωτέον ότι με βάση το Ειδικό Πλαίσιο υπάρχει δυνατότητα χωροθέτησης 138,4 τυπικών ανεμογεννητριών, ενώ πολύ υψηλό είναι και το μέχρι σήμερα επενδυτικό ενδιαφέρον (αιτήσεις για 589 τυπικές ανεμογεννήτριες). Τα μεγέθη αυτά ενέχουν προφανή κίνδυνο αλλοίωσης αυτών των χαρακτηριστικών της Άνδρου που την καθιστούν ένα ακόμα περιφερειακής σημασίας απόθεμα φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου (όπως προκύπτει από τα προηγούμενα σημεία), που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επαρκώς από τις ρυθμίσεις του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ.
5. Η ανάγκη ιδιαίτερης προστασίας της Άνδρου υπογραμμίζεται και από το Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τον Τουρισμό, που κατατάσσει το σύνολο του νησιού στην κατηγορία Β2 (Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού) και μερικώς στη κατηγορία Ε (Παράκτιες περιοχές και Νησιά) (με επικάλυψη της δεύτερης με την πρώτη). Μεταξύ των κατευθύνσεων που δίνει το Ειδικό Πλαίσιο είναι και η εξής: «ο σχεδιασμός των χρήσεων γης πρέπει να διερευνά ...β) τον προσδιορισμό ζωνών προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, των φυσικών πόρων και του τοπίου, στις οποίες θα περιορίζεται ή/και θα απαγορεύεται η δυνατότητα δόμησης.». Η δημιουργία Περιφερειακού Πάρκου δίνει τη δυνατότητα εφαρμογής αυτής της κατεύθυνσης με αποτελεσματικό τρόπο.

B.3.2. Αλληλεπιδράσεις προστατευομένης περιοχής με την ευρύτερη ζώνη

Οι αλληλεπιδράσεις της Άνδρου με την ευρύτερη ζώνη στην οποία ανήκει (ως τέτοια μπορεί να θεωρηθεί σε πρώτο επίπεδο το σύνολο των Κυκλάδων, και σε δεύτερο επίπεδο το σύνολο της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου), προσδιορίζεται προγραμματικά από το ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου. Το Περιφερειακό Πλαίσιο δίνει ορισμένες κατευθύνσεις (προφανώς περιφερειακής σημασίας) όπως η διατήρηση του φυσικού αποθέματος (περιορισμοί χρήσεων γης), η ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση και προστασία των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των τοπίων, της γεωργικής γης, των θαλάσσιων πόρων, αγροτικών και αλιευτικών δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη διατήρηση των παραδοσιακών αγρο-οικοσυστημάτων και θαλασσίων οικοσυστημάτων κλπ. που αθροιστικά απαιτούν υψηλό και σύνθετο επίπεδο προστασίας σε συνδυασμό με βιώσιμη ανάπτυξη, που θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη χρήση ενός νέου εργαλείου τέτοιου τύπου όπως τα περιφερειακά πάρκα.

Οι ιδιαιτερότητες της Άνδρου σε επίπεδο Κυκλάδων αλλά και Νοτίου Αιγαίου γενικότερα, τόσο από άποψη «αποθέματος» όσο και από άποψη χαρακτηριστικών και τάσεων της ανάπτυξης, προσδίνουν στην προστασία του πρώτου σε κατεύθυνση βιώσιμης ανάπτυξης όχι μόνο τοπική αλλά και περιφερειακή σημασία. Αυτό απορρέει ακριβώς από το ότι το νησί διαφοροποιείται σημαντικά από τη μεγάλη πλειονότητα των υπολοίπων, τόσο από την άποψη των εγγενών ιδιοτήτων όσο και από αυτή της αποφυγής (μέχρι σήμερα) αρνητικών φαινομένων, τυπικών της υπόλοιπης περιφέρειας. Σε συνδυασμό με το επαρκές μέγεθος του νησιού, η δημιουργία ενός περιφερειακού πάρκου θα έχει όντως περιφερειακή εμβέλεια και σημασία.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ.1. Αξιολόγηση και τεκμηρίωση της σημασίας [περιφερειακής εμβέλειας] του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και της ανάγκης λήψης μέτρων προστασίας του

Η αξιολόγηση και τεκμηρίωση της σημασίας [περιφερειακής εμβέλειας] του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και της ανάγκης λήψης μέτρων προστασίας του έχει τεκμηριωθεί στα τμήματα Α και Β του παρόντος. Συνοψίζοντας:

- υπάρχει υψηλής σημασίας απόθεμα χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών με φυσική κληρονομιά και βιοποικιλότητα, περιοχών με ήπιο και αξιόλογο ανθρωπογενή χαρακτήρα (πολιτιστικά και αισθητικά χαρακτηριστικά), και φυσικών πόρων [προστατευτέο αντικείμενο]
- το προστατευτέο αντικείμενο διατηρείται σε σημαντικό βαθμό αλώβητο, ή μπορεί να επανέλθει σε πρότερη καλύτερη κατάσταση [εφικτότητα προστασίας]
- υπάρχουν πιέσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντική ή και μόνιμη αλλοίωση του προστατευτέου αντικειμένου [σκοπιμότητα προστασίας]
- το προστατευτέο αντικείμενο, από άποψη χαρακτηριστικών, κλίμακας και ιδιαιτερότητας, έχει υπερτοπική και ήδη περιφερειακή σημασία

Γ.2. Ένταξη του προστατευτέου αντικειμένου στις κατηγορίες του αρ. 18 του ν. 1650/86 όπως ισχύει (ν. 3927/11) σύμφωνα με τα κριτήρια του αρ. 19 του ίδιου νόμου

Τα περιφερειακά πάρκα αποτελούν μια από τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών του ν. 1650 όπως ισχύει μετά το ν. 3927/11 (κατηγορία 3 και ειδικότερα 3.2). Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει και τεκμηριώνει την ύπαρξη στην περίπτωση του προτεινόμενου με το παρόν Περιφερειακού Πάρκου Άνδρου με βάση τα σχετικά κριτήρια του νόμου.

	Ενταση/ύπαρξη (Υ: υψηλή, Μ: μεσαία, π: περιορισμένη)	Εμβέλεια ⁹ (Ε: εθνική, Π: περιφερειακή, Τ: τοπική)
Κριτήρια για τα φυσικά πάρκα γενικά (κατηγ. 3)		
χερσαίες, υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές	μεικτού χαρακτήρα	
ποιότητα και ποικιλία βιολογικών χαρακτηριστικών	π	Π
ποιότητα και ποικιλία οικολογικών χαρακτηριστικών	Υ	Π
ποιότητα και ποικιλία γεωλογικών χαρακτηριστικών	π	Τ
ποιότητα και ποικιλία γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών	Μ	Π
ποιότητα και ποικιλία αισθητικών χαρακτηριστικών	Υ	Ε
δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου	Υ	Ε
Σκοποί προστασίας των φυσικών πάρκων (κατηγ. 3)		
διαφύλαξη φυσικής κληρονομιάς και βιοποικιλότητας	Υ	Π
διατήρηση οικολογικής ποιότητας ευρύτερων περιοχών ¹⁰	Υ	Ε
παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολοτρικών δραστηριοτήτων	Μ	Ε
Ειδικότερα κριτήρια για τα περιφερειακά πάρκα (κατηγ. 3.2)		
θέση	Υ	Ε
οικολογική απουσία	Υ	Π
αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας	Υ	Ε

Πίνακας Γ.1: Κριτήρια, σκοποί προστασίας φυσικών πάρκων (Ν.3927/2011)

⁹ Όταν προσδιορίζεται εμβέλεια μεγαλύτερης κλίμακας εξυπνοείται και η ύπαρξη και εμβέλεια σε μικρότερη κλίμακα.

¹⁰ Το κριτήριο αυτό το ερμηνεύουμε ως αναφερόμενο όχι στα στενά οικολογικά/φυσικά στοιχεία αλλά στα ανθρωπογενή (πολιτιστικά και συναφή) στοιχεία που συμπληρώνουν τα φυσικά στοιχεία.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα:

- Η προς προστασία περιοχή (πάрко) είναι μεικτού (χερσαίου και θαλάσσιου) χαρακτήρα
- Καλύπτονται όλα τα κριτήρια για τα φυσικά πάρκα, σε 3 από τα 6 σε υψηλό επίπεδο (διευκρίνιση: δεν είναι ανάγκη να καλύπτονται όλα τα κριτήρια. Ακόμα και ένα κριτήριο σε υψηλό επίπεδο επαρκεί για τη δημιουργία φυσικού πάρκου, εφόσον αυτό είναι υψηλού επιπέδου και μεγάλης εμβέλειας).
- Καλύπτονται όλοι οι σκοποί προστασίας των φυσικών πάρκων
- Καλύπτονται όλα τα ειδικότερα κριτήρια των περιφερειακών φυσικών πάρκων (2 από τα 3 σε υψηλό επίπεδο)
- Τα χαρακτηριστικά του προστατευτέου αντικειμένου είναι κατά κανόνα περιφερειακής και ενίοτε εθνικής σημασίας (η σχετική εγγύτητα με την Αττική διευκολύνει τη χρήση του πάρκου για λόγους ευαισθητοποίησης για μεγάλο αριθμό ατόμων)

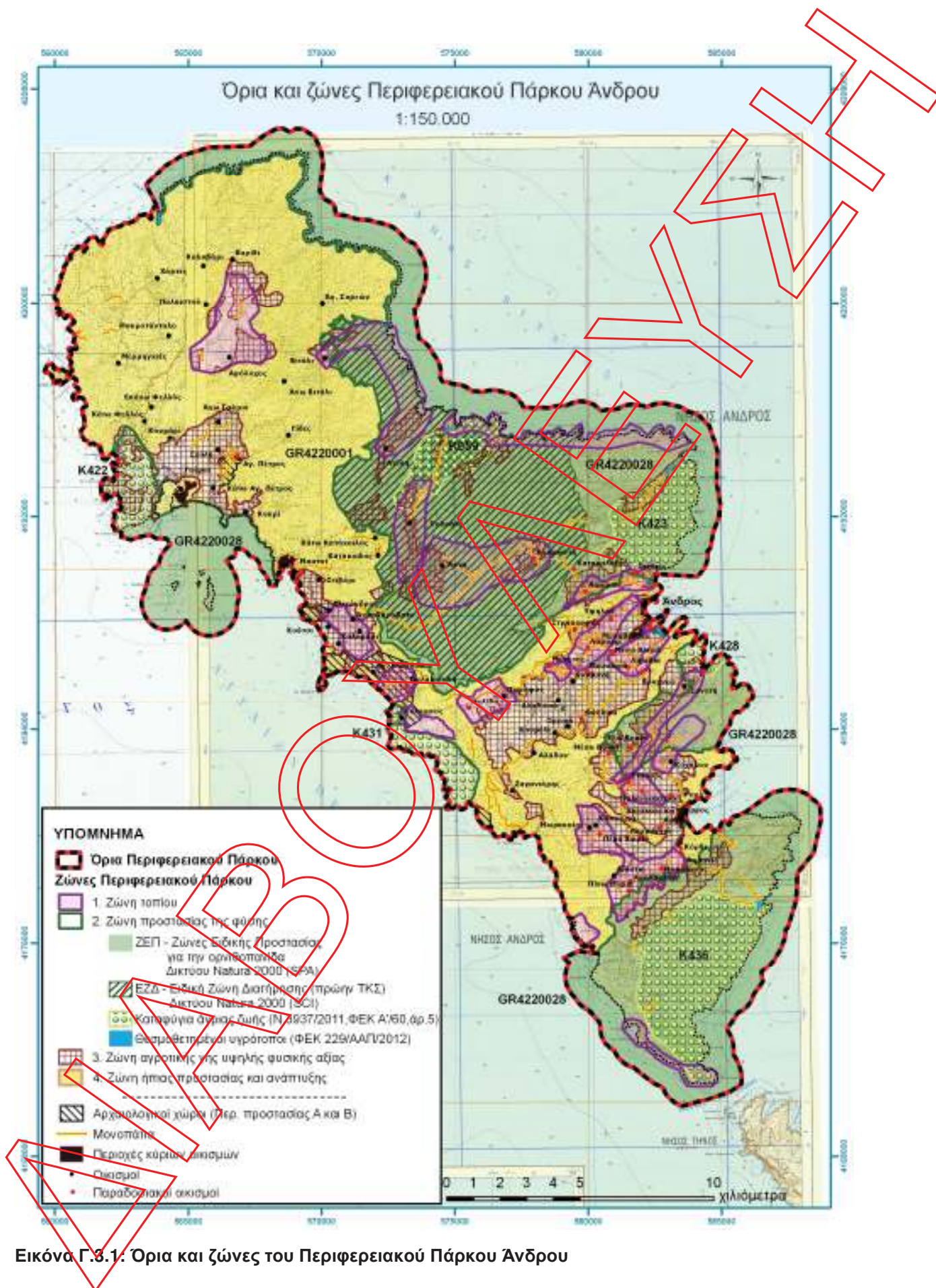
Γ.3. Καθορισμός και απεικόνιση της έκτασης και των ορίων της περιοχής του Περιφερειακού Πάρκου

Το Περιφερειακό Πάρκο της Άνδρου καταλαμβάνει συνολικά έκταση 452,125 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Περιλαμβάνει ένα χερσαίο τμήμα που αποτελείται από το νησί της Άνδρου με τις νησίδες της, με έκταση 381,153 τετρ. χλμ, καθώς κι ένα θαλάσσιο που η έκτασή του ανέρχεται στα 70,971 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Ακολουθεί χάρτης σε κλίμακα 1:150000 που απεικονίζει τα όρια του Περιφερειακού Πάρκου της Άνδρου με τα όρια των επιμέρους ζωνών,

Επίσης, στον χάρτη διακρίνονται τα κάτωθι ειδικά στοιχεία του Π.Π

1. Κύριοι και παραδοσιακοί οικισμοί
2. Μονοπάτια
3. Αρχαιολογικοί χώροι (περιοχές προστασίας Α και Β)
4. Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι
5. Περιοχές κύριων οικισμών

Εικόνα Γ.3.1: Όρια και ζώνες του Περιφερειακού Πάρκου Ανδρού

Γ.4. Καθορισμός, διαδικασία οριοθέτησης και απεικόνιση των ζωνών στις οποίες υποδιαιρείται εσωτερικά το Περιφερειακό Πάρκο

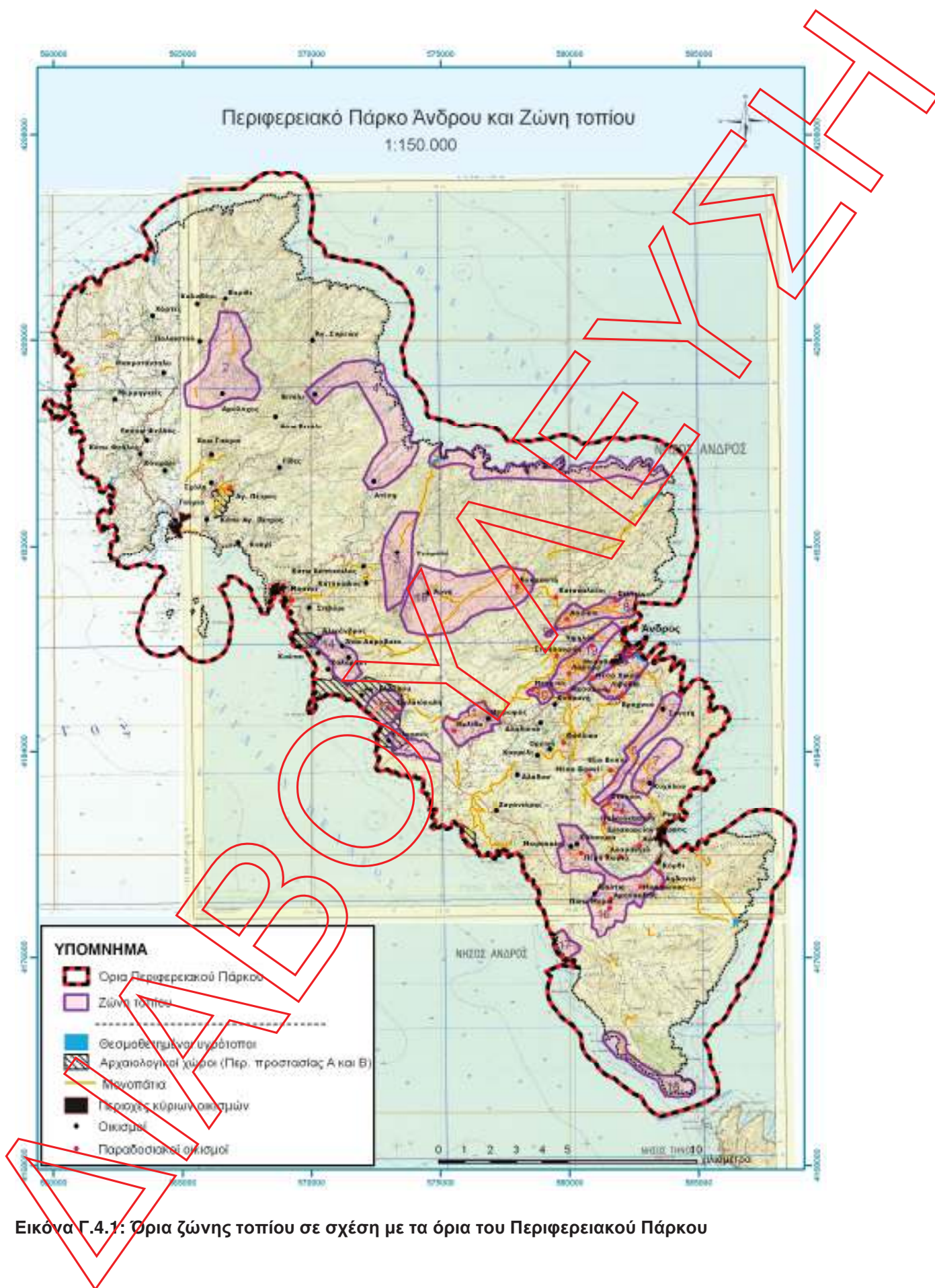
Το Περιφερειακό Πάρκο περιλαμβάνει τις εξής τέσσερις κατηγορίες ζωνών:

1. Ζώνη τοπίου

Η ζώνη τοπίου καταλαμβάνει έκταση 60,2 τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει τα αξιόλογα τοπία που αναγνωρίστηκαν και χαρτογραφήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης και παρουσιάζονται αναλυτικά στο οικείο κεφάλαιο και στο Παράρτημα.

Ακολουθεί χάρτης της ζώνης τοπίου σε κλίμακα 1:150000 σε σχέση με τα συνολικά όρια του Περιφερειακού Πάρκου.

Σημειώνεται πως στην συγκεκριμένη ζώνη υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με τη ζώνη προστασίας της φύσης και την ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας.

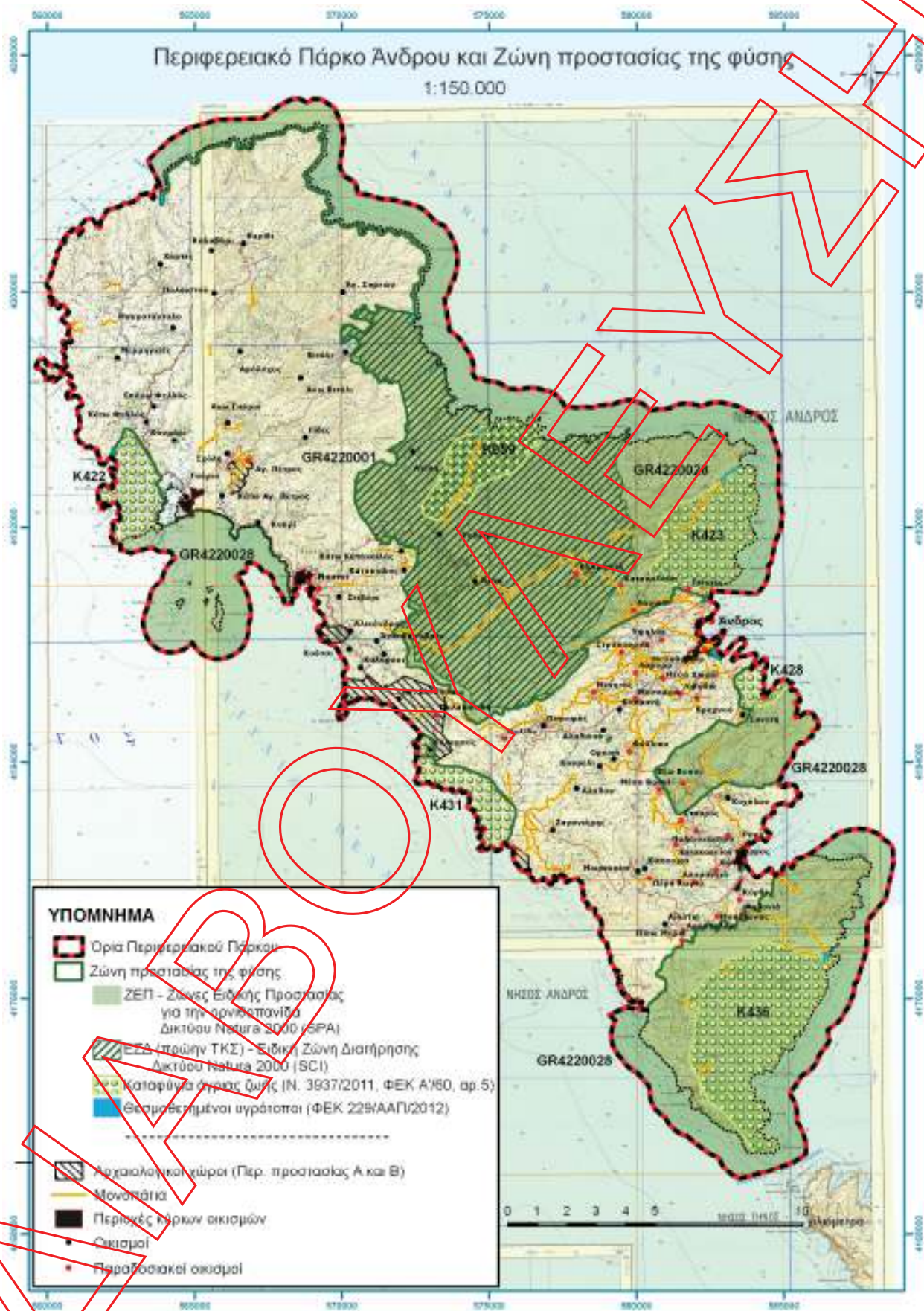
Εικόνα Γ.4.1: Όρια ζώνης τοπίου σε σχέση με τα όρια του Περιφερειακού Πάρκου

2. Ζώνη προστασίας της φύσης

Η ζώνη **Προστασίας της Φύσης** καταλαμβάνει έκταση 232,6 τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές ΤΚΣ (SCI) και ΖΕΠ (SPA) του Κοινοτικού Καταλόγου όπως αυτές έχουν επισήμως οριοθετηθεί, τα Καταφύγια άγριας ζωής (Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α'60)) καθώς και τους θεσμοθετημένους μικρούς νησιωτικούς υγροτόπους (ΦΕΚ 229 ΑΑΠ/2012). Μελλοντικά, στις περιοχές αυτές θα ενταχθούν και οι θαλάσσιες/παράκτιες περιοχές που θα χαρτογραφηθούν και θα προστεθούν στον κατάλογο.

Ακολουθεί χάρτης της ζώνης προστασίας της φύσης σε κλίμακα 1:150000 σε σχέση με τα συνολικά όρια του Περιφερειακού Πάρκου.

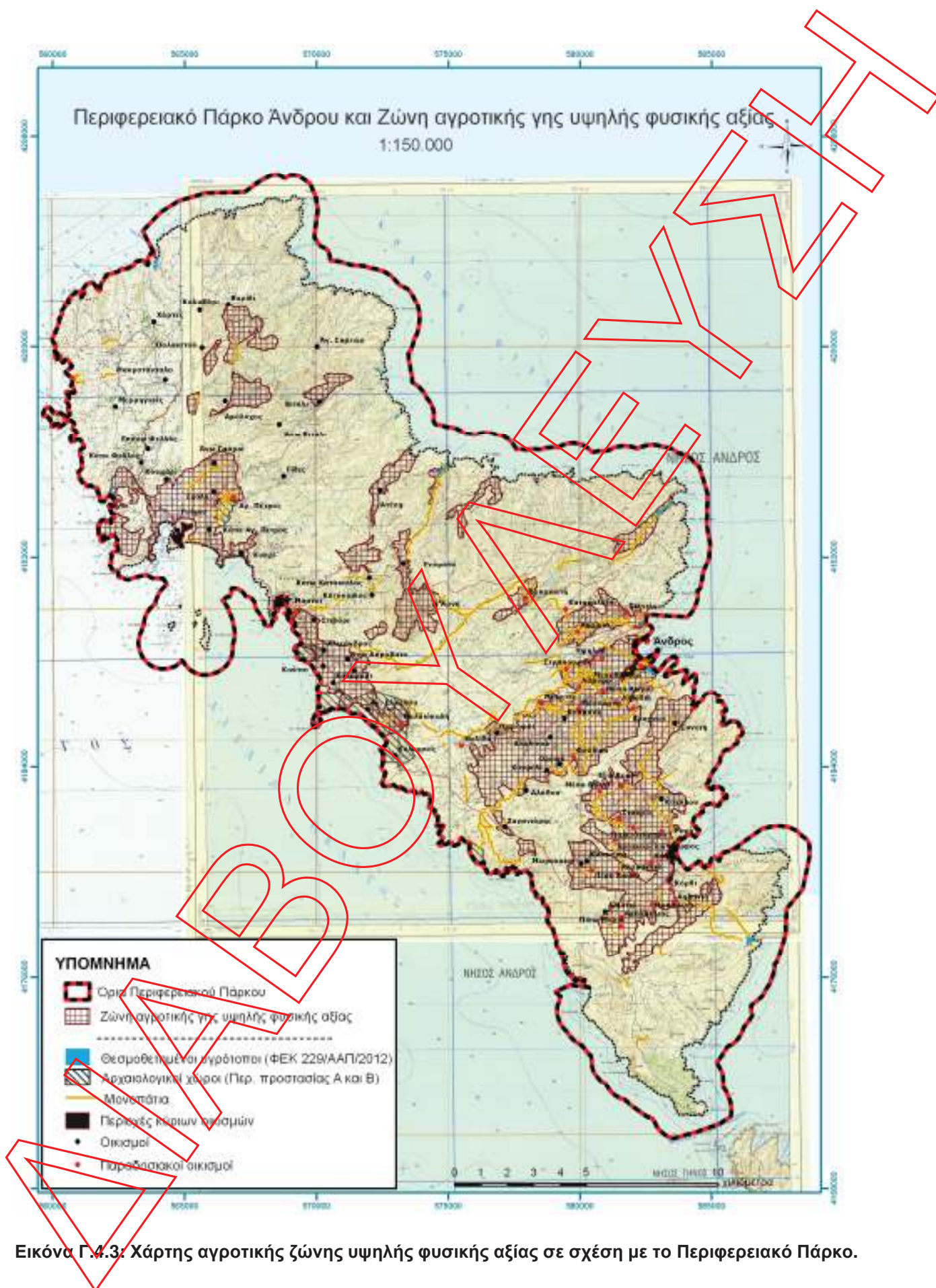
Σημειώνεται πως στην συγκεκριμένη ζώνη υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με την Ζώνη τοπίου και την Ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας.

Εικόνα Γ.4.2: Χάρτης ζώνης προστασίας της φύσης σε σχέση με το Περιφερειακό Πάρκο

3. Ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας

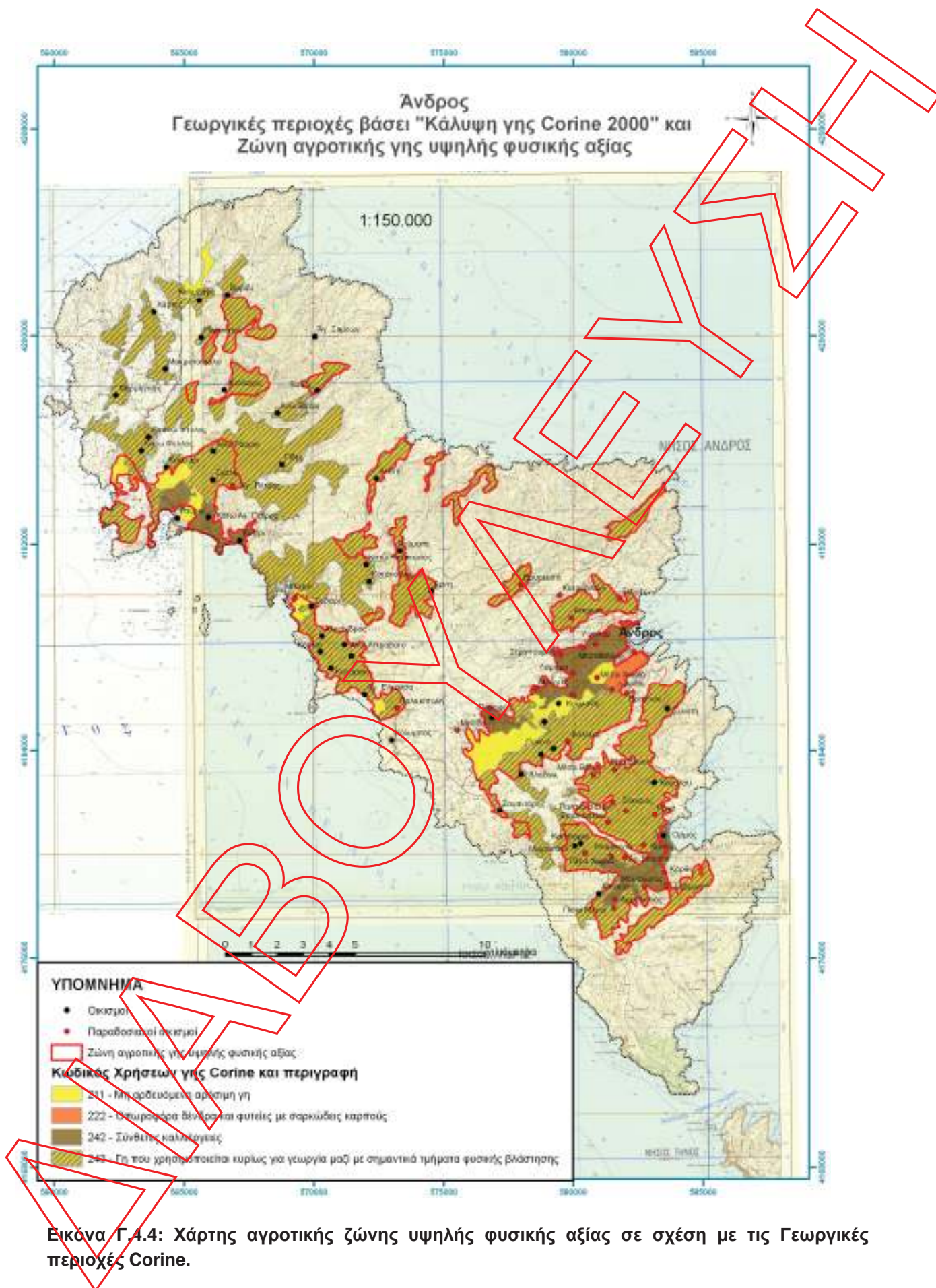
Η ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας καταλαμβάνει έκταση 77 τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει περιοχές με γηγενείς καλλιέργειες και αξιόλογα αγροκτήματα, με μικτή φυσική και ανθρωπογενή βλάστηση, με παραδοσιακές αγροτικές κατασκευές (π.χ φυτοφράχτες, κελιά, μάντρες, αναβαθμοί, νερόμυλοι, κρήνες κτλ.), με καταγεγραμμένα μονοπάτια και με ιδιαίτερο ανάγλυφο, στοιχεία που οδηγούν αναπόφευκτα στην ποικιλομορφία του τοπίου και στην ανάγκη διατήρησης τόσο των τοπίων αυτών καθαυτών όσο και της ίδιας της αγροτικής δραστηριότητας. Οριοθετούνται με βάση της κατηγορίες 211, 222, 242 και 243 του καταλόγου χρήσεων γης Corine, κατηγορίες που συνθέτουν το σύνολο των Γεωργικών Περιοχών της Άνδρου.

Εικόνα Γ.4.3: Χάρτης αγροτικής ζώνης υψηλής φυσικής αξίας σε σχέση με το Περιφερειακό Πάρκο.

Συγκεκριμένα, οι περιοχές 211 (μη αρδευόμενη αρόσιμη γη), 222 (οπωροφόρα δέντρα με σαρκώδεις καρπούς) και 242 (σύνθετες καλλιέργειες) συμπεριλήφθηκαν σχεδόν ολόκληρες στην συγκεκριμένη ζώνη ενώ οι περιοχές 243 (γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης) σαρώθηκαν αναλυτικά και εξονυχιστικά από την ομάδα μελέτης μέσω της εφαρμογής Google Earth από πολύ μικρό ύψος και επιλέχθηκαν εκείνες που πληρούν τα περισσότερα από τα κριτήρια που αναφέρονται στον ορισμό της ζώνης.

Οι επιλεγμένες περιοχές σε σχέση με το σύνολο των Γεωργικών περιοχών αποτυπώνονται στον παρακάτω χάρτη.

4. Ζώνη ήπιας προστασίας και ανάπτυξης

Η ζώνη ήπιας προστασίας και ανάπτυξης καταλαμβάνει έκταση 155 τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει την υπόλοιπη έκταση της Άνδρου που δεν ανήκει σε καμία από τις παραπάνω ζώνες. Η ύπαρξή της θεωρήθηκε αναγκαία λόγω του ότι η περιοχή μελέτης για τη δημιουργία Περιφερειακού Πάρκου αφορά νησί και όχι μια οποιαδήποτε ηπειρωτική περιοχή και συνεπώς έχει συγκεκριμένα όρια που της προσδίδουν τοπικά χαρακτηριστικά και την καθιστούν ξεχωριστή και μοναδική χωρική οντότητα.

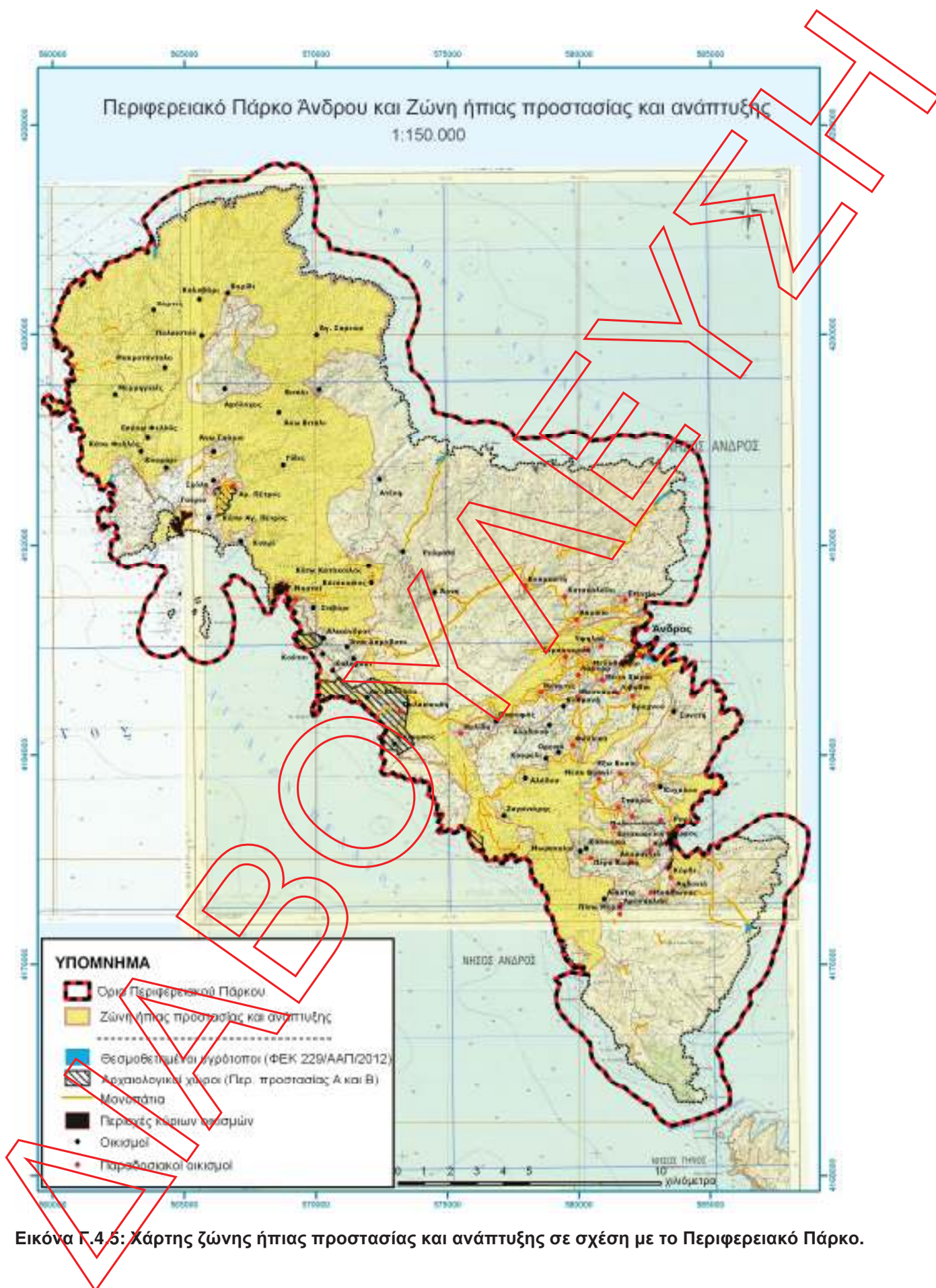
Επιπλέον, στις περιοχές αυτές παρατηρείται η ύπαρξη αρκετών μονοπατιών που ως γνωστόν αφενός συμβάλλουν στην ανάπτυξη του οικότουρισμού, και ειδικότερα του περιηγητικού τουρισμού, και αφετέρου αποτελούν ιστορικό στοιχείο των μετακινήσεων του πληθυσμού και των μεταφορών αγροτικών προϊόντων του παρελθόντος που οφείλει να προστατευθεί και να διατηρηθεί. Ταυτόχρονα, οι πεζοπορικές διαδρομές της Άνδρου συμπίπτουν, αρκετά συχνά με διαδρομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Τέλος, ενσωματώθηκαν οι περιοχές των αρχαιολογικών χώρων προστασίας Α και Β που δεν ανήκουν στις προηγούμενες ζώνες.

Στο σύνολό τους, οι περιοχές της ζώνης ήπιας προστασίας και ανάπτυξης είναι οικιστικές περιοχές, δασώδεις και λιβαδικές εκτάσεις, περιοχές μικτών χρήσεων, αρχαιολογικοί χώροι κτλ.

Ακολουθεί χάρτης που απεικονίζει τα όρια της ζώνης ήπιας προστασίας και ανάπτυξης σε σχέση με τα όρια του Περιφερειακού Πάρκου.

Σημειώνεται πως η συγκεκριμένη ζώνη δεν αλληλεπικαλύπτεται με τη ζώνη τοπίου, τη ζώνη προστασίας της φύσης και τη ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας.

Εικόνα Γ.4.5: Χάρτης ζώνης ήπιας προστασίας και ανάπτυξης σε σχέση με το Περιφερειακό Πάρκο.

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ Π.Π.

Δ.1. Στοιχειοθέτηση του δυναμικού της οικονομικής ανάπτυξης εντός του πάρκου (πρωτογενής, δευτερογενής τομέας, τουρισμός, ενεργειακά έργα, οικιστικό δυναμικό κτλ.) και αλληλεπίδραση με το πάρκο

- Ο Φορέας Διαχείρισης του Π.Π. θα παρεμβαίνει στο σχεδιασμό του χώρου, τα μέτρα προστασίας και τις δραστηριότητες διαχείρισης με βάση τις αρχές της αειφορίας για την προστασία των φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και του τοπίου.
- Θα προωθεί έργα και δραστηριότητες στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα που να είναι συμβατά με τον χαρακτήρα της περιοχής και να εισφέρουν στην βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση..
- Προτεραιότητα θα δοθεί στην αειφορική γεωργία, στην ενίσχυση της παραγωγής τοπικών προϊόντων (με το Σήμα του Π.Π.), στην ανάδειξη παραδοσιακών διατροφικών προτύπων και συνταγών, στη σύνδεση της τοπικής γεωργίας με την εστίαση και την προώθηση του αγροτικού και συμπληρωματικού τουρισμού που θα τροφοδοτεί και τις περιοχές συμβατικής τουριστικής ανάπτυξης.
- Συγκεκριμένα όσον αφορά στον τουρισμό, προτείνεται η ανάπτυξη ήπιων, εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός, ο περιηγητικός, πεζοπορικός και φυσιολατρικός τουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός (ιστιοσανίδα), ο θρησκευτικός, ο εκπαιδευτικός, ο αλιευτικός, ο ιστιοπλοϊκός και ο συνεδριακός τουρισμός. Προτείνεται η μεγαλύτερη προβολή του νησιού στις τουριστικές εκθέσεις καθώς και η αξιοποίηση των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων, όπως η παραδοσιακή κουζίνα, το ιδιαίτερο τοπίο (υγρότοποι, ρεματιές, βλάστηση, παραλίες) και ο ανεπτυγμένος πρωτογενής τομέας.
- Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ισόρροπη ενσωμάτωση νέων ενεργειακών πόρων στην τοπική οικονομία με στόχο από τη μια μεριά την αξιοποίηση του τοπικού ενεργειακού δυναμικού και από την άλλη την προστασία του τοπίου και του περιβάλλοντος. Οι αποφάσεις θα πρέπει να ληφθούν με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων και με στόχο τη συναίνεση. Ο Φορέας Διαχείρισης του Π.Π. θα πρέπει να σχεδιάσει δράσεις και έργα υποδομών που να ενισχύουν τις τοπικές μορφές οικονομίας, αλλά και την προβολή των πλεονεκτημάτων της περιοχής με διαρκή πληροφόρηση του κοινού, με κέντρα ενημέρωσης, με εκδηλώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα, με εξορμήσεις στη φύση, με πρόσκληση ειδικών ομάδων επισκεπτών (π.χ σχολεία) κ.α.

Δ.2. Εμπόδια και πιθανές συγκρούσεις από ανταγωνιστικά σχέδια, χρήσεις γης ή συμφέροντα

- ✓ Σε περίπτωση συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων σχεδίων χωρικής οργάνωσης ή των επιπέδων σχεδιασμού ο Φορέας Διαχείρισης του Π.Π. θα εισηγείται προς την εκάστοτε αρμόδια αρχή τους τρόπους εναρμόνισης.

Δ.3. Μελέτες και έργα υποδομής για την υποστήριξη του πάρκου και έργα ξένα προς αυτό

- ✓ Ο Φορέας Διαχείρισης του Π.Π. θα πρέπει να είναι σε θέση να διεξάγει όλες τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνικές μελέτες για την υποστήριξη των μέτρων ανάδειξης/προστασίας και διαχείρισης των φυσικών και ανθρωπογενών στοιχείων που περιλαμβάνονται εντός των ορίων του.
- ✓ Η εκτέλεση των έργων υποδομής μπορεί να είναι ευθύνη του κράτους, των φορέων της αυτοδιοίκησης και του φορέα του Π.Π ο οποίος θα μπορεί να σχεδιάζει ή/και να επιδιώκει την ένταξη των έργων σε χρηματοδοτικά προγράμματα και, κατά περίπτωση να τα χρηματοδοτεί ή και να τα εκτελεί. Γενικά, τα έργα θα πρέπει να είναι συμβατά ως προς τη λειτουργία και τους σκοπούς του Π.Π, πράγμα που θα πρέπει να αποτυπώνεται στις σχετικές μελέτες και αδειοδοτικές διαδικασίες, μαζί με τη διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων και την πρόβλεψη αντισταθμιστικών μέτρων ώστε να μην θίγεται η ακεραιότητα του Π.Π και το περιβαλλοντικό ισοζύγιο να παραμένει σταθερό.

Δ.4. Πόροι και έσοδα του Π.Π.

- ✓ Οι πόροι μπορεί να προέρχονται από ανταποδοτικά τέλη, από αντισταθμιστικά τέλη (στην περίπτωση των μεγάλων έργων), από έσοδα ενεργειακών έργων στην περιοχή ή/και από τη συμμετοχή σε επιχειρηματικά σχήματα. Μπορούν επίσης να προέρχονται από εθνικές ή Κοινοτικές ενισχύσεις.
- ✓ Σε κάθε περίπτωση οι πόροι θα λογίζονται ως αυτοτελείς και θα συγκεντρώνονται σε ειδικό ταμείο υπό την αποκλειστική ευθύνη του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π.
- ✓ Η διασφάλιση των πόρων θα πρέπει να αποτελεί υποχρέωση των φορέων που συμμετέχουν στο ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π.

Δ.5. Κανονιστικά και Διαχειριστικά Μέτρα

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1 Η διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. οφείλει, εντός διετίας από την ανάληψη των καθηκόντων της, να συντάξει Διαχειριστικό Σχέδιο (ΔΣ) με αναλυτική περιγραφή των προβλεπόμενων μέτρων και έργων, οικονομοτεχνική ανάλυση και υπόδειξη των τρόπων χρηματοδότησης. Το περιεχόμενο, οι προδιαγραφές, το ρυθμιστικό περιεχόμενο του ΔΣ και οι διαδικασίες εκπόνησης, διαβούλευσης και έγκρισης θα προσδιοριστούν με Απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ η οποία θα περιλαμβάνει και διαδικασία ταχύρρυθμης μερικής τροποποίησης του ΔΣ.

1.2 Στο ΔΣ ο καθοδηγητικός στόχος θα είναι η διατήρηση του τοπίου και της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η διατήρηση/βελτίωση της βιοποικιλότητας και η ελαχιστοποίηση της διάδοσης τοξικών ουσιών στην τροφική αλυσίδα.

1.3 Στο ΔΣ θα πρέπει επίσης να προβλέπονται ειδικά μέτρα, κίνητρα, έργα υποδομών κτλ. για την ενίσχυση επενδύσεων ή δράσεων αειφορικού τουρισμού, εναλλακτικού τουρισμού, φυσιολατρικού τουρισμού, διαποχιακού τουρισμού κτλ. καθώς ένας από τους βασικούς στόχους του Π.Π. είναι η ενίσχυση του ποιοτικού τουρισμού και η αύξηση των εσόδων της τοπικής οικονομίας από τον τουρισμό και τους συνδεδεμένους με αυτόν κλάδους.

1.4 Το ΔΣ θα πρέπει να θέσει ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους για την επίτευξη των παραπάνω, καθώς και δείκτες για την παρακολούθηση των επιδόσεων κατά την διαδικασία επίτευξης των στόχων.

2. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟ Π.Π.

2.1 Τα όρια του Π.Π. απεικονίζονται σε κλίμακα 1:150.000 στον χάρτη της παραγράφου Γ3 καθώς και ηλεκτρονικά σε κλίμακα 1:50.000.

2.2 Σε όλη την έκταση του Π.Π., απαγορεύεται η διάνοιξη νέων δρόμων ή η τροποποίηση της χάραξης υφιστάμενων, εκτός εάν προβλέπονται από Διαχειριστικό Σχέδιο του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π., ή από Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο, ή από Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξίας και Αειφόρου ανάπτυξης, ή από ειδική μελέτη οδοποιΐας της δασικής υπηρεσίας. Σε περίπτωση νέων αναγκών θα χρησιμοποιείται η διαδικασία ταχύρρυθμης μερικής τροποποίησης του ΔΣ. Επίσης, δεν επιτρέπεται η εκτέλεση έργων μετατροπής των παραδοσιακών οδών διασύνδεσης των περιοχών (καλντερίμια) σε οδούς εξυπηρέτησης τροχοφόρων. Οδοί που ακολουθούν υπάρχουσες χαράξεις παραδοσιακής

αγροτικής διατηρούν την γεωμετρική ιδιοτυπία – μορφολογική εμφάνιση με υποχρεωτική αποκατάσταση των ξερολιθιών που τις περιβάλλουν στις αναγκαίες διαπλατύνσεις ή νέες διανοίξεις. Δεν επιτρέπεται η ασφαλτόστρωση αγροτικών οδών χωρίς να έχει προηγηθεί μελέτη βελτίωσης των οριζοντιογραφικών χαρακτηριστικών της οδού και μελέτη Περιβαλλοντικών επιπτώσεων και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Για την προστασία του τοπίου, το πλάτος της οδού μπορεί να είναι μεταβλητό δημιουργώντας τμήματα παράλληλης κίνησης οχημάτων τα οποία όμως πρέπει να είναι ορατά μεταξύ τους.

2.3 Η λειτουργία των υφισταμένων εμπορικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων επιτρέπεται σε όλη την έκταση του Π.Π. Η αλλαγή του αντικειμένου ή η χωρική τους μετατόπιση επιτρέπεται με βάση τις ισχύουσες διαδικασίες υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει σύμφωνη γνώμη της διοίκησης του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. για τη συμβατότητα των δραστηριοτήτων αυτών με το χαρακτήρα του Π.Π. ή θα είναι συμβατή με ρυθμίσεις του ΔΣ.

2.4 Η διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. μπορεί να προτείνει ειδικούς όρους στην κυκλοφορία και τη στάθευση των οχημάτων και λοιπών μηχανοκίνητων μέσων, με βάση σχετικές προβλέψεις του ΔΣ. Μεσοπρόθεσμα, σε όλη την έκταση του Π.Π θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη δημιουργία ήπιων συνθηκών κυκλοφορίας και την υποστήριξη της πεζοπορίας και των μετακινήσεων με ποδήλατα. Τέλος, η διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. θα πρέπει να σχεδιάσει τη μετάβαση στην αειφορική κινητικότητα.

2.5 Απαγορεύεται σε όλη την έκταση του Π.Π. η κοπή δασικών ειδών της αυτόχθονης χλωρίδας (μη καλλιεργημένα είδη) εκτός και αν αυτό προβλέπεται από Διαχειριστική Μελέτη του αρμόδιου δασαρχείου, καθώς και η εισαγωγή ξενικών ειδών στις δασικές περιοχές.

2.6 Μετά την έγκριση του ΔΣ σε όλη την έκταση του Π.Π. η ελεύθερη κτηνοτροφία θα επιτρέπεται μόνο στις ζώνες βόσκησης που θα προσδιοριστούν από το ΔΣ.

2.7 Με την επιφύλαξη της περίπτωσης 2.7 (λατομικές δραστηριότητες βλ. επόμενο άρθρο) και της παραγράφου 3 (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), στο Π.Π. επιτρέπεται μόνο η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική. Οι επιτρεπόμενες ήπιες δραστηριότητες θα προσδιοριστούν λεπτομερώς από το ΔΣ.

2.8 Μέσα στο Π.Π. είναι δυνατόν να επιτρέπονται λατομικές και μεταλλευτικές δραστηριότητες, εφόσον συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική οικονομία και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών.

2.9 Για κάθε έργο ή δραστηριότητα για τα οποία απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με τις εκάστοτε κείμενες διατάξεις, θα εκπονείται και Ειδική Μελέτη Ένταξης

στο Τοπίο (EMET) που θα ενσωματώνεται ως αυτοτελές τμήμα στη ΜΠΕ ή στο Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ (ανάλογα με την περίπτωση). Για τα έργα που υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις θα υποβάλλεται αυτοτελώς η Ειδική Μελέτη Ενταξης στο Τοπίο. Το ΔΣ μπορεί να απαλλάσει από την υποχρέωση ΕΜΕΤ έργα τα οποία προβλέπονται συγκεκριμένα από αυτό. Το περιεχόμενο, οι προδιαγραφές, το ρυθμιστικό περιεχόμενο, και οι διαδικασίες εκπόνησης, διαβούλευσης και έγκρισης των ΕΜΕΤ θα προσδιοριστούν με Απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ.

2.10 Κάθε κτίριο που κατασκευάζεται σε περιοχές εκτός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών, θα καταβάλλει Ειδικό Αντισταθμιστικό Τέλος ύψους 2% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου το οποίο θα αποτελεί έσοδο του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. Η διαδικασία και τα υπόλοιπα απαιτούμενα στοιχεία για την εφαρμογή του Ειδικού Αντισταθμιστικού Τέλους θα προσδιοριστούν με ΚΥΑ των Υπουργών ΠΕΚΑ και Οικονομικών.

2.11 Η επέκταση των ορίων οικισμών ή σχεδίων πόλεων εντός του Π.Π. επιτρέπεται εκτός των Ζωνών Τοπίου και των Αγροτικών Ζωνών Υψηλής Φυσικής Αξίας, με βάση τις διαδικασίες που προβλέπονται από την πολεοδομική νομοθεσία. Σε περίπτωση τέτοιας επέκτασης, αυτή χαρακτηρίζεται και ως περιοχή οικοανάπτυξης σύμφωνα με την παρ. 4.3 του παρόντος.

2.12 Στις δράσεις πολύ υψηλής προτεραιότητας του Π.Π. περιλαμβάνεται η οριοθέτηση όσων οικισμών δεν έχουν σήμερα εγκεκριμένα όρια.

3. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

3.1 Η προβλεπόμενη στο Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ (Παράρτημα ΙΙ, Ε) ελάχιστη απόσταση από τους «κύριους οδικούς άξονες και το οδικό δίκτυο αρμοδιότητας των ΟΤΑ», εντός του Π.Π. μετράται από τους δρόμους που θα προσδιορίσει επί τούτου το Διαχειριστικό Σχέδιο.

3.2 Αιολικές εγκαταστάσεις εντός του Π.Π. που δημιουργούν πρόσθετες μόνιμες οδοποιίες πρέπει να αποφεύγονται, και θα επιτρέπονται μόνο μετά από ειδική έγκριση του φορέα του Π.Π. που θα χορηγείται μόνο αν οι επιπτώσεις στο τοπίο είναι αποδεκτές, με βάση την Ειδική Μελέτη Ενταξης στο Τοπίο (EMET) που προβλέπεται στην παράγραφο 2.8 του παρόντος. Στην περίπτωση όπου η διάνοιξη νέων δρόμων κριθεί απαραίτητη για την μεταφορά εξοπλισμού, θα εκπονείται και Ειδική Μελέτη Αποκατάστασης Τοπίου που θα περιλαμβάνεται στην ΜΠΕ του έργου.

3.3 Όλες οι επενδύσεις ΑΠΕ εντός του Π.Π. οφείλουν να αποδίδουν ποσοστό 2% των ακαθαρσιών εσόδων τους στο Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. (επιπλέον των όσων

προβλέπει ο νόμος 3851 (ΦΕΚ 85Α / 4.6.2010).

3.5 Σε όλες τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ οι προβλεπόμενες νέες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να είναι υπόγειες σε όλη την έκταση του Π.Π.

4. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

4.1. Όπως προαναφέρθηκε, το Π.Π. περιλαμβάνει τις εξής επιμέρους ειδικές ζώνες:

- **Ζώνη Τοπίου**
- **Ζώνη Αγροτικής γης υψηλής φυσικής αξίας**
- **Ζώνη Προστασίας της Φύσης**
- **Ζώνη Ηπιας Προστασίας και Ανάπτυξης**

Τα όρια της κάθε επιμέρους ειδικής ζώνης του Π.Π. σε σχέση με τα όρια του Π.Π. απεικονίζονται σε κλίμακα 1:150.000 στους χάρτες της παραγράφου Γ4 καθώς και ηλεκτρονικά σε κλίμακα 1:50.000. .

4.2. Οι ειδικές ζώνες μπορούν να επικαλύπτονται με περιοχές εντός του Π.Π. που έχουν ειδικό καθεστώς, όπως όρια οικισμών, αρχαιολογικοί χώροι, δάση και δασικές περιοχές, περιοχές του δικτύου Natura 2000 και άλλες περιοχές προστασίας του ν.3937/2011. Στην περίπτωση τέτοιων επικαλύψεων, ισχύουν αθροιστικά οι όροι και περιορισμοί που απορρέουν από τα εν λόγω ειδικά καθεστώτα και οι όροι και περιορισμοί που προβλέπονται από το Π.Π. και το ΔΣ.

4.3. Το ΔΣ μπορεί να τροποποιήσει τα όρια των ειδικών ζωνών του Π.Π., καθώς και να προσθέσει και ειδικές ζώνες άλλων κατηγοριών από αυτές που αναφέρονται στην παρ. α πιο πάνω.

4.4. Οι περιοχές με οικιστικό χαρακτήρα (εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών) μέσα στο Περιφερειακό Πάρκο λειτουργούν ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτέων αντικειμένων (περιοχές οικοανάπτυξης). Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων. Εγκεκριμένα ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ και Πολεοδομικές Μελέτες πρέπει να τροποποιηθούν προσαρμοζόμενα στα προαναφερόμενα, καθώς και στις λοιπές προβλέψεις του παρόντος καθώς και του ΔΣ.

5. ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΖΩΝΗ

5.1 Ζώνη τοπίου

Στη ζώνη του Περιφερειακού Πάρκου (Π.Π.) που χαρακτηρίζεται ως περιοχή προστασίας του τοπίου αποκλείεται κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή τους. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας.

Σημειώνεται πως στην συγκεκριμένη ζώνη υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με τη ζώνη προστασίας της φύσης και την αγροτική ζώνη υψηλής φυσικής αξίας και συνεπώς, οι περιοχές αυτές υπόκεινται στα αθροιστικά μέτρα των επιμέρους ζωνών.

5.2 Ζώνη Προστασίας της Φύσης

Στις περιοχές της ζώνης προστασίας της φύσης ισχύουν οι εξής περιορισμοί:

α) Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαίτερως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (L 10).

β) Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 13727/724/2003 (ΦΕΚ 1087 Β').

γ) Απαγορεύεται η αλεία με δίχτυα τράτας, δράγες, πεζότρατες ή παρόμοια δίχτυα και με στατικά δίχτυα πάνω από κοραλλιογενή ενδιαιτήματα και ασβεστοφυκικούς βυθούς.

δ) Απαγορεύεται η εγκατάσταση και λειτουργία ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας.

ε) Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.

στ) Στις περιοχές που βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εκτός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και εμπίπτουν σε ΕΖΔ ή ΖΕΠ., το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης των γηπέδων ορίζεται σε 10.000 τ.μ., εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά, όπως

ισχύει της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. της 24-31.5.1985 (ΦΕΚ 270 Δ'). Κατ' εξαίρεση, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση, γήπεδα έκτασης τουλάχιστον 4.000 τ.μ., τα οποία, κατά τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.

ζ) Το πιο πάνω καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων δεν ισχύει για την ανόρυξη φρεάτων, την κατασκευή αντλητικών εγκαταστάσεων, μικρών γεωργικών αποθηκών και υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συνοδών έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

η) Ειδικότερες υφιστάμενες διατάξεις ρύθμισης του χώρου, οι οποίες προβλέπουν μεγαλύτερα όρια αρτιότητας ή περιορίζουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, διατηρούνται σε ισχύ.

θ) Μέχρι το λεπτομερή καθορισμό των ορίων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, αιτήματα για την έκδοση οικοδομικής αδείας σε γήπεδα κείμενα σε ζώνη πλάτους διακοσίων (200) μ. εκατέρωθεν των ορίων των περιοχών αυτών, όπως τα όριά τους αποτυπώνονται στους χάρτες κλίμακας 1:100.000 της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εξετάζονται μετά από αυτοψία για την ακριβή θέση του γηπέδου. Η αυτοψία διενεργείται από τη Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία υπολογίζει γραφικά τις συντεταγμένες, ή από τον οικείο Φορέα Διαχείρισης, εφόσον έχει συσταθεί. Εφόσον το γήπεδο εμπίπτει σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000 αντίγραφο της έκθεσης αυτοψίας αποστέλλεται με μέριμνα του διενεργήσαντος στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

ι) Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες υπόκεινται σε περιορισμούς, οι οποίοι υποχρεωτικά περιλαμβάνουν τα ήδη οριζόμενα στον κανονισμό 146/2010 (L 47) περί καθεστώτος της πολλαπλής συμμόρφωσης. Στις περιπτώσεις όπου κρίνεται αναγκαίο, εφαρμόζονται συμπληρωματικές κατά περίπτωση διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα ίδια ισχύουν και για τις δραστηριότητες του αλιευτικού τομέα και όπου κρίνεται αναγκαίο εφαρμόζονται συμπληρωματικές διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

κ) Στις ΕΖΔ και τις ΖΕΠ, εκτός οικοτόπων προτεραιότητας και ενδιαιτημάτων των ειδών προτεραιότητας, επιτρέπεται, κατά περίπτωση, η χωροθέτηση έργων και η έγκριση σχεδίων, των οποίων οι επιπτώσεις έχουν εκτιμηθεί ως πολύ σημαντικές στην αντίστοιχη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μόνο εάν, στη βάση επαρκούς τεκμηρίωσης, αξιολογηθούν ως επιτακτικού δημόσιου οικονομικού ή κοινωνικού συμφέροντος, δεν υπάρχει εναλλακτική λύση και έχουν προβλεφθεί ικανά για την περίπτωση αντισταθμιστικά μέτρα, ώστε να διασφαλισθεί η συνολική συνοχή της περιοχής Natura

2000. Μέσα σε δύο μήνες από την έγκριση των έργων και σχεδίων αυτών, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αναμενόμενες επιπτώσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν.

ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΖΕΠ (SPA)

- α) Απαιτείται εκπόνηση Ειδικής Ορνιθολογικής Μελέτης για τα έργα των κατηγοριών Α1,Α2,Β3 στην διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
 - β) Με ευθύνη της διοίκησης του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π απαιτείται συστηματική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ειδικών ομάδων χρηστών της περιοχής.
 - γ) Με ευθύνη της διοίκησης του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π απαιτείται συστηματικός έλεγχος της επισκεψιμότητας των νησίδων αναπαραγωγής των ειδών χαρακτηρισμού.
 - δ) Με ευθύνη της διοίκησης του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π ασκείται συστηματικός έλεγχος της λαθραλιείας και γίνεται προστασία των ιχθυοαποθεμάτων στις περιοχές τροφοδοσίας των θαλάσσιων ειδών χαρακτηρισμού και ενδεχομένως (μελλοντικά) χαρακτηρισμός των βασικών πεδίων διατροφής ως αλιευτικών καταφυγίων.
 - ε) Το κυνήγι των μη προστατευόμενων ειδών και υπό τις επιφυλάξεις των σχετικών νόμων και εγκυκλίων των αρμόδιων αρχών, επιτρέπεται μόνο για τους μόνιμους κατοίκους Άνδρου εφόσον είναι εφοδιασμένοι με τη σχετική άδεια.
- Σημειώνεται πως στην συγκεκριμένη ζώνη υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με τη ζώνη τοπίου και την αγροτική ζώνη υψηλής φυσικής αξίας και συνεπώς, οι περιοχές αυτές υπόκεινται στα αθροιστικά μέτρα των επιμέρους ζωνών.

5.3 Ζώνη Αγροτικής γης Υψηλής Φυσικής Αξίας

Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας εντός του περιφερειακού πάρκου, ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαλλιέργητες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης.

Στη ζώνη αυτή επιτρέπεται η συνέχιση των υφισταμένων αγροτικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, οι οποίες όμως θα πρέπει να αποκτήσουν σταδιακά τα χαρακτηριστικά της Αειφόρου Αγροτικής Ανάπτυξης*. Η διεύθυνση του Φορέα Διαχείρισης του Π.Π. οφείλει να υποστηρίξει αυτή τη μετάβαση με εκπαίδευση, τεχνογνωσία και κίνητρα.

Ουσιώδεις μεταβολές στις υφιστάμενες πρακτικές, αλλαγή των καλλιεργειών και αλλαγές χρήσεων γης επιτρέπονται μόνο μετά από άδεια της διεύθυνσης του Φορέα Διαχείρισης

του Π.Π. και με τους όρους που θέτει το εκάστοτε διαχειριστικό σχέδιο του Π.Π.

Σημειώνεται πως στην συγκεκριμένη ζώνη υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με τη ζώνη τοπίου και τη ζώνη προστασίας της φύσης και συνεπώς, οι περιοχές αυτές υπόκεινται στα αθροιστικά μέτρα των επιμέρους ζωνών

5.4 Ζώνη ήπιας προστασίας και ανάπτυξης

Στις περιοχές αυτές δεν υπάρχουν ειδικοί όροι και περιορισμοί και ισχύουν οι γενικές διατάξεις.

Σημειώνεται πως η συγκεκριμένη ζώνη δεν αλληλεπικαλύπτεται με τη ζώνη τοπίου, τη ζώνη προστασίας της φύσης και τη ζώνη αγροτικής γης υψηλής φυσικής.

ΣΤ. ΠΗΓΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ 87/Α/2010
- Απόφαση π. Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 45892/11-8-10 «Πρωτοβάθμιοι και Δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης της Χώρας με το Ν. 3852/10», ΦΕΚ 1292/Β/11-8-10
- ΠΔ «Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), κατωτάτου ορίου κατάμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχή του Δήμου Άνδρου της Νήσου Άνδρου και στις νησίδες Γαυριονήσια (Ν. Κυκλάδων).», ΦΕΚ 291 Α', 4.11.2011
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό, ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Νοτίου Αιγαίου, ΥΠΕΧΩΔΕ, 2003
- ΠΔ «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012)
- Ν. 3937/2011
- Πρόγραμμα LIFE10NAT/GR/000637& GR42200028. ANDROSSPA – MANAGEMENT OF THE SPA SITE OF ANDROS ISLAND, FAVOURABLE CONSERVATION STATUS FOR ITS PRIORITY SPECIES. ΙΟΥΛΙΟΣ 2012
- Δημαλέξης Τ. & Καστρίτης Θ. (2009). Σχέδιο δράσης για τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας «GR4220028 Άνδρος: Κεντρικό και νότιο τμήμα, γύρω νησίδες και παράκτια θαλάσσια ζώνη». Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας. ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα.
- Ιγκόρ Τσεκόλεφ: ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΙΣΧΥΟΣ 15MW ΣΤΗ ΘΕΣΗ 'ΦΡΑΓΚΑΚΙ' ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΔΡΟΥ, ΕΙΔΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ, 2010-11
- Κώστας Κομνηνός, Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου: Αξιολόγηση οδικού δικτύου Άνδρου, 2013
- ΕΛΚΕΘΕ: TECHNICAL REPORT FOR THE PREPARATION STAGE OF ACTION

PLAN FOR MARINE STRATEGIES IN GREECE, FOR THE IMPLEMENTATION OF MARINE STRATEGY FRAMEWORK DIRECTIVE 2008/56/EC, SEPTEMBER 2012

- Ίσαρης Γιάννης, Γερακάρης Βασίλης: συμβολή στη χαρτογράφηση θαλασσίων οικοτόπων των όρμων Κορθίου και χώρας Άνδρου. Greenpeace 2008
- Δήμος Κορθίου-ΕΤΒΑ Α.Ε: Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη περιοχής Διποταμάτων Άνδρου, 2000
- Αμαλία Ταμουραντζή: Ανάλυση του οικιστικού δικτύου της νήσου Άνδρου Διαφοροποιήσεις - Μετασχηματισμοί - Προοπτικές. Διπλωματική Εργασία, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Γεωπληροφορική», Αθήνα 2008
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. (2007) : Μελέτη καθορισμού θαλασσίων και χερσαίων διαδρομών για την ανάπτυξη ειδικών μορφών του τουρισμού, Τοπικό πρόγραμμα LEADER Κυκλάδων
- ΕΛΣΤΑΤ (απογραφές πληθυσμού-απασχόλησης 1991, 2001, 2011)
- ΕΣΥΕ Απογραφή Γεωργίας- Κτηνοτροφίας 1999-2000,
- Διαχειριστικό Σχέδιο της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Άνδρου, Α' φάση, Δήμος Άνδρου-Ορνιθολογική-ΝCC, 2012
- ΡΑΕ, www.rae.gr (στοιχεία για τις επενδύσεις ΑΠΕ)
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. και Σύνδεσμος Δήμων Άνδρου, Αειφορική, Ανάπτυξη νήσου Άνδρου, Επικαιροποίηση Β' Φάσης,, 2005.
- Αναστασίου Τ., Οδοιπορικό στην Άνδρο: Πολιτιστικός και Περιηγητικός Οδηγός, εκδ.
- Πεζοπορικές διαδρομές - μονοπάτια, από το χάρτη Άνδρος, κλίμακα 1:50.000 συντάκτης του χάρτη: Πηνελόπη Μασσούκα, εκδόσεις Ανάβαση, Αθήνα 2007
- Πολιτιστική εταιρία Αρχιπέλαγος, Ερμούπολη Σύρου, 2004 Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.), Υδρολογική Μελέτη Άνδρου
- Πρόγραμμα CORINE 2000 (στοιχεία κάλυψης του εδάφους)
- Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου (2009) Στρατηγική Μελέτη για την Εξοικονόμηση Ενέργειας, την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και τη Μείωση των Εκπομπών στα νησιά του Αιγαίου
- Διαρκής κατάλογος των κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Διεύθυνσης Εθνικού Αρχείου Μνημείων του Υπ. Πολιτισμού και Τουρισμού, <http://listedmonuments.culture.gr/>
- Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου-Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας: Ρυθμιστικό Σχέδιο για τον προσδιορισμό των βέλτιστων χωρικών κατανομών και συγκεντρώσεων αιολικών πάρκων και την προστασία του τοπίου σε νησιά του Αιγαίου, Πράσινο Ταμείο, 2012,

- Μαρία Μπακάλη: Έρευνα για την αειφόρο ανάπτυξη στην Άνδρο. Δίκτυο Αειφόρων Νήσων Αιγαίου ΔΑΦΝΗ, 2006
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία – Bird Life International. Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας, 2009
- ΔΕΣΜΗΕ 2002 Στρατηγικός Προσδιορισμός Εργων Σύνδεσης Νέων Αιολικών Πάρκων, Αθήνα
- ΔΕΣΜΗΕ 2003 Προβλέψεις ζήτησης Ενέργειας και Ισχύος και δυνατότητα κάλυψης της ζήτησης στο Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΔΣΜ)-Περίοδος 2002-2007, Αθήνα
- ΔΕΣΜΗΕ 2004 Μελέτη Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2005-2009, Αθήνα
- ΕΠΙΣΕΥ-ΕΜΠ 2006 Στρατηγική μελέτη διασύνδεσης αυτόνομων νησιώτικων συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας. Τελική Μελέτη. Αθήνα, 2006
- ΚΑΠΕ 2001, Ηλεκτρονικός Ατλας για τα "Τεχνικά και Οικονομικά Εκμεταλλεύσιμο Δυναμικό της Αιολικής Ενέργειας", [WWW.kape.gr](http://www.kape.gr).
- ΚΑΠΕ-ΡΑΕ 2005 Αδειοδοτική Διαδικασία για Ενεργειακές Επενδύσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), Αθήνα
- ΡΑΕ 2007 Ηλεκτρικές διασυνδέσεις νησιών με το διασυνδεδεμένο σύστημα της ηπειρωτικής χώρας. Αθήνα
- ΡΑΕ 2009 Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας μη διασυνδεδεμένων νησιών για την ανάπτυξη αιολικών σταθμών με την εφαρμογή του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις ΑΠΕ. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού, Βόλος
- Καλούστ Παραγκαμιάν: άρθρο «νησιώτικοί υγρότοποι: τι κι αν είναι μικροί, είναι πολλοί και πολύτιμοι», Οικοτριβές (<http://oikotrives.wordpress.com>), 2013

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι : Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι – Μνημεία

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (Αρμόδια Εφορεία προστασίας ΚΑ' ΕΠΚΑ)

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
1	Αρχαιολογικός χώρος λόφου "Βριοκάστρου" Άνδρου (προϊστορικός οικισμός)			Ακροπόλεις, Αμυντικά Συγκροτήματα, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 619/Β/23-7-1997, ΦΕΚ 1256/Β/18-10-2000
2	Ελληνιστικός πύργος Τοκέλι στο Γαύριο Άνδρου			Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΦΕΚ 434/Β/9-6-1994
3	Ελληνιστικός πύργος Τσουκάς Γαυρίου Άνδρου			Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΦΕΚ 434/Β/9-6-1994
4	Αρχαιολογικός χώρος περιοχής Σταυροπέδας - Αγίου Γεωργίου Παντουκιών Άνδρου			Αρχαιολογικές Θέσεις	ΦΕΚ 43/Β/28-1-1998
5	Αρχαιολογικός χώρος Φελλού Άνδρου			Αρχαιολογικές Θέσεις	ΦΕΚ 1022/Β/12-12-1995
6	Αρχαιολογικός χώρος ακρωτηρίου του Στρόφιλα Άνδρου (ίχνη πρωτοκυκλαδικής εγκατάστασης)		Στρόφιλα	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 434/Β/9-6-1994
7	Αρχαιολογικός χώρος χερσονήσου Ζαγοράς στην Άνδρο (ερείπια κτιρίων αρχαίου οικισμού), (και καθορισμός ζώνης Α' αδόμητης	Ζαγανιάρης	Σκινιά, Φώκια, Αποθήκες, Μελαγόνες	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 305/Β/31-5-1983, ΦΕΚ 32/Β/1998

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	απολύτου προστασίας)				
8	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Πλάκα" Καππαριάς Άνδρου		"Πλάκα"	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 594/Β/16-7-1997
9	Αρχαιολογικός χώρος λόφου "Υψηλή" (και ζώνη προστασίας)			Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 290/Β/30-5-1983
10	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Μικρογιάλι" Βιταλίου Άνδρου		"Μικρογιάλι"	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 594/Β/16-7-1997
11	Αρχαιολογικός χώρος ακρωτηρίου Στρογγυλό Άνδρου (αρχαίο λατομείο)			Εγκαταστάσεις Εξόρυξης, Αρχαιολογικές Θέσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής	ΦΕΚ 32/Β/23-1-1998
12	Αρχαιολογικός χώρος Τροχαλιάς Α' Άνδρου (αρχαίο λατομείο λίθου)		Τροχαλιάς	Εγκαταστάσεις Εξόρυξης, Αρχαιολογικές Θέσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής	ΦΕΚ 434/Β/9-6-1994
13	Αρχαιολογικός χώρος Τροχαλιάς Β' Άνδρου (αρχαίο λατομείο λίθου)		Τροχαλιάς	Εγκαταστάσεις Εξόρυξης, Αρχαιολογικές Θέσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής	ΦΕΚ 434/Β/9-6-1994
14	Αρχαιολογικός χώρος Παλαιόπολης (τ.Παλαιόπολις) Άνδρου. Καθορισμός ζωνών προστασίας Α και Β	Παλαιόπολη (τ.Παλαιόπολις)		Ιστορικοί Τόποι, Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 399/Β/5-6-1972, ΦΕΚ 619/Β/23-7-1997, ΦΕΚ 74/Β/4-2-1998

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
15	Αρχαιολογικός χώρος Αγίου Πέτρου (ελληνιστικός πύργος, αρχαία μεταλλεία και νεκροταφεία). Καθορισμός Ζωνών προστασίας Α και Β	Άγιος Πέτρος		Νεκρικοί Χώροι και Μνημεία, Εγκαταστάσεις Εξόρυξης, Αρχαιολογικές Θέσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής	ΦΕΚ 1027/Β/18-12-1991, ΦΕΚ 242/Β/18-4-1992, ΦΕΚ 990/Β/30-11-1995, ΦΕΚ 935/Β/10-10-1996, ΦΕΚ 926/Β/21-10-1997

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (Αρμόδια Εφορεία προστασίας 2η ΕΒΑ)

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
1	Βενετικό κάστρο στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Αμυντικά Συγκροτήματα, Κάστρα / Φρούρια	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
2	Ύψωμα του βενετικού Κάστρου της Φανερωμένης ή Κάστρου της Γριάς στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Αμυντικά Συγκροτήματα, Κάστρα / Φρούρια	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
3	Πύργος Καίρη Κανιά στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
4	Πύργος Καίρη Παρόδου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
5	Πύργος στον Καρώνα Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
6	Πύργος Μπιστή - Μουβελά στο Απατούρια Στενιών Άνδρου	Στενιάί	Απατούρια	Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 207/Β/9-4-1981

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
7	Πύργος Δαπόντε (ερείπωμένος) στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
8	Πύργος του Μακροταντάλου στη Σιδόντα Μακροταντάλου Άνδρου		Σιδόντα	Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
9	Πύργος Γιαννούλη στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 642/Β/9-11-1983
10	Πύργος Καμπάνη-Κολίνου (νυν οικία Υδραίου) στα Αηδόνια Άνδρου, ιδ. Υδραίου	Αηδόνια		Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι, Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
11	Οικία όπου εγεννήθη ο Θεόφιλος Καΐρης στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 95/Β/9-7-1947
12	Οικία ιδιοκτησίας Αικ. Καλούδη στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά	βορείως του Ι. Ν. Ταξιάρχη Μεσαριάς	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 1204/Β/31-12-1997
13	Κτιριακό συγκρότημα Σχολής Αγίας Τριάδος στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Αστικά Κτίρια, Ιεροί, Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
14	Φραγκοεπισκοπή (ερείπια) στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Αστικά Κτίρια, Κέντρα Διοίκησης, Εκκλησιαστική Διοίκηση	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
15	Καΐρειον Ορφανοτροφείον στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας	ΦΕΚ 232/Α/18-6-1938
16	Παλαιό Δημοτικό Σχολείο Αποικίων Άνδρου	Αποίκια		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας	ΦΕΚ 355/Β/13-6-1990, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
17	Γέφυρα στο Βαρίδι Βουρκωτής Άνδρου			Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
18	Παλαιά γέφυρα στο Αλαδινό	Αλαδινόν		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	Άνδρου				
19	Γέφυρα στα Λουριά Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
20	Γέφυρα με καμάρα στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
21	Γέφυρα Βουρκωτής Άνδρου	Βουρκωτή		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
22	Παλαιά γέφυρα (α') στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
23	Παλαιά γέφυρα (β') στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
24	Γεφύρι του "Λέοντος" στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Γέφυρες	ΦΕΚ 132/Β/27-3-1986
25	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης (ερείπια) στη Βόρη Βουρκωτής Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
26	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στο Μέσα Χωριό Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
27	Ι. Ναός Αγίας Θέκλας στη Ραούσα Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
28	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στου Μπρούτου Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
29	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στου Νερολάδη Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
30	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Βόρη Βουρκωτής Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
31	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον ποταμό Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
32	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στους Μπρούτου Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
33	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Βόρρη Βουρκωτής Άνδρου (μετόχιον μονής Αγίου Νικολάου) Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
34	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στους Μπρούτου Μεσαριάς Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
35	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας (ερείπιο) στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
36	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στους Μπιζιγρή στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
37	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνα στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
38	Ι. Ναός Αγίου Νικήτα στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
39	Ι. Ναός Αγίου Χαλαλμπους στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
40	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής (Πετραλώνι) στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
41	Ι. Ναός Παναγίας στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
42	Ι. Ναός Παναγίας Χρυσοπηγής στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
43	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Ατσιγκανοχώρι Λαμύρων Άνδρου		Ατσιγκανοχώρι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
44	Ι. Ναός Γενnéσεως του Χριστού στο Ατσιγκανοχώρι Λαμύρων Άνδρου		Ατσιγκανοχώρι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
45	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Δεμοσά Μεσαριάς Άνδρου		Δεμοσά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
46	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στις Σκάφες Μεσαριάς Άνδρου		Δεμοσά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
47	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Μεσαριάς Άνδρου		Κοντά στη Βουργάρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
48	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στην Πίσω Λάμυρα Άνδρου		Πίσω Λάμυρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
49	Ι. Ναός Θεολόγου στην Πίσω Λάμυρα Άνδρου		Πίσω Λάμυρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
50	Ι. Ναός Αγίας Ζώνης στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
51	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
52	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
53	Ι. Ναός Αγίου Ευσταθίου στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
54	Ι. Ναός Παναγίας Βλαγέρνας στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
55	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Βακόνι Αλαδινού Άνδρου	Αλαδινόν	Βακόνι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
56	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στην Πατρίτσα Αλαδινού Άνδρου	Αλαδινόν	Πατρίτσα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
57	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στην Πατρίτσα Αλαδινού Άνδρου	Αλαδινόν	Πατρίτσα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
58	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
59	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
60	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
61	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στους Καμπανάκη Αλάδου Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
62	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
63	Ι. Ναός Θεολόγου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
64	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
65	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
66	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
67	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδον	Κάτω Αλάδον	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
68	Ι. Ναός Αγίου Φανουρίου στο Αλάδο Άνδρου	Αλάδων	Κάτω Αλάδων	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
69	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
70	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στην Άβυσσο Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
71	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στη Φυρόη Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
72	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
73	Ι. Ναός Αγίας Θαλασσινής στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
74	Ι. Ναός Αγίας Όλγας στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
75	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στου Παρόδου Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
76	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στην Άβυσσο Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
77	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
78	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα των Λατίγων στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
79	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου (Τρεις Εκκλησιές) στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Όνομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
80	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
81	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Νιμπορειό Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
82	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Νιμπορειό Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
83	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στους Ροϊδη στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
84	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου (Τρεις Εκκλησίες) στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
85	Ι. Ναός Αγίου Ερμούλου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
86	Ι. Ναός Αγίου Ευσταθίου στα Λουριά Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
87	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Δικωρώνια Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
88	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στους Γουλανδρή στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
89	Ι. Ναός Αγίου Λεωνίδα στα Λουριά Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
90	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Νιμπορειό Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
91	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Παραπόρτι Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
92	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στα Λουριά Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
93	Ι. Ναός Αγίου Χαράλάμπους στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
94	Ι. Ναός Θεοσκέπαστης στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
95	Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
96	Ι. Ναός Μεγάλου Ταξιάρχη στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
97	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στο Παραπόρτι Χώρας Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
98	Παλατιανή στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 415/Β/19-11-1962, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
99	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος	Παλιό νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
100	Ι. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936
101	Ι. Ναός Παναγίας στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936
102	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
103	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας του Καρυσπινού (ερείπιο) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
104	Ι. Ναός Αγίας Τσουράς στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
105	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
106	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου Σάριζα στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
107	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
108	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
109	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Σάριζα στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
110	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
111	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
112	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
113	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στο Τρικόλι Αποικίων Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
114	Ι. Ναός Εισοδείου του Σταματέλου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
115	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής (Εκκλησιάκι) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
116	Ι. Ναός Κατασυντήσης (Κοιμήσεως) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
117	Ι. Ναός Καταφυώτισσας ή Σπηλιώτισσας στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
118	Ι. Ναός Μικροπαναγιάς (ερείπιο) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
119	Ι. Ναός Μυρτιδιώτισσας (ερείπιο) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
120	Ι. Ναός Παναγιάς Σάριζας (Γεννέσεως) στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
121	Ι. Ναός Σταυρού στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
122	Ι. Ναός Ταξιάρχης στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
123	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
124	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
125	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
126	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
127	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
128	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
129	Ι. Ναός Αγίου Ισιδώρου στη Βόρρη Βουρκωτής Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
130	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
131	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
132	Ι. Ναός Παναγίας στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
133	Ι. Ναός Σταυρού στη Βουρκωτή Άνδρου	Βουρκωτή		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
134	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στον Βραχνό Άνδρου	Βραχνός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
135	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Βραχνό Άνδρου	Βραχνός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
136	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στον Βραχνό Άνδρου	Βραχνός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
137	Ι. Ναός Αγίου Φωκά στον Βραχνό Άνδρου	Βραχνός	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
138	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στο Ζαγανιάρη Άνδρου	Ζαγανιάρης		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
139	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στο Ζαγανιάρη Άνδρου	Ζαγανιάρης		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
140	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Ζαγανιάρι Άνδρου	Ζαγανιάρης		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
141	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στο Ζαγανιάρι Άνδρου	Ζαγανιάρης		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
142	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Πηγαδάκια Ζαγανιάρου Άνδρου	Ζαγανιάρης	Πηγαδάκια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
143	Ι. Ναός Παναγίας στους Κατακαλαίους Άνδρου	Κατακαλαίοι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
144	Ι. Ναός Αγίας Ζώνης στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
145	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
146	Ι. Ναός Αγίας Τσουράς στο Μύλο στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
147	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Φλεάρι Κουρελίου Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
148	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
149	Ι. Ναός Αγίου Σάββα στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
150	Ι. Ναός Παναγίας της Ποταμίσιας στο Κουρέλι Άνδρου	Κουρέλιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
151	Ι. Ναός Κοιμήσεως στην Καλογριά Κουρελίου Άνδρου	Κουρέλιον	Καλογριά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
152	Ι. Ναός Αγίας Άννας στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
153	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
154	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας και Αγίας Άννας στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
155	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
156	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
157	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
158	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου (άνω) στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
159	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου (κάτω) στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
160	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
161	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
162	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Καβαλλούρη Λαμύρων Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
163	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Κονδυλή Λαμύρων Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
164	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Αλαμάνου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
165	Ι. Ναός Αναλήψεως στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
166	Ι. Ναός Θεολόγου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
167	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
168	Ι. Ναός Σταυρού στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
169	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
170	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στα Μάρμαρα Λαμύρων Άνδρου	Λάμυρα	Μάρμαρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
171	Ι. Ναός Αγίας Άννας στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
172	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
173	Ι. Ναός Αγίας Θέκλας στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
174	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
175	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
176	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
177	Ι. Ναός Αγίου Ματθαίου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
178	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
179	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
180	Ι. Ναός Θεολόγου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
181	Ι. Ναός Παναγίας στη Σκάφη στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
182	Ι. Ναός Παναγίας του Μεζανέτου στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
183	Ι. Ναός Σταυρού στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
184	Ι. Ναός Σωτήρα στο Μανιτάρι στα Λιβάδια Άνδρου	Λιβάδια	Μανιτάρι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
185	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
186	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
187	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
188	Ι. Ναός Αγίου Μοδέστου στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
189	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
190	Ι. Ναός Θεολόγου στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
191	Ι. Ναός Παναγίας στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
192	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
193	Ι. Ναός Ταξιάρχη στη Μελίδα Άνδρου	Μελίδα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
194	Ι. Ναός Αγίας Βλαχέρνας στους Μελίτη Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
195	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
196	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
197	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα του Ζαννάκη Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
198	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
199	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Όνομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
200	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου-Κουράφι στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
201	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Αντάμη (ερείπωμένος) Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
202	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Μπίστη Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
203	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Χαλκωματά Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
204	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Λαδά Μενητών Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
205	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
206	Ι. Ναός Αποτομής του Προδρόμου-Κουράφι στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
207	Ι. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου (Παναγία Βέργη) στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 415/Β/19-11-1962, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
208	Ι. Ναός Γενεσίου του Προδρόμου στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
209	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου-Κουράφι στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
210	Ι. Ναός Θεολόγου-Κουράφι (α') στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
211	Ι. Ναός Θεολόγου-Κουράφι (β') στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
212	Ι. Ναός Προδρόμου-Κουράφι στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
213	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Βαθειά Μενητών Άνδρου	Μένητες	Βαθειά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
214	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου στο Μέσα Χωριό Άνδρου	Μέσα Χωρίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
215	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στο Μέσα Χωριό Άνδρου	Μέσα Χωρίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
216	Ι. Ναός Ταξιάρχη στο Μέσα Χωριό Άνδρου	Μέσα Χωρίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
217	Ι. Ναός "Αγία" στο Μεσαθούρι Άνδρου?	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
218	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
219	Ι. Ναός Αγίας Ματρώνας στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
220	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
221	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
222	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Μπρούτου Μεσαθουρίου Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
223	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνα και Φανουρίου στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
224	Ι. Ναός Παναγίας (Κοιμήσεως) στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
225	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
226	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
227	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
228	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
229	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
230	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
231	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
232	Ι. Ναός Αγίου Χαλαλμπους στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
233	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
234	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
235	Ι. Ναός Παναγίας Βουργάρας Μεσαριάς Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
236	Ι. Ναός Παναγίας Καμπάνη στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
237	Ι. Ναός Παναγίας Καπορράχης (της Παπαδιάς) στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
238	Ι. Ναός Ταξιάρχη στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936 ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
239	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στη Δεμοσά Μεσαριάς Άνδρου	Μεσαριά	Δεμοσά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
240	Ι. Ναός Αγίας Θέκλας στα Κελλιά Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
241	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Κελλιά Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
242	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Μύλο Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
243	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη (ερείπιο) στο Παραδείσι Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
244	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Σκοίνο Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
245	Ι. Ναός Αγίου Μάμα στο Μάρμαρο Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
246	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Άχλια στη Μονή Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
247	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Βαρίδι Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
248	Ι. Ναός Γεννήσεως στον Καρώνα Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
249	Ι. Ναός Κοιμήσεως στο Βαρίδι Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
250	Ι. Ναός Παναγίας Κορωνίτισσας στη Μονή Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
251	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στο Φανερό Μονής Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
252	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στη Μονή Παναχράντου Άνδρου	Μονή Παναχράντου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
253	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών στη Μονή Παναχράντου Άνδρου	Μονή Παναχράντου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
254	Ι. Ναός Φωτοδότη στη Μονή Παναχράντου Άνδρου	Μονή Παναχράντου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
255	Ι. Ναός Αγίας Άννας στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
256	Ι. Ναός Αγίας Δύναμης στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
257	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
258	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
259	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
260	Ι. Ναός Αγίου Βλασίου στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
261	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
262	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου και Χαράλάμπους στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
263	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
264	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου του Μπειρίκου Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
265	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου - παλαιά ενορία	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
266	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Σαρδαλή Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
267	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
268	Ι. Ναός Κοιμήσεως στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
269	Ι. Ναός Παναγίας στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
270	Ι. Ναός Προδρόμου στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
271	Ι. Ναός Σταυρού στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
272	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
273	Ι. Ναός Προδρόμου στην Αφροδίση Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Αφροδίση	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
274	Ι. Ναός Παναγίας στις Δουράφες Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Δουράφες	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
275	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στον Παλιόπυργο Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Παλιόπυργος	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
276	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στον Παλιόπυργο Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Παλιόπυργος	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
277	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Παντουκιά Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Παντουκιά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
278	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στην Πατρίτσα Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Πατρίτσα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
279	Ι. Ναός Ευαγγελισμού στην Πατρίτσα Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Πατρίτσα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
280	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Φιδώνα Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Φιδώνα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
281	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Χαλάρα Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Χάλαρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
282	Ι. Ναός Προδρόμου στο Χαλκολιμώνα Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Χαλκολιμώνας	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
283	Ι. Ναός Αγίας Θέκλας στη Χειμωνική Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Χειμωνική	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
284	Ι. Ναός Αγίου Χριστοφόρου στη Χειμωνική Πιτροφού Άνδρου	Πιτροφός	Χειμωνική	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
285	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου (Στενός) στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936
286	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
287	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
288	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
289	Ι. Ναός Αγίας Τσουράς στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
290	Ι. Ναός Αγίας Φωτεινής στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
291	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Μπίστη στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 206/Β/8-4-1981, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
292	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
293	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
294	Ι. Ναός Αγίου Σάββα στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
295	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
296	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
297	Ι. Ναός Θεοτόκου στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
298	Ι. Ναός Παναγίας στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
299	Ι. Ναός Σταυρού στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
300	Ι. Ναός Στρατηλάτισσας στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
301	Ι. Ναός Ταξιάρχη στις Στενιές Άνδρου	Στενιαί		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
302	Ι. Ναός Ταξιάρχη στα Γιάλια Στενιών Άνδρου	Στενιαί	Γιάλια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
303	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Γιάλια Στενιών Άνδρου	Στενιαί	Γιάλια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
304	Ι. Ναός Ταξιάρχη στο Λυδαίο Στενιών Άνδρου	Στενιαί	Λυδαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
305	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Πλάτανο Στενιών Άνδρου	Στενιαί	Πλάτανος	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
306	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριές		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
307	Ι. Ναός Αγίου Γαβριήλ στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
308	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Καμαριανού στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
309	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Φωταρά στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
310	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 701/Β/7-11-1990, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
311	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Στυλιανού Στραπουριών Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
312	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
313	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
314	Ι. Ναός Παναγίας στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
315	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
316	Ι. Ναός Χρυσστόμου στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
317	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Ατσιγκανοχώρι Στραπουριών Άνδρου	Στραπουριά	Ατσιγκανοχώρι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
318	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στις Εβρουσές Στραπουριών Άνδρου	Στραπουριαί	Εβρουσές	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
319	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στις Εβρουσές Στραπουριών Άνδρου	Στραπουριαί	Εβρουσές	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
320	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στους Μύλους Στραπουριών Άνδρου	Στραπουριαί	Μύλοι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
321	Ι. Ναός Αγγελοχαιρέτισης στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
322	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
323	Ι. Ναός Αγίας Άννας στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
324	Ι. Ναός Αγίας Ελένης στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
325	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
326	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
327	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
328	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
329	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
330	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
331	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
332	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Μπαίλου Υψηλών Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
333	Ι. Ναός Αγίου Προκοπίου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
334	Ι. Ναός Αγίου Συμεών στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
335	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
336	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
337	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
338	Ι. Ναός Γενναίου της Θεοτόκου στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
339	Ι. Ναός Εισαδίων (Παναγία της Πατρως) στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
340	Ι. Ναός Παναγίας Καφαμπέλας στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
341	Ι. Ναός Παναγίας του Σκαλά στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
342	Ι. Ναός Παναγίας Φανερωμένης στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
343	Ι. Ναός Ταξιάρχη στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
344	Ι. Ναός Υπαπαντής στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
345	Πεντεκκλήσια στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
346	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου (ερείπωμένος) στο Τραμπούρι Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Τραμπούρι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
347	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στα Κυπρίνια Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Κυπρίνια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
348	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στα Κυπρίνια Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Κυπρίνια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
349	Ι. Ναός Αγίου Κυπριανού στα Κυπρίνια Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Κυπρίνια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
350	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στα Κυπρίνια Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Κυπρίνια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
351	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στα Μάρμαρα Υψηλών Άνδρου	Υψηλά	Μάρμαρα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
352	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
353	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
354	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
355	Ι. Ναός Αναλήψεως στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
356	Ι. Ναός Αποτομής του Προδρόμου στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
357	Ι. Ναός Παναγίας στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 415/Β/19-11-1962, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
358	Ι. Ναός Προφήτη Δανιήλ στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
359	Ι. Ναός Ταξιάρχη στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
360	Ι. Ναός Αγίας Άννας στους Κήπους Φάλλικας Άνδρου	Φάλλικα	Κήποι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
361	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στον Όρμο Κορθίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
362	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
363	Ι. Ναός Αγίου Τρυφωνα στον Όρμο Κορθίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
364	Ι. Ναός Αγίου Φανουρίου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
365	Ι. Ναός Παναγίας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
366	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
367	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
368	Ι. Ναός Αγίας Αναστασίας στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
369	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
370	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
371	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
372	Ι. Ναός Παναγίας Ζωοδόχου Πηγής στην Καστανία στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
373	Ι. Ναός Χρυσστόμου στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
374	Πετρένια στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
375	Ι. Ναός Αγίας Ευθυμίας στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
376	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
377	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
378	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
379	Ι. Ναός Θεολόγου στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
380	Ι. Ναός Παναγίας Αγριδιώτισσας στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
381	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στο Γιαννισαίο Άνδρου		Γιαννισαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
382	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου		Επί λόφου	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
383	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στ' Αγρίδια στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
384	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
385	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
386	Ι. Ναός Γενnéσας στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
387	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
388	Ι. Ναός Ταξιάρχη στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
389	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
390	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στα Φλετρά Κορθίου Άνδρου		Φλετρά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
391	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στα Φλετρά Κορθίου Άνδρου		Φλετρά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
392	Ι. Ναός Αγίας Άννας στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
393	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
394	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
395	Ι. Ναός Αγίου Ερμού στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
396	Ι. Ναός Αγίου Θωμά στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
397	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
398	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνος στο βουνό στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
399	Ι. Ναός Αγίου Χαράλαμπος στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
400	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
401	Ι. Ναός Αγίων Τεσσαράκοντα στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
402	Ι. Ναός Αναλήψεως στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
403	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
404	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στους Κουρνούς Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Κουρνοί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
405	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στις Κρεμμύδες Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Κρεμμύδες	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
406	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στις Κρεμμύδες Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Κρεμμύδες	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
407	Ι. Ναός Παναγίας (Γεννήσεως) στις Λεσπίδες Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Λεσπίδες	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
408	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
409	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στα Φλετρά Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Φλετρά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
410	Ι. Ναός Παναγίας στις Χαράδρες Αηδονίων Άνδρου	Αηδόνια	Χαράδρες	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
411	Ι. Ναός Αγίας Άννας στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
412	Ι. Ναός Αγίου Αρτεμίου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
413	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
414	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
415	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
416	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
417	Ι. Ναός Αγίου Προκοπίου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
418	Ι. Ναός Αγίου Υπατίου (ερείπωμένος) στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
419	Ι. Ναός Ευαγγελισμού στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
420	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
421	Ι. Ναός Μυρτιδιώτισσας στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
422	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
423	Ι. Ναός Αγίας Τσουράς στο Κεραμειό Αϊπατιών Άνδρου	Αϊπάτια	Κεραμειό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
424	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Κεραμειό Αϊπατιών Άνδρου	Αϊπάτια	Κεραμειό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
425	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Κεραμειό Αϊπατίων Άνδρου	Αϊπάτια	Κεραμειό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
426	Ι. Ναός Προδρόμου στο Λιγκό Αϊπατίων Άνδρου	Αϊπάτια	Λιγκό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
427	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στο Μπατσιλιάνο Αϊπατίων Άνδρου	Αϊπάτια	Μπατσιλιάνο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
428	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Μπατσιλιάνο Αϊπατίων Άνδρου	Αϊπάτια	Μπατσιλιάνο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
429	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
430	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
431	Ι. Ναός Αγίας Φωτεινής στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
432	Ι. Ναός Αγίου Βλασίου στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
433	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Φανό Αλαμαννιάς Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
434	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
435	Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
436	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
437	Ι. Ναός Παναγίας στο Παλιόκαστρο Αλαμαννιάς Άνδρου	Αλαμαννιά	Παλιόκαστρο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
438	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
439	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
440	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
441	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
442	Ι. Ναός Αγίου Νικήτα στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
443	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Σερντάρη Αμονακλιού Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
444	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
445	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
446	Ι. Ναός Ταξιάρχη στον Αμονακλιό Άνδρου	Αμονακλός		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
447	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου του Κούρβου Αμονακλιού Άνδρου	Αμονακλός	Κούρβου	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
448	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Μπενετιάνο Αμονακλιού	Αμονακλός	Μπενετιάνο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	Άνδρου				
449	Ι. Ναός Παναγίας στον Αμωνακλιό Άνδρου	Αμωνακλιός	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
450	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
451	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
452	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
453	Ι. Ναός Θεολόγου στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
454	Ι. Ναός Παναγίας στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
455	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στο Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
456	Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας στο Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
457	Ι. Ναός Αγίας Τσουράς στο Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
458	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
459	Ι. Ναός Αγίου Στυλιανού Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
460	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στο Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
461	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στο Επισκοπεϊό Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
462	Ι. Ναός Παναγίας στη Δίφορη Επισκοπεϊού Άνδρου	Επισκοπεϊόν	Δίφορη	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
463	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
464	Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας στο Τζέο Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
465	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στο Λαγκάδι Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
466	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Λιγκό Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
467	Ι. Ναός Αγίου Αιμιλιανού (ερείπια) στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
468	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
469	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Τζέο Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
470	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
471	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Πλάκα Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
472	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Πρίνο Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
473	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Ελεήμωνος στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
474	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
475	Ι. Ναός Αγίου Νικήτα (ερείπια) στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
476	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Λιοβάδα Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
477	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Χαμάδα Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
478	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Χαμάδα Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
479	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου του Κόντη Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
480	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
481	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
482	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στο Μετόχι Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
483	Ι. Ναός Παναγίας στο Βορεινό Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
484	Ι. Ναός Παναγίας στο Μεγάλο Χωριό Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
485	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
486	Ι. Ναός Ταξιάρχη στην Καππαριά Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
487	Ι. Ναός Φανερωμένης στα Σταυριά Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
488	Ι. Ναός Φανερωμένης στους Κρουνοίς Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
489	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Φαράλι Καππαριάς Άνδρου	Καππαριά	Φαράλι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
490	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
491	Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
492	Ι. Ναός Αγίας Ευθυμίας στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
493	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
494	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
495	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
496	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
497	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
498	Ι. Ναός Θεολόγου στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
499	Ι. Ναός Θεοσκεπάστης στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
500	Ι. Ναός Ταξιάρχη στο Κόρθι Άνδρου	Κόρθιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
501	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στον Άι Γιάννη Κορθίου Άνδρου	Κόρθιον	Άι Γιάννης	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
502	Ι. Ναός Αγίας Άννας στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
503	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
504	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
505	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
506	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
507	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη (α) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
508	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη (β) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
509	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
510	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
511	Ι. Ναός Γενnéσεως Θεοτόκου στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
512	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
513	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
514	Ι. Ναός Παναγίας Ελεούσας στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
515	Ι. Ναός Ταξίαρχη στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
516	Ι. Ναός Κοιμήσεως στο Μετόχι Κοχύλου Άνδρου	Κόχυλος	Μετόχι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
517	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
518	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίων		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
519	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης (Ρ'νάκι) στον Μουσιώνα Άνδρου	Μουσιώνας		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
520	Ι. Ναός Κοιμήσεως στο Μουσιώνα Κορθίου Άνδρου	Μουσιώνας		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
521	Ι. Ναός Προδρόμου στον Μουσιώνα Άνδρου	Μουσιώνας		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
522	Ι. Ναός Χριστού στους Μωρακαίους Άνδρου	Μωρακαίοι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
523	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
524	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
525	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
526	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
527	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
528	Ι. Ναός Αποτομής του Προδρόμου στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
529	Ι. Ναός Ταξιάρχη στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
530	Ι. Ναός Ταξιάρχη στον Όρμο Κορθίου Άνδρου	Όρμος Κορθίου		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
531	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής (κάτωθεν Μουστακείου) στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
532	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
533	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
534	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
535	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
536	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
537	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
538	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
539	Ι. Ναός Αγίου Λουκά στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
540	Ι. Ναός Αγίου Μάμα στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
541	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
542	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής (Αγία) στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
543	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
544	Ι. Ναός Αγίου Σπυριδωνος στον Κεραμειό Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Κεραμειός	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
545	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στο Μακρυδιάνο Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Μακρυδιάνο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
546	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στο Μακρυδιάνο Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Μακρυδιάνο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
547	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Μπουρό Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Μπουρό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
548	Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας στο Νιώνα Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Νιώνας	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
549	Ι. Ναός Παναγίας στο Νιώνα Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Νιώνας	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
550	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Πέρα Χωριό Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Πέρα Χωριό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
551	Ι. Ναός Αγίας Άννας στη Ράχη Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Ράχη	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
552	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στο Στενό Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Στενό	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
553	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στα Τρομάρχια Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Τρομάρχια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
554	Ι. Ναός Παναγίας στα Τρομάρχια Πίσω Μεριάς Άνδρου	Πίσω Μεριά	Τρομάρχια	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
555	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
556	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
557	Ι. Ναός Αγίου Μαθαίου στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
558	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
559	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
560	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
561	Ι. Ναός Κοιμήσεως στο Ρογό Άνδρου	Ρογόν		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
562	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Τραβαίο Ρογού Άνδρου	Ρογόν	Τραβαίο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
563	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
564	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
565	Ι. Ναός Αγίου Ισιδώρου στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
566	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
567	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
568	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
569	Ι. Ναός Ταξιάρχη στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
570	Ι. Ναός Αγίων Τεσσαράκοντα στον Κάστελλα Συνετίου Άνδρου	Συνέτιον	Κάστελλας	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
571	Ι. Ναός Προδρόμου στο Κούρβουλο Συνετίου Άνδρου	Συνέτιον	Κούρβουλο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
572	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου	Χώναι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
573	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος	Χώναι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
574	Ι. Ναός Αναστάσεως ταφείον	Χώναι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
575	Ι. Ναός Αποτομής του Προδρόμου	Χώναι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
576	Ι. Ναός Χρυσσοτόμου	Χώναι		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
577	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
578	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στην Πούντα Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
579	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στο Λιβάδι Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
580	Ι. Ναός Αγίας Μαύρας στις Λαυρές Κατακόλου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
581	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
582	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
583	Ι. Ναός Αγίας Φωτεινής στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
584	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
585	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
586	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
587	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου (νυν Αγία Άννα) στη Λάκκα Βιταλίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
588	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Βελανιδιά Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
589	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου προς τ' Ατένι Κατακόλου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
590	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
591	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
592	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Μέσα Κατάκοιλο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
593	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου του Ξανεμίτη στο Βιτάλι Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
594	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
595	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στην Πούντα Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
596	Ι. Ναός Αγίου Ματθαίου στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
597	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου και Συμεών στη Λιβάδιζα Βιταλίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
598	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Κατάρη στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
599	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Άνω Κατάκοιλο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
600	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
601	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Χάρακα Γαυρίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
602	Ι. Ναός Αγίου Σάββα στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
603	Ι. Ναός Αγίου Στεφάνου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
604	Ι. Ναός Αγίου Χαράλάμπους στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
605	Ι. Ναός Αγίων Τεσσαράκοντα στην Κουβάρα Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
606	Ι. Ναός Αναλήψεως στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
607	Ι. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου στην Καψάλα Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
608	Ι. Ναός Εισοδίων (Παναγίτσα) στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
609	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου (νυν Μεταμορφώσεως) στο Καλαμάκι Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
610	Ι. Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου στο Κατζαμπάρη Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
611	Ι. Ευαγγελισμός στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
612	Ι. Ναός Ευαγγελισμού στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
613	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
614	Ι. Ναός Θεολόγου στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
615	Ι. Ναός Κοιμήσεως στον Άνω Κατάκοιλο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
616	Ι. Ναός Κυρά Ελεούσας στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
617	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στις Κοτσίδες Κατακόιλου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
618	Ι. Ναός Παναγίας (Απόδοσις) και Αγίας Αικατερίνης στον Απρόβατο Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
619	Ι. Ναός Παναγίας και Αγίων Πάντων στην Πούντα Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
620	Ι. Ναός Παναγίτσας στο Κοτρώνι Βιταλίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
621	Ι. Ναός Προδρόμου στις Κοτσίδες Κατακόιλου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
622	Ι. Ναός Σταυρού στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
623	Ι. Ναός Ταξιάρχη στην Παλαιόπολη Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
624	Ι. Ναός Ταξιάρχη του Κατσάρη Απροβάτου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
625	Ι. Ναός Υπαπαντής στον Φελλό Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
626	Ι. Ναός Χρυσοστόμου στην Καλοκαιρινή Βιταλίου Άνδρου			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
627	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στη Βαρσαμιά Φελλού Άνδρου		Βαρσαμιά	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
628	Ι. Ναός Σταυρού στην Πελεκητή Φελλού Άνδρου		Πελεκητή	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
629	Ι. Ναός Αγίας Ελεούσας στη Σιδόντα Μακροτανάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
630	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στη Σιδόντα Μακροτανάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
631	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου του Μικρός στη Σιδόντα Μακροτανάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
632	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Μεργαλά στη Σιδόντα Μακροτανάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
633	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στη Σιδόντα Μακροτανάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
634	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στον Πύργο στη Σιδόντα Μακροταντάλου Άνδρου		Σιδόντα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
635	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
636	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στον Πύργο Αγίου Πέτρου Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
637	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Πύργο Αγίου Πέτρου Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
638	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
639	Ι. Ναός Αγίου Παύλου στην Πούντα Αγίου Πέτρου Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
640	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
641	Ι. Ναός Παναγίας στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
642	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος	Στην παραλία	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
643	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας (Βαρβαρίτσα) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
644	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
645	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
646	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
647	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
648	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
649	Ι. Ναός Αγίου Ευσταθίου (Φρουσαίοι) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
650	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
651	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
652	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου (ερείπια) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
653	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
654	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
655	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων (ερείπια) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
656	Ι. Ναός Αγίων Τεσσαράκοντα στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
657	Ι. Ναός Γενέσεως του Χριστού στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
658	Ι. Ναός Εισοδίων (Παναγίτσα) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
659	Ι. Ναός Παναγίας (Κοιμήσεως) στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 642/Β/9-11-1983, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
660	Ι. Ναός Σταυρού στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
661	Ι. Ναός Ταξιάρχη στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
662	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμμόλοχος (τ.Αμόλοχος)	Κάτω από την Παναγία	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
663	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στον Απρόβατο Άνδρου	Άνω Απροβάτου (τ.Άνω Απρόβατον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
664	Ι. Ναός Αγίας Μαύρας στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
665	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
666	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
667	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
668	Ι. Ναός Αγίου Χρυσοστόμου στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
669	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
670	Ι. Ναός Αγίου Σάββα στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
671	Ι. Ναός Εισοδίων στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
672	Ι. Ναός Παναγίας Ελεούσας στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
673	Ι. Ναός Σύναξης του Προδρόμου στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
674	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Άνω Γαύριο Άνδρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)	Νεκροταφείο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
675	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στους Πολιταίους Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
676	Ι. Ναός Αγίας Άννας στους Πολιταίους Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
677	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας (α) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
678	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας (β) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
679	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στους Κυρτασαίους Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
680	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
681	Ι. Ναός Κυριακής στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
682	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
683	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
684	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
685	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
686	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
687	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου (α) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
688	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου (β) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
689	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
690	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
691	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στα Λεύκα Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
692	Ι. Ναός Αγίου Θεοδώρου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
693	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
694	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
695	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
696	Ι. Ναός Αγίου Κηρύκου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
697	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου (α) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
698	Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου (β) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
699	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
700	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
701	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
702	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
703	Ι. Ναός Αγίων Τεσσαράκοντα-Κουβάρων Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
704	Ι. Ναός Εισοδίων στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
705	Ι. Ναός Εισοδίων στους Πολιταίους Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
706	Ι. Ναός Ευαγγελισμού στα Ρέματα Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
707	Ι. Ναός Θεολόγου (α) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
708	Ι. Ναός Θεολόγου (β) στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
709	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου-Μπαλαίοι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
710	Ι. Ναός Παναγίας στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
711	Ι. Ναός Παναγίας του Μίριου Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
712	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
713	Ι. Ναός Σταυρού στο Απανωχώρι Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
714	Ι. Ναός Σωτήρα στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
715	Ι. Ναός Ταξιάρχη στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
716	Ι. Ναός Υπαπαντής στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
717	Ι. Ναός Αγίας Μαρκέλας στο Ατένη Άνδρου	Ατένη (τ.Ατένη) (Δ.Δ. Αρνά)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
718	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών στο Ατένη Άνδρου	Ατένη (τ.Ατένη) (Δ.Δ.Κατακόλου)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
719	Ι. Ναός "Τρεις Παίδες" στο Βαρίδι Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
720	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στο Βαρίδι Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
721	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στο Βαρίδι Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
722	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Παλαιστού Βαριδίου Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
723	Ι. Ναός Παναγίας στο Βαρίδι Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
724	Ι. Ναός Παναγίας στο Βαρίδι Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
725	Ι. Ναός Αγίου Θωμά στον Καμπανό Βαριδίου Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)	Καμπανός	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
726	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στην Καψάλα Βαριδίου Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)	Καψάλα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
727	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Λιβάδι Βαριδίου Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)	Λιβάδι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
728	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Μπρέγκο Βαριδίου Άνδρου	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)	Μπρέγκο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
729	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στο Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
730	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στο Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
731	Ι. Ναός Αγίας Σοφίας στο Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
732	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα στο Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
733	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Άνω Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
734	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στο Άνω Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
735	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία και Αγίων Τεσσαράκοντα στο Βιτάλι Άνδρου	Βιτάλι (τ.Βιτάλιον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
736	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Γαύριο Άνδρου	Γαύριο (τ.Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
737	Ι. Ναός Παναγίτσας στου Γάλλου Γαυρίου Άνδρου	Γαύριο (τ.Γαύριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
738	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
739	Ι. Ναός Αγίου Αιμιλιανού στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
740	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
741	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
742	Ι. Ναός Αγίου Στυλιανού στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
743	Ι. Ναός Ταξιάρχη στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
744	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
745	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
746	Ι. Ναός Αγίου Μάμα στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
747	Ι. Ναός Αγίου Ονουφρίου στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
748	Ι. Ναός Παναγίας στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
749	Ι. Ναός Υπαπαντής στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
750	Ι. Ναός Χρυσοστόμου (ερείπωμένος) στο Καλυβάρι Άνδρου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
751	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
752	Ι. Ναός Αγίας Ζώνης στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
753	Ι. Ναός Αγίας Ματρώνας στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
754	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
755	Ι. Ναός Αγίου Αρτεμίου στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
756	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
757	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Καλυβίτη στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
758	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη του Νηστευτή στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
759	Ι. Ναός Αγίου Μάμα στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
760	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
761	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
762	Ι. Ναός Αγίου Χρυσόστομου στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
763	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
764	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
765	Ι. Ναός Θεολόγου στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
766	Ι. Ναός Ταξιάρχη στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
767	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στον Κόλυμπο Άνδρου	Κόλυμπος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
768	Ι. Ναός Αγίου Ελευθερίου στον Κόλυμπο Άνδρου	Κόλυμπος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
769	Ι. Ναός Θεολόγου στον Κόλυμπο Άνδρου	Κόλυμπος		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
770	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στις Μερμυγκιές (ή Μερμηγκιές) Άνδρου	Μερμηγκιές		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
771	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
772	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
773	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου (ερείπωμένος) στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
774	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
775	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
776	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
777	Ι. Ναός Αγίου Κυπριανού στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
778	Ι. Ναός Αγίου Κυπριανού στον Ταρσανά Μονής Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
779	Ι. Ναός Αγίου Σπυριδώνος στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
780	Ι. Ναός Αγίου Σώζωντος στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
781	Ι. Ναός Αγίου Σώστη στον Πισωλμνιώννα στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
782	Ι. Ναός Αγίου Χαράλαμπους στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
783	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
784	Ι. Ναός Αγίων Πάντων στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
785	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
786	Ι. Ναός Ταξιάρχη στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
787	Ι. Ναός Ταξιάρχη στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
788	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στη Γιάννουλα στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής	Γιάννουλα	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
789	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου στο Κυπρί Μονής Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής	Κυπρί	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
790	Ι. Ναός Προδρόμου στο Μάγγανο Μονής Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής	Μάγγανο	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
791	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής	Προς Βιτάλι	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
792	Ι. Ναός Αγίας Αικατερίνης στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
793	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
794	Ι. Ναός Αγίας Ζώνης στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
795	Ι. Ναός Αγίας Ματρώνας στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
796	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
797	Ι. Ναός Αγίου Ζαχαρία στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
798	Ι. Ναός Αγίου Κηρύκου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
799	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
800	Ι. Ναός Αγίου Φανουρίου στο Μπατσι Άνδρου	Μπατσι (τ.Μπασιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
801	Ι. Ναός νεκροταφείου στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσιόν)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
802	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη στην Παλαιόπολη Άνδρου	Παλαιόπολη (τ.Παλαιόπολις)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
803	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου στην Παλαιόπολη Άνδρου	Παλαιόπολη (τ.Παλαιόπολις)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
804	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Παλαιόπολη Άνδρου	Παλαιόπολη (τ.Παλαιόπολις)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 810/Β/20-10-1989, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
805	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου στο Στιβάρι Άνδρου	Στιβάρι (τ.Στιβάριον)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
806	Ι. Ναός Αγίας Μαύρας στους Χάρτες Άνδρου	Χάρτες (τ.Χάρται)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
807	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στους Χάρτες Άνδρου	Χάρτες (τ.Χάρται)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
808	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων στους Χάρτες Άνδρου	Χάρτες (τ.Χάρται)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
809	Ι. Ναός Εισοδίων στο Λαούδι στους Χάρτες Άνδρου	Χάρτες (τ.Χάρται)		Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
810	Ι. Μονή Αγίου Νικολάου στη θέση "Σόρα" Αποκίων Άνδρου		"Σόρα"	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 415/Β/19-11-1962
811	Αγία Μονή στο Ατσιγκανοχώρι Λαμύρων Άνδρου		Ατσιγκανοχώρι	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
812	Αγία Μονή στην Καφοράχη Μεσαριάς Άνδρου		Καφοράχη	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
				Χώροι	
813	Αγία Μονή στην Πίσω Λάμυρα Άνδρου		Πίσω Λάμυρα	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
814	Αγία Μονή στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
815	Ι. Μονή Αγίας Ειρήνης στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
816	Ι. Μονή Αγίας Μαρίας στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
817	Κτιριακό συγκρότημα (μετόχι) Ιωάννη Χρυσοστόμου στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
818	Αγία Μονή στην Κουμανή Άνδρου	Κουμανή		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
819	Ι. Μονή Αγίου Νικολάου στη Μονή Αγίου Νικολάου Άνδρου	Μονή Αγίου Νικολάου		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
820	Αγία Μονή στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
821	Αγία Μονή στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριές		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
822	Αγία Μονή στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
823	Ι. Μονή Αγίου Αντωνίου στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 415/Β/19-11-1962, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
824	Αγία Μονή στα Λάρδια Άνδρου		Λάρδια	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
825	Μονύδριον Αληνού στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
826	Αγία Μονή στην Αλαμαννιά Άνδρου	Αλαμαννιά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
827	Αγία Μονή στο Επισκοπεϊόν Άνδρου	Επισκοπεϊόν		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
828	Αγία Μονή στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
829	Αγία Μονή (κάτωθεν) στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
830	Αγία Μονή στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
831	Ι. Μονή Τρομαρχίων στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
832	Ι. Μονή Φλετρών στην Πίσω Μεριά Άνδρου	Πίσω Μεριά		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
833	Αγία Μονή στο Ρογόν Άνδρου	Ρογόν		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
834	Αγία Μονή στην Παλαιόπολη Άνδρου			Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
835	Ι. Μονή Παναγίας (Αγία Μονή) στο Βιτάλι Άνδρου		Στη θάλασσα	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
836	Ι. Μονή Αγίας Ζώνης στον Αμόλοχο Άνδρου	Αμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
837	Αγία Μονή στην Άρνη Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
838	Αγία Μονή στο Ατένη Άνδρου	Ατένη (τ.Ατένη) (Δ.Δ.Κατακόιλου)		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
839	Ι. Μονή Παντοκράτορος (Σωτήρα) στις Γίδες Άνδρου	Γίδες (τ.Γίδες)		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
840	Αγία Μονή στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
841	Ι. Μονή Αγίας Μαρίας στον Κατάκοιλο Άνδρου	Κατάκοιλος		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
842	Ι. Μονή Αγίου Αθανασίου (ερείπια) στις Λαυριές Κατακόιλου Άνδρου	Κατάκοιλος		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
843	Ι. Μονή Αγίας ή Μονή Ζωοδόχου Πηγής στην Άνδρο	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 332/Α/6-8-1936, ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
844	Αγία Μονή - ενορία	Χάρτες (τ.Χάρτσι)		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
845	Ι. Μονή Παναχράντου (καθολικό και τα παρεκκλήσια Αγίου Παντελεήμονος και Αγίου Ιωάννου) στην Άνδρο	Μονή Παναχράντου		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 166/Β/3-11-1947, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
846	Ι. Ναός Θεολόγου στη Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνδρου	Μονή Ζωοδόχου Πηγής		Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
847	Κρήνη στο Ατσιγκανοχώρι Λαμύρων Άνδρου		Ατσιγκανοχώρι	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
848	Κρήνη Κλιμίρα στην Κατασυρτή Άνδρου		Κατασυρτή	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
849	Κρήνη στο Αλαδινό Άνδρου	Αλαδινό	Επί του αυτοκινητοδρόμου προς την Πατρίτσα	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
850	Κρήνη Λεύκα στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
851	Κρήνη Πατριάνος στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
852	Κρήνη Σάριζα στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
853	Κρήνη Τρικοιλιού στα Αποίκια Άνδρου	Αποίκια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
854	Κρήνη στη Ράουσα στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
855	Κρήνη Χατζή στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
856	Κούμouλος στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
857	Κούμouλος στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
858	Κρήνη στους Μπρούτοι στο Μεσαθούρι Άνδρου	Μεσαθούριον		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
859	Κούμouλος στις Στενιές Άνδρου	Στενιάί		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
860	Κρήνη Λογοθέτη στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
861	Κρήνη Ντουμπλή στα Υψηλά Άνδρου	Υψηλά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός ή Μονή	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
862	Κούμouλος στη Φάλλικα Άνδρου	Φάλλικα		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
863	Κρήνη Πετρήνια στο Βουνί Άνδρου		Βουνί	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
864	Κεντρική κρήνη στα Αηδόνια Άνδρου	Αηδόνια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
865	Κρήνη στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
866	Θολωτή κρήνη στον Άγιο Πέτρο Άνδρου	Άγιος Πέτρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
867	Παλαιά γέφυρα και κρήνη στα Αϊπάτια Άνδρου	Αϊπάτια		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες, Γέφυρες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992

ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ (Αρμόδια Εφορεία προστασίας ΥΝΜΤΕ Κυκλάδων)

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
1	Συγκρότημα νερόμυλου (Υ11) στον Κόχυλο- Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Αμυντικά Συγκροτήματα, Βοηθητικοί Χώροι, Πύργοι, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
2	Ελαιοτριβείο της ΚΕΔ (πρώην Λαϊκού στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Αγροτική Οικονομία, Βιοτεχνία / Βιομηχανία	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
3	Συγκρότημα νερόμυλου (Υ17) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Βοηθητικοί Χώροι, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
4	Συγκρότημα κτισμάτων γύρω από το νερόμυλο (Υ4) στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον	Διποταμάτα - Γιαννισαίο	Αγροτική Οικονομία, Βοηθητικοί Χώροι, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
5	Ατμόμυλος Εμπειρικού μαζί με τον μηχανικό εξοπλισμό του στις Στενιές Άνδρου, ιδ. κληρονόμων Ι. Μ. Γουλανδρή	Στενιαί		Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
6	Νερόμυλος (Υ5) στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
7	Νερόμυλος (Υ6) στο Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
8	Νερόμυλος (Υ7) στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
9	Νερόμυλος (Υ9) μαζί με τον μηχανικό εξοπλισμό του στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
10	Νερόμυλος (Υ8) στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Έξω Βουνίον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
11	Νερόμυλος (Υ13) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
12	Συγκρότημα νερόμυλου (Υ12) μαζί με τον μηχανικό εξοπλισμό του στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
13	Νερόμυλος (Υ10) στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
14	Νερόμυλος (Υ18) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
15	Νερόμυλος (Υ14) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
16	Νερόμυλος (Υ15) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
17	Νερόμυλος (Υ16) στον Κόχυλο Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
18	Νερόμυλος (Υ7) στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
19	Νερόμυλος (Υ8) στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
20	Νερόμυλος (Υ9) μαζί με τον μηχανικό εξοπλισμό του στον Κόχυλο - Έξω Βουνί Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
21	Νερόμυλος (Υ1) μαζί με το μηχανικό εξοπλισμό του στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον	Διποταμάτα - Γιαννισαίο	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
22	Νερόμυλος (Υ2) μαζί με το μηχανικό εξοπλισμό του στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον	Διποταμάτα - Γιαννισαίο	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
23	Νερόμυλος (Υ3) μαζί με το μηχανικό εξοπλισμό του στο Μέσα Βουνί Άνδρου	Μέσα Βουνίον	Διποταμάτα - Γιαννισαίο	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
24	Ανεμόμυλος στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 996/Β/11-11-1997
25	Νερόμυλος (Υ21) στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
26	Νερόμυλος (Υ22) στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
27	Νερόμυλος (Υ19) στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
28	Νερόμυλος (Υ20) στο Συνέτιο Άνδρου	Συνέτιον	Διποταμάτα	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
29	Περιστεριώνας στην Αγία Μαρίνα Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Ελευθερίου	Αγία Μαρίνα		Αγροτική Οικονομία, Περιστεριώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
30	Περιστεριώνας στην Αγία Μαρίνα Άνδρου, ιδ. Μάρκου Μ. Παρλιάρου	Αγία Μαρίνα		Αγροτική Οικονομία, Περιστεριώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
31	Περιστεριώνας στην Αγία Μαρίνα Άνδρου, ιδ. Μάρκου Μαγγανιώτη	Αγία Μαρίνα		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
32	Περιστεριώνας στην Αγία Μαρίνα Άνδρου, ιδ. Σοφίας Μπουρούτη	Αγία Μαρίνα		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
33	Περιστεριώνας στην Αγία Μαρίνα Άνδρου, ιδ. της κοινότητας Όρμου Κορθίου	Αγία Μαρίνα		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
34	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Δημήτρες Γ. Αθανασίου	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
35	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Ελένης Γ. Πανταζή	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
36	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Θεμιστοκλή Αλ. Μηλά	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
37	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. κληρονόμων Ιωάννου Βασταρδή	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
38	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. κληρονόμων Νικολάου Λεων. Πανταζή	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
39	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Κοινότητας Καππαριάς	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
40	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Αλ. Μηλά	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
41	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Μ. Μαγγανιώτη	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
42	Περιστεριώνας στην Καππαριά Άνδρου, ιδ. Χ. Παπαδοπούλου	Καππαριά		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
43	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Αικατερίνης Τζιώτη	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
44	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Άννας Γκρούση	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
45	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. κοινότητας Κορθίου	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
46	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. κοινότητας Κορθίου	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
47	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Καμπάνη	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
48	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Πριμάνη	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
49	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Μιχάλη Γ. Βαρδάλη	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
50	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. Σταύρου Πολίτη	Κόρθιον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
51	Περιστεριώνας στο Κόρθι Άνδρου, ιδ. κοινότητας Μεσαριάς	Κόρθιον	Στον περιφερειακό δρόμο Μεσαριάς Κορθίου	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
52	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Αικατερίνης Μυλανάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
53	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Αικατερίνης Μυλανάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
54	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Ανδρέα Παντερλή	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
55	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Ανδρέα Παντερλή	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
56	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Αντωνίου Τηνιακού	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
57	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Αργυρώς Β. Ραμούνδου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
58	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Αργυρώς Ραμούνδου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
59	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Ασημίνας Μαγγινιώτη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
60	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Δέσποινας Μιχαηλίδου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
61	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Δημητρίου Κλεάνθη Γλυνού	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
62	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Δημητρίου Τέντε	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
63	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Ιωάννη Βασταρδή	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
64	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Ιωάννου Βόλτη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
65	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Καρραλέκου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
66	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Αντωνέλλου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
67	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Λεφάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
68	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Λεφάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
69	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Λεφάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
70	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Λεωνίδα Λεφάκη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
71	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Μαρίας Τζιώτη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
72	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Μασχούλας Οικονόμου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
73	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου,	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία,	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	ιδ. Νικολάου Κατσίκη			Περιστερώνες	
74	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Παντελή Τέντε	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
75	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Παρασκευής Λουσιδίου	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
76	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Στεφάνου Βουραζέρη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
77	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Στεφάνου Πανταζή	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
78	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Στεφάνου Πανταζή	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
79	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Στυλιανού Ζερτολούλη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
80	Περιστεριώνας στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, ιδ. Φωτεινής Γριμάνη	Όρμος Κορθίου		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
81	Περιστεριώνας στο Παλαιόκαστρο Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Παλαιόκαστρον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
82	Περιστεριώνας στο Παλαιόκαστρο Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Παλαιόκαστρον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
83	Περιστεριώνας στο Παλαιόκαστρο Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Παλαιόκαστρον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
84	Περιστεριώνας στο Παλαιόκαστρο Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Παλαιόκαστρον		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
85	Περιστεριώνας (ερείπιο) στο Ρογό Άνδρου, ιδ. κοινότητας Όρμου Κορθίου	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
86	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Αργυρώς Ραμουνίδου	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
87	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Δημητρίου Τέντε	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
88	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Παντελή Τέντε	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
89	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Στεφάνου Πανταζή	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
90	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Στεφάνου Πανταζή	Ρογόν		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
91	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Αγγελικής Παπαδοπούλου	Ρογόν	Έξω Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
92	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Αγγελικής Παπαδοπούλου	Ρογόν	Έξω Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
93	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. κοινότητας Όρμου Κορθίου	Ρογόν	Έξω Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
94	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Παρασκευής Λουσιδίου	Ρογόν	Έξω Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
95	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Παρασκευής Λουσιδίου	Ρογόν	Έξω Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
96	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. Δημητρίου Γιαννίση	Ρογόν	Μέσα Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
97	Περιστεριώνας στο Ρογό Άνδρου, ιδ. κοινότητας Όρμου Κορθίου	Ρογόν	Μέσα Ρόγο	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
98	Περιστεριώνας στον Αμόλοχο Άνδρου, ιδ. Μαμάη	Αμόλοχος (τ.Αμόλοχος)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
99	Περιστεριώνας στο Άνω Γαύριο Άνδρου, ιδ. Μαντζώρου	Άνω Γαύριο (τ.Άνω Γαύριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
100	Περιστεριώνας στο Βαρίδι Άνδρου, ιδ. Χέλη	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
101	Περιστεριώνας στο Βαρίδι Άνδρου, ιδ. Μαμάη	Βαρίδι (τ.Βαρίδιον)	Καψάλη	Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
102	Περιστεριώνας στο Γαύριο Άνδρου, ιδ. Μαμάη	Γαύριο (τ.Γαύριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
103	Περιστεριώνας στο Γαύριο Άνδρου, ιδ. Μαμάη	Γαύριο (τ.Γαύριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
104	Περιστεριώνας στο Γαύριο Άνδρου, ιδ. της κοινότητας	Γαύριο (τ.Γαύριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
105	Περιστεριώνας στο Καλυβάρι Άνδρου, ιδ. Καφετζή	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
106	Περιστεριώνας στο Καλυβάρι Άνδρου, ιδ. Μπόθου	Καλυβάρι (τ.Καλυβάριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
107	Περιστεριώνας στον Κόλυμπο Άνδρου, ιδ. κοινότητας Παλαιόπολης	Κόλυμπος		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
108	Περιστεριώνας στο Κουμάρι Άνδρου, ιδ. Κοινότητας Παλαιόπολης	Κουμάρι (τ.Κουμάριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
109	Περιστεριώνας στο Κουμάρι Άνδρου, ιδ. Κοινότητας Παλαιόπολης	Κουμάρι (τ.Κουμάριον)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 384/Β/28-5-1993
110	Περιστεριώνας στην Παλαιόπολη Άνδρου, ιδ. Ελισάβετ Μιχαήλ	Παλαιόπολη (τ.Παλαιόπολις)		Αγροτική Οικονομία, Περιστερώνες	ΦΕΚ 694/Β/25-11-1992
111	Πύργος Αγαδάκη στα Απατούρια Άνδρου		Απατούρια	Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΦΕΚ 618/Β/12-10-1992
112	Το κτίριο φερομένης ιδιοκτησίας Αικατερίνης Γουλανδρή - Παλαιοκρασά, Μιχαήλ Γουλανδρή και Αντωνίου Γουλανδρή, στην οδό Εμπειρίκου, στον Αγ. Γεώργιο της Χώρας Άνδρου, Ν. Κυκλάδων.	Άνδρος		Αρχοντικά	ΦΕΚ 1114/Β/23-7-2004
113	Αρχοντικό Κονδύλη στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Μαρίας Καμπάνη	Άνδρος		Αρχοντικά, Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 692/Β/14-9-1994
114	"Αρχοντικό Κονδύλη" στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Windhammer Maritime Corp. of Monrovia	Άνδρος		Αρχοντικά, Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 222/Β/15-3-1999
115	Οικία στη Χώρα της Άνδρου, ιδ. Δημητρίου, Αριστέδη και Βιολέττας	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 239/Β/3-5-1983

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	Γουλανδρή				
116	Κτίριο στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Θρασύβουλου Βογιατζήδη	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 56/Β/14-2-1991
117	Κτίριο στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Καίρειου Βιβλιοθήκης	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 491/Β/1-6-1995
118	Κτίριο στη Χώρα Άνδρου, ιδ. κληρονόμων Βούλγαρη	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 491/Β/1-6-1995
119	Κτίριο στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Ιωάννου Κουτσούκου	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 1314/Β/24-6-1999
120	Κτίριο της ΕΟΧΑ, ιδ. Εμπειρικού Ιδρύματος της Άνδρου	Άνδρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 48/Β/23-1-2002
121	Κτίριο Γ στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Ν. Κουλούθρου-Εμπειρικού	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
122	Κτίριο Ζ στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Ν. Κουλούθρου-Εμπειρικού	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
123	Κτίριο στις οδούς Α. Κατσώνη και Γ. Εμπειρικού στη Χώρα Άνδρου, ιδ. Επαρχείου Άνδρου	Άνδρος	Οδός Α. Κατσώνη και Γ. Εμπειρικού	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 121/Β/5-3-1993
124	Κτίριο στην οδό Μάτσα 25 στην πλατεία Γηροκομείου, στη Χώρα της Άνδρου, Ν. Κυκλάδων, φερομένης ιδιοκτησίας «NOBLE DEVELOPMENT CORP»	Άνδρος	οδός Μάτσα 25, πλατεία Γηροκομείου	Αστικά Κτίρια	
125	Κτίριο Α στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Α. Κυδωνιέως	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
126	Κτίριο Β στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Γ. Εμπειρικού	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
127	Κτίριο Δ στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Ν. και Φ. Πολίτη	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
128	Κτίριο Ε στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Εμπειρίκειου Γηροκομείου	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
129	Κτίριο Η στην πλατεία Γουλανδρή Χώρας Άνδρου, ιδ. Α. Χαζάπη	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
130	Δύο κτίρια στα Λάμυρα Άνδρου, ιδ. Ασπασίας Φούντου και Λεωνίδα Κούλουθρου	Λάμυρα		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 455/Β/21-8-1987
131	Κτίριο στα Λάμυρα Άνδρου, ιδ. Κώστα Λιοπύρου	Λάμυρα		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 1175/Β/15-6-1999
132	Κτίριο στο Κόρθι Άνδρου, φερόμενο ως ιδιοκτησία Α. Χαζάπη	Κόρθιον		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 1285/Δ/5-11-1996
133	Κτίριο στον Όρμο Κορθίου Άνδρου, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ιωάννη Παπασταθόπουλου	Όρμος Κορθίου	Επί του λιμανιού και ανώνυμης κοινοτικής οδού	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 1158/Δ/26-11-1987
134	Οικία στον Άγιο Πέτρο Άνδρου, ιδ. Νίκου Θέμελη	Άγιος Πέτρος		Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 164/Β/24-3-1988
135	Κτίριο Μάρκου Δράκου στη Χώρα Άνδρου (στεγάζεται η Αστυνομία Άνδρου)	Άνδρος		Αστικά Κτίρια, Κέντρα Διοίκησης	ΦΕΚ 491/Β/1-6-1995
136	Κτίριο του Δημαρχείου Άνδρου στην πλατεία Γουλανδρή στη Χώρα Άνδρου, ιδ. του δήμου	Άνδρος	Πλατεία Γουλανδρή	Αστικά Κτίρια, Κέντρα Διοίκησης	ΦΕΚ 452/Β/10-7-1992
137	Παλαιό Παρθενάγειο στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας	ΦΕΚ 623/Β/19-11-1987, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
138	Λιθόστρωτο καλντερίμι στα Αποίκια Άνδρου		Συνδέει τα Αποίκια με τη Χώρα Άνδρου	Οδικό σύστημα	ΦΕΚ 164/Β/25-2-1998
139	Λιθόκλιτα Πεζοδρόμια και μονοπάτια της Άνδρου	Άνδρος		Οδικό σύστημα	ΦΕΚ 1369/Β/18-10-2001
140	Οδικό δίκτυο συνδέων 22 νερόμυλους στα	Έξω Βουνίων	Διποταμάτα	Οικιστικά	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	Διποταμάτα Άνδρου			Σύνολα	
141	Οδικό δίκτυο συνδέον 22 νερόμυλους στα Διποταμάτα Άνδρου	Κόχυλος	Διποταμάτα	Οικιστικά Σύνολα	ΦΕΚ 495/Β/9-7-1991
142	"Κόκκινος Πύργος" και δύο κρήνες στη Μεσαριά Άνδρου, ιδ. Λ. Σπυρίδωνος και Μ. Ζαφειροπούλου	Μεσαριά		Συστήματα Ύδρευσης, Αμυντικά Συγκροτήματα, Κρήνες, Πύργοι	ΦΕΚ 428/Β/13-8-1987
143	Κρήνη στον οικισμό Κουμανή Μεσαριάς Άνδρου		Στον κεντρικό δρόμο που ενώνει τη Μεσαριά με τη Χώρα	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
144	Κρήνη στον Πύργο Αθανασίου στη Μεσαριά Άνδρου		Στον κεντρικό δρόμο που ενώνει τη Μεσαριά με τη Χώρα	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
145	Κρήνη εντοιχισμένη στην είσοδο του Δημοτικού Σχολείου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
146	Κρήνη πλησίον του Ι. Ναού της Αγίας Βαρβάρας στην Άνδρο	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
147	Κρήνη στην είσοδο των παλαιών σφαγείων στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
148	Κρήνη στο αίθριο του ξενοδοχείου "Ξενία" στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
149	Κρήνη στον κήπο του Ι. Ναού Αγίου Γεωργίου στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
150	Κρήνη Καμπάνη στην πλατεία Καίρη στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983 , ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
151	Κρήνη στη θέση "Πευκάκια" (πλατεία Δάμπαση) στη Χώρα Άνδρου	Άνδρος	"Πευκάκια" Πλατεία Δάμπαση	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
152	Κρήνη στο Νειμποριό Χώρας Άνδρου	Άνδρος	Νειμποριό	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
153	Κρήνη εντοιχισμένη στην κήπο του Ι. Ναού Παναγίας επί της οδού 28ης Οκτωβρίου 1940	Άνδρος	Οδός 28ης Οκτωβρίου 1940	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
	στη Χώρα Άνδρου				
154	Βρύση Λειβάδα στους Κατακαλαίους Άνδρου	Κατακαλαίοι		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
155	Κρήνη Ακοή στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
156	Κρήνη Λιβάδα στα Λάμυρα Άνδρου	Λάμυρα		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986, ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
157	Κρήνη στους Μένητες Άνδρου	Μένητες		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
158	Κρήνη απέναντι από την οικία Γ. Σαβινόπουλου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
159	Κρήνη πλησίον της οικίας Σπυριδάκη στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
160	Κρήνη στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 732/Β/21-12-1983
161	Κρήνη στη Μεσαριά Άνδρου	Μεσαριά		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
162	Κρήνη στον Πιτροφό Άνδρου	Πιτροφός		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
163	Κρήνη Γκρεμνίστρα στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριές		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
164	Κρήνη Λειβάδα στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριές		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
165	Κρήνη του Αγίου Νικολάου στις Στραπουριές Άνδρου	Στραπουριές		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 842/Β/4-12-1986
166	Κρήνη στη θέση Καριά		Καριά	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 65/Β/5-2-1992
167	Βρύση στην Άσπρη Βρύση Άρνης Άνδρου	Άρνη (τ.Αρνάς)	Άσπρη Βρύση	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 377/Β/10-6-1986
168	Κεντρική Κρήνη (πίσω βρύση) στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσίων)		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 287/Β/16-5-1988

A/A	Ονομασία Αρχαιολογικού χώρου - Μνημείου	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ
169	Κρήνη του Βλάμη στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσίον)		Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 287/Β/16-5-1988
170	Κρήνη στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσίον)	Εντοιχισμένη σε τοίχο από ξερολιθιά της οικίας Μαγουλά	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 287/Β/16-5-1988
171	Κρήνη στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσίον)	Στη μέση της κοινοτικής σκάλας που αρχίζει από το λιμάνι και τελειώνει στον περιφερειακό δρόμο Μπατσίου	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 287/Β/16-5-1988
172	Κρήνη στο Μπατσί Άνδρου	Μπατσί (τ.Μπατσίον)	Στη σκάλα που ξεκινάει από την αμμουδιά και ανεβαίνει σε κοινοτικό δρόμο	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΦΕΚ 287/Β/16-5-1988
173	Όψεις κτιρίων στην οδό Προκυμαίας Λιμανιού στο Γαύριο Άνδρου, ιδ. Γιάννη και Ελισάβετ Βασιλειάδη	Γαύριο (τ.Γαύριον)	Οδός Προκυμαίας Λιμανιού	Τμήματα Κτιρίου, Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 386/Β/29-4-1998

Παράρτημα II : Σύνοψη νομοθεσίας για την προστασία της φύσης, της βιοποικιλότητας και του τοπίου

Γενικά

Στον πυρήνα της νομοθεσίας για την προστασία της φύσης στην Ελλάδα βρίσκονται ο ν. 1650/1986 και ο ν. 3937/2011 ο οποίος τροποποίησε σε πολλά σημεία τις προβλέψεις του πρώτου που αφορούσαν την προστασία της φύσης. Όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα η νομοθεσία, ο χωρικός σχεδιασμός για την προστασία της φύσης συνοψίζεται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών (ν. 3937/2011, άρθρο 3), που αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του ν.1650/1986 (όπως ισχύει), με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι κατηγορίες περιοχών του ν. 1650 αναπροσαρμόστηκαν από το ν. 3937, και έχουν σήμερα ως εξής:

Κατηγορίες περιοχών	Χαρακτηριστικά	Περιλαμβάνουν και περιοχές	Ορισμός	Αισιολογικά.
	Ρυθμίσεις			
1. Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης	Εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, ενδιαιτήματα σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν σημαία νουσα θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας, όπως και η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ειδών ή οικοτόπων	4.1, 4.2	ΕΠΜ → πδ	
2. Περιοχές προστασίας της φύσης	Εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας Προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας	1, 4.2, 4.1,	ΕΠΜ → πδ	
3 Φυσικά πάρκα και ειδικότερα:	Χερσαίες, υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και ποικιλίας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών, ιδίως βιολογικών, οικολογικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Επιτρέπεται η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές προβλέπονται στην πράξη χαρακτηρισμού και το σχέδιο διαχείρισης. Είναι δυνατόν να επιτρέπονται λατομικές και μεταλλευτικές δραστηριότητες, εφόσον συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική οικονομία και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών. Μπορεί να προβλέπεται η οριοθέτηση ζωνών προστασίας μέσα στα φυσικά πάρκα και ο καθορισμός ικανής έκτασης απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης (πυρήνας). Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και ανάπτυξης, περιφερειακών του πυρήνα, που οριοθετούνται σαφώς, ο οποίος τεκμηριωμένα δεν αντιβαίνει στους στόχους προστασίας των περιοχών αυτών, με κλιμάκωση του βαθμού προστασίας.			
3.1. Εθνικά πάρκα	Χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυννοριακές, είτε λόγω της εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως σημαντικές σε εθνικό επίπεδο Οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατά το άρθρο 78 του ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του ν.δ. 996/1971 (ΦΕΚ 192 Α') και οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η	1, 2, 4, 5, 4.1, 4.2	ΕΠΜ → πδ	Ναι*

Κατηγορίες περιοχών	Χαρακτηριστικά	Περιλαμβανουν και περιοχές	Ορισμός	Αισιολογία
	Ρυθμίσεις			
	οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 191/1974 (ΦΕΚ 350 Α'), χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα με πδ ΥΠΕΚΑ κατά τη διαδικασία του άρθρου 21.			
3.2 Περιφερειακά πάρκα	Χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο. Ειδικά για τις περιστατικές φυσικές περιοχές που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζεται η διατήρηση του οικοσυστήματος σε ικανοποιητική κατάσταση, ώστε να παρέχει οικολογικές υπηρεσίες, όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η ρύθμιση του κλίματος και του κύκλου νερού και η παροχή δυνατοτήτων αναψυχής στους κατοίκους των αστικών κέντρων. Οι περιοχές αυτές είναι δυνατόν να χαρακτηρίζονται ως «ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο», κατά την έννοια του εδαφίου ιγ' του άρθρου 3 της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 189). Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία μπορεί να ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαλλιέργητες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης. Τα περιφερειακά πάρκα μπορεί να περιλαμβάνουν οικιστικές ενότητες ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτέων αντικειμένων, οι οποίες ορίζονται ως περιοχές οικοανάπτυξης. Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων.	1, 2, 4, 5, 4.1, 4.2	Ειδική έκταση η πδ	Ναι*
4 Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών και ειδικότερα ως:	Ως περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (Habitat / species management areas) χαρακτηρίζονται εκτάσεις χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες που υπόκεινται σε διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων οικοτόπων και ειδών. β) Διακρίνονται σε Ε. Ζ. Δ., Ζ. Ε. Π. και Καταφύγια Άγριας Ζωής (Κ.Α.Ζ.).			
4.1 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) (Special Areas of Conservation)	Οι περιοχές που περιέχονται στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 της απόφασης 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (L 259)			Ναι*
4. 2 Ζώνες	Είναι δυνατός ο καθορισμός ειδικότερων όρων και περιορισμών δόμησης,			Ναι*

Κατηγορίες περιοχών	Χαρακτηριστικά	Περιλαμβανουν και περιοχές	Ορισμός	Αισιολογία
	Ρυθμίσεις			
Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (Special Protection Areas)	χρήσεων γης, καθώς και κάθε άλλου ζητήματος που αφορά στην προστασία και οικολογική διαχείριση των ΖΕΠ με πδ ΥΠΕΚΑ σε εφαρμογή ειδικής έκθεσης			
4.3 Καταφύγια Άγριας Ζωής (Wildlife refuges)	Χαρακτηρίζονται φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικοτόποι. Ως καταφύγια άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 Απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπεται η εγρήγηση όπως και δρόμων <u>επιτρέπεται</u>, εάν έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Οι αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες μπορούν να εγκρίνουν ή να προγραμματίζουν και να εκτελούν ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών του βιολογικού κύκλου των ειδών της άγριας πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας και ιδίως αναδάσωση, διατήρηση ακαλιέργων εκτάσεων, διατήρηση εκτάσεων με τοπικές ποικιλίες, διατήρηση φυτοφρακτών, έργα αναβάθμισης και αποκατάστασης υγροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία και ανάπτυξη ζωνών φυσικής βλάστησης, δημιουργία δενδροστοιχιών κατά μήκος των αγροτικών δρόμων και ελωδών εκτάσεων.		Ειδική έκθεση η → Απόφ. ΓΓ Αποκ. Διοίκησης	Ναι*

Κατηγορίες περιοχών	Χαρακτηριστικά	Περιλαμβάνουν και περιοχές	Ορισμός	Αισιολογία
	Ρυθμίσεις			
5 Προστατευόμενα τοπία και στοιχεία τοπίου ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί				
5.1 Προστατευόμενα τοπία (Protected landscapes / seascapes)	Χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, γεωπαρκο, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό. Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική ή πολιτισμική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγκυριές, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές και αναβαθμίδες, κρήνες.		Ειδική έκθεση η → Απόφ. ΓΓ Αποκ. Διοίκησης	Ναι*
5.2 Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (Protected natural formations)	Χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική, γεωλογική, γεωμορφολογική, ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, γεώτοποι και οικότοποι προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης (Protected natural monuments). Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους, απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις προστασίας της απόφασης χαρακτηρισμού.		Ειδική έκθεση η → Απόφ. ΓΓ Αποκ. Διοίκησης	Ναι*
6 Περιφερειακή ή-ρυθμιστική ζώνη περιοχών κατ. 1 και 2	Οι περιοχές των κατηγοριών 1 και 2 μπορεί να περιβάλλονται από περιφερειακή – ρυθμιστική ζώνη προστασίας, επαρκούς έκτασης, ώστε να κλιμακώνονται οι όροι και περιορισμοί για την καλύτερη διασφάλιση του προστατευτέου αντικείμενου	4.1, 4.2		Ναι*

* Υπό την προϋπόθεση ότι ικανοποιούνται τα κριτήρια του ΕΠΧΣ&ΑΑ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η Νομοθεσία που αφορά στη Διοίκηση και Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών εδράζεται στο κεφάλαιο Ε' (άρθρα 15,16,17) του Ν. 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 207/Α/07.10.1999).

Τα προαναφερθέντα άρθρα 15 και 17 του Ν.2742/1999 τροποποιήθηκαν από το άρθρο 7 του Ν.3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011).

Ν. 2742/1999

Άρθρο 15 - Φορείς διαχείρισης

1. α. Με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, μπορεί να συνιστώνται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης, με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου που αναφέρονται στο άρθρο 18 του ν. 1650/1986, καθώς και των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης κατά το άρθρο 4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 33318/28.12.1998 (ΦΕΚ1289Β/28.12.1998), και να καθορίζονται τα όρια της χωρικής τους αρμοδιότητας. Τα νομικά αυτά πρόσωπα έχουν την έδρα τους μέσα ή κοντά στις περιοχές στις οποίες βρίσκονται τα προστατευόμενα αντικείμενα, είναι κοινωφελούς χαρακτήρα και εποπτεύονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

β. Με το προεδρικό διάταγμα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, μπορεί να συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ως κοινός φορέας διαχείρισης για το σύνολο των προστατευόμενων αντικειμένων μιας γεωγραφικής ή διοικητικής ενότητας, με έδρα εντός της ενότητας αυτής ή να υπάγεται η διοίκηση και διαχείριση ενός ή περισσότερων προστατευόμενων αντικειμένων στην αρμοδιότητα υφιστάμενου φορέα διαχείρισης. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού αυτού προσώπου μπορεί να ιδρύονται παραρτήματα ή γραφεία του σε προστατευόμενες περιοχές από αυτές που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης του.

γ. Αν δεν έχουν συσταθεί φορείς διαχείρισης ή δεν έχει υπαχθεί η διαχείριση του προστατευόμενου κατά περίπτωση αντικειμένου σε υφιστάμενο φορέα διαχείρισης, ή δεν έχει ακόμα λειτουργήσει ο φορέας που έχει συσταθεί, η σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτό, μπορεί να ανατίθεται σε υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες ή σε ειδικές υπηρεσίες που συνιστώνται για το σκοπό αυτό κατά τις κείμενες διατάξεις, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και δημόσια ερευνητικά κέντρα ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, καθώς και σε μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που έχουν διακριθεί για το έργο τους στον τομέα της προστασίας της φύσης ή γενικότερα της προστασίας του περιβάλλοντος και τα οποία διαθέτουν την κατάλληλη τεχνική και επιστημονική υποδομή, καθώς και αποδεδειγμένη εμπειρία στην υλοποίηση ανάλογων έργων. Η ανάθεση αυτή στις περιπτώσεις δημοσίων υπηρεσιών, ειδικών υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου γίνεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, γίνεται με σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του νομικού προσώπου που αναλαμβάνει τις πιο πάνω αρμοδιότητες και η οποία καλείται σύμβαση διαχείρισης. Στη σύμβαση αυτή προσδιορίζονται οι συμβαλλόμενοι φορείς, η διάρκεια, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης από τον ανάδοχο φορέα των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων, ο τρόπος και τα ποσά χρηματοδότησης των δαπανών της διαχείρισης, ο τρόπος, τα όργανα και η διαδικασία εποπτείας

και ελέγχου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων του αναδόχου φορέα, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του εδαφίου αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Γεωργίας εξειδικεύονται το περιεχόμενο και η διαδικασία σύναψης συμβάσεων διαχείρισης, τα κριτήρια επιλογής των φορέων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

δ. Για την επιλογή οργανωτικού σχήματος σύμφωνα με τις προηγούμενες περιπτώσεις α, β και γ συνεκτιμώνται ιδίως η σημασία και η έκταση του προστατευόμενου αντικείμενου, η γειννίασή του ή μη με άλλα προστατευόμενα αντικείμενα, καθώς και τα συμπεράσματα της οικείας οικονομοτεχνικής μελέτης. Για την τεκμηρίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του προτεινόμενου φορέα διαχείρισης πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει προηγηθεί η κατάρτιση οικονομοτεχνικής μελέτης. Ειδικά η ίδρυση φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τους ορισμούς της περιπτώσεως α είναι υποχρεωτική σε Εθνικά Πάρκα που χαρακτηρίζονται κατά το άρθρο 19 παρ. 3 του ν.1650/1986 και στα οποία περιλαμβάνονται και περιοχές που χαρακτηρίζονται κατά τις παραγράφους 1 ή 2 του ίδιου άρθρου.

2. Στην αρμοδιότητα των φορέων διαχείρισης υπάγονται :

α. Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικείμενων, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτό. β. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται με τα διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτό. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μεριμνούν για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και για τη συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα και με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα. Για την άσκηση της λειτουργίας αυτής, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, άλλα αρμόδια υπουργεία, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα. Τα ανωτέρω στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες κοινοποιούνται και εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών Περιβάλλοντος που λειτουργεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

γ. Η παροχή γνωμοδοτήσεων πριν από την προέγκριση χωροθέτησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές. δ. Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους. Για το σκοπό αυτό, οι φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών που καθορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 για τις περιοχές ευθύνης τους. Για τον ίδιο σκοπό, οι φορείς διαχείρισης θετούν στη διάθεση των αρμοδίων αρχών τα αναγκαία μέσα και προσωπικό που απαιτούνται για την εκτέλεση αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις ή άλλα μέτρα προστασίας της περιοχής.

ε. Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευόμενων αντικείμενων που εμπίπτουν

στην περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

στ. Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς της διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.ζ. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία των περιοχών ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης, και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

η. Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικονομικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας του προστατευόμενου αντικειμένου. Η χορήγηση σήματος ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός των προστατευόμενων αντικειμένων σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.θ. Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται ή μισθώνονται από το φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης του, και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

3. Για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων τους, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών οργανισμών, τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, καθώς και κάθε άλλο οργανισμό του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Οι κατά τα ανωτέρω οργανισμοί και υπηρεσίες οφείλουν να συνδράμουν τους φορείς στο έργο τους, παρέχοντας κάθε αναγκαίο στοιχείο και πληροφορία. Οι φορείς διαχείρισης μπορεί να συνεργάζονται επίσης με ημεδαπά και αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, οργανισμούς του ιδίου ή συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος, μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και με φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στα πεδία αρμοδιότητάς τους.

Ο τρόπος εκτέλεσης για λογαριασμό τρίτων ή ανάθεσης σε τρίτους υπηρεσιών για θέματα που υπάγονται στους σκοπούς των φορέων διαχείρισης, ο τρόπος κοστολόγησης των εργασιών και η καταβολή των δαπανών και αμοιβών ρυθμίζονται με τον κανονισμό της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού.

4.α. Οι φορείς διαχείρισης διοικούνται από επταμελή έως ενδεκαμελή διοικητικά συμβούλια (Δ.Σ.) που συγκροτούνται από εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, του Υπουργείου Γεωργίας, άλλων αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργείων, της οικείας περιφέρειας και των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, κοινωνικών, επιστημονικών και παραγωγικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του προστατευόμενου αντικειμένου, από ειδικούς επιστήμονες, καθώς και από εκπροσώπους μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων που έχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους, ως σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και διαθέτουν προηγούμενη δράση και εμπειρία σε σχετικά θέματα. Ο πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται από τον

Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και είναι πρόσωπο με επιστημονικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. και η ακριβής συγκρότησή του κατά φορέα ορίζεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21.

β. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.

γ. Ο ορισμός των μελών του Δ.Σ. γίνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την αποστολή σχετικής πρόσκλησης από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν υποδείξουν τους εκπροσώπους τους εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ορίζει το αντίστοιχο μέλος κατά την κρίση του. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

δ. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Αποφασίζει επίσης για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του οικείου φορέα, τη διαχείριση της περιουσίας και τη διάθεση των πόρων του, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του φορέα διαχείρισης και του προστατευόμενου αντικείμενου. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να συνιστάται Επιστημονική Επιτροπή από μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ερευνητές όλων των βαθμίδων των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας, και ειδικούς επιστήμονες, με σκοπό την παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων εισηγήσεων για κάθε θέμα που ζητείται από το ΔΣ και αφορά τη διαχείριση του προστατευόμενου αντικείμενου και την εύρυθμη λειτουργία του φορέα διαχείρισης. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας και κάλυψης των δαπανών της Επιστημονικής Επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

5. Πόροι των φορέων διαχείρισης είναι:

α. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, άλλα υπουργεία, οργανισμούς και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημοσίου τομέα, το ΕΤΕΡΠΣ και άλλα νομικά πρόσωπα που έχουν σχέση με την χρηματοδότηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών, σε βάρος του προϋπολογισμού τους.

β. Κοινοτικοί και εθνικοί πόροι που διατίθενται για την εκπόνηση προγραμμάτων, μελετών και ερευνών σχετικών με θέματα που ανάγονται στους σκοπούς και τις δραστηριότητες του φορέα διαχείρισης. γ. Πρόσοδοι από την εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες και κάθε είδους τακτικές ή εκτακτες εισφορές ημεδαπών ή αλλοδαπών, φυσικών ή νομικών προσώπων.

δ. Έσοδα από την πώληση υλικών, εκδόσεων, δεδομένων και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο φορέας διαχείρισης, καθώς και αμοιβές από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του για λογαριασμό τρίτων. Έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση και προβολή του προστατευόμενου αντικείμενου, όπως έσοδα από εισιτήρια, ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών, προβολή και εκμετάλλευση οπτικοακουστικού υλικού, εκχώρηση σημάτων ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις. Από τα έσοδα αυτά, ποσοστό 30% αποδίδεται ετησίως στο ΕΤΕΡΠΣ και διατίθεται αποκλειστικά για την αναδιανομή πόρων μεταξύ των φορέων διαχείρισης.

ε. Επιχορηγήσεις από άλλες πηγές και κάθε άλλο έσοδο από οποιαδήποτε αιτία.

6. Σε κάθε φορέα διαχείρισης συνιστώνται μέχρι και είκοσι (20) θέσεις επιστημονικού και δέκα (10) θέσεις

διοικητικού και τεχνικού προσωπικού. Ο αριθμός των θέσεων αυτών ορίζεται κατά φορέα με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Με όμοια απόφαση ο αριθμός των θέσεων μπορεί να αυξάνεται ή να μειώνεται ανάλογα με τις ανάγκες κάθε φορέα διαχείρισης. Συνιστάται επίσης μία θέση Διευθυντή. Το προσωπικό όλων των παραπάνω κατηγοριών προσλαμβάνεται με απόφαση του Δ.Σ. του φορέα διαχείρισης και απασχολείται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που διέπεται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Στη σύμβαση ορίζονται οι καταβαλλόμενες μηνιαίες αποδοχές, το ύψος των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Για την πρόσληψη του προσωπικού έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 198 Α). Οι παραπάνω θέσεις μπορούν να καλύπτονται και με αποσπάσεις προσωπικού που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ.6 του ν. 1256/1982. Οι αποσπάσεις αυτές έχουν διάρκεια μέχρι πέντε (5) χρόνια και διενεργούνται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του οικείου υπουργού. Οι αποδοχές των αποσπασμένων, τα κάθε είδους επιδόματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α), καθώς και οι εργοδοτικές εισφορές σε ταμεία κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, βαρύνουν από της αποσπάσεως τον φορέα διαχείρισης. Η κατανομή του προσωπικού σε υπηρεσιακές μονάδες, η διοίκηση και οι επιμέρους αρμοδιότητες αυτών, οι αρμοδιότητες του Διευθυντή, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, καθορίζονται με τους κανονισμούς που καταρτίζονται κατά την παράγραφο 8.

7. Ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των φορέων διαχείρισης ενεργείται με τη διαδικασία που ορίζεται από τις κείμενες διατάξεις περί Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών. Το διαχειριστικό έτος συμπίπτει με το φορολογικό έτος. Οι ορκωτοί ελεγκτές, που ασκούν τον τακτικό έλεγχο, υποβάλλουν μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του έτους που έληξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται δια του Προέδρου του Δ.Σ. στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και στον Υπουργό Οικονομικών. Οι παραπάνω Υπουργοί μπορούν να ζητήσουν οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης των φορέων.

8. Το Δ.Σ. καταρτίζει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του φορέα διαχείρισης, κανονισμό υπηρεσιών και προσωπικού, εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, κανονισμό οικονομικής διαχείρισης και προμηθειών, καθώς και κανονισμό ανάληψης ή εκτέλεσης για τρίτους ή ανάθεσης σε τρίτους επιστημονικών ή ερευνητικών προγραμμάτων, μελετών, υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας και εν γένει έργων και υπηρεσιών. Οι παραπάνω κανονισμοί εγκρίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

9. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μπορεί να συνιστώνται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης περιβαλλοντικών έργων και προγραμμάτων, όπως της «Ανάπλασης και Διαχείρισης του Κηφισσού Αττικής», του «Μητροπολιτικού Πάρκου στο Γουδί», του «Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Πύργου Βασιλίσσης», της περιοχής Ελαιώνα Αττικής, της Μητροπολιτικής Ζώνης Πρασίνου στην περιοχή του Ελληνικού, καθώς και κάθε άλλου αντίστοιχου προγράμματος και έργου, το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ενιαία σε οποιονδήποτε άλλο χώρο. Στο προεδρικό διάταγμα ίδρυσης κάθε φορέα προβλέπονται ιδίως η εξειδίκευση των σκοπών και αρμοδιοτήτων κάθε φορέα, η νομική μορφή, τα όργανα διοίκησης, οι αρμοδιότητες κάθε οργάνου ή μέλους οργάνου διοίκησης, η σύνθεση των οργάνων διοίκησης, το περιεχόμενο εποπτείας του φορέα από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, οι πόροι του, το προσωπικό και η διάρθρωση του φορέα, τα όργανα και η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης των κανονισμών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση ή λεπτομέρεια. Η σύνθεση κάθε φορέα προσδιορίζεται με τη συμμετοχή εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων και μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών

οργανώσεων, καθώς και εκπροσώπων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και άλλων αρμόδιων Υπουργείων. Στους φορείς αυτούς εφαρμόζονται αναλόγως και οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου. Στο φορέα διαχείρισης της Μητροπολιτικής Ζώνης Πρασίνου στην περιοχή του Αεροδρομίου του Ελληνικού εφαρμόζονται επίσης και οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου ένα του ν. 2338/1995 (ΦΕΚ 202 Α')

Άρθρο 16 - Τροποποιήσεις και συμπληρώσεις ν. 1650/1986

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 αντικαθίσταται ως εξής:

“5. α. Τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της παρ. 3 με τις ζώνες τους διέπονται από κανονισμούς διοίκησης και λειτουργίας, στους οποίους καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21. Οι ανωτέρω κανονισμοί καταρτίζονται εντός έτους από τη δημοσίευση των προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 και εγκρίνονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των κατά περίπτωση αρμοδίων υπουργών και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

β. Με τις ίδιες ή όμοιες υπουργικές αποφάσεις εγκρίνονται επίσης πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευομένων αντικειμένων της παραγράφου 3. Με τα Σχέδια Διαχείρισης προσδιορίζονται, στο πλαίσιο των γενικότερων όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21, οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την εφαρμογή των έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των κατά περίπτωση προστατευομένων αντικειμένων. Τα Σχέδια Διαχείρισης συνοδεύονται από προγράμματα δράσης στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησης τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους. Οι διατάξεις της περιπτώσεως αυτής εφαρμόζονται αναλόγως και για την κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης για τα προστατευόμενα είδη της χλωρίδας και πανίδας που αναφέρονται στο άρθρο 20, καθώς και για τους οικοτόπους που ορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/28-12-1998 (ΦΕΚ 1289 Β/28-12-1998).”

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 αντικαθίσταται ως εξής:

“2. Με το παραπάνω προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι αναγκαίοι για την προστασία του συγκεκριμένου αντικειμένου γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να προβλέπεται η υποχρέωση σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για έργα ή δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.”

3. Η παράγραφος 4 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 αντικαθίσταται ως εξής:

“4. α. Τα Προεδρικά Διατάγματα των παραγράφων 1 και 2, καθώς και οι Κανονισμοί Διοίκησης και Λειτουργίας και τα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευομένων αντικειμένων αναθεωρούνται ανά πενταετία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην επόμενη περίπτωση. Στο χρονικό αυτό διάστημα, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η τροποποίησή τους, μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης, εφ' όσον έχει συσταθεί ή των υπηρεσιών ή νομικών προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης της επόμενης

περιπτώσεως, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.

β. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των ρυθμίσεων των προεδρικών διαταγμάτων των παραγράφων 1 και 2, καθώς και των Κανονισμών Διοίκησης και Λειτουργίας και των Σχεδίων Διαχείρισης της παραγράφου 5 του άρθρου 18, γίνεται είτε από τον οικείο Φορέα Διαχείρισης, εφ' όσον έχει συσταθεί, είτε από τις υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα. Για το σκοπό αυτό, τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου συντάσσουν ετήσια έκθεση αξιολόγησης που κοινοποιείται με μέρεινά τους στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και στο υπουργείο Γεωργίας, καθώς και σε άλλα υπουργεία των οποίων οι αρμοδιότητες εμπίπτουν στην περιοχή του προστατευομένου κατά περίπτωση αντικειμένου. Η έκθεση αυτή μπορεί να κοινοποιείται επίσης σε οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα των οποίων η δραστηριότητα εκτείνεται στην περιοχή διαχείρισης, στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας και στους οικείους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά την επεξεργασία μέτρων, δράσεων, ενεργειών και ρυθμίσεων αρμοδιότητάς τους που προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων, κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και σχεδίων διαχείρισης”.

4. Μετά την παράγραφο 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, προστίθεται παράγραφος 7 που έχει ως εξής:
“ 7. Στη διαδικασία του άρθρου αυτού υπάγεται εφεξής κάθε νέος χαρακτηρισμός εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης, καθώς και κάθε τροποποίηση των ορίων και καθορισμός των αναγκαίων όρων και περιορισμών προστασίας των εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης που έχουν χαρακτηριστεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 78 του ν.δ. 86/1969, όπως αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν.δ. 996/1971.”

Άρθρο 17 - Συμπλήρωση αρμοδιοτήτων Επιτροπής “Φύση 2000”.

Η “Επιτροπή - Φύση 2000”, που έχει συσταθεί με το άρθρο 5 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 33318/3028/28-12-1998 (ΦΕΚ 1289 Β/28-12-1998), ενεργεί και ως Εθνική Επιτροπή Προστατευομένων Περιοχών με σκοπό το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού, η Επιτροπή ασκεί επιπλέον και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Παρακολουθεί και αξιολογεί τα προγράμματα, τις δράσεις και ενέργειες όλων των αρμοδίων υπουργείων, υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που αφορούν τις προστατευόμενες περιοχές, τα είδη, τους οικοτόπους και γενικότερα το φυσικό περιβάλλον.

β. Καταγράφει, ταξινομεί και αξιολογεί το έργο και τις δραστηριότητες των φορέων διαχείρισης προστατευομένων αντικειμένων που συνιστώνται κατά το άρθρο 15 του νόμου αυτού και διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την αποτελεσματική λειτουργία και τη βελτίωση της δράσης τους.

γ. Επεξεργάζεται πρότυπα για την κατάρτιση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, καθώς και κριτήρια αξιολόγησής τους.

δ. Γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και άλλους αρμόδιους υπουργούς για τον τρόπο ετήσιας κατανομής προς τους φορείς διαχείρισης του άρθρου 15 των εθνικών

πόρων, καθώς και των πόρων που προέρχονται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), το Ταμείο Συνοχής ή άλλα κοινοτικά διαρθρωτικά μέτρα και προγράμματα.

ε. Γνωμοδοτεί για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπεται σε αυτήν από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων σχετικά με τη δράση, τη λειτουργία και τον έλεγχο των φορέων διαχείρισης του άρθρου 15.

N. 3937/2011

Άρθρο 7 - Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Τροποποίηση των άρθρων 15 και 17 του ν. 2742/1999

1. Η διοίκηση και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών των κατηγοριών 1, 2, 3, 4.1 και 4.2 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, ανήκουν στους φορείς του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α'). Με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 περίπτωση γ' του άρθρου 15 του ν. 2742/1999. Για τις κατηγορίες 4.3 και 5, η διαχείριση ανήκει κατά περίπτωση στις οικείες αρχές, ανάλογα με το είδος και το χαρακτήρα του προστατευτέου αντικειμένου.

2. Μετά την περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999, προστίθεται περίπτωση δ', ως εξής: «δ. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ιδρύονται Διευθύνσεις Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αρμοδιότητα την εποπτεία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών που υπάγονται στη χωρική αρμοδιότητα των οικείων αποκεντρωμένων διοικήσεων, το συντονισμό της φύλαξης από τα χωρικά αρμόδια σώματα ασφαλείας, καθώς και το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης. Οι διευθύνσεις μπορούν να συνεπικουρούνται από συμβουλευτική επιτροπή που δεν αμείβεται και αποτελείται από επιστήμονες ακαδημαϊκών ή ερευνητικών ιδρυμάτων, ειδικούς σε γνωστικά αντικείμενα συναφή με το χαρακτήρα και τις οικολογικές απαιτήσεις των υπό διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, καθώς και εκπροσώπους περιβαλλοντικών οργανώσεων με αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια σε θέματα οικολογίας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας.»

3. Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Η παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων πριν από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους ή των οποίων οι επιπτώσεις επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, τις περιοχές αυτές, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές.»

4. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής: «Πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής πρόσωπο με αναγνωρισμένη επιστημονική επάρκεια, εμπειρία και ενεργό δράση στα ζητήματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο δεν έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για τα πλημμελήματα που προβλέπονται στο ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), π.δ. 55/ 1998 (ΦΕΚ 58 Α'), ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'), ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α') και στη νομοθεσία περί αυθαιρέτων

(άρθρο 29 παρ.1 του ν. 2242/1994, άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 2344/1940, άρθρο 22 παρ. 3 του ν. 1577/1985, ν. 1337/1983, ν. 1892/1990, ν. 2791/2001.»

5. Από την περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 απαλείφονται οι λέξεις «αποδίδεται ετησίως στο Ε.Τ.Ε.Π.Π.Σ.»

6. Μετά την περίπτωση ε' της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής:
«στ. Στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συστήνεται διοικητική μονάδα σε επίπεδο τμήματος για το συντονισμό και την υποστήριξη των διοικητικών σχημάτων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Το τμήμα αυτό ασκεί τις αρμοδιότητες του συντονισμού, της νομικής και διοικητικής υποστήριξης των φορέων διαχείρισης, της παρακολούθησης των προγραμμάτων τους, καθώς και της διευκόλυνσης της

οικονομικής λειτουργίας τους. Προϊστάμενος του τμήματος ορίζεται υπάλληλος της ειδικότητας ΠΕ Περιβαλλοντολόγων ή ΠΕ Βιολόγων – Φυσιογνωστών ή ΠΕ Δασολόγων ή ΠΕ Γεωλόγων.»

7. Στο άρθρο 17 του ν. 2742/1999 προστίθενται περιπτώσεις στ' και ζ' ως εξής:

«στ. Επιβλέπει τα προγράμματα επιστημονικής παρακολούθησης και διαχείρισης της βιοποικιλότητας και συνεργάζεται με τους αρμόδιους για την εφαρμογή τους φορείς, ώστε να διασφαλίσει ότι τα παρεχόμενα δεδομένα και οι διαθέσιμες πληροφορίες για την κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων είναι αξιοποιήσιμα για την αποτελεσματική διαχείρισή τους.»

«ζ. Συνεργάζεται με τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τη διατύπωση προδιαγραφών για την απογραφή της ελληνικής βιοποικιλότητας, η οποία συντάσσεται ανά δεκαετία.»

Τα Περιφερειακά Πάρκα¹¹

Ως περιφερειακά πάρκα με βάση το νόμο 3937/2011 για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο.

Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία μπορεί να ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαλλιέργητες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης.

Τα περιφερειακά πάρκα μπορεί να περιλαμβάνουν οικιστικές ενότητες ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτέων αντικειμένων, οι οποίες ορίζονται ως περιοχές οικονομικής ανάπτυξης. Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων.

Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτήν, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προεδρικό διάταγμα, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική σημασία και τις προστατευτέες αξίες της. Ειδικά για το χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ειδικά για το χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακά πάρκα το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Θαλασσιών Υποθέσεων Νήσων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Αναλυτικά σύμφωνα με το ν. 3937/2011

«3. α) Ως φυσικά πάρκα (Natural parks) χαρακτηρίζονται χερσαίες, υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και ποικιλίας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών, ιδίως βιολογικών, οικολογικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Τα φυσικά πάρκα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές των παραγράφων 1, 2, 4 και 5.

β) Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως φυσικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής ποιότητας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων.

γ) Όταν το φυσικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια ή δασική περιοχή ή όταν περιλαμβάνει μεγάλης σημασίας γεωτόπους, μπορεί να ονομάζεται ειδικότερα θαλάσσιο πάρκο, εθνικός ή περιφερειακός δρυμός ή γεωπάρκο, αντίστοιχα. παροχή στο κοινό δυνατοτήτων

¹¹ Μια πρώτη αναφορά στα περιφερειακά πάρκα έχει γίνει στο τμήμα 2.1 Στο παρόν τμήμα γίνεται πιο διεξοδική αναφορά στη νομοθεσία καθώς και ανάλυση του θέματος

... ε) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης στ' και της παραγράφου 8, στα φυσικά πάρκα επιτρέπεται η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές προβλέπονται στην πράξη χαρακτηρισμού και το σχέδιο διαχείρισης.

στ) Μέσα στα φυσικά πάρκα με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παραγράφων 1 και 2, είναι δυνατόν να επιτρέπονται λατομικές και μεταλλευτικές δραστηριότητες, εφόσον συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική οικονομία και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών

ζ) Για τη σαφή και κατανοητή από όλους τους χρήστες των περιοχών αυτών προστασία και διαχείριση μπορεί να προβλέπεται η οριοθέτηση ζωνών προστασίας μέσα στα φυσικά πάρκα και ο καθορισμός ικανής έκτασης απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης (πυρήνας). Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και ανάπτυξης, περιφερειακών του πυρήνα, που οριοθετούνται σαφώς, ο οποίος τεκμηριωμένα δεν αντιβαίνει στους στόχους προστασίας των περιοχών αυτών, με κλιμάκωση του βαθμού προστασίας, γίνεται πάντα με γνώμονα την ολοκληρωμένη προστασία των προστατευτέων οικολογικών ή άλλων φυσικών αξιών.

η) Οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατά το άρθρο 78 του ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του ν.δ. 996/1971 (ΦΕΚ 192 Α') και οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 191/1974 (ΦΕΚ 350 Α'), χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα...

3.1 Εθνικά πάρκα (National parks)

Ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυννοριακές, είτε λόγω της εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως σημαντικές σε εθνικό επίπεδο.

3.2 Περιφερειακά πάρκα (Regional parks)

α) Ως περιφερειακά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο.

β) Ειδικά για τις περιστατικές φυσικές περιοχές που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζεται η διατήρηση του οικοσυστήματος σε ικανοποιητική κατάσταση, ώστε να παρέχει οικολογικές υπηρεσίες, όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η ρύθμιση του κλίματος και του κύκλου νερού και η παροχή δυνατοτήτων αναψυχής στους κατοίκους των αστικών κέντρων. Οι περιοχές αυτές είναι δυνατόν να χαρακτηρίζονται ως «ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο», κατά την έννοια του εδαφίου ιγ' του άρθρου 3 της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 189).

γ) Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία μπορεί να ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαλλιέργητες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης.

δ) Τα περιφερειακά πάρκα μπορεί να περιλαμβάνουν οικιστικές ενότητες ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτέων αντικειμένων, οι οποίες ορίζονται ως περιοχές οικοανάπτυξης. Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων

...

7. Στις περιοχές των παραγράφων 1, 2 και 3.1 δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.

8. Στις περιοχές: (α) των παραγράφων 3, 4, 5 και 6, με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παραγράφων 1 και 2, υγροτόπων διεθνούς σημασίας (υγρότοποι RAMSAR) και οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/EK της Επιτροπής, καθώς και (β) στις γειτονικές εκτάσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 18, επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.»

Σύμφωνα με το ν.3937/2011 (άρθρο 6 με το οποίο αντικαθίσταται το άρθρο 21 του ν. 2650/1986):

β) Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτήν, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προεδρικό διάταγμα, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική σημασία και τις προστατευτέες αξίες της. Ειδικά για το χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ειδικά για το χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακά πάρκα (sic) το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Θαλασσίων Υποθέσεων Νήσων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

γ) Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των ζωνών προστασίας περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε ζώνη οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) γίνεται με την πράξη καθορισμού της ΖΟΕ και με τη διαδικασία του άρθρου 29 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α').

Νομοθετικό και προγραμματικό πλαίσιο για το τοπίο

Γενικά

Με το ν. 3827/2010 κυρώθηκε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου που υπεγράφη στη Φλώρεντία το έτος 2000, χωρίς προσθήκες ή κάποια εξειδίκευση του κειμένου της Σύμβασης. Αυτή καθεαυτή η σύμβαση περιλαμβάνει ορισμούς, στόχους, γενικές κατευθύνσεις και καταλόγους δυνητικών μέτρων για την προστασία, διαχείριση και σχεδιασμών των τοπίων (αστικών, φυσικών, αγροτικών και θαλάσσιων, εξαιρετικών και μη), και δεν περιλαμβάνει σαφείς δεσμεύσεις για τα κράτη που την υπογράφουν, αν και εκτιμάται ότι θα μπορούσε σταδιακά να λαμβάνεται υπόψη από τα δικαστήρια. Η κύρια σαφής κίνηση νομοθετικού χαρακτήρα της Ελλάδας προς την κατεύθυνση της εφαρμογής των κατευθύνσεων της Σύμβασης είναι ο καθορισμός των «προστατευόμενων τοπίων» και «προστατευόμενων σχηματισμών» ως κατηγορίας περιοχών προστασίας της φύσης μέσω του ν. 3937/2011 (βλ. πιο πάνω). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ήδη προϋπήρχαν στην ελληνική νομοθεσία εργαλεία για το τοπίο, που είχαν εφαρμοστεί σε διάφορες συγκεκριμένες περιοχές, και συγκεκριμένα:

- Οι περιοχές *ιδιαίτερου φυσικού* που είχαν καθοριστεί με το ν. 1469/50, υπήρξαν το πρώτο και κύριο θεσμικό εργαλείο για την αναγνώριση και προστασία τοπίων ιδιαίτερης σημασίας,
- Το νδ 996/1971 εισήγαγε την έννοια του *αισθητικού δάσους*
- Με το ν.1650/86 η έννοια του προστατευόμενου τοπίου διευρύνθηκε ώστε να περιλάβει περιοχές με ιδιαίτερα φυσικά ή ανθρωπογενή χαρακτηριστικά
- Από τις διατάξεις του τελευταίου ΓΟΚ (Ν.2831/2000) προκύπτει η ενιαία νομοθετική αντιμετώπιση της αρχιτεκτονικής και της φυσικής κληρονομιάς, που εντάσσεται στο πλαίσιο προστασίας των *παραδοσιακών οικισμών* και των διατηρητέων κτιρίων (πολιτιστική-αρχιτεκτονική κληρονομιά)μ και του το ευρύτερο φυσικό τους περιβάλλον (φυσική κληρονομιά)
- Ο αρχαιολογικός νόμος 3028/2002 αντιμετωπίζει ενιαία τα μνημεία και το φυσικό χώρο που τα περιβάλλει.

Από τα παραπάνω εργαλεία, συχνή χρήση έχει γίνει στο πλαίσιο της κήρυξης παραδοσιακών οικισμών και αρχαιολογικών χώρων, δηλ. σε περιπτώσεις όπου το τοπίο καθεαυτό αποτελεί συμπληρωματική διάσταση άλλου (έστω και συγγενούς ενίοτε) προστατευτέου αντικειμένου. Το ίδιο το τοπίο ως αυτοτελής αξία έχει προστατευτεί μέχρι σήμερα μάλλον περιστασιακά και ελλιπώς.

Πρέπει να προστεθεί ότι δυνητικά σημαντικό επιχειρησιακό βήμα για το σχεδιασμό και την προστασία του τοπίου είναι η συμπερίληψη στις προδιαγραφές των Περιφερειακών Πλαισίων ΧΣΑΑ—που βρίσκονται σε διαδικασία αναθεώρησης—ειδικού τμήματος για το τοπίο.

- 1 Περιοχές NATURA 2000 με ιδιαίτερη σήμανση των περιοχών στις οποίες έχουν εγκριθεί Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες
- 2 Δάση με ιδιαίτερη σήμανση των Αισθητικών Δασών
- 3 Μνημεία και ιστορικοί τόποι (φυσικά, γεωτοπιοι, πολιτισμικά, θρησκευτικά κτλ)
- 4 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)
- 5 Αρχαιολογικούς χώρους
- 6 Παραδοσιακούς οικισμούς
- 7 Γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας, λοιπή αγροτική γη
- 8 Διαδρομές φυσικού ή και πολιτισμικού ενδιαφέροντος
- 9 Τοπότητα τουριστικού ενδιαφέροντος Διεθνούς, Εθνικής και Περιφερειακής εμβέλειας
- 10 Παράκτιες περιοχές ή άλλες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας, με ισχυρή οικιστική ή άλλη ανάπτυξη, και με μεγάλης κλίμακος ανατροπή του φυσικού τοπίου.
- 11 Εκτεταμένες περιοχές επιφανειακής εξόρυξης
- 12 Ανάγλυφο του εδάφους – κορυφογραμμές – υδάτινες ζώνες

Αφετηρία για τον προσδιορισμό των σημαντικών τοπίων είναι τα εξής δεδομένα του χώρου:

Τελικό αποτέλεσμα θα είναι ο καθορισμός περιοχών ως τοπίων τριών βαθμίδων: Διεθνούς αξίας, Εθνικής Αξίας, και Περιφερειακής Αξίας, καθώς και ο εντοπισμός Ιδιαίτερως Υποβαμισμένων Τοπίων.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σήμερα οι μελέτες εκπόνησης των νέων (αναθεωρημένων) Περιφερειακών Πλαισίων ΧΣΑΑ βρίσκονται μεταξύ Α1 και Α2 σταδίου (έχει υποβληθεί το Α1), και συνολικά προβλέπονται τέσσερα στάδια. Ωστόσο, δεν έχει εκκινήσει ακόμα η μελέτη εκπόνηση του Περιφερειακού Πλαισίου ΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου, το οποίο περιλαμβάνει και το νησί της Ανδρου. Συνεπώς, οι προοπτικές σχεδιασμού και πολιτικής τοπίου για την Ανδρο μέσω του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού παραμένει προς το παρόν ασαφής.

Η έννοια των προστατευόμενων τοπίων κατά το ν. 3937

Σύμφωνα με τον νόμο 3937/2011 ως **προστατευόμενα τοπία** (Protected landscapes / seascapes) χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, γεωπάρκο, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό. Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική ή πολιτισμική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές και αναβαθμίσεις κρήνες.

Επιπλέον ο Ν. 3937 στο αρθρ. 5 β) αναφέρει ότι “Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (Protected natural formations) χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική, γεωλογική, γεωμορφολογική, ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θαμνών, θαλάσσια, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, γεωτοπιοι και

οικότοποι προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης (Protected natural monuments). Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους, απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις προστασίας της απόφασης χαρακτηρισμού.

γ) Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, εντάσσονται δια του παρόντος στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους.

Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία του προστατευτέου αντικειμένου και γνώμη του αιρετού Περιφερειάρχη. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης του προστατευτέου αντικειμένου επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εξειδικεύονται τα γενικά και ειδικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου που κυρώθηκε με το ν. 3827/2010 (ΦΕΚ 30 Α'). Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή της παρ. Ε' του άρθρου 6 του ν.3827/2010 όταν πρόκειται για γενικούς όρους και περιορισμούς, αυτοί θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή, ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού μπορεί να γίνεται με το ίδιο διάταγμα».

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου ([νόμος 3827/2010](#)), ως τοπίο νοείται μία περιοχή, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τον άνθρωπο, της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και / ή ανθρωπίνων παραγόντων. Στο προοίμιο της Σύμβασης αναγνωρίζεται ότι το τοπίο αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, απαραίτητο για την ανθρώπινη ευημερία και τη σταθερότητα της Ευρωπαϊκής ταυτότητας. Τονίζει επίσης ξεκάθαρα πως αποτελεί σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων παντού: στις αστικές περιοχές και στην ύπαιθρο, στις υποβαθμισμένες περιοχές αλλά και στις περιοχές υψηλής ποιότητας και ήδη αναγνωρισμένες ως εξαιρετικού φυσικού κάλλους.

Η έννοια της προστασίας του τοπίου φυσικά δεν είναι νέα στην ελληνική νομοθεσία. Ο νόμος [N] 1469/1950 αποτελεί εδώ και 60 χρόνια το πρώτο θεσμικό εργαλείο για την αναγνώριση και προστασία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, το νομοθετικό διάταγμα [N] 996/1971 εισήγαγε την έννοια του αισθητικού δάσους, ενώ με το [νόμο 1650/1986](#) η έννοια του προστατευόμενου τοπίου διευρύνθηκε ώστε να περιλάβει περιοχές με ιδιαίτερα φυσικά ή ανθρωπογενή χαρακτηριστικά. Είναι αξιοσημείωτη η ενιαία νομοθετική αντιμετώπιση της αρχιτεκτονικής και της φυσικής κληρονομιάς, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του τελευταίου [Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού \(νόμος 2831/2000\)](#), που εντάσσει στο πλαίσιο προστασίας των παραδοσιακών οικισμών και των διατηρητέων κτιρίων (πολιτιστική - αρχιτεκτονική κληρονομιά) το

ευρύτερο φυσικό τους περιβάλλον (φυσική κληρονομιά), αλλά και του αρχαιολογικού νόμου ([νόμος 3028/2002](#)), ο οποίος αντιμετωπίζει ενιαία τα μνημεία και το φυσικό χώρο που τα περιβάλλει. Τα παραπάνω εργαλεία που αναφέρονται ρητά ή με πιο εξειδικευμένο τρόπο στο τοπίο, συνυπάρχουν βεβαίως με τα κλασικά εργαλεία της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (προστατευόμενες περιοχές, περιοχές δικτύου Natura 2000, Τόποι Κοινοτικοί Σημασίας κ.λ.π.), της αρχαιολογικής νομοθεσίας (αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία) και της αρχιτεκτονικής νομοθεσίας (παραδοσιακοί οικισμοί, διατηρητέα κ.λ.π.), δημιουργώντας ένα σύμπλεγμα περιοχών προστασίας με άμεση ή έμμεση αναφορά στο τοπίο.

Παράρτημα ΙΙΙ : Πληθυσμός Άνδρου – Πίνακες και Διαγράμματα

Πίνακας 1: Ο μόνιμος πληθυσμός 2001-2011 και η 'σχετική' θέση του Δήμου στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός 2001	% στο σύνολο της Περιφέρειας	Μόνιμος Πληθυσμός 2011	% στο σύνολο της Περιφέρειας
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.934.097		10.815.197	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	298.462	100%	308.975	100%
ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	19.793	6,6%	21.507	7,0%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	9.285	3,1%	9.221	3,0%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ	272	0,1%	271	0,1%
ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ	13.725	4,6%	15.550	5,0%
ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ	1.862	0,6%	2.024	0,7%
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ	238	0,1%	273	0,1%
ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	676	0,2%	765	0,2%
ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	152	0,1%	185	0,1%
ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.385	0,5%	1.334	0,4%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	16.576	5,6%	16.179	5,2%
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	687	0,2%	790	0,3%
ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	8.172	2,7%	7.917	2,6%
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	3.053	1,0%	3.047	1,0%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	6.565	2,2%	6.226	2,0%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΟΥ	1.013	0,3%	1.084	0,4%
ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ	2.162	0,7%	2.455	0,8%
ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΝΟΥ	1.538	0,5%	1.456	0,5%
ΔΗΜΟΣ ΚΩ	30.828	10,3%	33.388	10,8%
ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	928	0,3%	1.008	0,3%
ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ	838	0,3%	910	0,3%
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ	4.736	1,6%	4.977	1,6%
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ	1.262	0,4%	1.420	0,5%
ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	2.574	0,9%	2.625	0,8%
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	9.274	3,1%	10.134	3,3%
ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ	1.852	0,6%	1.973	0,6%
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ & ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	18.229	6,1%	18.864	6,1%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	1.011	0,3%	1.211	0,4%

ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ	12.514	4,2%	13.715	4,4%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ	403	0,1%	492	0,2%
ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ	115.334	38,6%	115.490	37,4%
ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ	2.594	0,9%	2.590	0,8%
ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ	521	0,2%	780	0,3%
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	295	0,1%	478	0,2%
ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ	8.115	2,7%	8.636	2,8%

Πηγή: - Απογραφή πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. (2001, 2011), επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας 2: Διαχρονική εξέλιξη 1991-2011 του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.223.392	10.934.097	10.815.197	7,0%	-1,1%	5,8%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	255.192	298.462	308.975	17,0%	3,5%	21,1%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	8.802	9.285	9.221	5,5%	-0,7%	4,8%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	8.802	9.285	9.221	5,5%	-0,7%	4,8%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	4.023	4.027	3.901	0,1%	-3,1%	-3,0%
Δημοτική Κοινότητα Άνδρου	1.802	1.859	1.665	3,2%	-10,4%	-7,6%
Άνδρος, η	1.574	1.567	1.428	-0,4%	-8,9%	-9,3%
Βραχνώς, ο	44	45	36	2,3%	-20,0%	-18,2%
Λιβάδια, τα	154	215	172	39,6%	-20,0%	11,7%
Μέσα Χωρίον, το	80	32	29	6,7%	-9,4%	-3,3%
Τοπική Κοινότητα Αποίκιων	270	259	259	-4,1%	0,0%	-4,1%
Αποίκια, τα	251	237	244	-5,6%	3,0%	-2,8%
Κατακαλάσι, οι	18	17	13	-5,6%	-23,5%	-27,8%
Μονή Αγίου Νικολάου, η	1	5	2	400,0%	-60,0%	100,0%
Τοπική Κοινότητα Βουρκωτής	124	84	75	-32,3%	-10,7%	-39,5%
Βουρκωτή, η	124	84	75	-32,3%	-10,7%	-39,5%
Τοπική Κοινότητα Λαμύρων	322	370	381	14,9%	3,0%	18,3%

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ			
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011	
Λάμυρα,τα	93	88	100		-5,4%	13,6%	-7,5%	
Μεσαθούριον,το	59	46	63		-22,0%	37,0%	6,8%	
Στραπουριά,αι	138	171	153		23,9%	-10,5%	10,9%	
Υψηλά,τα	32	65	65		103,1%	0,0%	103,1%	
Τοπική Κοινότητα Μεσαριάς Άνδρου	859	875	981		1,9%	12,1%	14,2%	
Μεσαριά,η	258	219	279		-15,1%	27,4%	8,1%	
Αλαδιόν,το	179	206	223		15,1%	8,3%	24,6%	
Αλάδον,το	0	11	8		-	-27,3%	-	
Ζαγανιάρης,ο	62	43	36		-30,6%	-16,3%	-41,9%	
Κουμανή,η	133	121	153		-9,0%	26,4%	15,0%	
Κουρέλιον,το	29	26	33		-10,3%	26,9%	13,8%	
Μένητες,οι	124	164	163		32,3%	-0,6%	31,5%	
Μονή Παναχράντου,η	1	2	3		100,0%	50,0%	200,0%	
Ορεινόν,το	18	21	19		16,7%	-9,5%	5,6%	
Φάλλικα,τα	55	62	64		12,7%	3,2%	16,4%	
Τοπική Κοινότητα Πιπροφού	295	261	330		-11,5%	26,4%	11,9%	
Πιπροφός,ο	288	261	330		-9,4%	26,4%	14,6%	
Μελίδα,η	7	0	0		-	-	-	
Τοπική Κοινότητα Στενίων	351	319	210		-9,1%	-34,2%	-40,2%	
Στενιά,αι	351	319	210		-9,1%	-34,2%	-40,2%	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΘΙΟΥ	2.028	2.201	1.948		8,5%	-11,5%	-3,9%	
Τοπική Κοινότητα Όρμου Κορθίου	585	787	700		34,5%	-11,1%	19,7%	

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ			
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011	
Όρμος Κορθίου,ο	457	634	557		38,7%	-12,1%	21,9%	
Αγία Μαρίνα,η	5	7	4		40,0%	-42,9%	-20,0%	
Αλαμανιά,η	35	43	56		22,9%	30,2%	60,0%	
Ρογόν,το	71	75	76		5,6%	1,3%	7,0%	
Χώνισι,αι	17	28	7		64,7%	-75,0%	58,8%	
Τοπική Κοινότητα Κατπαριάς	174	161	127		-7,5%	-21,1%	-27,0%	
Κατπαριά,η	97	96	110		-1,0%	14,6%	13,4%	
Μωρακαίοι,οι	32	16	16		-50,0%	0,0%	-50,0%	
Πέρα Χωριό,το	45	49	1		8,9%	-98,0%	-97,8%	
Τοπική Κοινότητα Κορθίου	606	668	636		10,2%	-4,8%	5,0%	
Κορθιον,το	126	116	116		-7,9%	0,0%	-7,9%	
Αηδόνια,τα	84	85	84		1,2%	-1,2%	0,0%	
Αϊτάπια,τα	62	77	79		24,2%	2,6%	27,4%	
Αμονακλίδς,ο	41	59	50		43,9%	-15,3%	22,0%	
Μουσιώνας,ο	47	63	37		34,0%	-41,3%	-21,3%	
Πίσω Μεριά,η	246	268	270		8,9%	0,7%	9,8%	
Τοπική Κοινότητα Κοχύλου	190	194	87		2,1%	-55,2%	-54,2%	
Κόχυλος,ο	190	194	87		2,1%	-55,2%	-54,2%	
Τοπική Κοινότητα Παλαιόκαστρου	220	260	233		18,2%	-10,4%	5,9%	
Παλαιόκαστρον,το	51	52	42		2,0%	-19,2%	-17,6%	
Έξω Βουνόν,το	26	22	23		-15,4%	4,5%	-11,5%	
Επισκοπειόν,το	29	41	52		41,4%	26,8%	79,3%	

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ			
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011	
Μέσα Βουνίων,το	69	73	55		5,8%	-24,7%	-20,3%	
Σταυρός,ο	45	72	61		60,0%	-15,3%	35,6%	
Τοπική Κοινότητα Συνετίου	253	131	165		-48,2%	26,0%	-34,8%	
Συνέτιον,το	253	131	165		-48,2%	26,0%	-34,8%	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	2.751	3.057	3.372		11,1%	10,3%	22,6%	
Δημοτική Κοινότητα Γαυρίου	675	930	957		37,8%	2,9%	41,8%	
Γαύριο,το	570	798	810		40,0%	1,5%	42,1%	
Άγιος Πέτρος,ο	19	15	5		-21,1%	-66,7%	-73,7%	
Ακαμάτης,ο (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Γαΐδαρος,ο (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Γίδες,οι	39	35	31		-10,3%	-11,4%	-20,5%	
Κάτω Άγιος Πέτρος,ο	32	67	80		109,4%	19,4%	150,0%	
Κυπρί,το	15	15	31		0,0%	106,7%	106,7%	
Μεγάλο,το (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Πλατύ,το (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Πράσσο,το (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Τουρλίτης,ο (νησίς)	0	0	0		-	-	-	
Τοπική Κοινότητα Αιμιολόχου	37	51	61		37,8%	19,6%	64,9%	
Αιμιόλοχος,ο	37	51	61		37,8%	19,6%	64,9%	
Τοπική Κοινότητα Άνω Γαυρίου	119	100	139		-16,0%	39,0%	16,8%	
Άνω Γαύριο,το	101	88	100		-12,9%	13,6%	-1,0%	
Κοιμάρι,το	7	4	26		-42,9%	550,0%	271,4%	

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011
Σχόλη,η	11	8	13		-27,3%	62,5%	-18,2%
Τοπική Κοινότητα Απροβάτου	314	270	267		-14,0%	-1,1%	-15,0%
Άνω Απροβάτου,το	135	94	113		-30,4%	20,2%	-16,3%
Αλικάνδρος,η	39	43	42		10,3%	-2,3%	7,7%
Καλαμάκι,το	34	35	25		2,9%	-28,6%	-26,5%
Κάτω Απροβάτου,το	50	44	40		-12,0%	-9,1%	-20,0%
Κούτσι,το	56	54	47		-3,6%	-13,0%	-16,1%
Τοπική Κοινότητα Αρνά	179	148	110		-17,3%	-25,7%	-38,5%
Άρνη,η	117	98	73		-16,2%	-25,5%	-37,6%
Ατένι,το (Τ.Κ. Αρνά)	27	23	18		-14,8%	-21,7%	-33,3%
Ρέματα,τα	35	27	9		-22,9%	-29,6%	-45,7%
Τοπική Κοινότητα Βιταλίου	68	52	56		-23,5%	7,7%	-17,6%
Βιτάλι,το	54	44	43		-18,5%	-2,3%	-20,4%
Άγιος Συμεών,ο	14	8	13		-42,9%	62,5%	-7,1%
Τοπική Κοινότητα Κατακόλου	181	139	134		-23,2%	-3,6%	-26,0%
Κατάκοιλος,η	59	29	30		-50,8%	3,4%	-49,2%
Ατένι,το (Τ.Κ. Κατακόλου)	11	22	8		100,0%	-63,6%	-27,3%
Κάτω Κατάκοιλος,η	111	88	96		-20,7%	9,1%	-13,5%
Τοπική Κοινότητα Μακροτάνταλου	171	195	182		14,0%	-6,7%	6,4%
Μακροτάνταλο,το	22	27	10		22,7%	-63,0%	-54,5%
Άγιος Ιωάννης,ο	27	32	31		18,5%	-3,1%	14,8%
Βαρίδι,το	60	44	50		-26,7%	13,6%	-16,7%

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ			
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011	
Ζόρκος,ο	-	-	0		-	-	-	-
Καλυβάρι,το	32	38	47		18,8%	23,7%	46,9%	46,9%
Μερμηγκιές,οι	9	20	18		122,2%	-10,0%	100,0%	100,0%
Παλαιστού,το	7	13	9		85,7%	-30,8%	28,6%	28,6%
Χάρτες,οι	14	21	17		50,0%	-19,0%	21,4%	21,4%
Τοπική Κοινότητα Μπατσίου	736	953	1.156		29,5%	21,3%	57,1%	57,1%
Μπατσί,το	692	908	1.010		31,5%	11,2%	46,0%	46,0%
Δαμασκηνός,ο	23	29	89		26,1%	206,9%	287,0%	287,0%
Μονή Ζωοδόχου Πηγής,η	5	5	6		0,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Στιβάρι,το	16	11	51		-31,3%	363,6%	218,8%	218,8%
Τοπική Κοινότητα Παλαισιπόλεως	160	159	159		-0,6%	0,0%	-0,6%	-0,6%
Παλαισιόπολη,η	137	136	128		-0,7%	-5,9%	-6,6%	-6,6%
Αγία Ελεούσα,η	15	15	21		0,0%	40,0%	40,0%	40,0%
Κάλυμπος,ο	8	8	10		0,0%	25,0%	25,0%	25,0%
Τοπική Κοινότητα Φελλού	111	60	151		-45,9%	151,7%	36,0%	36,0%
Επάνω Φελλός,ο	19	27	15		42,1%	-44,4%	-21,1%	-21,1%
Κάτω Φελλός,ο	92	33	124		-64,1%	275,8%	34,8%	34,8%
Κούρταλη,η	-	-	12		-	-	-	-

Πηγή: Απογραφή πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. (1991, 2001, 2011), επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας 3: Διαχρονική εξέλιξη της πληθυσμιακής πυκνότητας (μόνιμος πληθυσμός) ανά Δημοτική/Τοπική Κοινότητα

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΕΚΤΑΣΗ (τετρ. χιλ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ./τετρ. χιλ.)		
	1991	2001	2011		1991	2001	2011
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	8.802	9.285	9.221	380,0	23,16	24,43	24,26
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	4.023	4.027	3.901	102,8	39,15	39,19	37,96
Δημοτική Κοινότητα Άνδρου	1.802	1.859	1.665	11,3	159,47	164,51	147,35
Τοπική Κοινότητα Αποικίων	270	259	259	10,6	25,54	24,50	24,50
Τοπική Κοινότητα Βουρκωτής	124	84	75	29,3	4,23	2,86	2,56
Τοπική Κοινότητα Λαμύρων	322	370	381	5,5	58,04	66,69	68,67
Τοπική Κοινότητα Μεσαριάς Άνδρου	859	875	981	24,2	35,47	36,13	40,51
Τοπική Κοινότητα Πιτροφού	295	261	330	16,3	18,05	15,97	20,19
Τοπική Κοινότητα Στενιών	351	319	210	5,4	64,43	58,55	38,55
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΘΙΟΥ	2.028	2.201	1.948	81,9	24,76	26,87	23,78
Τοπική Κοινότητα Όρμου Κορθίου	585	787	700	7,7	75,76	101,92	90,65
Τοπική Κοινότητα Καππαριάς	174	161	127	8,7	20,06	18,57	14,64
Τοπική Κοινότητα Κορθίου	606	668	636	44,6	13,59	14,98	14,26
Τοπική Κοινότητα Κοχύλου	190	194	87	6,6	28,58	29,18	13,09
Τοπική Κοινότητα Παλαιοκάστρου	220	260	233	8,4	26,04	30,78	27,58
Τοπική Κοινότητα Συνετίου	253	131	165	5,8	43,45	22,50	28,34
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	2.751	3.057	3.372	195,4	14,08	15,65	17,26
Δημοτική Κοινότητα Γαυρίου	675	930	957	22,4	30,15	41,54	42,74
Τοπική Κοινότητα Αμμολόχου	37	51	61	7,1	5,21	7,18	8,59
Τοπική Κοινότητα Άνω Γαυρίου	119	100	139	7,5	15,96	13,42	18,65
Τοπική Κοινότητα Απροβάτου	314	270	267	7,3	43,03	37,00	36,59
Τοπική Κοινότητα Αρνά	179	148	110	28,5	6,28	5,19	3,86
Τοπική Κοινότητα Βιταλίου	68	52	56	19,9	3,42	2,61	2,82
Τοπική Κοινότητα Κατακόλου	181	139	134	14,3	12,62	9,69	9,34
Τοπική Κοινότητα Μακροταντάλου	171	195	182	54,7	3,13	3,57	3,33
Τοπική Κοινότητα Μπατασίου	736	953	1.156	11,5	64,03	82,91	100,57
Τοπική Κοινότητα Παλαιοπόλεως	160	159	159	9,3	17,21	17,10	17,10
Τοπική Κοινότητα Φελλού	111	60	151	12,9	8,57	4,63	11,66

Πηγή: Απογραφή πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. (1991, 2001, 2011), επεξεργασία ομάδας μελέτης

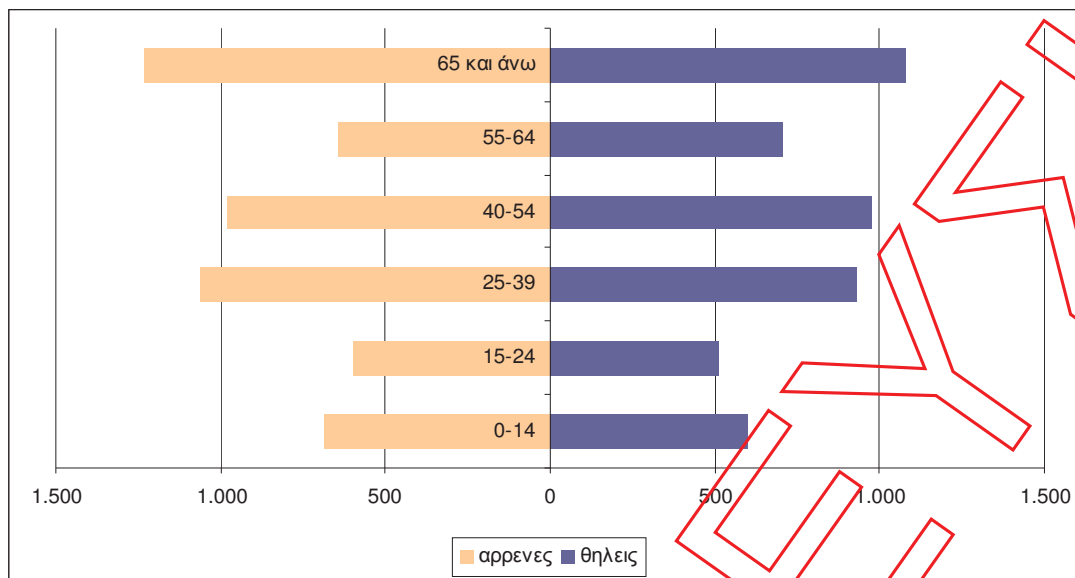
ΔΙΑΒΟΛΟΝΕΥΤΗ

Πίνακας 4: Δημογραφική Φυσιογνωμία του Δήμου – Πραγματικός Πληθυσμός κατά φύλλο και ηλικία 2001

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ				ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ		
	Αμφοτέρων των φύλων	Άρρενες	Θήλεις	Αμφοτέρων των φύλων	Άρρενες	Θήλεις	
Σύνολο	10.964.020	5.427.682	5.536.338	50,5%	157.050	145.636	48,1%
0-14	1.664.085	858.763	805.322	48,4%	27.359	25.490	48,2%
15-24	1.565.320	819.623	745.697	47,6%	44.497	19.482	43,8%
25-39	2.509.011	1.274.633	1.234.378	49,2%	38.406	35.654	48,1%
40-54	2.188.585	1.083.251	1.105.334	50,5%	31.493	28.829	47,8%
55-64	1.205.479	571.677	633.802	52,6%	29.195	14.352	49,2%
65 και άνω	1.831.540	819.735	1.011.805	55,2%	41.763	21.829	52,3%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ 15-64 ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	7.468.395	3.749.184	3.719.211		208.074	98.317	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	68,1%	69,1%	67,2%		68,7%	69,9%	67,5%
(65+/0-14)	1,1	1	1,3		0,8	0,7	0,9
ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ						
	Αμφοτέρων των φύλων	Άρρενες	Θήλεις				
Σύνολο	10.009	5.198	4.811	48,1%			
0-14	1.285	686	599	46,6%			
15-24	1.114	598	516	46,3%			
25-39	1.990	1.058	932	46,8%			
40-54	1.956	979	977	49,9%			

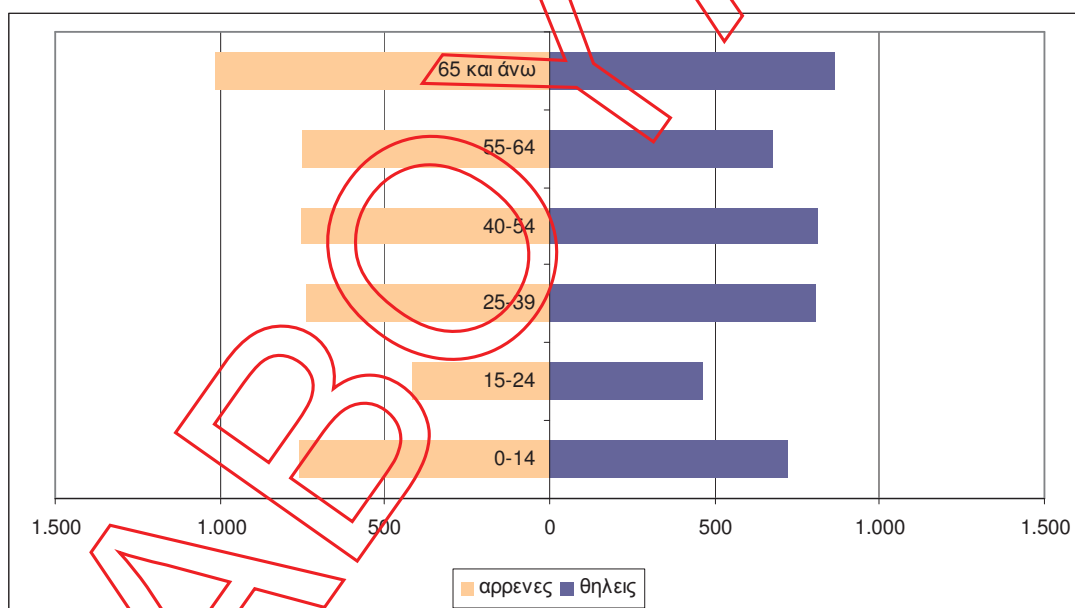
55-64	1.354	646	47,7%	708	52,3%
65 και άνω	2.310	1.231	53,3%	1.079	46,7%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ 15-64 ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	6.414	3.281		3.133	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	64,08%		63,12%		65,12%
(65+/0-14)	1,8		1,8		1,8

Διάγραμμα 1: Πυραμίδα Ηλικιών Δ. Ανδρου – 2001

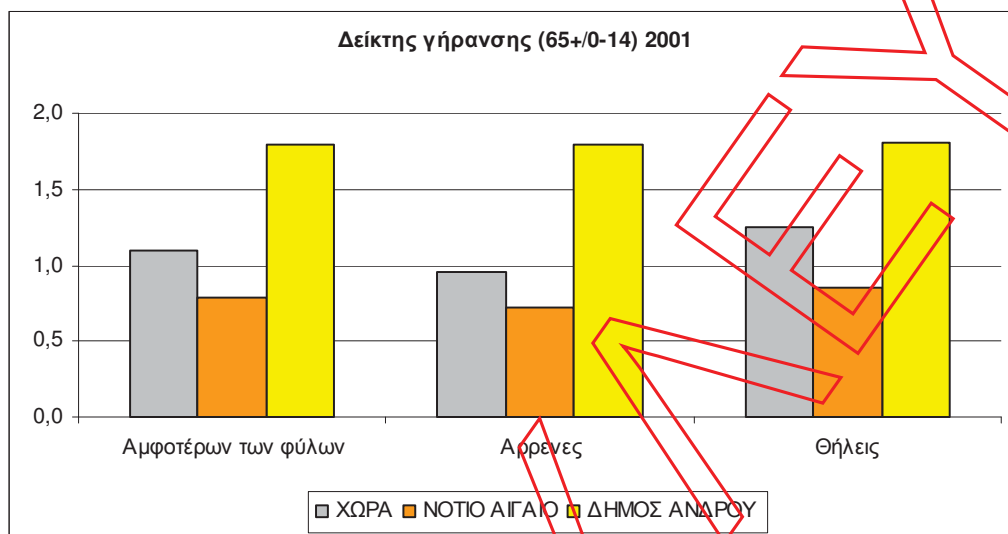
Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 2: Πυραμίδα Ηλικιών Δ. Ανδρου – 1991

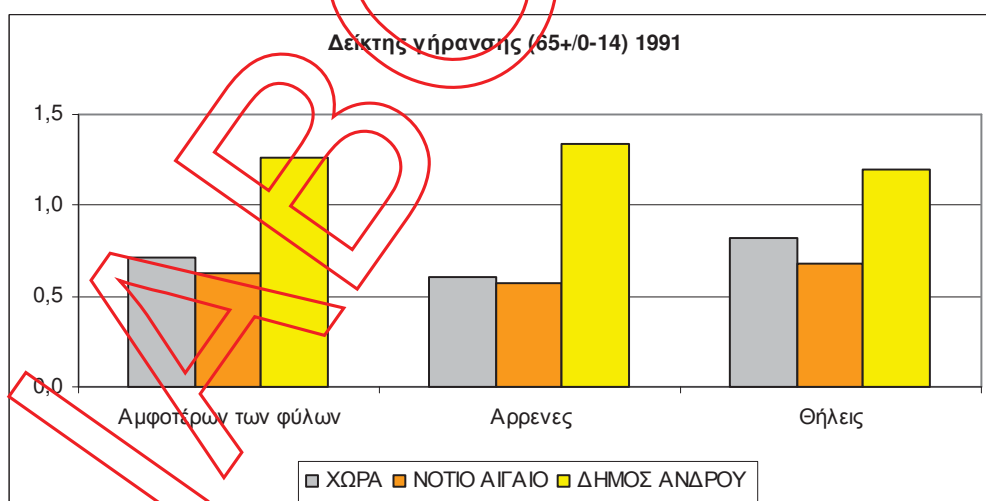
Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 1991, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 3: Δείκτης Γήρανσης – 2001

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 4: Δείκτης Γήρανσης – 1991

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 1991, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας 5: Οικογενειακή κατάσταση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου (2001)

Χωρική Ενότητα	Σύνολο Πληθυσμού	Άγαμοι		Έγγαμοι		Χήροι ή Διαζευγμένοι	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.934.097	4.334.470	39,6%	5.459.791	49,9%	1.139.836	10,4%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	298.462	122.627	41,1%	148.448	49,7%	27.387	9,2%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	9.285	3.069	33,1%	5.211	56,1%	1.005	10,8%

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης.

Πίνακας 6: Μόνιμος Πληθυσμός/Νοικοκυριά κατά μέγεθος και μέλη αυτών (2001)

Χωρική Ενότητα	Συνολικός αριθμός		Μέγεθος Νοικοκυριού κατά αριθμό μελών									
	Νοικοκυριών	Μελών	1	%	2	%	3	%	4	%	5 & άνω	%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.664.392	10.266.004	723.660	19,7	1.028.865	28,1	771.851	21,1	752.676	20,5	387.340	10,6
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	99.706	276.067	20.093	20,2	28.080	28,2	21.216	21,3	20.054	20,1	10.263	10,3
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	3.318	8.771	659	19,9	1.147	34,6	678	20,4	523	15,8	311	9,4
ΔΕ ΑΝΔΡΟΥ	1.457	3.748	302	20,7	516	35,4	389	21,2	212	14,6	118	8,1
Δ.Κ. Άνδρου	618	1.598	120	19,4	220	35,6	134	21,7	100	16,2	44	7,1
Τ.Κ. Αποικίων	106	249	22	20,8	46	43,4	22	20,8	11	10,4	5	4,7
Τ.Κ. Βουρκωτής	33	81	9	27,3	12	36,4	6	18,2	3	9,1	3	9,1
Τ.Κ. Λαμύρων	135	364	27	20,0	45	33,3	29	21,5	20	14,8	14	10,4
Τ.Κ. Μεσαριάς Άνδρου	335	876	75	22,4	107	31,9	70	20,9	51	15,2	32	9,6
Τ.Κ. Πιτροφού	100	263	17	17,0	38	38,0	23	23,0	12	12,0	10	10,0
Τ.Κ. Στενιών	130	317	32	24,6	48	36,9	25	19,2	15	11,5	10	7,7
ΔΕ ΚΟΡΘΙΟΥ	782	2151	139	17,8	274	35,0	148	18,9	125	16,0	96	12,3
Τ.Κ. Όρμου Κορθίου	297	776	66	22,2	94	31,6	59	19,9	54	18,2	24	8,1
Τ.Κ. Καππαριάς	59	161	9	15,3	22	37,3	14	23,7	6	10,2	8	13,6
Τ.Κ. Κορθίου	226	657	32	14,2	83	36,7	39	17,3	35	15,5	37	16,4
Τ.Κ. Κοχύλου	72	194	13	18,1	29	40,3	9	12,5	13	18,1	8	11,1
Τ.Κ. Παλαιοκάστρου	81	231	8	9,9	33	40,7	17	21,0	11	13,6	12	14,8
Τ.Κ. Συνετίου	47	132	11	23,4	13	27,7	10	21,3	6	12,8	7	14,9
ΔΕ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	1079	2872	218	20,2	357	33,1	221	20,5	186	17,2	97	9,0
Δ.Κ. Γαυρίου	296	814	57	19,3	89	30,1	59	19,9	64	21,6	27	9,1
Τ.Κ. Αμμολόχου	10	38	0	0,0	4	40,0	2	20,0	1	10,0	3	30,0
Τ.Κ. Άνω Γαυρίου	31	95	6	19,4	8	25,8	7	22,6	3	9,7	7	22,6
Τ.Κ. Απράβατου	109	269	26	23,9	35	32,1	30	27,5	10	9,2	8	7,3
Τ.Κ. Αρνά	65	144	20	30,8	24	36,9	11	16,9	7	10,8	3	4,6
Τ.Κ. Βιγαλίου	17	52	3	17,6	5	29,4	4	23,5	1	5,9	4	23,5
Τ.Κ. Κατακόλου	57	135	14	24,6	18	31,6	18	31,6	4	7,0	3	5,3

Τ.Κ. Μακροτανάλου	62	180	13	21,0	23	37,1	7	11,3	9	14,5	10	16,1
Τ.Κ. Μπατσίου	345	928	61	17,7	118	34,2	65	18,8	75	21,7	26	7,5
Τ.Κ. Παλαιοπόλεως	60	160	9	15,0	24	40,0	12	20,0	9	15,0	6	10,0
Τ.Κ. Φελλού	27	57	9	33,3	9	33,3	6	22,2	3	11,1	0	0,0

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

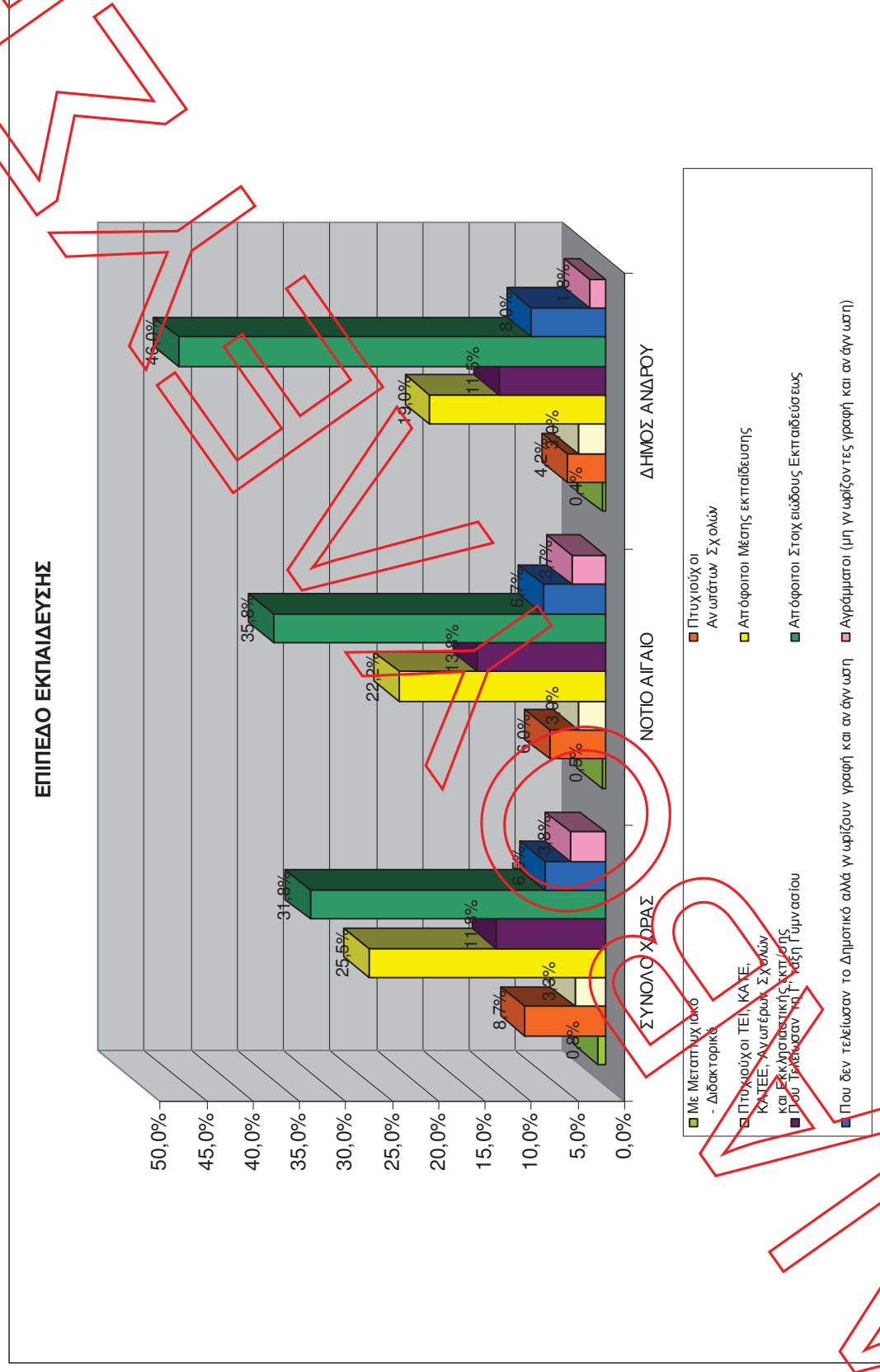
Πίνακας 7: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού (2001)

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο ηλικίας 10 ετών και άνω	Με Μεταπτυχιακό - Διδακτορικό	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών		Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εγκλησιαστικής εκπ/σης	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης		Που Τέλειωσαν τη 1 ^η τάξη Γυμνασίου	Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	Που δεν Τέλειωσαν το Δημοτικό αλλά γνώριζαν γραφή και ανάγνωση		Αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση)				
			Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Εκκ/ση		Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης									
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.859.593	82.631	857.776	8,7%	323.829	3,3%	2.517.028	25,5%	1.159.451	11,8%	3.139.907	31,8%	643.997	6,5%	371.452	3,8%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	263.564	1.197	15.866	6,0%	7.896	3,0%	58.530	22,2%	36.448	13,6%	94.255	35,8%	17.749	6,7%	9.734	3,7%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	8.517	33	359	4,2%	252	3,0%	1.614	19,0%	982	11,5%	3.920	46,0%	681	8,0%	152	1,8%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	3.689	18	189	5,1%	136	3,7%	813	22,0%	365	9,9%	1.546	41,9%	319	8,6%	74	2,0%
Δημοτική Κοινότητα Άνδρου	1.705	10	105	6,2%	70	4,1%	428	24,8%	188	11,0%	652	38,2%	113	6,6%	45	2,6%
Τοπική Κοινότητα Αποικίων	240	1	9	3,8%	6	2,5%	60	25,0%	15	6,3%	73	30,4%	54	22,5%	4	1,7%
Τοπική Κοινότητα Βουρκωτής	79	0	0	0,0%	1	1,3%	3	3,8%	4	5,1%	40	50,6%	30	38,0%	0	0,0%
Τοπική Κοινότητα Λαμύρων	337	0	10	3,0%	9	2,7%	49	14,5%	34	10,1%	169	50,1%	34	10,1%	4	1,2%
Τοπική Κοινότητα Μεσαριάς Άνδρου	796	3	42	5,3%	38	4,8%	142	17,8%	86	10,8%	370	46,5%	51	6,4%	10	1,3%
Τοπική Κοινότητα Πιπροφού	239	0	10	4,2%	2	0,8%	34	14,2%	19	7,9%	134	56,1%	15	6,3%	7	2,9%
Τοπική Κοινότητα Στενίων	293	4	13	4,4%	10	3,4%	102	34,8%	19	6,5%	108	36,9%	22	7,5%	4	1,4%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΦΕΙΟΥ	2.047	7	75	3,7%	44	2,1%	288	14,1%	241	11,8%	1.070	52,3%	145	7,1%	21	1,0%
Τοπική Κοινότητα Όρμου Κορφείου	714	4	41	5,7%	17	2,4%	115	16,1%	113	15,8%	295	41,3%	42	5,9%	10	1,4%
Τοπική Κοινότητα Καππαριάς	145	0	2	1,4%	3	2,1%	20	13,8%	9	6,2%	89	61,4%	14	9,7%	1	0,7%
Τοπική Κοινότητα Κορφείου	626	2	15	2,4%	4	0,6%	61	9,7%	69	11,0%	376	60,1%	49	7,8%	4	0,6%
Τοπική Κοινότητα Κοχύλου	185	0	5	2,7%	4	2,2%	36	19,5%	18	9,7%	104	56,2%	11	5,9%	1	0,5%
Τοπική Κοινότητα Παλαιόκαστρου	252	1	10	4,0%	5	2,0%	36	14,3%	27	10,7%	128	50,8%	28	11,1%	4	1,6%

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο ηλικίας 10 ετών και άνω	Με Μεταπτυχιακό - Διδακτορικό	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εκκλησιαστικής εκπ/σης	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	Που Τέλειωσαν τη Γ' τάξη	Απόφοιτοι Στοιχείων Εκπαίδευσης	Που δεν Τέλειωσαν το Δημοτικό αλλά ανήλθαν γράφη και ανάλυσαν	Αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γράφη και ανάλυση)
Τοπική Κοινότητα Συνετίου	125	0 0,0%	2 1,6%	11 8,8%	20 16,0%	5 4,0%	78 62,4%	1 0,8%	1 0,8%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	2.781	8 0,3%	95 3,4%	72 2,6%	513 18,4%	376 13,5%	1304 46,9%	217 7,8%	57 2,0%
Δημοτική Κοινότητα Γαυρίου	844	2 0,2%	27 3,2%	24 2,8%	207 24,5%	120 14,2%	368 43,6%	41 4,9%	13 1,5%
Τοπική Κοινότητα Αιμολόχου	47	1 2,1%	4 8,5%	3 6,4%	7 14,9%	2 4,3%	23 48,9%	0 0,0%	1 2,1%
Τοπική Κοινότητα Άνω Γαυρίου	86	2 2,3%	1 1,2%	3 3,5%	12 14,0%	6 7,0%	47 54,7%	1 1,2%	6 7,0%
Τοπική Κοινότητα Απροβάτου	256	0 0,0%	6 2,3%	4 1,5%	27 10,5%	31 12,1%	134 52,3%	36 14,1%	8 3,1%
Τοπική Κοινότητα Αρνά	143	0 0,0%	2 1,4%	4 2,8%	15 10,5%	14 9,8%	70 49,0%	25 17,5%	8 5,6%
Τοπική Κοινότητα Βιταλίου	50	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 4,0%	5 10,0%	31 62,0%	9 18,0%	2 4,0%
Τοπική Κοινότητα Κατακόλου	134	0 0,0%	0 0,0%	2 1,5%	20 14,9%	13 9,7%	70 52,2%	27 20,1%	0 0,0%
Τοπική Κοινότητα Μακροσαντάλου	179	0 0,0%	5 2,8%	3 1,7%	32 17,9%	20 11,2%	90 50,3%	12 6,7%	8 4,5%
Τοπική Κοινότητα Μπασιάου	831	1 0,1%	46 5,5%	27 3,2%	158 19,0%	133 16,0%	358 43,1%	47 5,7%	10 1,2%
Τοπική Κοινότητα Παλαισιπόλεως	153	0 0,0%	3 2,0%	1 0,7%	27 17,6%	17 11,1%	83 54,2%	18 11,8%	1 0,7%
Τοπική Κοινότητα Φελλού	58	2 3,4%	1 1,7%	1 1,7%	6 10,3%	15 25,9%	30 51,7%	1 1,7%	0 0,0%

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 5: Επίπεδο εκπαίδευσης μόνιμου πληθυσμού (2001)

Πίνακας 8: Διάρθρωση απασχόλησης-ανεργίας του οικονομικά ενεργού (μόνιμου) πληθυσμού του Δήμου – 2001

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	Απασχολούμενοι		Άνεργοι		Άνεργοι νέοι		Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός
	1	2	2/1	3	3/1	4	4/1	5
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.615.470	4.102.091	88,9%	513.379	11,1%	247.395	5,4%	5.244.123
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	125.793	106.845	84,9%	18.948	15,1%	5.162	4,1%	137.771
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	3.166	2.802	88,5%	364	11,5%	135	4,3%	5.351
ΔΕ ΑΝΔΡΟΥ	1.393	1.241	89,1%	152	10,9%	60	4,3%	2.296
Δ.Κ. Άνδρου	710	645	90,8%	65	9,2%	33	4,6%	995
Τ.Κ. Αποικίων	76	67	88,2%	9	11,8%	1	1,3%	164
Τ.Κ. Βουρκωτής	29	18	62,1%	11	37,9%	1	3,4%	50
Τ.Κ. Λαμύρων	141	122	86,5%	19	13,5%	9	6,4%	196
Τ.Κ. Μεσαριάς Άνδρου	277	255	92,1%	22	7,9%	10	3,6%	519
Τ.Κ. Πιτροφού	84	72	85,7%	12	14,3%	2	2,4%	155
Τ.Κ. Στενίων	76	62	81,6%	14	18,4%	4	5,3%	217
ΔΕ ΚΟΡΘΙΟΥ	773	702	90,8%	71	9,2%	32	4,1%	1.274
Τ.Κ. Όρμου Κορθίου	305	273	89,5%	32	10,5%	17	5,6%	409
Τ.Κ. Καππαριάς	37	35	94,6%	2	5,4%	1	2,7%	108
Τ.Κ. Κορθίου	257	241	93,8%	16	6,2%	8	3,1%	369
Τ.Κ. Κοχύλου	39	35	89,7%	4	10,3%	1	2,6%	146
Τ.Κ. Παλαιοκάστρου	95	83	87,4%	12	12,6%	4	4,2%	157
Τ.Κ. Συνετίου	40	35	87,5%	5	12,5%	1	2,5%	85
ΔΕ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	1000	859	85,9%	141	14,1%	43	4,3%	1781
Δ.Κ. Γαυρίου	403	339	84,1%	64	15,9%	18	4,5%	441
Τ.Κ. Αμολόχου	26	21	80,8%	5	19,2%	3	11,5%	21
Τ.Κ. Άνω Γαυρίου	25	22	88,0%	3	12,0%	1	4,0%	61
Τ.Κ. Απροβάτου	85	76	89,4%	9	10,6%	6	7,1%	171
Τ.Κ. Αρνά	18	15	83,3%	3	16,7%	1	5,6%	125
Τ.Κ. Βιταλίου	32	30	93,8%	2	6,3%	2	6,3%	18
Τ.Κ. Κατακόλου	32	28	87,5%	4	12,5%	2	6,3%	102
Τ.Κ. Μακροταντάλου	30	27	90,0%	3	10,0%	1	3,3%	149
Τ.Κ. Μπατού	299	257	86,0%	42	14,0%	6	2,0%	532
Τ.Κ. Παλαιόπολεως	41	36	87,8%	5	12,2%	2	4,9%	112
Τ.Κ. Φελλού	9	8	88,9%	1	11,1%	1	11,1%	49

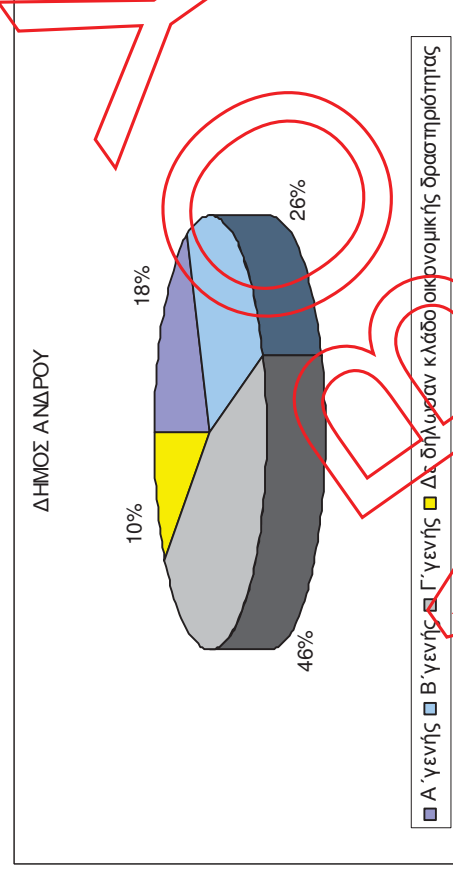
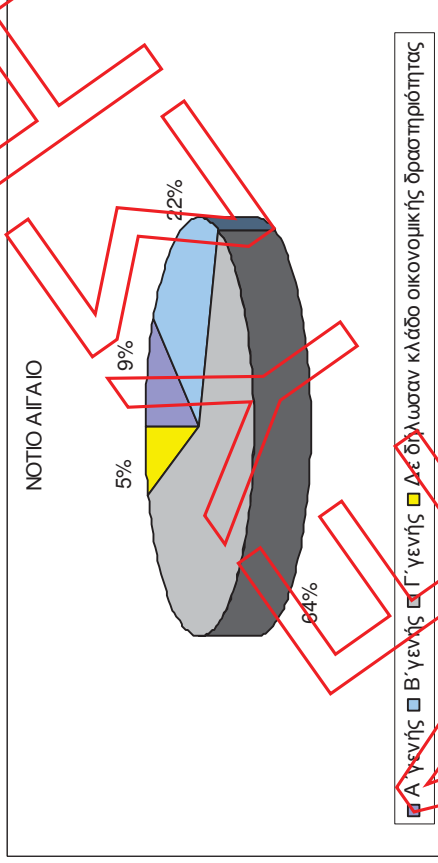
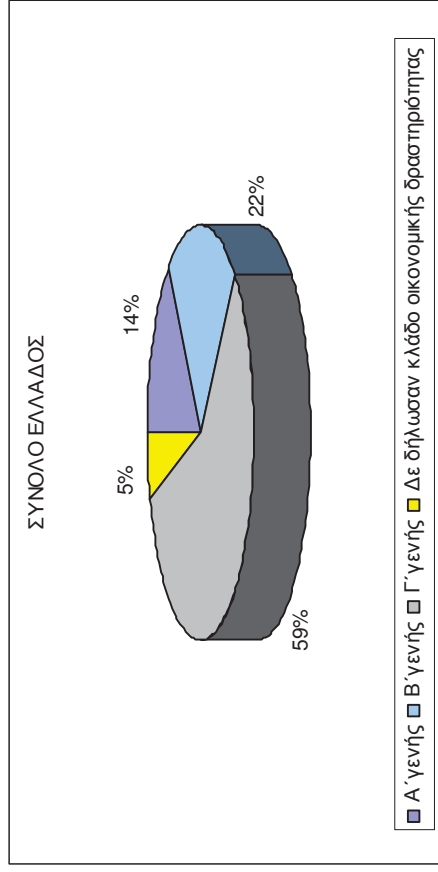
Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας 9: Διάρθρωση Απασχόλησης ανά Τομέα Παραγωγής (Μόνιμος Πληθυσμός)-2001

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Απασχολούμενοι								
	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B			Δευτερογενής Τομέας NACE C-F		Τριτογενής Τομέας NACE G-Q		Δε δηλώσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.102.091	591.666	14,4%	892.189	21,7%	2.401.834	58,6%	216.402	5,3%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	106.845	9.335	8,7%	23.510	22,0%	68.246	63,9%	5.754	5,4%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	2.802	513	18,3%	722	25,8%	1.285	45,9%	282	10,1%
ΔΕ ΑΝΔΡΟΥ	1.241	125	10,1%	338	27,2%	667	53,7%	111	8,9%
Δ.Κ. Άνδρου	645	43	6,7%	184	28,5%	365	56,6%	53	8,2%
Τ.Κ. Αποικίων	67	13	19,4%	12	17,9%	29	43,3%	13	19,4%
Τ.Κ. Βουρκωτής	18	3	16,7%	4	22,2%	8	44,4%	3	16,7%
Τ.Κ. Λαμύρων	122	24	19,7%	39	32,0%	48	39,3%	11	9,0%
Τ.Κ. Μεσαριάς Άνδρου	255	28	11,0%	67	26,3%	141	55,3%	19	7,5%
Τ.Κ. Πιτροφού	72	11	15,3%	16	22,2%	41	56,9%	4	5,6%
Τ.Κ. Στενιών	62	3	4,8%	16	25,8%	35	56,5%	8	12,9%
ΔΕ ΚΟΡΘΙΟΥ	702	228	32,5%	144	20,5%	272	38,7%	58	8,3%
Τ.Κ. Όρμου Κορθίου	273	61	22,3%	63	23,1%	137	50,2%	12	4,4%
Τ.Κ. Καππαριάς	35	1	2,9%	6	17,1%	15	42,9%	13	37,1%
Τ.Κ. Κορθίου	241	107	44,4%	57	23,7%	53	22,0%	24	10,0%
Τ.Κ. Κοχύλου	35	8	22,9%	4	11,4%	19	54,3%	4	11,4%
Τ.Κ. Παλαιοκάστρου	83	39	47,0%	9	10,8%	31	37,3%	4	4,8%
Τ.Κ. Συνετίου	35	12	34,3%	5	14,3%	17	48,6%	1	2,9%
ΔΕ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	859	160	18,6%	240	27,9%	346	40,3%	113	13,2%
Δ.Κ. Γαυρίου	339	59	17,4%	105	31,0%	146	43,1%	29	8,6%
Τ.Κ. Αμμολόχου	21	15	71,4%	0	0,0%	5	23,8%	1	4,8%
Τ.Κ. Άνω Γαυρίου	22	3	13,6%	8	36,4%	9	40,9%	2	9,1%
Τ.Κ. Απροβάτου	76	31	40,8%	16	21,1%	22	28,9%	7	9,2%
Τ.Κ. Αρνά	15	0	0,0%	5	33,3%	9	60,0%	1	6,7%
Τ.Κ. Βιταλίου	30	21	70,0%	2	6,7%	3	10,0%	4	13,3%
Τ.Κ. Κατακόλου	28	1	3,6%	11	39,3%	7	25,0%	9	32,1%
Τ.Κ. Μακροτανάλου	27	12	44,4%	4	14,8%	10	37,0%	1	3,7%
Τ.Κ. Μπασιού	257	11	4,3%	79	30,7%	115	44,7%	52	20,2%
Τ.Κ. Παλιοπόλεως	36	7	19,4%	8	22,2%	16	44,4%	5	13,9%
Τ.Κ. Φελλού	8	0	0,0%	2	25,0%	4	50,0%	2	25,0%

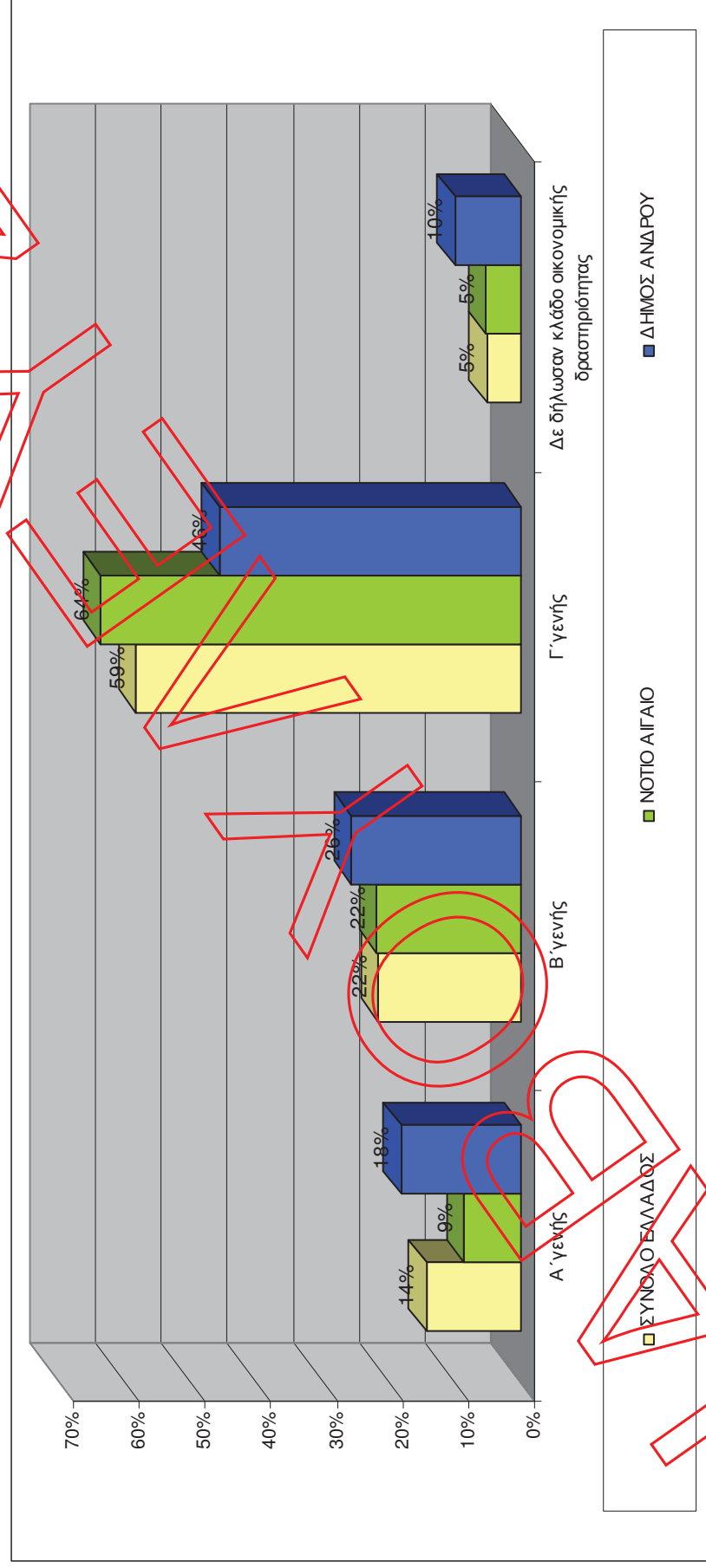
Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 6: Τομεακή Διάρθρωση Απασχόλησης (μόνιμος πληθυσμός 2001)

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Διάγραμμα 7: Τομεακή Διάρθρωση Απασχόλησης (μόνιμος πληθυσμός 2001)

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

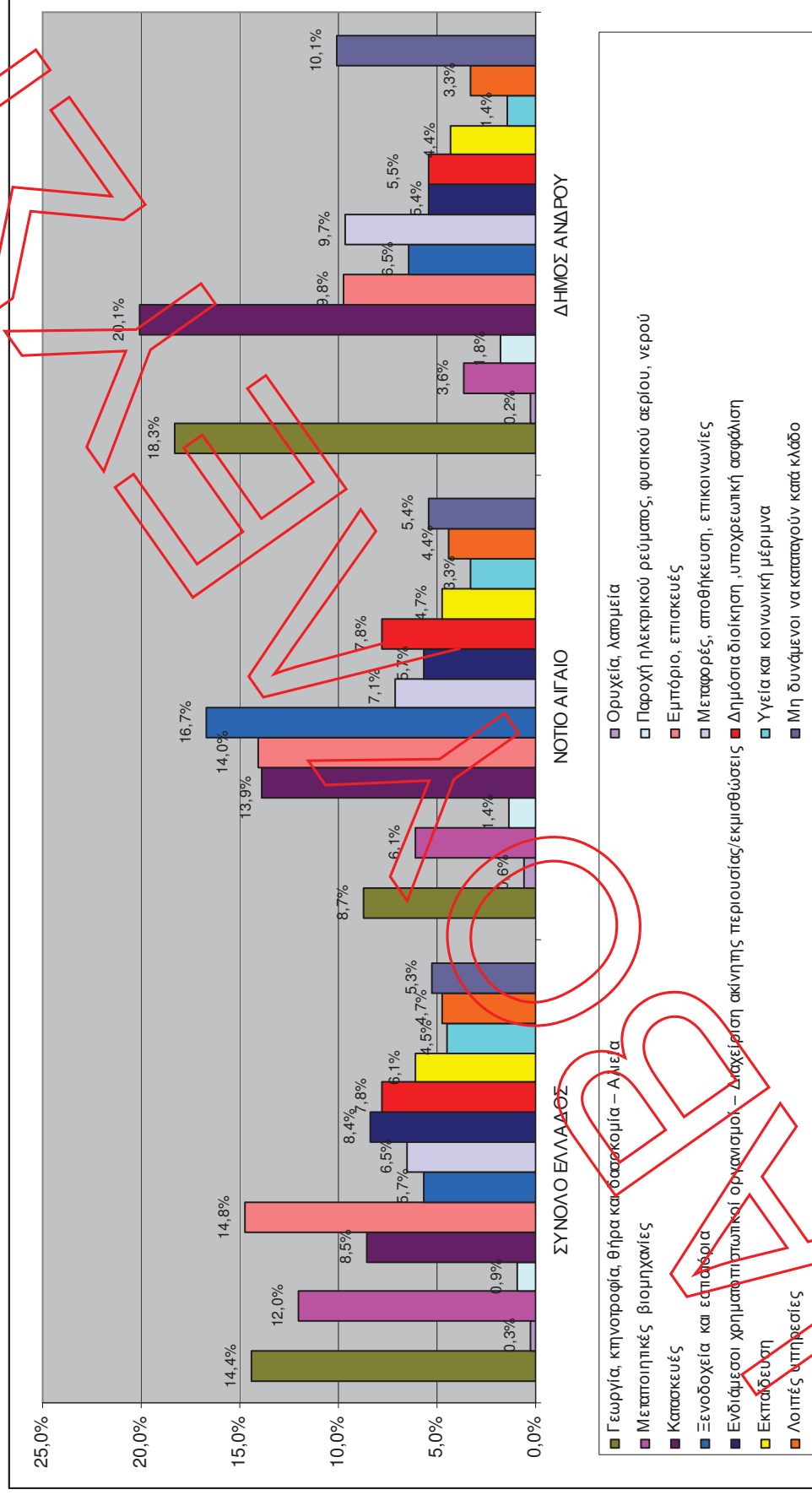
Πίνακας 10: Διάρθρωση Απασχόλησης κατά Ομάδες Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (Μόνιμος Πληθυσμός 2001)

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ																
ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ														Μη δύναμνοι να καταταθούν κατά κλάδο
		Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία – Άλεια	Ορυχεία, λατομεία	Μεταποιητικές βιομηχανίες	Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, νερού	Κατασκευές	Εμπόριο, επικοινωνίες	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	Ενοίκιο – Διαχείριση ακινήτων	Δημόσια διοίκηση, υποχρεωτική ασφάλιση	Εκπαίδευση	Υγεία και κοινωνική πρόνοια	Λοιπές υπηρεσίες		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.102.089	591.669	11.346	492.911	37.236	350.694	605.452	234.325	267.844	344.254	320.876	249.694	184.710	194.013	217.065	
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	106.845	9.335	648	6.539	1.482	14.841	15.001	17.813	7.624	6.085	8.370	5.071	3.555	4.720	5.761	
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	2.802	513	7	101	51	563	274	181	271	151	153	122	40	93	282	
ΔΕ ΑΝΔΡΟΥ	1.241	125	0	46	37	255	133	75	145	84	81	66	25	58	111	
Δ.Κ. Άνδρου	645	43	0	15	16	153	78	49	69	47	43	35	18	26	53	
Τ.Κ. Αποικίων	67	13	0	2	3	7	4	1	8	1	4	4	0	7	13	
Τ.Κ. Βουρκωτής	18	3	0	2	0	2	3	3	1	0	0	0	0	1	3	
Τ.Κ. Λαμύρων	122	24	0	6	2	31	10	3	9	7	4	8	1	6	11	
Τ.Κ. Μεσαριάς Άνδρου	255	28	0	16	12	39	29	11	33	21	19	11	4	13	19	
Τ.Κ. Πιροφρού	72	11	0	4	3	9	6	6	10	6	6	3	1	3	4	
Τ.Κ. Στενίων	62	3	0	1	1	14	3	2	15	2	5	5	1	2	8	
ΔΕ ΚΟΡΘΙΟΥ	702	228	2	25	8	109	58	39	63	29	23	37	8	15	58	
Τ.Κ. Όρμου Κορθίου	273	61	0	8	3	52	29	21	23	17	12	24	4	7	12	
Τ.Κ. Καππαριάς	35	1	2	2	0	2	4	4	3	1	1	0	0	2	13	
Τ.Κ. Κορθίου	241	107	0	10	2	45	13	5	12	8	2	7	1	5	24	
Τ.Κ. Κοχύλου	35	8	0	1	0	3	3	1	10	0	2	3	0	0	4	

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ															
ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο	Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία – Αλιεία	Ορυχεία, λατομεία	Μεταποιητικές βιομηχανίες	Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, νερό	Κατασκευές	Εμπόριο, επισκευές	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	Ενοίκιο μηχανημάτων – Διανομή ηλεκτρικής ενέργειας	Δημόσια διοίκηση, υποχρεωτική εκπαίδευση	Υγεία και κοινωνική πρόνοια	Λοιπές υπηρεσίες	Μη δύναμτοι να καταταγούν κατά κλάδο	
		Τ.Κ. Παλαιοκάστρου	Τ.Κ. Συνετίου	ΔΕ ΥΔΡΟΥΣΑΣ	Δ.Κ. Γαυρίου	Τ.Κ. Αμολόχου	Τ.Κ. Άνω Γαυρίου	Τ.Κ. Απροβάτου	Τ.Κ. Αρνά	Τ.Κ. Βιταλίου	Τ.Κ. Κατακόλου	Τ.Κ. Μακροτανάλου	Τ.Κ. Μπατίσιου	Τ.Κ. Παλαιοπόλεως	Τ.Κ. Φελλού
	83	39	0	2	2	5	7	3	8	1	5	3	2	0	4
	35	12	0	2	1	2	2	3	7	2	1	0	1	1	1
	859	160	5	30	6	199	83	67	68	38	49	19	7	20	113
	339	59	3	15	1	86	34	35	26	17	18	6	5	5	29
	21	15	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1
	22	3	0	2	1	5	3	0	3	0	2	0	1	0	2
	76	31	0	1	0	15	1	4	6	4	3	2	0	2	7
	15	0	0	2	0	3	4	1	3	0	0	0	0	1	1
	30	21	0	0	0	2	0	0	2	0	1	0	0	0	4
	28	1	1	1	2	7	3	0	3	0	1	0	0	0	9
	27	12	0	1	0	3	5	0	2	0	2	1	0	0	1
	257	14	1	7	2	69	31	26	9	14	16	8	1	10	52
	36	7	0	1	0	7	1	1	6	3	3	1	0	1	5
	8	0	0	0	0	2	0	0	2	0	2	0	0	0	2

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ 2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης.

Διάγραμμα 8: Διάρθρωση Απασχόλησης κατά Ομάδες Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (Μόνιμος Πληθυσμός 2001)

Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού ΕΛ. ΣΤΑΤ.2001, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Παράρτημα IV : Φωτογραφίες Τοπίων

Σημείωση: Ακολουθείται η αρίθμηση των τοπίων σύμφωνα με την παράγραφο «Κατάλογος των τοπίων της Άνδρου»)

1α.Άχλα

1β.Άχλα

1γ.Βόρη

2.Καψάλα-Φρουσαίοι-Αμόλοχος

4.Ατένη

4β.Βιτάλι-Γίδες

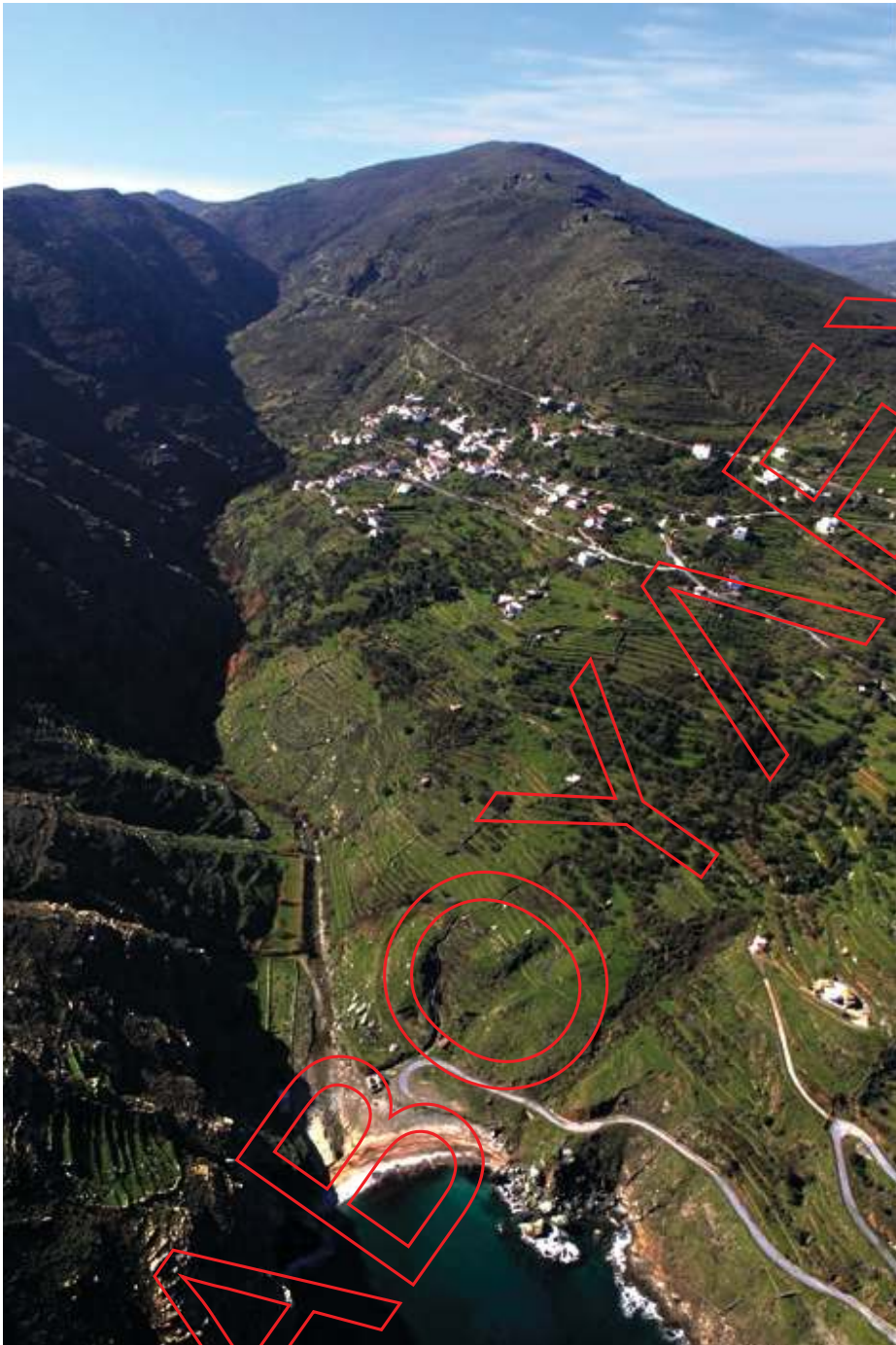
5.Χώρα

6α.Συνέτι-Διποτάματα

6.Διποτάματα

7.Επάνω Κάστρο

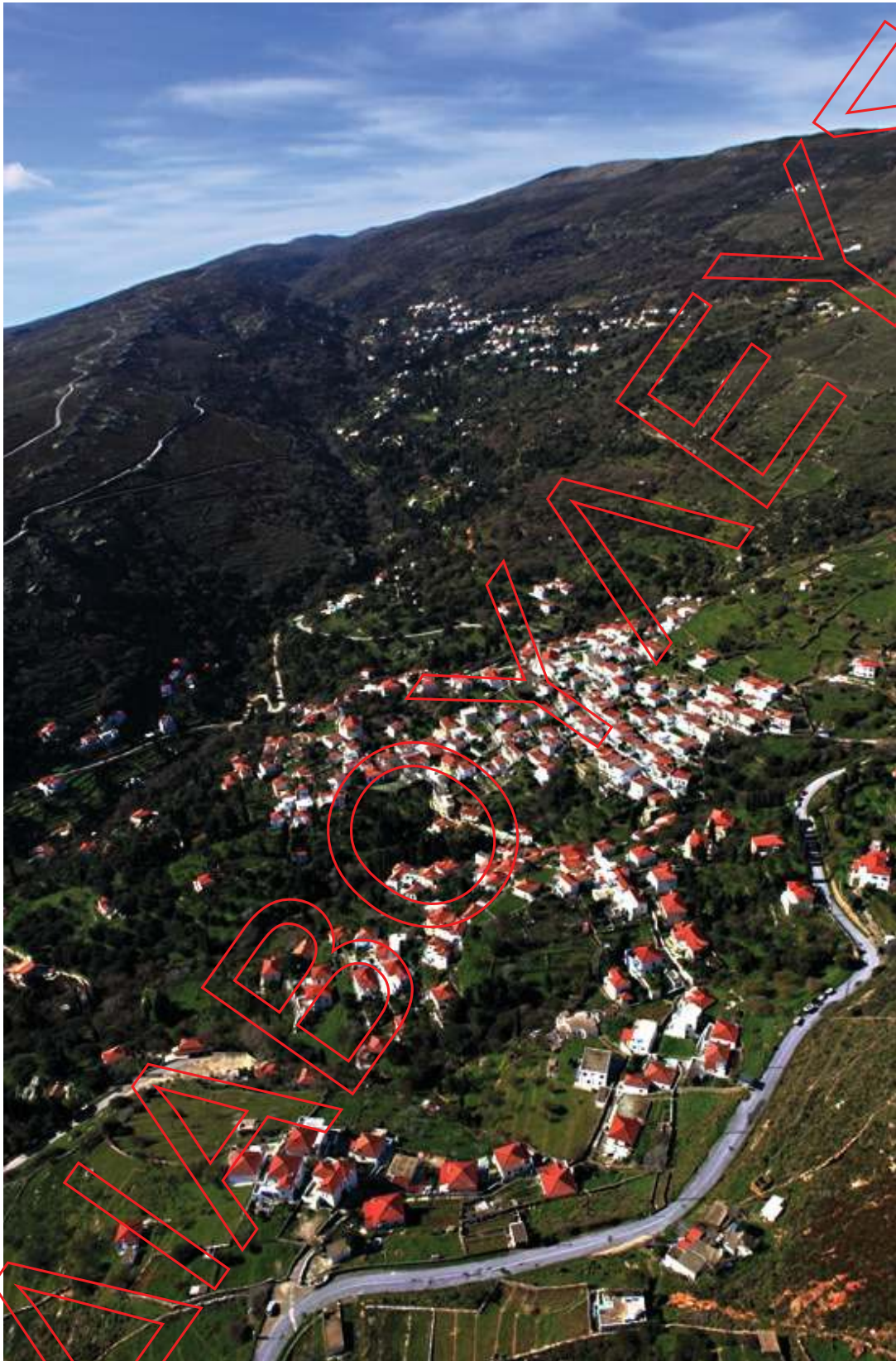
7β.Κοχύλου

8.Αποίκια-Γιάλια

8β.Στενιές

11.Πιτροφός

13.Παλαιόπολη

14.Απροβάτου

16.Κοιλάδα Κορθίου

16β.Πέρα Χωριό-Πίσω Μεριά

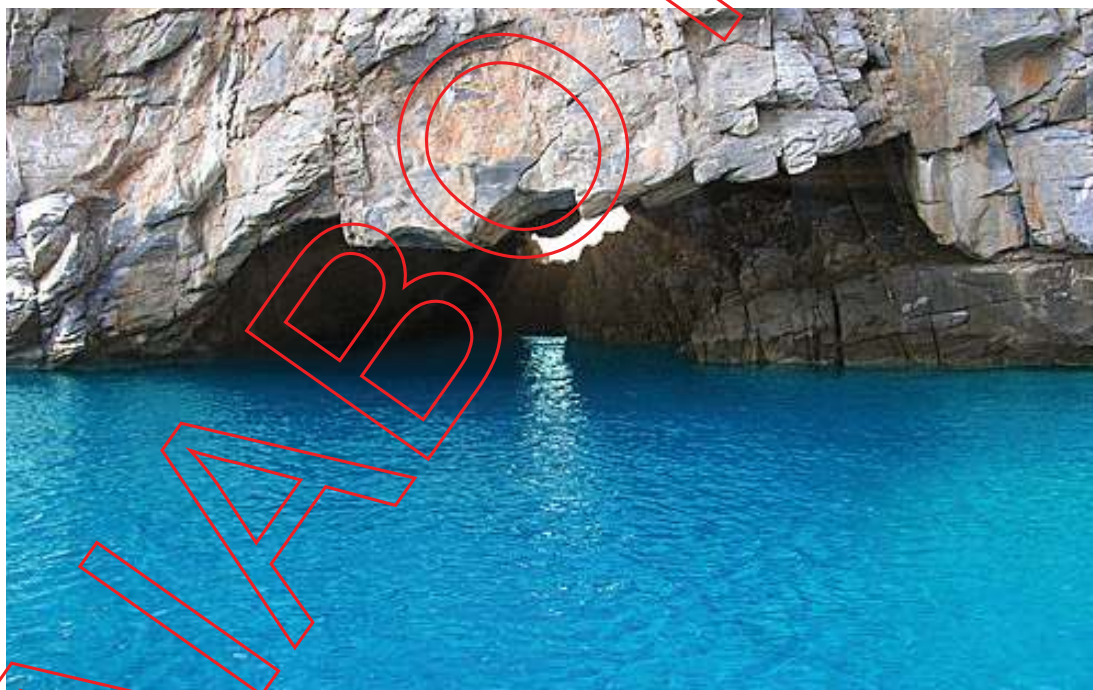
17.Ξηρόκαμπος

17. Τρομαρχιανή

18. Τρυπητή

Παράρτημα V : Προτάσεις τροποποιήσεων και βελτιώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ

Στο πλαίσιο της μελέτης που οδήγησε στη διαμόρφωση της παρούσας πρότασης για τη δημιουργία Περιφερειακού Πάρκου στην Ανδρο σε συνδυασμό με τη γενικότερη εμπειρία από την εφαρμογή του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, διαπιστώθηκαν ορισμένα προβλήματα συνδεδεμένα με τις διατάξεις του τελευταίου που αφορούν τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων. Κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε ορισμένα τέτοια προβλήματα, που θα ήταν χρήσιμο να αντιμετωπιστούν καταλλήλως (ανάλογα με την περίπτωση, με τροποποίηση του Ειδικού Πλαισίου ή με άλλες ενέργειες) ούτως ώστε αφενός να διευκολυνθεί περαιτέρω η κοινωνική αποδοχή των εγκαταστάσεων ΑΠΕ από τις τοπικές κοινωνίες, και αφετέρου να βελτιωθεί η συσχέτιση των ΑΠΕ με άλλες χρήσεις και δραστηριότητες (ιδίως της οικιστικής και της τουριστικής) καθώς και η ένταξή τους στο τοπίο.

A. Προβλήματα συνδεδεμένα με την επιχειρησιακή σαφήνεια/ασάφεια ορισμένων διατάξεων του Ειδικού Πλαισίου

Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας του άρθρου 6, παρ. 1 του ΕΠ-ΑΠΕ

«στ. Των εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχών.»

Η ζώνη αυτή, όταν δεν υπάρχει εγκεκριμένο όριο οικισμού, υπολογίζεται σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο προσεγγιστικά (υποσ. 3), με υπολογισμό κύκλου με κέντρο που ταυτίζεται με το κέντρο κάθε οικισμού, και ακτίνα 1.500 μ. (ή άλλη). Το πρόβλημα είναι ότι δεν προσδιορίζεται ο όρος «κέντρο κάθε οικισμού» και αυτό αφήνει περιθώρια ερμηνείας ή αμφισβήτησης της όποιας εφαρμογής αυτής της προσέγγισης.

Αποστάσεις αιολικών εγκαταστάσεων από γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής, του άρθρου 6 παρ. 5α και του Παραρτήματος II του ΕΠ-ΑΠΕ

«Α. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΑΙΟΛΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ/ Α. Μέγιστη απόσταση από υφιστάμενη οδό χερσαίας προσπέλασης *οποιασδήποτε κατηγορίας*»

Δεν διευκρινίζεται αν αναφέρεται σε νομίμως υφιστάμενους/αναγνωρισμένους δρόμους, ή και σε δρόμους που δεν υφίστανται επισήμως αλλά έχουν διανοιχθεί με διάφορους τρόπους ή έχουν μη δημόσιο καθεστώς (πχ. ιδιωτικοί δρόμοι...).

«Δ. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ/ *Οργανωμένη δόμηση Α' ή Β' κατοικίας (Π.Ε.Ρ.ΠΟ., Συνεταιρισμοί κλπ) ή και διαμορφωμένες περιοχές Β' κατοικίας, όπως αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της Μ.Π.Ε. κάθε μεμονωμένης εγκατάστασης αιολικού πάρκου*»

Ο όρος «διαμορφωμένες περιοχές Β' κατοικίας» είναι ασαφής. Ισχύει και για αυτές ο ορισμός των « ατύπως διαμορφωμένων, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικών και οικιστικών περιοχών.» του άρθρου 6 παρ. 1 περίπτωση η του Ειδικού Πλαισίου¹²;

«Δ. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ/ *Ιερές Μονές*».

Δεν διευκρινίζεται ποιες μονές λαμβάνονται υπόψη. Οι καταγραφόμενες από την ΕΣΥΕ; Οι απεικονιζόμενες στους χάρτες της ΓΥΣ; Άλλες;

«Δ. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ/ *Μεμονωμένη κατοικία (νομίμως υφιστάμενη)*»

Ο εντοπισμός στην πράξη των νομίμως υφισταμένων κατοικιών είναι από εξαιρετικά δύσκολος ως αδύνατος, επειδή δεν υπάρχει συστηματικό γεωγραφικό αρχείο στα αρμόδια πολεοδομικά γραφεία. Επιπλέον, ο όρος «νομίμως» δεν είναι επαρκώς σαφής: παραπέμπει στην ύπαρξη άδειας οικοδόμησης ή και στην ορθή εφαρμογή της; Αν υπάρχουν παραβιάσεις (πχ. υπέρβαση συντελεστή δόμησης, ή απόστασης από πλάγια όρια ή ...) ισχύει η απαγόρευση; Επίσης: πως είναι δυνατόν στην πράξη, χωρίς εκτεταμένες αυτοψίες, να εξακριβωθεί η πιστή τήρηση της άδειας;

¹² «Ως ατύπως διαμορφωμένες τουριστικές και οικιστικές περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος νοούνται οι περιοχές που περιλαμβάνουν 5 τουλάχιστον δομημένες ιδιοκτησίες με χρήση τουριστική ή κατοικία, οι οποίες ανά δύο βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων, και συνολική δυναμικότητα 150 κλίνες τουλάχιστον. Για τον υπολογισμό της δυναμικότητας κάθε δομημένη ιδιοκτησία με χρήση κατοικίας θεωρείται ισοδύναμη με 4 κλίνες ανεξαρτήτως εμβαδού. Οι ανωτέρω περιοχές θα αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της οικείας Π.Π.Ε.Α.

ΣΤ. Αποστάσεις από ζώνες ή εγκαταστάσεις παραγωγικών δραστηριοτήτων/ ΠΟΤΑ και άλλες Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, θεματικά πάρκα, τουριστικοί λιμένες και άλλες θεσμοθετημένες ή διαμορφωμένες τουριστικά περιοχές (όπως αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της ΜΠΕ του αιολικού πάρκου για κάθε μεμονωμένη εγκατάσταση).

Ο όρος «θεσμοθετημένη τουριστική περιοχή» είναι ασαφής; Εννοεί περιοχές που έχουν καθοριστεί από κανονιστικά σχέδια χρήσεων γης (ΖΟΕ, ΓΠΣ, ...) ή και περιοχές που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού (πχ. περιοχές Α, Β1 κλπ. του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, περιοχές με τουριστική προτεραιότητα από Περιφερειακά Πλαίσια ΧΣΑΑ...). Επίσης: εννοούνται περιοχές αποκλειστικής χρήσης τουρισμού, ή κάθε περιοχή (κανονιστική ή χωροταξική) στην οποία επιτρέπεται και ο τουρισμός;

ΣΤ. Αποστάσεις από ζώνες ή εγκαταστάσεις παραγωγικών δραστηριοτήτων/ Τουριστικά καταλύματα και ειδικές τουριστικές υποδομές

1) Εννοούνται τα κύρια ή και τα μη κύρια καταλύματα; (πχ. ενοικιαζόμενα διαμερίσματα); 2) Εννοούνται τα νόμιμα μόνο; Και από ποια άποψη: τουριστικής ή πολεοδομικής νομοθεσίας; 3) Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δυνατόν πρακτικά να γίνει εντοπισμός των υφισταμένων τουριστικά καταλυμάτων, ελλείψει σχετικών καταγεγραμμένων στοιχείων.

Β. Προβλήματα που συνδέονται με την άμεση εφαρμοσιμότητα (με την έννοια της παράκαμψης των θεσμοθετημένων κανονιστικών σχεδίων ή περιφερειακών πλαισίων) των κριτηρίων του Ειδικού Πλαισίου.

Μετά την τροποποίηση του Ειδικού Πλαισίου και του ν. 2742/ το 2010, καθορίστηκε (άρθρο 9 του ν. 2742) ότι:

««2. Για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β') και τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και έχουν διασφαλίσει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού Α.Π.Ε.. Αν δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η έγκριση εγκατάστασης σταθμών Α.Π.Ε. γίνεται με εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β').»

Η διατύπωση αυτή δημιουργεί τα εξής ερωτηματικά:

α) Τι σημαίνει «τεκμηριώνουν επαρκώς»; Με ποια διαδικασία ελέγχεται αυτό, και ποιος είναι ο αρμόδιος για τον έλεγχο του;

β) Η άμεση εφαρμογή των διατάξεων του Ειδικού Πλαισίου σημαίνει ότι είναι δυνατόν να παρακάμπτονται καθορισμένες κανονιστικές χρήσεις. Κάτι τέτοιο ενέχει τον προφανή

κίνδυνο να χωροθετηθούν εγκαταστάσεις ΑΠΕ μέσα σε ζώνες στις οποίες επιτρέπονται από τον κανονιστικό σχεδιασμό χρήσεις γης ως προς τις οποίες οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ θα δημιουργήσουν συγκρούσεις. Πχ. σε μια περιοχή που προβλέπεται από ένα ΓΠΣ παλαιότερο του Ειδικού Πλαισίου μελλοντική επέκταση οικισμού, είναι δυνατόν βάσει αυτής της διάταξης να χωροθετηθούν εγκαταστάσεις ΑΠΕ, που αφενός δημιουργούν δευτερογενώς γύρω από αυτές ζώνες αποκλεισμού οικιστικών χρήσεων και συνεπώς ακυρώνουν πρακτικά τον πολεοδομικό σχεδιασμό, όχι μόνο στο χώρο στην οποία χωροθετείται άμεσα η εγκατάσταση ΑΠΕ αλλά και σε μια εκτεταμένη περιβάλλουσα περιοχή. Προφανώς, κάτι τέτοιο ουσιαστικά ανατρέπει εκ των υστέρων τις επιλογές του πολεοδομικού σχεδιασμού, και μάλιστα όχι σημειακά αλλά σε μεγάλες εκτάσεις. Γενικότερα, η δυνατότητα χωροθέτησης μη προβλεπόμενων και δυνητικά ασύμβατων χρήσεων (ΑΠΕ) σε ζώνες για τις οποίες έχουν προβλεφθεί από τον πολεοδομικό σχεδιασμό άλλες (μη συμβατές με ΑΠΕ) χρήσεις, αποδιοργανώνει τη συνοχή του συνολικού πολεοδομικού σχεδίου. Παράλληλα, υπάρχει επίσης ο προφανής κίνδυνος να αλλοιωθούν αξιόλογα τοπία που για διάφορους λόγους δεν έχουν υπαχθεί ως αυστηρό καθεστώς προστασίας (δηλ. στις ζώνες του ν. 1650 όπως ισχύει που λειτουργούν απαγορευτικά για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων) με δεδομένη την πολύ περιορισμένη εφαρμογή σχεδιαστικών ρυθμίσεων που αποσκοπούν στην προτασία των τοπίων στην Ελλάδα, ο κίνδυνος αυτός είναι ιδιαίτερα υψηλός. **Σε κάθε περίπτωση, θεωρούμε αναγκαίο να διευκρινιστεί σαφώς (με νομοθετική ρύθμιση) ότι με το πδ δημιουργίας Περιφερειακών Πάρκων είναι δυνατόν να καθορίζονται πρόσθετοι όροι ή να εξειδικεύονται οι διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου ΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ.**